

T.C.
BURDUR VALİLİĞİ
İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ

Burdur'un Tarihi Kent Dokusu

Seda ŞİMŞEK TOLACI
Y.MİMAR

T.C. Burdur Valiliği
İl Kùltür ve Turizm Mùdùrlùğü

BURDUR'UN TARİHİ KENT DOKUSU

Seda ŞİMŞEK TOLACI

Mersin - Aralık 2011

"Kitabın telif ve yayın hakları T.C. Burdur Valiliği İl Kùltür ve
Turizm Mùdùrlùğüne aittir. İzinsiz çoğaltılamaz."

İl Kùltür ve Turizm Mùdùrlùğü Yayınları: 9

YAZAR: Seda ŞİMŞEK TOLACI

Redaksiyon:

Mehmet TANIR

Alper URHAN

Fotoğraflar:

Seda ŞİMŞEK TOLACI

Ali DENİZ

İl Kùltür ve Turizm Mùdùrlùğü Arşivi

ISBN : 978-605-359-535-9

Birinci Baskı- 750 Adet

Basım Yeri ve Tarihi: Özışık Basım Yayın Dağıtım - Aralık 2011

Matbaa : Arzu Ofset Tarsus/MERSİN

İletişim Bilgileri: Burdur Valiliğı İl Kùltür ve Turizm Mùdùrlùğü

0248-2322210

0248-2337018

İl Özel İdaresinin katkılarıyla

**Burdur Valiliğı İl Kùltür ve Turizm Mùdùrlùğü tarafından hazırlanarak
bastırılmıştır.**

Sunuş

Tarihsel, kültürel ve doğal mirasın korunmasında, kentsel tarih bilincinin yaşatılmasında; yerel yönetimlere, sivil toplum kuruluşlarına, yöre halkına ve bilim adamlarına büyük sorumluluklar düşmektedir. Anadolu'nun ilk yerleşim yerlerinden olan, tarihi değeri yüksek taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarına sahip Burdur kentinin kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılması da ancak devlet ile sivil kişi ve kuruluşların çalışmaları ile gerçekleştirilebilir.

Ülkemizde bu önemli görevi üstlenen bilim adamları ve akademisyenler, bu yolda araştırmalar yapmakta, tarihimizi tüm yönleriyle ortaya çıkarıp, yeni nesillere aktarmayı misyon edinmektedir. Tarihimizi bilmek; ondan ders almamızı sağlamak ve geleceğimize yön vermek açısından büyük önem taşımaktadır. Tarihle içi içe olmak, tarihimizi tüm dünyaya tanıtmak, dünya kültürüne katkıda bulunmaktır. Bu bağlamda düşünüldüğünde, Türk tarihi, tüm dünya tarihine yön vermiştir.

Türk kültür ve tarihinin oluşmasında önemli bir katkısı bulunan Teke yöresi, yıllar boyunca kültürü, yaşayışı, ortak değerleri bakımından özel bir konuma sahip olmuştur. Türk kültürüyle beslenen, adeta tarih kokan yörede bulunan ilimiz, farklı kültürleri bir arada barındırmış, yıllarca birlikte yaşayan halklarının kaynaşıklığı ve uyumu ile tüm illere örnek olmuştur. İlimizde her alanda kendini gösteren halk kültürü, kültürel etkinliklerde, kıyafetlerde, halk oyunlarında, yemeklerde, el sanatlarında kendini olanca gücüyle hissettirmektedir.

Elinizde bulunan bu kitap, ilimizin tarihi kent dokusunu yansıtmayı, Burdur kentine ait geleneksel evleri kayıt altına alması, gelecek nesillere, kaybolmaya yüz tutan değerlerimizi tanıtmayı açısından oldukça önemlidir. Tarihi kent dokusunun tarih hafızasına alınmasını, bilim dünyasının ve ilgililerin ilgisine sunulmasını sağladığı için İl Kültür ve Turizm Müdürü Mehmet TANIR'a ve bu değerli çalışmayı gerçekleştirdiği için Seda ŞİMŞEK TOLACI'ya teşekkür ederim.

Süleyman TAPSIZ
Burdur Valisi

Sunuş

Bir toplumun tarih içinde ürettiği ve kuşaktan kuşağa aktardığı her türlü maddi ve manevi özellik olarak tanımlanan kültür, genel anlamıyla toplumun yaşayış ve düşünüş tarzıdır. Bu kültürün genç kuşaklara aktarılması, öğretilmesi, belgelendirilmesi geleceğimiz açısından önemlidir. Küreselleşme, bir taraftan kendi kültürünü yaşatmayı, özümsemeyi öngörürken, diğer yandan da dünya kültürünün ortak bir parçası olmayı önerir. Birçok milletin kültürüyle harmanlanan Türk tarihi, dünya kültürünün içinde önemli bir yere sahiptir. Bu zengin geçmiş ile ilgili farkındalık yaratılması, halk kültürünün tespit edilmesi, ülkemizin geleceğine ışık tutar.

Teke yöresi'nin kültür başkenti sayılan Burdur, tarihi doku ve yapısı bakımından birçok araştırmanın yapıldığı, halk kültürü örneklerini en iyi yansıtan illerden biridir. İlimizde birçok maddi ve manevi kültür ögesine rastlanır. Bu zengin kültür değerlerimizin yok olmaya başlaması, bu konunun ele alınmasını gerektirmiştir. Özellikle maddi kültür öğelerinden sayılan binalarda, insanların tekdüze yapılarla yönelmesi bunun örneklerinden sayılır.

Halk kültürünün temel öğeleri arasında sayılan barınma, insanın en temel ihtiyaçlarından biridir. Yüzyıllar boyu barınma amacıyla yapılan konutlar insanların yaşayış tarzlarını yansıtmıştır. Betonlaşma sonucu eski yapıların birer birer yok olduğu ülkemizde, kültürel varlıkların yerlerinin saptandığı ve mevcut durumlarının belirlendiği, konutların belgelendiği, adeta arşiv niteliğindeki bu kitap; halk kültürünü bizlere tanıtmayı ve gelecek nesillere aktarma fırsatı sunması açısından önemlidir.

Tarihi kent dokumuzu koruma, kendi özdeğerlerimizi tanıma, özellikle kendi mimari yapımızı, süsleme sanatımızı, ahşap oymacılığı sanatımızı, yaşam tarzımızı kent dokusuna nasıl aktardığımızı gösterme ve tarihe bir not düşme fırsatı veren bu kitabın hazırlanmasında emeği geçen Seda TOLGA SILACI ile kitabın basım aşamasında emeği geçen çalışma arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Bu önemli çalışmayı insanlığın hizmetine sunduğumuz için son derece mutluyum. Bu çalışmanın insanlığa hayırlı olmasını diliyorum.

Mehmet TANIR
İl Kültür ve Turizm Müdürü

Önsöz

Dünyada farklı zamanlarda yaşanan, sanayileşme, şehirleşme ve modernleşme süreçleri, çevre ve çevre değerlerini belirli ölçülerde değişikliğe uğratmıştır. Bu değişimin olumsuz yönlerinin artması, bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de önemi gittikçe artan, kamuoyunun her geçen gün daha çok dikkat ve ilgisini çeken bir konu haline gelmiştir. Ortaya çıkan bu durum, koruma ve yaşatma ilkelerini ön plana çıkarmıştır. Koruma ilkesinin önem arz eden bir kolu da, kültürel mirasımızın korunması yönünde gelişmiştir.

Özellikle, 1950 yılından sonraki süreçte uygulanan bir takım kentleşme politikaları sonucunda, yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalan kültürel mirasımızın korunması için, bir takım özel bölgeler, korunması öncelikli alanlar ve yapılar tespit edilmiştir. Bu bölge ve yapıların korunması, yaşatılıp yeni nesillere aktarılması, kültürümüz ve tarihimiz açısından büyük önem taşımaktadır. Atatürk'ün de ifade ettiği gibi; "Büyük devletler kuran atalarımız büyük ve kapsamlı medeniyetlere de sahip olmuştur. Bunu aramak, tetkik etmek, Türklüğe ve cihana bildirmek bizler için bir borçtur." ve "Türk çocuğu atalarını tanıdıkça daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır."

Oldukça eski bir tarihsel birikime sahip olan ülkemizde, korunarak yaşatılması gereken tarihi dokulardan bir tanesi, Anadolu'daki ilk yerleşim yerlerinden olan Burdur kentinin sahip olduğu "Tarihi Kent Dokusu" dur. Korunması gereken yapılar/dokular için gerçekleştirilmesi gereken ilk basamak, yapıların tipolojik değerlerini oluşturan öğelerinin belirlenmesi, arşivlenmesi ve belgelendirilmesidir. Bu bağlamda yapılan çalışma; Burdur kentinin sahip olduğu kültürel ve mimari değerlerin korunması için kapsamlı bir altlık oluşturmaktadır.

Geniş bir zaman sürecinde hazırlamış olduğum bu çalışmanın her aşamasında ilgi ve desteklerini esirgemeyen değerli hocalarım Yard. Doç. Dr. Mine TANAC ZEREN ve Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN'a; kente dair veriler edindiğim Burdur Belediyesi'ne, Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'ne, gerekli kişi, belge ve bilgilere ulaşmamı sağlayan sevgili Uğur YAVUZKAN'a, Burdur Kentsel Sit Alanı sakinlerine ve çalışmanın her aşamasında maddi manevi en büyük desteği sağlayan ailem ve eşime sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Burdur'un kültürünün ve tarihi kent dokusunun korunmasında... gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli bir boşluğu dolduracak olan "Burdur'un Tarihi Kent Dokusu" kitabının yayımlanmasını sağlayan Burdur Valisi Sayın Süleyman TAPSİZ ve İl Kültür ve Turizm Müdürü Sayın Mehmet TANIR'a desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

Seda ŞİMŞEK TOLACI
Isparta, 2011

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ

ÖNSÖZ

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER DİZİNİ

ÇİZELGELER DİZİNİ

1.GİRİŞ

1.1.Çalışmanın Amacı

1.2. Çalışmanın Kapsamı

2. KAYNAK ÖZETLERİ

2.1. Burdur Kenti'ne İlişkin Bilgiler

2.1.1. Burdur Kenti'nin Coğrafi Konumu

2.1.2 Burdur Kenti'nin Topografyası

2.1.3 Burdur Kenti'nin Demografik Yapısı

2.1.4. Burdur Kenti'nin Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Yapısı

2.1.5. Burdur Kenti'nin Tarihçesi

2.2. Burdur Kenti'nin Fiziksel gelişimi

2.2.1. Burdur Kenti'nin Planlama ve Yerleşim Kararları

2.2.2. Burdur Kenti'nde Yapılaşma ve Yerleşim Dokusu

2. 3. Burdur Kentsel Sit Alanı

2.3.1 Burdur Kentsel Sit Alanının Gelişmesi

2.3.3. Burdur Kentsel Sit Alanı'nın Kent Bütünü ile Ekonomik İlişkisi

2.3.4. Burdur Kentsel Sit Alanı'nın Kent Bütünü ile Sosyal İlişkisi

2.3.5. Burdur Kentsel Sit Alanı'nın Kent Bütünü ile Planlama İlişkisi

2.3.6. Burdur Kenti'nde, Uygulanmış Olan İmar Planlarının, Kentsel Sit Alanı Üzerindeki Etkileri

2.3.7. Kentsel Sit Alanı ulaşım analizi

2.3.8. Kentsel Sit Alanı'ndaki Meydan ve Buluşma Noktaları

2.4. Kentsel Sit Alanını Oluşturan Yapı Alanları

2.4.1. Tarihi Ticari Merkez

2.4.2. Konut Alanları

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Geleneksel Burdur Evi Mimari Özellikleri

3.2. Geleneksel Burdur Evi Tipleri

3.2.2. Burdur Gayrimüslim Evi

3.2.3. Burdur Etkileşim Evi

3.2.1. Burdur Türk Evi

3.3. Geleneksel Türk Evi Kavramı ve Farklı Görüşler

3.4. Geleneksel Türk Evi ile İlgili Belirlenen Genel Mekansal ve Yapısal Özellikler

3.5. Burdur Türk Evi Mimarisinin Oluşumunu Sağlayan Etmenler

3.5.1. Coğrafi konumun Burdur Türk Evleri'nin Mimarisi Üzerindeki Etkisi

3.5.2. Kentin Sosyo - Kültürel ve Ekonomik Özelliklerinin Burdur Türk Evleri'nin Mimarisi Üzerindeki Etkileri

3.5.2.1. Halıcılık

3.5.2.2. Dokumacılık

3.5.2.3. Bağcılık

3.6. Burdur Türk Evi Özellikleri

3.6.1. Burdur Türk Evi Mekan Kurgusu

3.6.1.1. Burdur Türk Evi Zemin Kat kullanımı

3.6.1.2. Burdur Türk Evi 1.Kat Kullanımı

3.6.1.3. Burdur Türk Evi Sofa Biçimlenişleri

3.6.1.3.1. Dış Sofalı Evler

3.6.1.3.2. İç sofalı Evler

3.6.1.3.3. Orta Sofalı Evler

3.6.1.3.4 İç Avlulu, Çift Yapılı Plan Tipi

3.6.1.3.5 Tek Sofa Üzerinde İç ve Dış Mekanı Barındıran Evler

3.6.1.5. Sofa ve Sofa Elemanları

3.6.1.6. Oda ve Oda Elemanları

3.6.2. Kamusal alan–özel alan ilişkisi

3.6.2.1. Tek Girişli Evler

3.6.2.2. Çift Girişli Evler

3.6.3. Burdur Türk Evlerinin Cephe Özellikleri

3.6.3.1. Cephe Düzenleri

3.6.3.1.2. Cephe elemanları

3.6.3.1.2. Açıklıklar

3.6.4. Burdur Türk Evi Bezeme Özellikleri

3.6.5. Burdur Türk Evi Taşıyıcı Sistem Özellikleri

3.6.6. Burdur Türk Evi Kullanılan Malzemeler ve Özellikleri

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

6. KAYNAKLAR

1. GİRİŞ

Farklı parametrelerin bir araya gelmesiyle mümkün olan gerçek bir korumanın uygulanabilmesi için ilk aşamada, korunması gereken yapı ve yapı gruplarının yerlerinin, mimari üsluplarının, korunmuşluk durumlarının tespit edilmesi gerekmektedir. Bu anlamda, günümüze kadar olan süreçte kente dair yapılan çalışmalar ve kentle ilgili kaynaklar incelendiğinde, kültür varlıklarına ilişkin çalışmaların yetersiz olduğu, geleneksel konut yapıları ve ticari alanda bulunan yapıların tespiti ve analizine yönelik bir çalışmanın bulunmadığı görülmüştür. Bu eksikliğin bir ölçüde giderilebilmesi için bu çalışma kapsamında, Burdur Tarihi Kent Dokusu bünyesinde bulunan tescilli konut yapıları ve ticari alanı oluşturan yapılara yönelik tipolojik bir çalışma gerçekleştirilmiştir.

1.1.Çalışmanın Amacı

Burdur özelinde tarihi kent dokusu içerisinde, bir takım önlemler alınması ve rehabilitasyon/yenileme çalışmalarının yapılabilmesi için, yapıların mevcut durumlarını ve yerlerinin tespit edilmesi gerekmektedir. Öncelikle dokuların ayrıştırılması, konut ve ticari alanlarının saptanması hedeflenmiştir. Konut alanı içerisinde yer alan Burdur Türk Evi olarak nitelendirilen tescilli yapılar, daha küçük ölçekte, farklı parametrelerde incelenmek üzere tespit edilecektir. Çalışmanın genelinde hedeflenen, Burdur Kentsel Sit Alanına ve Burdur Türk Evi'ne ilişkin verilerin elde edilmesi ve bu yapıların plan ve cephe öğelerine ilişkin tipolojik bir değerlendirmenin yapılabilmesidir.

Çalışmanın istenilen şekilde ilerlemesi ve sonuçlanması, kültürel ve mimari mirasımızın gelecek nesillere aktarılması konusunda yardımcı bir bilimsel kaynak ve Burdur Kenti için bir yapı arşivi oluşturacaktır. Dolayısıyla çalışma, diğer hedeflerinin haricinde, en üst ölçekten bakıldığında, 'kaynak oluşturma' amacına da ulaşacaktır.

1.2.Çalışmanın Kapsamı

Burdur Tarihi Kent Dokusu'nun tamamında koruma ile ilgili yapılmış çalışmalar tarandığında, günümüze kadar olan süreçte, az sayıda yapıda restorasyon çalışmalarının yapıldığı görülmüştür. Günümüzde birtakım çalışmaların yapılmasına rağmen, bunların, bir kentin tarihi dokusunun yaşatılması ve korunup gelecek nesillere aktarılması için yeterli olmadığı düşüncesiyle, yeni koruma projeleri ve hedeflerinin gelişimine bir basamak oluşturmak amacıyla bu çalışma gerçekleştirilen çalışma 6 bölümden oluşmaktadır.

Çalışmanın akışı çerçevesinde, başlangıçta nasıl bir yol izlendiği, çalışmanın hedefleri ve kapsamına yönelik bilgiler verilmiştir. İkinci bölüm olan 'kuramsal temeller' bölümünde ise, tarihi dokusu incelenecek olan Burdur kentine ilişkin bilgiler verilmiş ve Burdur Kentsel Sit Alanı'na ilişkin özelliklere değinilmiştir. Kentin coğrafi yapısı, demografik yapısı, tarihçesi ve sosyo-kültürel yapısı vb. özellikler incelenirken, bunların kentin planlanması ve kentsel sit alanı üzerindeki etkileri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Yapılan alan çalışmasında Burdur Kentsel Sit Alanı, tarihi ticari merkez ve konut alanları olarak, iki farklı yapı alanı olarak çalışılmıştır. Bu alanlar dahilinde iki anıtsal yapı, 66 adet konut, 7 adet dükkan+konut ve 52 adet dükkan yapısı değerlendirilmiştir.

Çalışmanın bir diğer bölümü olan materyal ve yöntem bölümünde ise, kuramsal temeller bölümünde ele alınan 'konut alanları' mercek altına alınmıştır. Yapılan envanter çalışması aracılığıyla elde edilen verilerden, alanda Türk Evleri, Gayrimüslim Evleri ve Etkileşim Evleri olmak üzere, üç farklı tipte yapının olduğu saptanmış, belirlenen 66 adet konut yapısı içerisinde, 27 adedinin Türk Evi olduğu tespit edilmiştir.

Burdur Türk Evi olarak isimlendirilen bu tip yapılar, daha detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bu evlerin, gelişiminde etkili olan etmenler ve yapıların mimari özellikleri belirlenmiştir. Mimari özelliklerinin belirlenmesinde, evlerin mekansal kurguları, cephe özellikleri, kamusal-özel alan ilişkileri, taşıyıcı sistem özellikleri ve malzeme özellikleri gibi üst başlıklara yer verilmiştir.

Araştırma bulguları bölümünde, envanter fişleri ve diğer çalışmalar sonucunda elde edilen bilgiler, tablolar aracılığıyla toplu bir şekilde sunulmuş ve yorumlanmıştır. Tartışma ve sonuç bölümünde elde edilen veriler ışığında yapılan değerlendirme sonuçları paylaşılmıştır.

2. KAYNAK ÖZETLERİ

2.1. Burdur Kenti'ne İlişkin Bilgiler

Burdur Tarihi Sit Alanı inceleme çalışması ve konuyla ilgili detayların anlatılmasının öncesinde, bu alandan elde edilen verileri oluşturan birtakım kentsel özelliklerin olduğu saptanmıştır. Bu bilgiler kentin coğrafyası, topografyası, demografik yapısı, sosyo-kültürel yapısı, ekonomik yapısı tarihi vb. başlıklar altında incelenmiştir.

2.1.1. Burdur Kenti'nin Coğrafi Konumu

Kentin konumu genel olarak değerlendirildiğinde, Burdur Kenti, Türkiye kapsamında, ülkenin güneyinde, Akdeniz Bölgesi'nin batısında ve iç kesiminde de bulunmaktadır (Şekil 2.1).

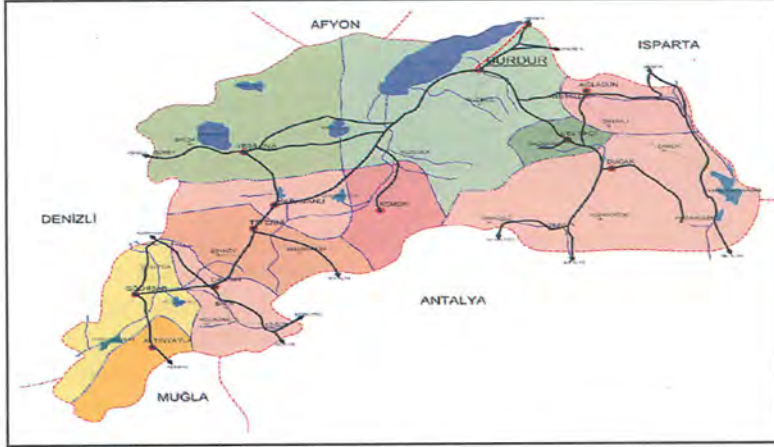
Şekil 2.1. Burdur ilinin Türkiye'deki ve Akdeniz Bölgesi'ndeki konumu (Kaynak Burdur Belediyesi, Ulucami civarı Kentsel ve Ticari Sit alanı Koruma Amaçlı İmar Planı Araştırması, 2008)

Bölgesel kapsamda, güneyde Antalya, kuzeyde Afyon, güneybatıda Muğla, batıda Denizli ve doğuda Isparta illeriyle komşu olduğu görülmektedir (Şekil 2.2).

Burdur kenti toprak karakteri açısından, farklı bölgelerde değişiklik göstermektedir. Bu durum bitki örtüsüne de yansımıştır. Bazı bölgelerde kocayemiş, yabancı zeytin ve yabancı harnup yetişirken; bazılarında karaçam, kızılçam, katran çam, ardıç ve meşe ağaçları yetişmektedir. Kentin çevresindeki mezozoik kalker yapıdaki tepe ve dağlar ise yoğun bitki örtüsüne sahip değildir. İl merkezi dışında kalan tepelerde, pırnal meşesi fundalıkları mevcuttur (Tanış, 1967).

Yörenin coğrafi konumunun ve sözü edilen bitki örtüsünün, konut mimarisi üzerindeki etkileri incelendiğinde, coğrafi konumun iki farklı şekilde kendini göstermiş olduğu görülür.

Şekil 2.2. Burdur iline komşu olan illerin konumları (Kaynak Burdur Belediyesi, Ulucami civarı Kentsel ve Ticari Sit alanı Koruma Amaçlı İmar Planı Araştırması, 2008)

Bunlar, konuma ve bitki örtüsüne bağlı olarak kullanılan malzeme çeşidi ve yörenin iklim koşullarıdır. Bu bağlamda yapılan değerlendirmede, yapılarda kullanılan malzemelerin genelde yöreye özgü olduğu görülmüştür. Bu malzemelerin sık kullanılmalarının ve yöredeki yapılarda bir karakter oluşturmalarının sebepleri şu şekilde açıklanabilir:

- Kullanılan malzemelerin, çevrede çok miktarda bulunmaları nedeniyle kolay elde edilebilir olmaları.
- Nakliyenin fiziksel ve ekonomik uygunluğu.
- Yapıların iç ve dış mekanlarında kullanılabilecek nitelikte olmaları vb. özellikleri dolayısıyla yörede çok kullanılan bu yöresel malzemeler, Burdur Evleri'ni, diğer yörelerin evlerinden farklı kılan bir özelliğinin oluşmasına neden olmuştur.

İklimsel koşullar genelde yerleşim bölgelerinde, farklı şekillerde etkisini göstermiştir. Bunlar, yapıların iklime göre yönlendirilmesi (açık ve kapalı mekânda), iklime uygun malzeme ve yapı elemanlarının kullanılmasıdır. Farklı yörelerde, konutların yönlenmesine bakıldığında, iklim faktörünün yukarıda sayılan yönlerdeki yoğun etkisiyle karşılaşılır.

Konut yapılarının yönlendirilmesi konusunda, avlu ve avlu girişlerinin, evlerin giriş ve iç mekânlarının, cephelerdeki kullanılan açıklık oranlarının; iklim ve onun büyük bir etmeni olan güneş ışığına bağlı olarak değişiklik gösterdiği görülmektedir. Burdur Evleri'nde ise, iklimsel koşullar yapıların yönlenmesinde net bir etken oluşturmamıştır. Bunun en büyük nedeni, Burdur Evleri'nde, yönlenme konusunda başka bir faktörün etkisinin daha yoğun olmasıdır. Yörede, sit alanı ve etkileşim geçiş sahası olarak kabul edilen alanda, yapı ve mekânların konumlandırılması, iklimsel yönlendirmeden çok konutların parsellerin sokak cephelerine yerleştirilmesi esasına bağlıdır.

Parsel açısından kendini çok fazla hissettirmeyen iklimsel koşullar yapı içerisinde mekân kullanımında belirginleşmiştir. Alt katların ya da bazı evlerde bodrum katların serin olduğu mekânlar, erzak deposu olarak kullanılmıştır. Bunun yanı sıra alt katların servise ayrılmadığı, yaşam alanı olarak kullanıldığı bazı yapılarda, katlar yazlık ve kışlık mekân olarak farklı mevsimlerde değerlendirilmiştir.

Yazların sıcak ve kurak, kışların soğuk ve yağışlı geçtiği ilde, tarihi alan ve çevresindeki konutlarda bu iklim şartlarına uygun malzemeler kullanılmış ve yapı elemanları tasarlanmıştır.

Malzeme kullanımına bakıldığında; bazı yapıların zemin katlarında, yapının yağışlardan az etkilenmesi için, belirli bir yüksekliğe kadar taş olarak inşa edildiği görülür. Yapıların su basman seviyeleri ve giriş yükseklikleri yağışlara göre belirlenmiştir. Dış cephe elemanlarında suya ve soğuğa dayanıklı ahşaplar, taşlar ve boyalar kullanılmıştır. İklimin bir sonucu olarak kullanılan yapı elemanları içerisinde en belirgin olan, Bey Evleri'nde ve kullanıcısının ekonomik koşulları iyi olan diğer yapılarda kullanılan geniş saçaklardır. Bu saçaklar yapıyı yazın güneşten kışın ise yağıştan korumaktadırlar.

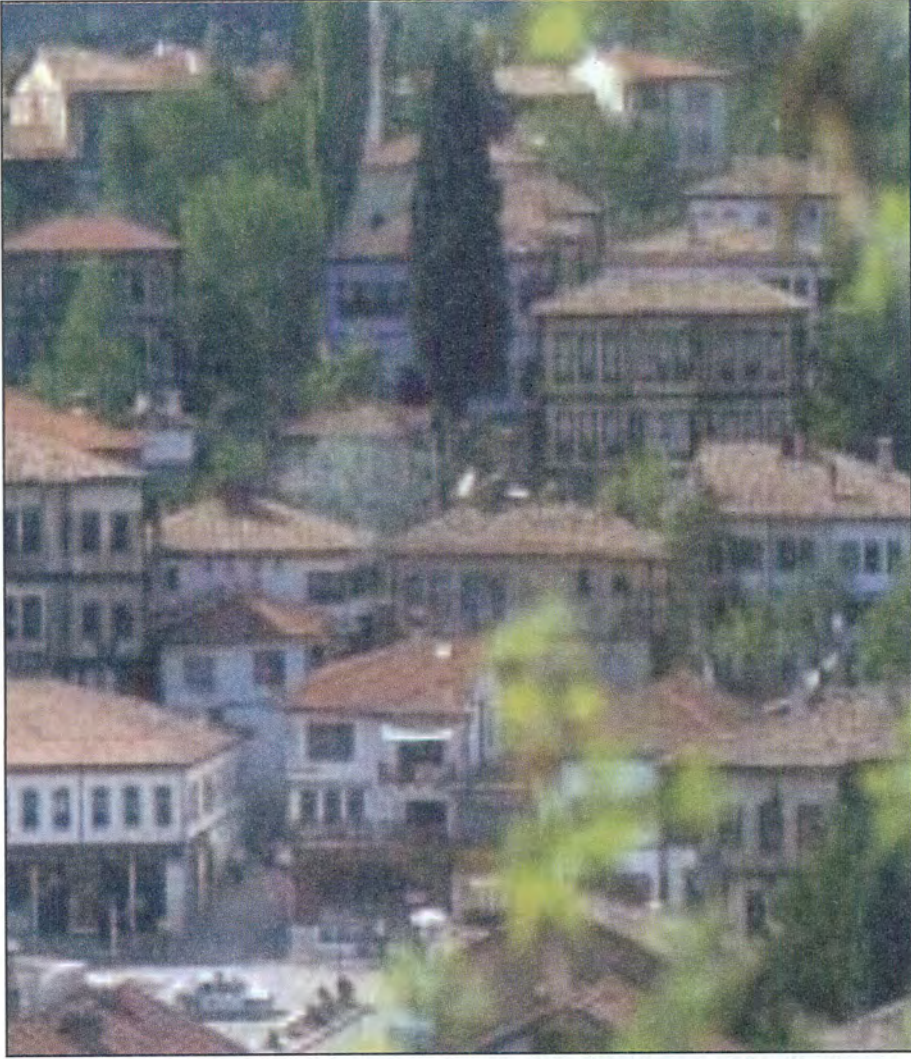
2.1.2 Burdur Kenti'nin Topografyası

Kent merkezi ve çevresi genel olarak az engebeli bir topografik yapıya sahiptir. Yöredeki yükseklikler 850-1500 metre arasında değişiklik göstermektedir. Genelde arazi eğimi güneyden kuzey yönüne doğru azalmaktadır. Burdur fay zonuna ait fay basamaklarının denetiminde temel kayaların yüzeylediği alanlarda, eğimin artması dikkat çekmektedir. Bunun en belirgin örneği 'Ulu Camii yükseltisi'dir.

Bir yörenin topografyasının şekli, yüksekliği, zemini vb. özellikleri yerleşimdeki yapıların konumlanmaları etkilemektedir. Örneğin Karadeniz'de

eğim üzerine konumlanmış olan yayla evlerinde; evler birbirlerinin manzaralarını, ışığını ve havasını kesmeyecek şekilde konumlandırılmıştır. Burdur Evleri'nde ise, tarihi alan bir tepe yerleşimi olmasına rağmen bu şekilde net bir yönelme mevcut değildir (Şekil 2.3-2.4).

Şekil 2.3. Manzara, ışık ve havayı engellemeyecek şekilde konumlanmış olan Safranbolu Evleri (<http://www.karagoz.net/safranboluevleri.htm>)

Şekil 2.4. Manzara, ışık ve havayı göz ardı ederek, sokağa bağımlı şekilde yerleşmiş olan Burdur Evleri

Bu durum şu şekilde açıklanabilir: Evlerin konumlandığı sokaklar, sit alanı olarak kabul edilen, tepedeki alan üzerinden, Cumhuriyet Caddesi ve Çay Boyu Caddesi'ne dikey bir aks olarak bağlanmıştır. Yapıların büyük çoğunluğu, parsellerin sokağa olan cephesini tamamen kaplayacak şekilde konumlanmıştır.

Konut yapılarının ana mekanlarının ışık/hava alması ve manzaradan faydalanmasından daha çok sokağa cephe vermesi önemsenmiştir. Bu konumlanma sonucunda, evlerin yan yana gelerek, bitişik nizamlar oluşturmalarıyla eğimden yeteri kadar faydalanılamamıştır. Ayrık nizamda yapılanmış olan konutların çok az bir bölümünde, iklimsel koşullara göre yönlendirme yapıldığı görülür.

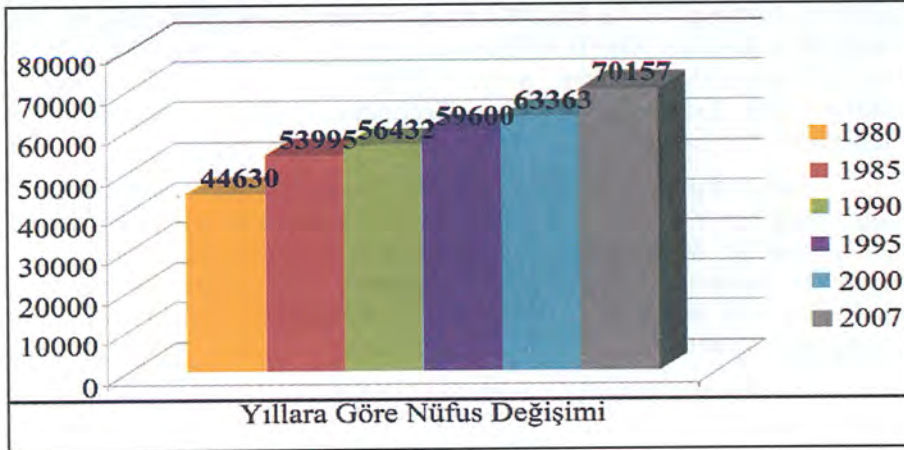
2.1. 3 Burdur Kenti'nin Demografik Yapısı

Kentin demografik yapısı incelendiğinde, ilk yerleşimin 1071-1100 yılları arasında teşkil edilen bölgede, 1800-1820 yılları arasında, Senirkent'ten, 100 hanenin eşkıya baskınlarından kaçarak göçtüğü görülmektedir. Bu göçün kente en büyük katkısı, dokumacılığın, Burdur'a göçen bu 500 kişilik toplulukla yöreye yayılması ve zamanla ilin en büyük geçim kaynaklarından birini oluşturmasıdır. Aynı dönemde kente Mısır'dan gelen bir topluluk göç etmiştir. Bu topluluk, Ulucami'nin güneyinde bulunan Üçdibek Mahallesi ve Sinan Mahalleri'ne, Tahtacılar diye anılan, çoğunluğu Alevi olan bir başka grup da, Delibaba ve Divanbaba (Değirmenler ve Kuyu Mahallesi) Mahalleleri'ne yerleşmişlerdir. Tüm bu göçler sonucunda ildeki nüfus farklılaşmış ve artmıştır (Barlık, 2003).

1831 yılında yapılan nüfus sayımına göre, ilde 8.505 Müslüman, 683 Gayrimüslim olmak üzere, toplam 9.188 kişinin yaşadığı bilinmektedir. 1882 yılında ise 799 Rum, 354 Ermeni'nin kentte yaşadığı tespit edilmiştir (Barlık, 2003).

Cumhuriyet'in ilanından önce ve sonraki yıllarda, özellikle 1935-1940 yıllarına kadar nüfusun artan ve hızlı bir artış oranına sahip olduğu bilinmektedir (Burdur Belediyesi, 2008). Daha sonra, 1940-1945 yıllarından itibaren, önceki yıllara oranla nüfus artış hızı azalmıştır. Özellikle 1965-1990 yılları arasında dış göç, önceki yıllara oranla kendisini daha fazla göstermiştir.

2000 yılındaki nüfus artış hızı, yüzde 0.7 olup, sonraki yıllarda da, Burdur ilinin nüfusu düşük bir artış hızıyla çoğalmaya devam etmiştir (Şekil 2.5) (Gazi Üniversitesi Analitik Etüt Raporu, 1999-2000).

Şekil 2.5. Merkez İlçe nüfusunun yıllara göre değişim grafiği-(Burdur Belediyesi, 2008)

Her ilde olduğu gibi, Burdur ilinin de gelişimini etkileyen faktörlerden birisi olan demografik yapı, bu yörede özellikle dış göçlerden büyük oranda etkilenmektedir. Ekonomi, iş gücü, vb. birçok faktörü etkileyen bu durum, Burdur Kentsel Sit Alanı içerisinde de kendisini göstermiştir. Çok farklı nedenlerle meydana gelen bu dış göçlerle, sit alanı içerisindeki yapıların kullanıcıları değişmiştir.

Şehir merkezinde yaşayanların başka şehirlere gitmeleri sonucunda, merkezde boşalan, rant değerinin düşmesi dolayısıyla fiyatları düşen yapılara, çevre köy ve kasabalardan gelen kullanıcılar yerleşmiştir. Bu durum yerleşimlerdeki alışlagelmiş birçok durumda değişiklik yaratmıştır.

Özellikle, tarihi yerleşimlerde çok önemli olan komşuluk ilişkileri, açık ve yarı-açık mekânların kullanımı, aidiyet olgusu ve diğer manevi yaklaşımlar, oluşan bu kullanıcı değişikliklerinden çok yara almıştır.

2.1.4. Burdur Kenti'nin Sosyo- Kültürel ve Ekonomik Yapısı

Burdur 'da toplumun sosyo- kültürel yapısı günümüzde de bir çok alanda kendisini göstermektedir. Bunun ana nedeni, ilin tarihinin M.Ö. 7000-7500 yıllarına dayanmasıdır. Bu dönemden günümüze kadar olan süreç içerisinde, il birçok farklı kültür ve inançta toplumu barındırmıştır. Her toplum kendi inanç ve görüşleri doğrultusunda, kendisine uygun, toplumsal alışkanlıklarını yerine getirecek şekilde, yapılar inşa etmiş, kendi yetenek ve ekonomilerine göre bir zanaat veya meslek edinmiştir. Toplumların birbirlerinden öğrendikleri zanaatların, kentin mimarisine etkisi ise, yalnızca ticari mekânların ortaya çıkması olarak kendini göstermemiş, özellikle halıcılık, dokumacılık ve bağcılık zanaatlarının gerçekleştirilebilmesi için, yapılarda bu işlevlere yönelik işlikler meydana getirilmiştir (Bu işliklere ilişkin detaylı bilgiler, '3.5.2. Kentin Sosyo- Kültürel ve Ekonomik Özelliklerinin Burdur Türk Evleri'nin Mimarisi Üzerindeki Etkileri' bölümünde yer almaktadır).

Farklı toplumların düşünsel farklılıkları, yarattığı konut ve ticaret yapılarında, kentinde çehresine yansımıştır. Bu durumun öncelikle hissedildiği alan mimaridir. Müslüman halkın gayrimüslimlerden zanaat öğrendikleri, öğrendiği zanaatları icra edecekleri mekânları yapmalarıyla oluşan ticari merkez ve onu çevreleyen konut alanları günümüz tarihi kent merkezinin oluşumunu sağlamıştır.

Burdur kentinin 1927 yılındaki nüfusu 12.848 iken, 1940 yılında kentin nüfusu 14.603'e ulaşmıştır. 1940-1950 arasında neredeyse artmayan

nüfus 1955 yılında 18.719'a ulaşmıştır. Devlet yatırımlarının yapılamaması dokumanın sanayileşememesi, ticari yaşamın giderek güç kaybetmesi ve 2. Dünya savaşının toplumsal sonuçları sonucu kent nüfus kaybetmiştir (Duygulu, 1993).

1971 yılında meydana gelen deprem kentin ekonomik ve sosyal yaşamını büyük ölçüde etkilemiştir. Deprem sonrası kentten dışarıya kısmi göçler başlamıştır. Bu durum nüfusun azalmasına neden olmuştur. Kentin ekonomik ve sosyal yaşantısının düzelmesiyle, nüfusta tekrar artış meydana gelmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında %10 olan okuma yazma oranı okuma seferberlikleriyle hızla artmış geçen 70 yıl içinde okuryazar oranı % 90'a ulaşmıştır (Duygulu, 1993).

2.1.5. Burdur Kenti'nin Tarihçesi

Burdur ili tarihsel önemini, tarih öncesinden günümüze kadar olan süreçte içerisinde barındırdığı arkeolojik değerlerinden ve nitelikli tarihi konut dokusundan almaktadır.

Kentin tarihsel sürecinin başlangıcı kent merkezine 20 km mesafede bulunan

Hacılar köyünde yapılan kazılarda M.Ö 7000–7500 yıllarına ait kalıntıların bulunmasıyla netleşmiştir. İnsanların, hayvanları evcilleştirmeye başladıkları, toprağı kullanarak; çanak çömlek yaptıkları ve tarım ürünleri yetiştirmeye başladıkları Neolitik Dönem'de, bu yörede de benzer gelişmeler meydana gelmiştir. Özellikle Hacılar mevkiinde yapılan kazılarda Obsidiyen ve çakmak taşı aletler bulunmuştur. 1978-1988 yılları arasında Kuruçay Höyük'te ve 1989-1992 yılları arasında Bucak Höyücek Höyük'te Prof. Dr. Refik Duru tarafından yapılan kazılarda da Neolitik Çağ'ın kültürüne rastlanılmıştır (Burdur Kitapçığı). Anadolu'nun ilk heykelcikleri olarak bilinen Ana İlahe'yi temsil eden pişmiş toprak figürinler ve süs eşyaları da kazılardan elde edilen Kültür Varlıkları arasındadır (www.burdur-bld.gov.tr).

Kentin Kalkolitik Döneme ait tarihinde ise en önemli buluntular höyüklerdir. Bu höyüklerin içinde Hacılar, Kuruçay, Gebrem ve Burdur Höyükleri önemli olanlarıdır. Kuruçay Höyük'te bulunan madeni keskiler, ok uçları gibi aletler çağın özelliğini yansıtır. Ayrıca Uğurlu Höyük, Kızılkaya Höyük, Karamanlı Çamur Höyük ve Tefenni Beyköy Höyük'te bu çağı destekleyen malzemeler elde edilmiştir (B. A.M.M. Burdur Kitapçığı, s.3).

Hacılar Höyüğü, döneminin tekniklerinden farklı ve daha ileri bir düzeyde teknikle üretilmiş çanak çömlekleriyle, Dünya Arkeoloji Literatürü'nde bir üne sahiptir. Tüm bu dönemlerde, günümüzde de göller ve

güller diyarı olarak adlandırılan, Burdur ve Isparta illeri ve çevrelerini kapsayan bölgeye Pisidia ismi verilmiştir.

Bölge genelinde yapılan kazı ve araştırmalar sonucu, Kentin tarihsel sürecinin ortaya çıkmasının yanı sıra, Burdur Hacılar Köyü'nün de Konya Çatalhöyük yerleşimi gibi bilinen en eski yerleşimlerden birisi olduğu ortaya çıkarılmıştır. Daha sonra yapılan kazılarda ise M.Ö 5400–5500 yıllarında ortadan kalkmış olan Geç Neolitik Döneme tarihlenen farklı tabakalar bulunmuştur. Daha sonraki tarihsel süreç içerisinde de Kalkolitik ve Tunç Çağları'na ait bir çok höyüğün varlığı saptanmıştır (www.burdur-bld.gov.tr).

Bölge, M.Ö. 1500 yıllarında Hititler'e bağlı bir prensliktir. Bu dönemde Arzawa ismini almıştır (Çetin, 2000). Konfederasyonun siyasi merkezi olma görevini üstlenmiştir. Bu durum M.Ö. 1000 'li yıllara kadar çeşitli toplumların bölgeye yerleşmesiyle devam etmiştir. M.Ö. 8.yy'da Pisidia'nın batı bölgesi Friglerin hakimiyetine girmiştir. Yarıslı Gölü'ndeki yerleşim yerinde Frig keramiklerinin bulunmuş olması bu düşüncenin gerçekliğini büyük ölçüde doğrulamıştır (Anonim, 1998).

M.Ö. 696-676 Frig devletini yıkan Lidyalıların bölgeye hakim olduğu bilinmektedir. M.Ö. 546 yılında Lidyalıları yenen Persler, bölgeyi ele geçirmişlerdir. M.Ö. 334'te Büyük İskender, Biga Çayı kenarında Persleri mağlup etmiş ve Anadolu'ya yönelmiştir. Anadolu'ya seferinde önce Halikarnasos, Miletos ve Phaselis'i daha sonra Perge, Side, Aspendos'u, M.Ö.333'te de Sagalassos ve Kremna'yı da ele geçirmiştir (Anonim, 1998).

Büyük İskender'den sonra M.Ö. 323 yılında ülke paylaşılmıştır. M.Ö. 321 yılında, bölgeye komutan Antigonos hâkim olmuş, M.Ö. 301 yılında Selefkoslulara bölgeyi ele geçirmiştir. Selefkoslardan sonra bölge, Bergama Krallığı'na ve daha sonra da Roma'ya bağlanmıştır. Bu durum, M.S. 395 yılına kadar devam etmiş, Roma İmparatorluğu'nun ikiye bölünmesiyle; bölge Doğu Roma (Bizans) idaresine girmiştir. M.S. XI. yy sonlarına kadar süren hâkimiyetten sonra, Türk hâkimiyeti başlamıştır (Anonim, 1998).

M.S 1071–1100 yılları arasında bölgeye Kınalı aşireti yerleşmiş ve Burdur'u merkez kasaba haline getirmiştir. Daha sonra bölgeye sırasıyla Selçuklular, Hamitoğulları ve Osmanlılar hâkim olmuşlardır.

Anadolu'ya yayılan Oğuz boyları 1075'lerde o zaman Psidia diye adlandırılan bölgeye ve Polidia denen Burdur'a yerleşmeye başlamışlardır. İlk yerleşim yerleri Şekerpınarı-Hamam mevki olmuştur. Çoğunluğu Kınalı aşiretinden olan Türkmenler, en az 2000 çadırdan meydana gelen bir toplulukla yerleşim yerleri kurmaya başlamış, Bizanslılar'la mücadele ederek varlıklarını sürdürmüşlerdir (Erdoğan, 1998).

1236 yılından itibaren kentte Selçuklu hâkimiyeti başlamıştır. Selçuklu Devleti'nin zayıfladığı dönemde ise, Dünder Bey Burdur'da kendi beyliğini kurduğunu ilan etmiş ve ismini Hamitoğulları koymuştur (1973 İl Yıllığı, 1974). Bu dönem Burdur'un en parlak dönemi olmuş, sanat, ticaret ve nakliyecilik gelişmiştir. Dokumacılık da bu dönemde ilerlemiş ve elde edilen dokumalar dış ülkelere ihraç edilmiştir. 1389 yılında Hamitoğulları'nın Beylikler Dönemi'nde Karamanoğulları'na karşı Osmanlı Beyliği'nin yanında bulunmasıyla, dönemin gerekliliği olarak bazı topraklarını Osmanlı Beyliği'ne vermiştir. Burdur kenti de verilen bu topraklar arasında olduğu için Osmanlı Beyliği'ne bağlanmıştır. XVI. yy.a kadar Burdur 'da önemli olaylar olmamıştır. 1522'de de Burdur Tirkemiş ilçesi merkezi durumundadır. Bu dönemde şehir önceki dönemlere göre daha çok gelişmiş, XVI.yy.ın sonuna doğru büyümüş ve ekonomisi canlanmıştır (Erdoğan, 1998).

1839 Tanzimat Hareketi'nden sonra Burdur, Kütahya ilinden ayrılarak, Konya ilinin Isparta Kaymakamlığı'na bağlanmış ve 1850 yılına kadar bu kaymakamlığa bağlı kalmıştır. Daha sonra 1872 yılında sancak olmuştur. Osmanlı Devleti 1914'te 1. Dünya Savaşı'na katılınca bütün yurttan seferberlik ilan edilmiş ve aynı yıl Burdur'da şiddetli bir deprem olmuştur. Yaklaşık 1500 kişi ölmüş ve şehrin önemli dini yapıları bu depremde yıkılmıştır.

1920 yılında il, hükümet merkezi olan İstanbul'a bağlanmıştır. 1.Dünya Savaşı'nın yenilgi ile neticelenmesinden sonra, İtalyanlar; Antalya'ya asker çıkardıklarında Burdur'a gelerek Merkez Komutanlığı kurmuşlardır. Burdur, düşmanın yurttan atılmasıyla, 1923'te Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte il olmuştur (Erdoğan, 1998).

2.2. Burdur Kenti'nin Fiziksel gelişimi

Burdur ilindeki ilk Türk yerleşimleri 1071-1100 yılları arasında gerçekleşmiştir. Kınalı Aşireti, bu dönemde, bir süre, Şeker Pınar Hamambendi'nde 'çadırlarda yaşamışlardır (Barlık, 2003).

Yöredeki ilk yerleşimlerle ilgili bir başka rivayette, Burdur'un Tirkemiş ilçesinin merkezi olduğu yönündedir. Bu bilgi, İstanbul Topkapı Sarayı Başvekalet Arşiv Dairesi'de bulunan, 1522 tarihinde yayımlanmış olan, Defter-i Mufasal-ı Liva-i Hamid adlı defterde bulunmaktadır. Tirkemiş ismi, Kınalı Aşireti'nin çadırlarının düzenini beğenen, o civarda bulunan başka bir aşiret reisinin, bu düzene, 'Tirkemiş' diye seslenmesi ile bu yörenin ismi olarak kullanılmaya başlanmıştır. Daha sonra aşiret, Hamambendi bölgesinde, dam

(1) Bölgede bulunan hamam bentleri, kurna, vb. kalıntılar, bu bölgenin bu şekilde isimlendirilmesine neden olmuştur. Bentler, toprakları su baskınlarından korumak ve tarım için sulama imkânı yaratabilmek için yapılmışlardır (Barlık, 2003).

örtülü evler yaparak buradaki yerleşimi zaman içerisinde bir kasabaya dönüştürmüşlerdir. Günümüzde Ulucami ve çevresinde bulunan ticari alanın olduğu tepede, bir pazar yeri kurmuşlardır. Bu bölgenin adı o zamandan bu yana 'Alanpazarı' olarak anılmaktadır. Daha sonra Hamambendi bölgesinin bataklık olması ve toplumda sağlık problemlerine yol açmasıyla, konut yerleşimleri pazar olarak kullanılan tepede oluşmaya başlamıştır. Bu tarih net olarak bilinmemektedir (Duygulu, 1993).

1478 yılındaki bir kayda göre, bölgede, bir tanesi Hristiyan olmak üzere, toplam 4 adet mahalle bulunduğu bilinmektedir. 1522 tarihinde yayımlanmış olan, Defter-i Mufasal-ı Liva-i Hamid defterine göre; o dönemde, 41 tanesi gayrimüslimlere ait, toplam 238 hane olduğu yazmaktadır. Türkler'in yaşadıkları, mahallelerin (Yeni Mescit, Çukur ve Cami mahalleleri) kale surları içerisinde, gayrimüslim mahallelerinin ise, sur dışında olduğu belirtilmektedir.

Karasenir, Yenice ve Manastır Mahalleleri ise o tarihte sur dışındaki köyler olarak değerlendirilmişlerdir. Ancak, günümüzde bu mahalleler, halen varlıklarını sürdürmektedirler. Aynı defterin 1568 yılına ait bilgilerinde ise, hane sayısının (379) ve nüfusun arttığı görülmektedir. 5 adet yeni mahalle daha kurulmuştur¹ (Barlık, 2003).

1834 yılında yöreyi gezen J.Arundell, Burdur'un yeşilliğinden, güzel üzüm bağlarından ve bahçelerinden söz etmiş ve o dönemde yörede 4000 Türk Evi, 150 Rum evi ve 30 Ermeni evi olduğunu eklemiştir. Başka bir gezgin olan Seiff 'in de, bu yüzyıl sonunda Türk Evleri ile ilgili vermiş olduğu rakam aynıdır (Barlık, 2003).

Şehrin gelişimine yapı türleri olarak bakıldığında, 1851 yılında ilk bilgilere ulaşıldığı görülmektedir. Lugat-ı Tarihiye ve Coğrafiye göre, bu tarihte, yörede, 19 cami, 10 mescit, 23 adet de okul olduğu bilinmektedir. 1882 tarihli Konya Vilayeti Salnamesinde ise, 2097 konut, 17 manastır, 4 han, 6 hamam, 1 namazgâh ve 29 tane de, değirmen olduğu yazmaktadır. Burdur'un fiziksel gelişimini etkileyen en büyük afetlerden biri, 1884 yılında çıkan yangın olmuştur. Bu yangınla ticari alanın büyük bir bölümü ve 150' ye yakın ev yanmıştır (Barlık, 2003).

1887 ve 1892 yıllarındaki, Konya Vilayeti Salnamesi ve Vital Cuinet de'nin seyahat yazılarına göre, bu yıllarda yörede, han hamam, kilise, cami, tekke, yağhane, debbağhane, değirmen, çeşitli dükkanlar ve evlerin bulunduğu

(1)Yeni kurulan mahallelerden bir tanesinin isminin Debbaghane (Tabakhane) olması, bu dönemde debbagcılığın (deri işletmeciliğinin) önemli bir geçim kaynağı olabileceğine işaretir (Barlık, 2003).

(2)Kent'in imar planları ile ilgili detaylı bilgi 'Günümüze kadar uygulanan imar planlarının Burdur Kentsel Sit Alanı'na etkisi' bölümünde verilmiştir.

— 20 —

Şekil 2.8. 1942 yılında Burdur'da kullanılan su olukları (Yavuzkan Arşivi, 2008)

Daha sonra 1948, 1972 ve 1987 yıllarına ait imar planlarıyla kent farklı şekillerde ve yönlerde gelişim göstermeye devam etmiştir.¹ 1989 yılında, 1987 imar planına ilişkin, halktan gelen isteklere göre %2'lik bir kısmında değişiklikler yapılmıştır. Kentin daha sonraki gelişiminin, İller Bankası tarafından 2006 yılında ihale edilen Burdur Merkez İlave ve Revizyon İmar Planı çerçevesinde olması planlanmıştır (Anonim, 1998).

Bu planın çalışmaları, henüz tamamlanmamış olup, günümüzde de devam etmektedir. Burdur Belediyesi bu planın haricinde, Koruma Amaçlı İmar Planı'na yönelik çalışmalarını sonlandırmak üzeredir (Burdur Belediyesi, 2008).

2.2.1. Burdur Kenti'nin Planlama ve Yerleşim Kararları

Kentin ilk planlanması ve ilk yerleşim kararları, toplumun korunması, kent içerisinde ulaşılabilirliğin sağlanması ve yeni yapılaşma alanlarının seçilmesi için; konu ile ilgili kişiler tarafından, kentin iklim, arazi ve ekonomik

(1) 1948, 1972 ve 1987 'Günümüze kadar uygulanan imar planlarının Burdur Kentsel Sit Alanı'na etkisi' başlığı altındaki bölümde değinilmiştir.

koşullarının incelenmesi ve son kararların oymak beylerine verilmesiyle gerçekleşmiştir.

Selçuklu ve Beylikler döneminde, beyler tarafından kent arazisi paylaşılarak kullanılmıştır. 1886 yılında ilk defa şehir haritası yapılarak mülkiyetler belirlenmiştir (Duygulu, 1993).

1914 yılında meydana gelen depremten iki yıl sonra, şehrin fiziksel koşulların iyileştirilmesi için bazı çalışmalar yapılmıştır. Bunlardan en önemlisi, kent için ilk kez hazırlanan yol ve istikamet haritalarıdır. Daha sonraki aşama olan ilk imar planının hazırlanması ise 1941'de gerçekleştirilmiştir. Bu planın onaylanması, 1948 yılında mümkün olabilmektedir. 1950'lerde kentsel nüfus artışının hızlanması ile ekonomik koşullar ve siyasal kararlara bağlı olarak, imar planında değişiklikler yapılması yönüne gidilmiştir. 1985 yılında Belediye Meclisi'nce İller Bankası'na yaptırılan imar planı 1985-89 yılları arasında ihtiyaca ve koşullara göre bölüm bölüm onaylanarak yürürlüğe girmiştir (Duygulu, 1993).

2.2.2. Burdur Kenti'nde Yapılaşma ve Yerleşim Dokusu

Burdur iline ilk yerleşen toplum olan kınalı aşireti, oymağının seçtiği Şeker Pınarı Mevkii'ne yerleşmiştir. Bu bölgenin tercih edilmesinin nedeni dünya üzerindeki diğer toplumların tercih sebeplerinden farklı değildir. Şeker Pınar Mevkii yakınında su olan, ağaçlık bir bölgedir. Bu fiziksel koşullar toplumun günlük ihtiyaçlarını ve tarımsal faaliyetlerini karşılamasını sağlamıştır. Yerleşim bölgesinde ilk olarak göçer çadırları kurulmuş ve Kınalı aşireti bu çadırlarda yaşamlarını sürdürmüşlerdir.

Kentte ilk olarak 13.yüzyılda, Türkmenlerin, Rum topluluklarının inşa ettikleri yapılarının strüktür sisteminin özelliklerinden ve mekân örgütlenmesinden yararlanarak, kendi yapılarını inşa ettikleri bilinmektedir. Bölgede günümüze kadar ulaşabilmiş ya da sadece bir dönem varolduğunu bilinen cami, hamam ve çeşmelerin bir bölümünün Beylikler Döneminde bir bölümünün ise Osmanlı İmparatorluğu döneminde yapıldığı bilinmektedir. Bu yapıların haricinde, konut işlevi için inşa edilen, baraka ve taş evlerin varolduğu bilinmektedir. Bu konut işlevli yapılar, Osmanlı döneminde (19.yy) daha farklı strüktürel sistemlerin kullanılmaya başlanmasıyla gelişme göstermiştir.

Yapıların genel özellikleri değerlendirildiğinde, malzemenin haricinde, ekonomik seviyesi yüksek olan kullanıcıların evlerinin gösterişli, diğerlerinin ise, basit, sade ve fonksiyona yönelik olduğu görülmektedir. Kentteki yapılar, bölgede farklı dini inanışta ve sosyal yapıda olan toplumların

yaşamından dolayı çeşitlilik göstermektedir. Bu çeşitliliği; her toplumun sosyo-kültürel özellikleri, yapıya bakışları ve yapı ustalarının zanaatlarındaki farklılıklar meydana getirmiştir.

20.yüzyılın ortalarına kadar olan süreçte yapıların strüktürel sistem ve iç mekanlarında kullanılacak olan malzemeleriyle, mekan örgütlenmeleriyle ve yapıların inşa edilmeleri süreçlerinde yapı ustaları görev almıştır. Ancak 20.yüzyıldan sonra, inşaat mühendisleri ve mimarlar bu görevleri üstlenmeye başlamışlardır (Duygulu, 1993).

2.3. Burdur Kentsel Sit Alanı

Burdur ilinin, Kentsel Sit alanı'nın net bir şekilde incelenebilmesi, ancak, alanın gelişim sürecinin ve bu süreç içerisinde, sosyo-ekonomik bir takım etmenlerle olan ilişkisinin bilinmesiyle yapılabilir. Bu nedenle Kentsel Sit Alanı'nın, süreç içerisindeki gelişimi; tarih, ekonomi ve planlamayla olan ilişkisi değerlendirilmiştir.

2.3.1 Burdur Kentsel Sit Alanı'nın Gelişmesi

Günümüzde, kent içerisinde, 'Kentsel Sit Alanı' olarak isimlendirilen bölge bir tepe yerleşimidir. Bölge, işlevsel farklılık esas alınarak, Tarihi Ticari Merkez ve Etkileşim Geçiş Sahası olarak, koruma imar planı üzerinde, 2 farklı bölümde ele alınmıştır.

Bu yerleşim bölgesinin ilk gelişimi, 1300 yılında 'Alan Pazarı' ismiyle anılan mevkide Ulu Cami'nin inşa edilmesiyle başlamıştır. 1914 yılında depremde yıkılan Ulu Cami 1919 yılında halk ve hükümet işbirliği ile tekrar inşa edilmiştir. Daha sonra 1936 yılında, Kahyaoğlu Hacı Ali Demir tarafından yaptırılan Saat Kulesi ve beraberinde Ulu Cami çevresinde yeni bir yerleşim ve ticari dokusu gelişmeye başlamıştır. Bu gelişim zamanla, günümüz Kentsel Sit Alanı'nı oluşturmuştur. Bu iki yapı, bu alanın odak noktası haline gelmiş ve yerleşim bu yapıların çevresinde gelişim göstermiştir (Burdur'da Yaşam, Anonim 2007).¹ 1936 yılından sonra, bölgenin kuzeyinde günümüzde 'Tarihi Ticari Merkez' olarak isimlendirilen yerleşim meydana gelmiştir. Bu alanda organik bir yerleşim görülmektedir ve daha sonra bu bölgeye yakın olma kaygısıyla, civardan uzaklaşmadan, daha geniş bir alanda, konut dokusu oluşmuştur.

Bu doku gelişiminde, odak noktasından, tepenin yamaçlarına kadar olan bölgelerde akslar çoğunlukla dik açılarda gelişmiştir. Tarihi Ticari Merkez'in çevresinde gelişen, içerisinde Geleneksel Burdur Evleri'ni

(1) Burdur Müzesi'nde bulunan kitabesinde 'İş bu cami-i şerif Hamitoğullarından İlyas oğlu Büyük ve kemal sahibi bir emir olan Felekeddin Dündar Beyin emriyle (700)1300 yılında yapıldı' yazmaktadır (Burdur'da Yaşam, Anonim 2007).

barındıran bölgeye de, Antalya Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 'Etkileşim Geçiş Bölgesi' ismi verilmiştir.

Bu alanın dışında olan bölgelerde de, Burdur tarihi için önemli yapı ve dokular mevcuttur. Bu nedenle daha önceki yıllarda yapılan çalışmalarla belirlenen bu sınırlar, günümüzde tekrar değerlendirmeye alınmıştır.

2.3.2 Burdur Kentsel Alanının Kent Bütünü ile Tarihsel ilişkisi

Kentsel Sit Alanı'nın, kentin diğer bölümleriyle olan tarihsel ilişkisine bakıldığında, değerlendirilmesi gereken olgu, sit alanı dışındaki bölgelerin gelişim nedenleri; zamanı ve sit alanının ne kadar, ne zamana kadar korunabildiğidir.

Kentsel Sit Alanı'nın ilk kurulan bölgesi olan ticari alan, 19. yüzyılda da, yaklaşık 500 yapının bulunduğu bir merkez olarak, ticari yaşamın en canlı olduğu bölge özelliğini korumuştur. Bu durum en büyük nedeni, o dönemde, yapılardan 100'e yakınının iş yeri olarak hizmet vermiş olmasıdır.

1914 depremi ve sonraları yaşanan yangın ile bu alanda 300'e yakın bina ve iş yerinin harap olmasıyla ticari alan eski aktifliğini kaybetmeye başlamıştır (Burdur Belediyesi Çalışma Raporu, 1992). Bu durumdan sonra toplumun bu bölgede yerleşme ve yaşama istediği de zamanla azalmıştır. Böylece bu alanın bulunduğu tepenin dışındaki yerleşim alanlarında mimari anlamda gelişmeler kaydedilmeye başlanmıştır. Bu yeni yerleşim bölgelerinde, konut alanları ve ticari alanlar meydana gelmiştir. Bununla beraber eğitim binaları, camiler, sosyal yapılar, kamusal yapılar, vb. çoğalmaya başlamıştır.

Modernleşme süreci içerisinde, halk tarafından 'tarihi' değil 'eski' kabul edilen bölge, 20.yüzyıl ortalarına kadar güçlü ticari merkez yeterliliğini kaybederek, ancak mevcut durumunu koruyabilmiştir.

Günümüzde, tarihi yapıların ve tarihi çevrenin öneminin fark edilmesiyle, Burdur Kentsel Sit Alanı'nda sağlıklılaştırma ve yenileme çalışmalarına başlanmıştır. Yapılan çalışmalar sayesinde, kentsel sit alanı modern yerleşimlerin içerisinde, kendini fark ettirebilmiş ve kullanılabilirliği artınca, yeni ticari alanlarla arasındaki sirkülasyon kuvvetlenmiştir. Bu durum sit alanının, kentle bir bütünlük sağlayabilme ve kente entegre olma seviyesini arttırmıştır.

2.3.3. Burdur Kentsel Sit Alanı'nın Kent Bütünü ile Ekonomik İlişkisi

Kentsel Sit Alanı, 13.yy'dan 20. yy'ın ortalarına kadar, kentin en önemli prestij bölgesi olma özelliğini korumuştur. Özellikle 19. yüzyılda bazı sanat dalları ekonomiye çok büyük yarar sağlamıştır. Dokumacılık (bez ve alaca),

halı ve kilim dokumacılığı, debbağcılık (dericilik), yağcılık ve demircilik bunlardan en önemlileridir¹ (Burdur Belediyesi Çalışma Raporu, 1992)

Dokumacılık sanatından elde edilen dokumaların, kilimlerin, halıların ve alacaların, Ulu Cami önündeki meydanda kurulan semt pazarında sergilenip ve satışa sunuldukları bilinmektedir. Yalnız ticari alan ve yakınında yaşayan halk değil, tüm kentte yaşayan Müslüman ve Gayrimüslimlerin, çeşitli sanat dallarıyla meydana getirdikleri ürünlerini de burada satışa çıkardıkları söylenmektedir.

Halkın içerisinde zengin olan esnafların, bu malları diğerlerinden satın alıp şehir dışına ihraç ettikleri, böylece kentin ilerlemesini ve kişilerin geçinmesini sağlayan bir pazar oluşturdıkları bilinmektedir. Halk; bu uygulama ile, bir yandan kendi geçimini sağlamış, öte yandan kenti de ekonomik olarak kalkındırmıştır.

2.3.4. Burdur Kentsel Sit Alanı'nın Kent Bütünü ile Sosyal İlişkisi

Kentin kuruluşundan bu yana günümüzde, Kentsel Sit Alanı olarak isimlendirilen alanda bir çok farklı kültüre ve sosyal yapıya sahip halk bir arada yaşamıştır. Bu nedenle burada yaşayan halk, zamanla Müslüman ve Gayrimüslim halkın bazı örf ve ananelerini devam ettirmeye başlamıştır. Bölge farklı kültürler arasında kalmış ancak, bu kültürlerin olumlu yönlerini günümüze kadar getirmiştir. Zamanla, nüfusun artmasıyla, yerleşim bu alanın dışına taşsa da yeni oluşan yerleşim bölgelerinde yaşayanlar da bu örf ve ananelere ayak uydurmuşlardır.

Halk, yeniliklere açık ancak geleneklerine bağlı bir toplum haline gelmiştir. 16. ve 17. yüzyılda meydana gelen eşkıya baskınları ve 20.yüzyılda özellikle Cumhuriyet dönemi boyunca, devletin desteğinden yoksun kalması toplumun tedirgin/çekişken olmasına neden olmuştur (Burdur Belediyesi çalışma raporu, 1992).

Zamanla, endüstri makineleriyle bir ya da iki kişinin elde ettiği kazanç, halkın el sanatlarından elde ettiği gelirin yerine geçmiştir. Gelir kaynaklarını zamanla yitirmesiyle ekonomik olarak gerileyen ticari alan sakinleri, yaşamlarını başka yollardan kazanmaları gerektiğini düşünmüşler ve özellikle çocuklarının eğitime daha fazla önem vermeye başlamışlardır.

2.3.5. Burdur Kentsel Sit Alanı'nın Kent Bütünü ile Planlama İlişkisi

Kentin ilk planlanan ve haritası çıkarılan alanı, bugün Kentsel Sit Alanı olarak isimlendirilen, Ulu Cami ve çevresinde gelişmiş olan ticari alan ve konut

(1) Bu sanat dallarının ekonomik açıdan sağladığı yarar ve halk için önemi, halkın bu sanat dallarının isimlerini ticari alandaki sokaklara vermiş olmasından da açıkça anlaşılmaktadır. Dokumacılar sokak, yağ pazarı sokak, demirciler sokak, vb. birçok sanat dalının ismi sokaklarda kullanılmıştır.

alandır. O dönemde, 3000'e yakın bina, müstemilat baraka ve ahırın bulunduğu bilinmektedir. Daha sonra, 1916 yılında, Kentsel Sit Alanı'na ait, yol istikamet haritaları hazırlanmıştır. Bu haritaların amacı, içme suyu ve yapıların mülkiyetlerinin belirlenmesidir. Yol istikamet haritaların hazırlanmasıyla aynı zamanda, deprem sonrasında şehrin fiziksel durumunun bir düzene girmesi amaçlanmıştır.

Günümüzde Kentsel Sit Alanı olarak isimlendirilen bölge ve kent bütünü hazırlanan imar planında kapladıkları yoğunluk açısından değerlendirildiğinde; Kentsel Sit Alanı'nın kapladığı alanın 22 hektar, tüm kent alanının ise 96 hektar olduğuyla karşılaşılmaktadır. Bu alanlara dair bilinen rakamlarla, Sit Alanı'nın, kent bütününe oranının %22,9 olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum, nüfusla birlikte Sit Alanı haricindeki yerleşiminin, büyük gelişim gösterdiğini işaret etmektedir(Duygulu, 1993).

Kentin planlamasında değişikliğe neden olan yeniliklerden birisi de, 1936 yılında demiryolunun yapılmış olmasıdır. İstasyon binasının inşası ile İstasyon Caddesi'nin açılması, şehirde önemli imar hareketleri oluşturmuştur. Bu durum, Kentsel Sit Alanı'nın önemini kaybetmesinin nedenlerinden birisidir. Günümüz Tarihi Ticari Alan'ının haricinde, halk için önemli olan yeni bir kullanım alanı meydana gelmiştir. Cumhuriyet Meydanı oluşması ve bu alanın Gazi Caddesi ve İstasyon Caddesi'ne bağlanması ile, yüzyıllardır kentin en önemli kullanım alanı olan ticari bölge zamanla önemini kaybetmeye başlamıştır (Şekil 2.9). Yeni ticari alanlar Gazi Caddesi'nin kuzey yakasına kaymış, böylece bu alanlarda, yeni istihdam alanları yaratılmıştır.

Şekil 2.9. 1936 yılı, yeni oluşan Cumhuriyet Meydanı ve yeni İstasyon Caddesi (Yavuzkan Arşivi, 2008)

1948 yılında kent için yeni plan hazırlanıncaya kadar, nüfus artışı oranında, özel yapıların sayısı artmaya başlamış ve yeni gelişen Gazi Caddesi ve İstasyon Caddeleri üzerinde kamu binaları inşa edilmiştir. Bu binaların inşa edilmesi ile yeni yerleşim alanları ve yolların gelişim şekilleri ve yönleri belirginleşmeye başlamıştır. Bu durum sit alanı kabul edilen bölgenin önem kaybetmesine neden olmuştur (Burdur Belediyesi Çalışma Raporu, 1992) (Bkz.Şekil 2.35).

2.3.6. Burdur Kenti'nde, Uygulanmış Olan İmar Planlarının, Kentsel Sit Alanı Üzerindeki Etkileri

1948 imar planında; kent için önemli olan bir karar; konut yapılarında iki katlı yapılaşmaya izin verilmesidir (Burdur Belediyesi çalışma raporu ,1992). Bu durum; Tarihi Burdur Evleri'nin de iki katlı olmasından dolayı, bu dönemden sonraki süreçte inşa edilen konutların en azından, gabari olarak dokuya uygunluğunu sağlamıştır.

1948 planının ikinci önemli noktası, (Cumhuriyet Meydanı'ndan Köprübaşı Kavşağı'na kadar uzanan) Gazi Caddesi olarak adlandırılmış olan 20 m genişliğindeki ulaşım aksı üzerinde, ticari alanın oluşturulmuş olmasıdır (Burdur Belediyesi Çalışma Raporu, 1992). Bu kararın uygulanması zamanla Tarihi Ticari Alanın önemini yitirmesine neden olmuştur.

1972 imar planı; kentin genel formunu belirlemiş ve çevre yolları düzenlenmiştir. Bu düzenlemeyle, günümüzde 'Tarihi Ticari Alan' olarak isimlendirilen bölgenin kapladığı alan genişletilmiştir. Günümüzde 'Kentsel Sit Alanı' olarak kabul edilen bölgenin bitiş hattındaki ana caddelerde 4,5 kat yapı inşasına izin verilmiştir (Burdur Belediyesi Çalışma Raporu, 1992). Zaman içerisinde bu ana caddeler ve bu caddeler üzerindeki yüksek yapılar sit alanını çevrelemişlerdir. Bu durum yeni yerleşim bölgeleri ve sit alanı arasında bir tampon bölge oluşmasına izin vermemiş, iki alanın iç içe olmasına neden olmuştur.

1972 yılında hazırlanan imar planındaki diğer önemli karar, yeni yerleşim alanları ile park sahalarına da yer verilmiş olmasıdır. Planda otogar, oto sanayi ve toptan ticaret alanları belirlenmiştir. Bugünkü Mısırlılar Eviden Cumhuriyet Meydanına, Cumhuriyet Meydanı'ndan-Köprübaşı Kavşağı'na uzanan ticari alan şeridi ile planda protokol alanı olarak görünen bölgenin komşu yapı adalarında ticari alan olarak belirlenmiştir (Burdur Belediyesi çalışma raporu, 1992). Bu durum zamanla, başta 'Tarihi Ticari Alan' olmak

üzere, sit alanının kullanıcısının farklı bölgelere yönelmesine ve nüfus kaybetmesine neden olmuştur.

1987 İmar Planı; kentin biçimlenmesini sağlayan birçok karardan oluşmuştur. Yeni demir yolu hattı ile birlikte bir çevre yolu önerisi getirilmiştir. Bu ulaşım ağının gerçekleştirilmesi ile birlikte, mevcut yerleşim alanlarının Burdur Gölü ile olan bağlantısı kurulmuştur (Duygulu, 1993). Göle yakın olabilmek, gölün manzara kalitesinden ve diğer yönlerinden yararlanabilmek için bu bölgelere yeni yerleşim bölgeleri kurulmuştur. Gün geçtikçe nüfusu artan bu yerleşimler kendi ihtiyaçlarını kendileri karşılar duruma gelmişlerdir. Bu durum günümüzde 'Kentsel Sit Alanı' olarak isimlendirdiğimiz alanın zamanla değer kaybetmesinde bir basamak daha oluşturmıştır.

1989 İmar Planı, 1987 imar planının halktan gelen taleplere göre %2'lik bir kısmında yapılan değişiklikleri kapsamaktadır (Burdur Belediyesi, Ulucami Civarı Kentsel ve Ticari Sit Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı Araştırması, 2008).

Antalya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 28.01.1992 tarihinde, kentsel ticari sit alanını çevreleyen yaklaşık 21 hektarlık alan, Etkileşim Geçiş Bölgesi olarak tespit edilmiştir. Etkileşim Geçiş Bölgesi imar planı, Burdur Belediyesi tarafından hazırlanmış ve Antalya KVTVKK'nun 07.04.1993 gün ve 1822 sayılı kararı ile onaylanarak yürürlüğe girmiştir (Burdur Belediyesi, Ulucami civarı Kentsel ve Ticari Sit alanı Koruma Amaçlı İmar Planı Araştırması, 2008).

Daha sonraki süreçte, İller Bankası tarafından 2006 yılında ihale edilen, Burdur Merkez İlave ve Revizyon İmar Planı çalışmaları başlamıştır. (Burdur Belediyesi, Ulucami civarı Kentsel ve Ticari Sit alanı Koruma Amaçlı İmar Planı Araştırması, 2008).

2007 yılında, Antalya-Burdur Planlama Bölgesi, 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı, Çevre ve Orman Bakanlığınca onaylanmıştır. Bu planın ana kararları içerisinde sit alanına ilişkin yeni karar bulunmamaktadır. Alan tekrar "kentsel ve ticari sit alanı" olarak gösterilmiştir (Burdur Belediyesi, Ulucami civarı Kentsel ve Ticari Sit alanı Koruma Amaçlı İmar Planı Araştırması, 2008).

Günümüzde, Burdur Belediyesi'nin, 'Ulu Cami Civarı Kentsel ve Ticari Sit Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı' ismi ile hazırlattığı çalışmanın uygulanmasına yönelik hedefler belirlenmiştir.

2.3.7. Kentsel Sit Alanı ulaşım analizi

Burdur Kentsel Sit Alanı'nın bir tepe yerleşimi olmasından dolayı yapıların birçoğu eğimli arazi üzerine inşa edilmiştir (Bkz.şekil.6). Ulu Cami

ve çevresi, merkez olarak kabul edildiğinde, bu alandan Etkileşim Geçiş Sahası'na kadar olan bölgede ulaşım akslarının, tepeye paralel olmadığı, eğime dik bir şekilde oluştuğu görülmektedir. Bu durum özellikle ticari alanda, yaya ve taşıt yollarında problemler ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bazı dik yollar merdivenler ve küçük refujler yapılarak, yayalara ayrılmıştır (Şekil 2.10, 2.11, 2.12).

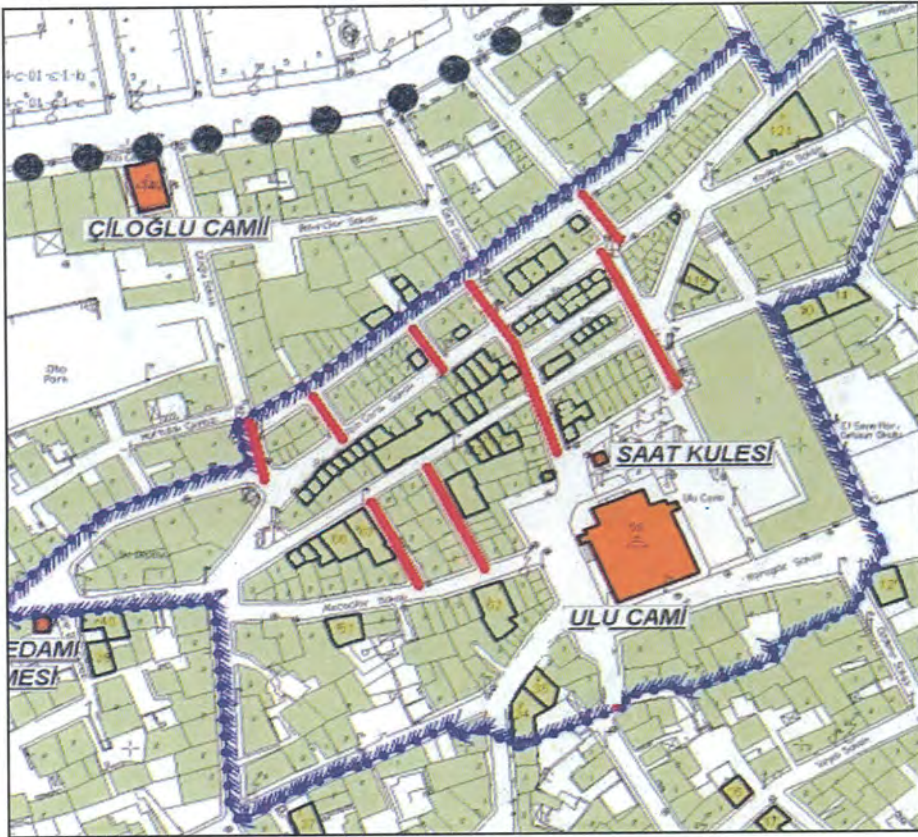
Ulu Camii ve çevresindeki yapıların yapım yıllarına bakıldığında, meydan olarak tanımlanan bu alanın yaklaşık yedi yüz yıllık bir geçmişe sahip olduğunu söylemek mümkündür (Şekil 2.13). Ulu Camii Şekil 2.13. Burdur Kentsel Sit Alanı İçerisindeki Tarihi Meydan niteliğindeki toplanma alanı (Anonim, 2007)

Bu meydan, esnaf ve halk için, özellikle semt pazarının olduğu günler,

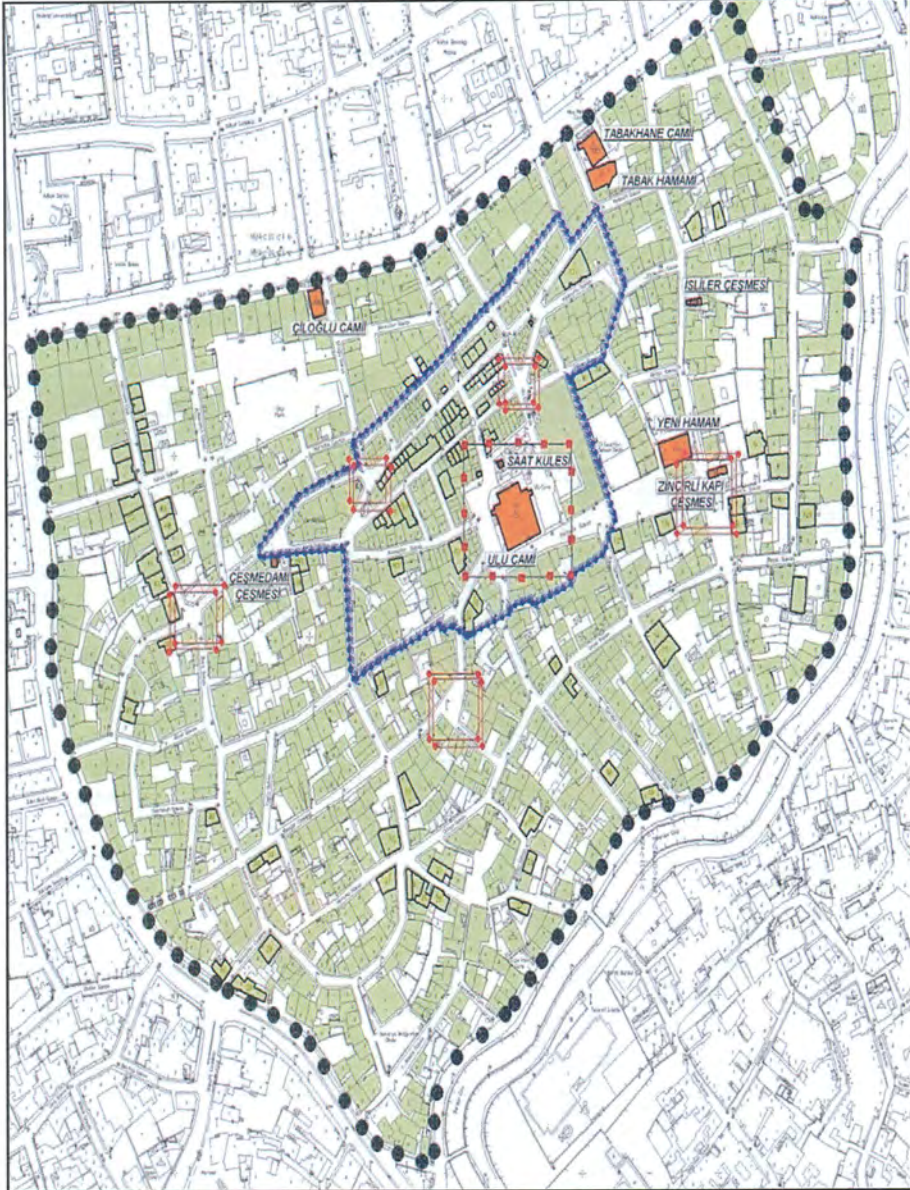

dinlenme, sohbet, alış-veriş gibi olguları içeren bir sosyalleşme merkezi olmuştur. Bu alan çevresindeki açıklık günümüzde de semt pazarı olarak kullanılmaktadır. Bu pazara kurulduğu günden dolayı halk dilinde 'Cuma Pazarı' denilmektedir. Meydan alanı geçmişte de uzun dönem bu amaçla kullanılmıştır. Örneğin; daha önceki yıllarda da bu alanda, salı günleri, bir semt pazarının kurulduğu, pazarda, Burdur yöresinde dokunan 'Burdur Alacaları', kilimler ve halıların sergilenip satışa sunulduğu bilinmektedir.

Alanda, Ulu Cami ve Saat Kulesi Meydanı'nın haricinde, bölgede, sivil mimarlık örneklerinin bulunduğu noktalar, önemli açıklıklar ve yol kavşaklarından oluşan 5 adet daha buluşma noktası tespit edilmiştir (Bkz. Şekil 14)

Şekil 2.10. Burdur Tarihi Ticari Merkezi'nde eğime dik gelişen ulaşım aksları (İmar paftası Burdur Belediyesi'nden temin edilmiştir)

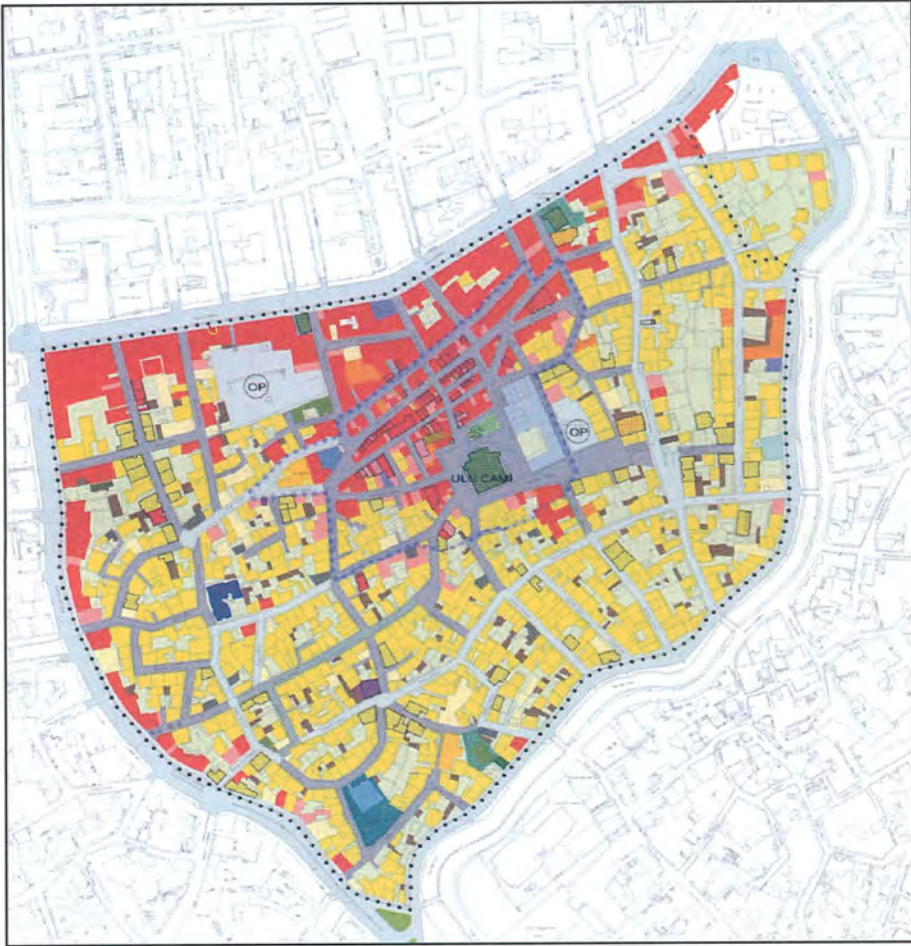

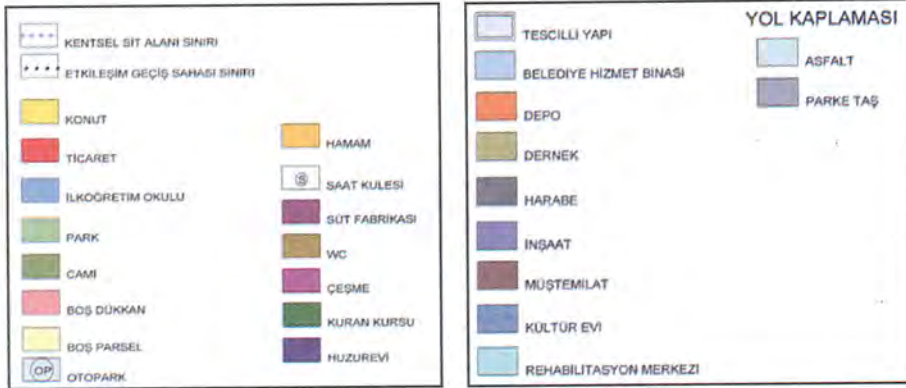
Şekil 2. 14. Ulu Cami ve Saat Kulesi'nin bulunduğu mevkideki, ana meydan ve diğer buluşma noktaları (İmar paftası Burdur Belediyesi'nden temin edilmiştir.)

2.4. Kentsel Sit Alanı'nı Oluşturan Yapı Alanları

Burdur Kenti Tarihi Dokusu günümüzde, eski Burdur Kalesi olarak bilinen bölgede, bir tepe yerleşimi olarak gelişmiştir. Bu bölgede yapıldığı tarihten bu yana niteliğini yitirmeyen ve bir çoğu halen kullanılan, tescilli yapılar mevcuttur. Burdur Merkez yerleşiminde ilk olarak; 1977 yılında Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu' nun kararı ile, alandaki Ark Suyu Tevzi Sarnıcı, Dört Ayaklı Türbesi, Taş Oda, Saat Kulesi, Ulu Camii, Çeşmedamı Çeşmesi, Mısırlılar Evi, Pirkulzade Kütüphanesi ve Tabak Hamamı gibi yapılar tescillenmiştir (Burdur Belediyesi, Ulucami civarı Kentsel ve Ticari Sit Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı Çalışması, 2008).

Şekil 2.15. Burdur Kentsel Sit Alanı'ndaki yapıların işlevlerine göre dağılımı (Burdur Belediyesi, Ulucami civarı Kentsel ve Ticari Sit Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı Araştırması, 2008)

Mevcut yapıların durumları değerlendirildiğinde, bu yapıların içerisinde, üslup farklılığı, malzeme farklılığı vb. olan birçok yapı ve yapı grubunun mevcut olmasına dikkat çekilmiştir. Bu yapıların, tarihi doku içerisindeki gruplandırması ve isimlendirilmesi, yapıların işlevine göre yapılmıştır. Böylece, Burdur Kentsel Sit Alanı, ticari işlevin olduğu bölgeye 'Tarihi Ticari Alan', çevresindeki konut alanlarına da 'Etkileşim Geçiş Bölgesi' ismi verilerek farklı alanlara ayrılmıştır.

2.4.1. Tarihi Ticari Merkez

Kentsel Sit Alanının gelişimi 1300 yılında 'Alan Pazarı' ismiyle anılan mevkide, Ulu Cami'nin inşa edilmesiyle başlamıştır. Sonrasında gelişen Tarihi Ticari Merkez de, Kentsel Sit Alanı bütününe, tarihsel süreç ve fiziksel gelişim açısından odak noktası sayılmıştır.

1914 yılında kentte meydana gelen ve birçok yapıya zarar veren depremde yıkılan Ulu Cami; 1919 yılında halk ve hükümet iş birliği ile tekrar inşa edilmiştir. Daha sonra 1936 yılında, Kahyaoğlu Hacı Ali Demir tarafından yaptırılan Saat Kulesi ve beraberindeki Ulu Cami çevresinde, yeni bir yerleşim ve ticari dokusu gelişmeye başlamıştır. Bu gelişim zamanla, günümüz Kentsel Sit Alanı'nı oluşturmuştur.

Bu iki yapı, alanın odak noktası haline gelmiş ve yerleşim bu yapıları çevrelerinde gelişim göstermiştir. Alanın bir tepe olmasından dolayı, yapılar kent silüetinin içerisindeki en önemli görsel öğeler olmuşlardır (Bkz şekil 2.16.).

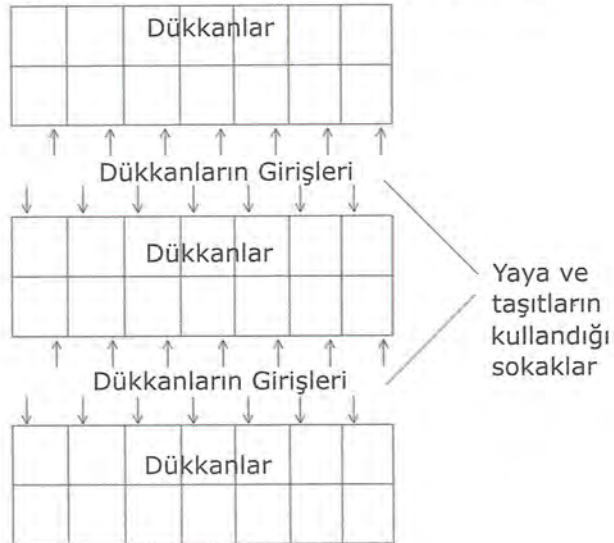
Şekil 2.16. Kentsel Sit Alanının Silueti İçerisinde Ulu Cami ve Saat Kulesi (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

1936 yılından sonra meydana gelen Tarihi Ticari Merkez'de organik bir yerleşim söz konusudur. Tarihi bir çarşıyı içeren bu alanda, kentin ekonomisine katkıda bulunan ve halkın geçim kaynağı olan, farklı iş kollarını barındıran, Şekerciler Sokağı, Yağcılar Sokağı, Demirciler Sokağı vb. işleve özel sokaklar mevcuttur.

Daha sonraki yıllarda, sokaklarda bu isimlerin korunmasına rağmen, sanayileşmenin bir sonucu olarak mekânların ticari kullanımlarında değişiklikler meydana gelmiştir. Günümüzde bu alan içerisinde, sokaklara ismini veren el sanatları ve üretimlerin dışında, birçok farklı ticari mekân kullanıma açılmıştır. Dolayısıyla, bu mekânların kullanıcıları ve kullanımları farklıdır, ancak mimari üslupları çarşı içerisinde ortak bir dil oluşturmaktadır. Bu mimari dil, alanda bulunan ticari mekânların, farklı parametrelerde de incelenmesi sonucunda, daha da netleşmiştir. Bu parametreleri, yapıların ada ve parseller içerisindeki konumlanmaları, mekân örgütlenmeleri, cephe özellikleri, strüktürel sistem özellikleri ve malzeme özellikleri olarak sıralamak mümkündür.

Bölgedeki ticari yapıların konumlanışları incelendiğinde, mekânlara girişlerin, kamusal alanla doğrudan bağlantılı olduğu görülmektedir. Ticari mekânlar yapı adalarının içerisinde sırt sırta ve bitişik nizamda konumlanmışlardır. Çok az sayıda yapıda alt kat ticari mekân, üst kat ise konut olarak tasarlanmıştır. Mekânların girişleri köşe parselde olmadıkları sürece, ana cephenin bulunduğu sokak üzerinden sağlanmıştır (Şekil 2.18).

Şekil 2.18.Yapı adaları üzerinde, ticari mekanların konumlanışları /biçimleri/ mekan girişleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Mekân girişleri, yapının, yerleşim adasının hangi bölgesinde konumlandığına göre değişiklik göstermektedir. Alanın eğime dik olarak gelişen sokaklarında, kot farkı kullanılmıştır.

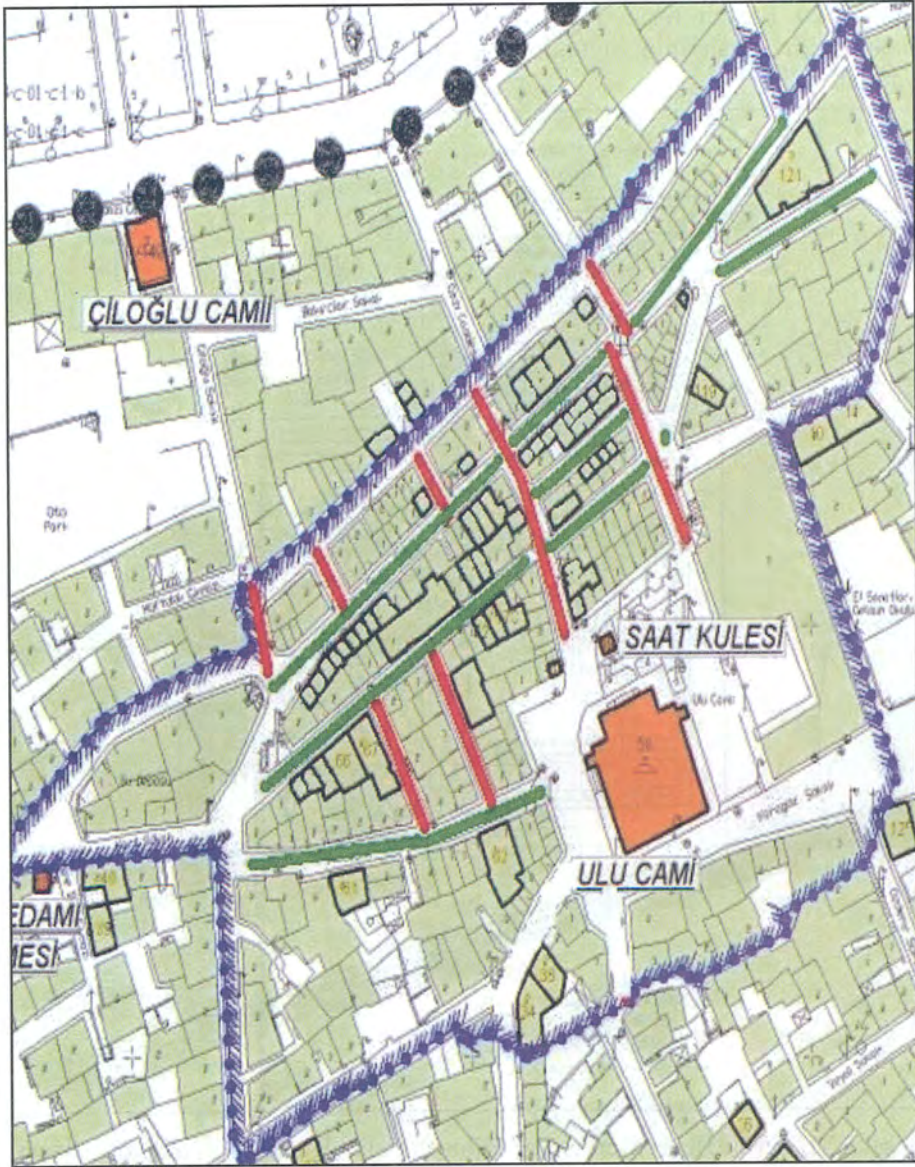
Uzun mekân sıraları biçiminde olan yerleşim şeklinde, mekanların sırt sırta geldikleri cephelerde kotlar oluşmuştur(Bkz şekil 19).

Şekil 2.19. Eğime paralel ve dik olarak gelişen yapılarda, kot farkı kullanımı (Seda Şimşek Tolacı, çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Ancak, eğime paralel olan sokakların üzerindeki mekanların girişlerinde , cephe ve kat yüksekliği bağlamında, sürekliliğin bozulmaması için, yükseltilmiş girişler ya da üst kotun korunması koşuluyla, iç mekanda gabari farklılaşması ile çözüm sağlanmıştır (Bkz. Şekil 2.20, 2.21, 2.22).

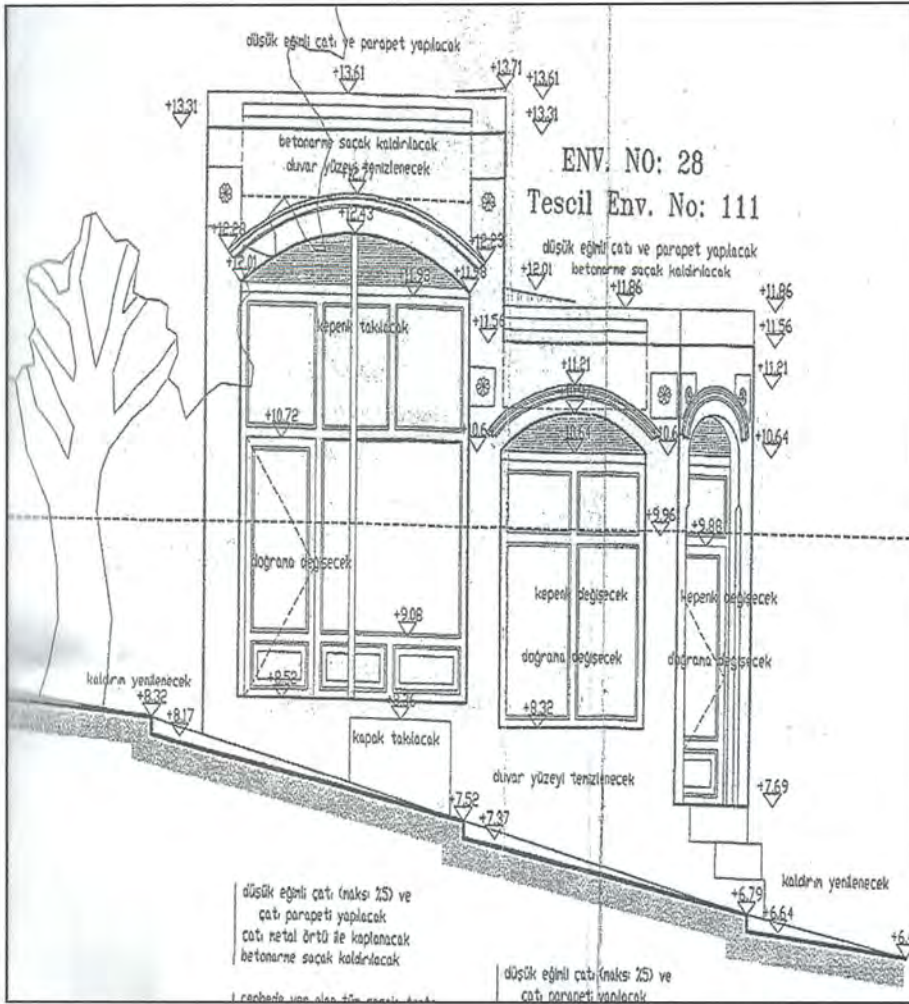

Eğime Dik Gelişmiş Sokaklar

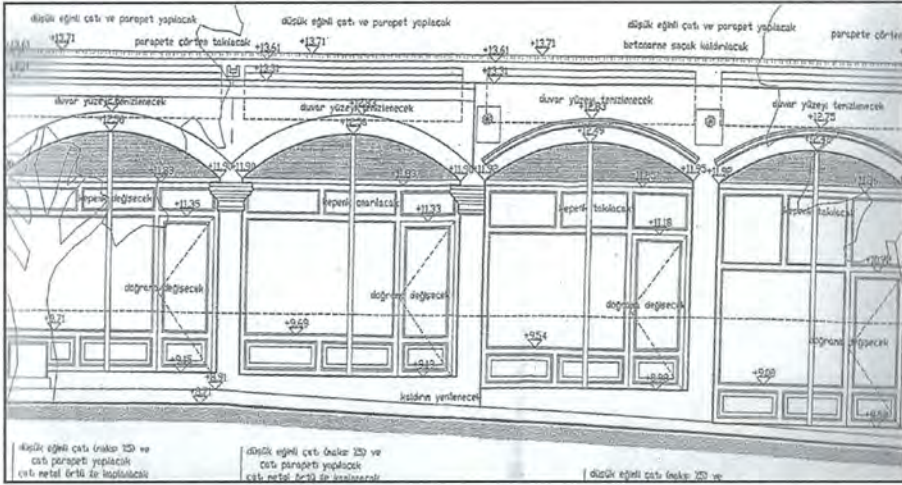
Eğime Paralel Gelişmiş Sokaklar

Şekil 2.20. Burdur Tarihi Ticari Merkez'i içerisindeki yapı adalarında, ticari mekânların girişlerinin bulunduğu eğime paralel sokaklarda inşa edilmiş yapılar.

Şekil.2.21. Tarihi Ticari Merkez'de, eğime dik olarak gelişen Belediye Caddesi üzerindeki yapı yerleşim şekline bir örnek, Adres:Ulu Cami ve Saat Kulesi Mevkii, Belediye Caddesi NO:2-14 (Yapıya ait cephe çizimi, Uslular İnşaat Proje, Restorasyon L.t.D. Ş.T.İ'den temin edilmiştir.)

Şekil 2.22. Tarihi Ticari Merkez'de, eğime paralel olarak gelişen 1. Yağ Pazarı Sokak üzerindeki ticari yapıların konumlanması -Adres Adres:Ulu Cami ve Saat Kulesi Mevkii,1. Yağ Pazarı Sokak No:2-4-6-8 (Yapıya ait cephe çizimi, Uslular İnşaat Proje, Restorasyon L.t.D. Ş.T.İ.'den temin edilmiştir.

Ticari alandaki mekân örgütlenmesine bakıldığında, günümüzde halen özgünlüğünü korumuş olan yapılardan, bu alandaki ticari mekanların özgün durumlarının genelde tek hacimli olduğu görüşüne varılmıştır.

Çok az sayıda mekânda, işlevsel gereklilik nedeniyle, birden fazla mekânın birleşimi kullanılmış ancak bu durum cepheye yansıtılmamıştır. Ticari alanda, zamanla mekânların büyüklüklerinin, yetersiz kalmasıyla, kullanıcılar bu problemi çözmek için, farklı iç mekân çözümlerine yönelmişlerdir.

Sonuç olarak tarihi ticari alanın, plan örgütlenmesine bakıldığında, ticari alandaki mevcut durum;

- Yalnız ticari amaçlı olarak kullanılan, tek katlı ticari yapılar.
- Mekânların girişlerindeki hacmin satışa, geri kalan bölümün imalata ayrılması için (işlev farklılığına göre) mekânın yatayda bölümlendiği çözümler(alanda genelde şekerlemeciler ve fırınların kullanıldığı bir çözümdür.)
- Mekânların kat yüksekliğinden yararlanıp, asma kat yapmak için, düşeyde bölümlendiği çözümler (Bkz. Şekil.2.23).
- Yalnız ticari amaçla kullanılan, eğimin çok olduğu alanlarda, topografik

özelliklerden yararlanılarak, ticari işleve yardımcı olması için, bodrum katın inşa edildiği, zemin +bodrum katlı yapılar.

- Zemin katı ticari mekan, üst katı ticari mekana ait bir birim yada konut olarak kullanılan 2 katlı yapılar, olmak üzere 3 üst başlıkla sınıflandırılabilir.

Şekil 2.23. Burdur Tarihi Ticari Merkezi'ndeki ticari mekânların düşeyde bölümlenmesine örnekler(Seda Şimşek Tolacı, çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Ticari alandaki mekânların metrekaresi değerlendirildiğinde, mekanlar arasında, ortalama 7-8 metrekare büyüklükten fazla farkın olmadığı görülmüştür. Mekanların giriş cepheleri 3-6 metre arasında derinlikleri ise bulundukları yapı adasının verdiği imkan doğrultusunda 2.5-7.5 metre arasında değişiklik göstermektedir. Bazı mekânlar, işlevin gerektirdiği boyutun sağlanması için, 2 ya da 3 ticari mekanın birleştirilmesiyle genişletilmiş, bazıları ise, mekanın hacmi büyük olduğu için bölünerek, farklı kullanıcılar tarafından, değişik ticari işlevlere yönelik kullanılmıştır.

Alandaki genel yapı metrekaresi Şekil 2.24.' te Burdur Belediyesi tarafından hazırlanmış olan, Ulucami civarı Kentsel ve Ticari Sit alanı Koruma

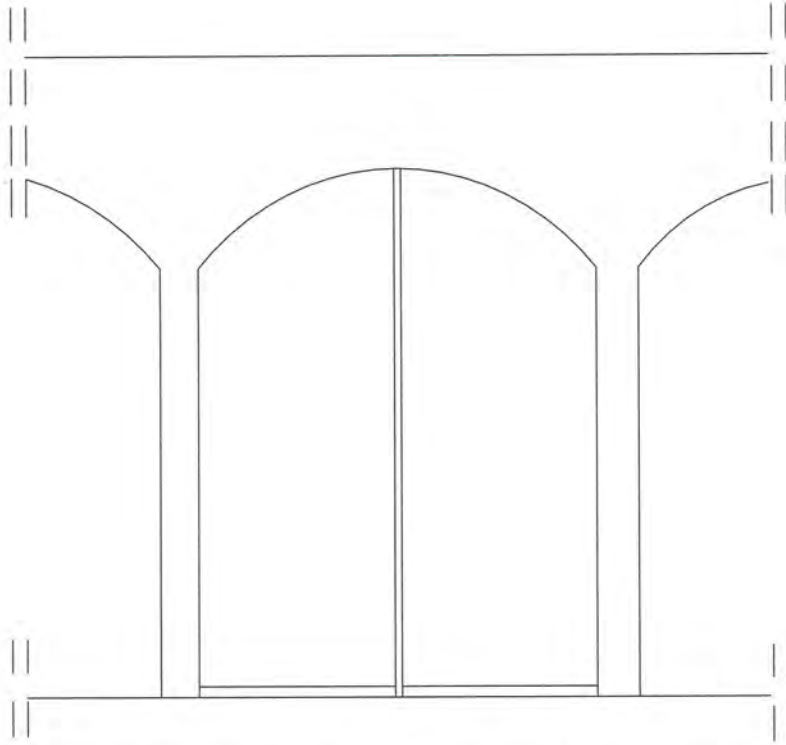
Amaçlı İmar Planı Araştırması- yapı büyüklükleri paftasında gösterilmiştir. Buna göre; 106 metre kare büyüklüğün altındaki yapıların yalnız ticarete hizmet verdiği, daha büyük ölçekli yapıların ise; yapıldığı dönemin resmi yapıları, sosyo-kültürel faaliyetlerin gerçekleştirildikleri yapılar ve konutla ticaretin birlikte konumlanmış olduğu yapıların olduğu söylemek mümkündür.

Şekil 2.24. Tarihi Ticari Merkez içerisindeki yapıların büyüklükleri(Burdur Belediyesi, Ulucami civarı Kentsel ve Ticari Sit alanı Koruma Amaçlı İmar Planı Araştırması, 2008)

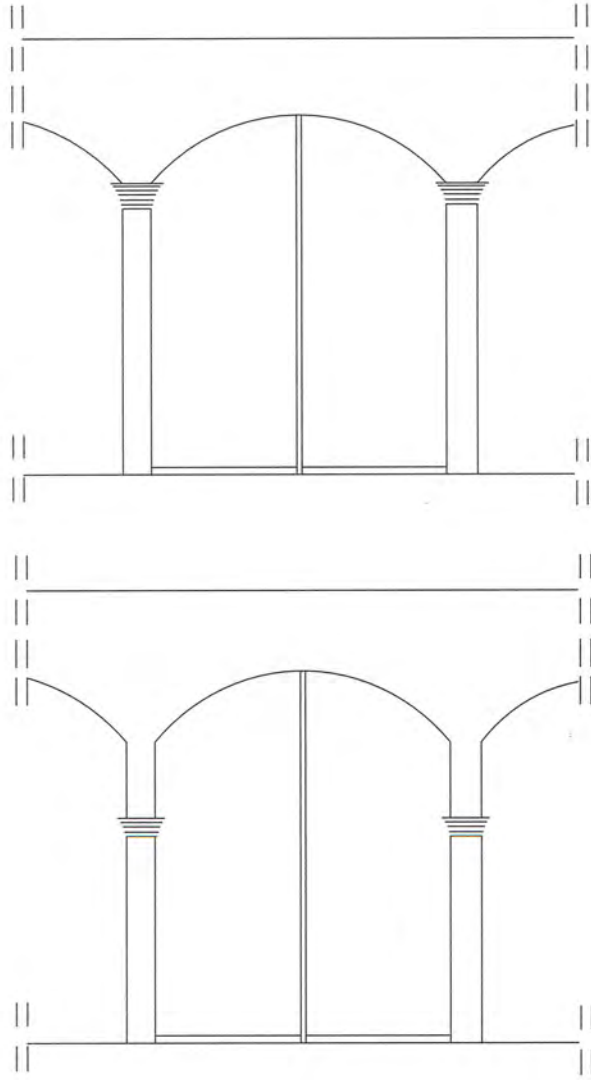

Tarihi Ticari Merkezin, cephe özellikleri incelendiğinde, yapıların birbirlerinden farklı zamanlarda inşa edildiklerinin bilinmesine rağmen, birbirleri ile uyum içerisinde oldukları görülmüştür. Cephelerde sürekliliği sağlayan cephe elemanlarının varlığı bu ortak dilin sağlanmasında büyük rol üstlenmiştir. Alanda en çok baskın olan ve kimliğinin oluşmasına veri sağlayan strüktürel elemanlar; kemerler ve onların cephedeki algılarıdır (Bkz. Şekil 2.25).

Şekil 2.25. Tarihi ticari merkezde hâkim olan basık kemerli cephe tipi (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

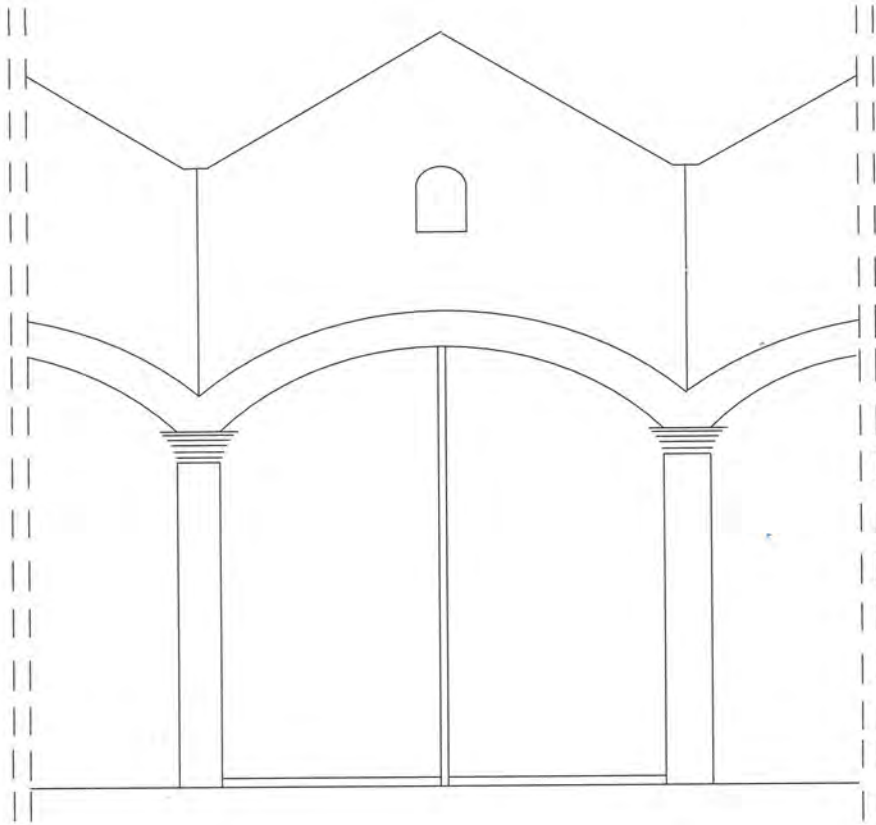
Yapıların birçoğunda bulunan kemerlerin birleştiği noktalarda sütunlar mevcuttur. Bu sütunların bazılarında sütun başlıkları bulunmaktadır. Bu başlıklar, kullanıcının ekonomik durumuna göre daha gösterişli boyutlara ve bezemelere sahiptirler. Bazı yapılar da kemerlerin sonlandığı noktalarda bazılarında ise, zemine daha yakın bir yükseklikte konumlandırılmışlardır.

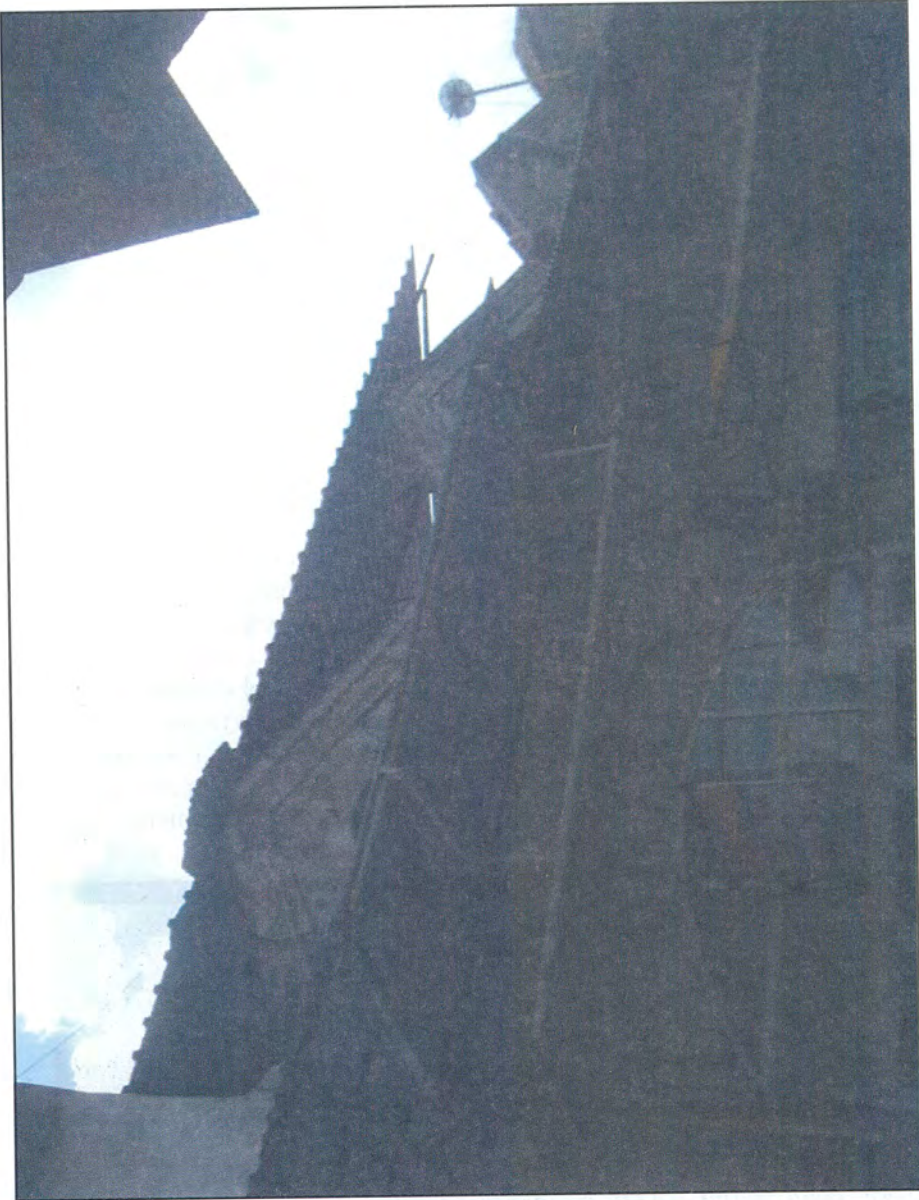
Şekil 2.26. Tarihi ticari merkezde hakim olan basık kemerli cephe tipinde, sütun başlıklarının yerleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Alan içerisinde, 475 nolu adada, Eski Belediye Caddesi'nde, 40-42-44 tescil numaralı yapılar; cephede kemer elemanlarının kullanımına rağmen, çatı biçimlenişi ile diğer yapılardan ayrılmaktadırlar. Bu farklılaşmayı; diğer dükkânların çatıları, teras çatı iken, bu üç yapının, beşik çatı ile çözümlenmesi ve bu çatı sisteminin üçgen alınlık şeklinde cepheye yansımaları oluşturmaktadır. (Şekil 2.27). (Tarihi Ticari Merkez'in esnafları, bu üç yapının, plan kurgularının, cephe biçimlenişlerinin ve malzemelerinin aynı olmasına karşın, boyutlarının farklı olmasını, mal sahibinin dükkân yapılarını oğullarının yaşlarıyla doğru orantılı olarak yaptırdığına bağlamaktadırlar.)

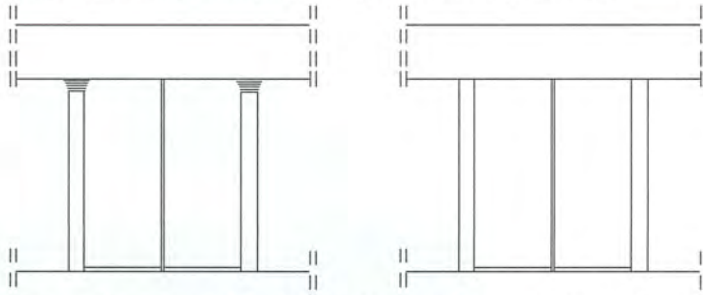
Şekil 2.27. Eski Belediye Caddesi No: 40-42-44' teki yapıların farklı cephe biçimlenişleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Şekil 2.28. Eski Belediye Caddesi No: 40-42-44 teki yapıların farklı cephe biçimlenişleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Basık kemerin kullanımıyla yapılmış olan yapıların yanı sıra, dokuda birde kemer elemanının kullanılmadığı yapılar mevcuttur. Bu yapılarda kemerlilerde olduğu gibi, sütunlar ve bunlar üzerinde kullanılan sütun başlıkları mevcuttur. Bu tipteki cephe kurguları da, sütun başlıkların bulunup bulunmaması ve konumlandıkları yere göre farklılaşmaktadır.

Şekil 2.29. Tarihi Ticari Merkez'de kemersiz cephe biçimlenişleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

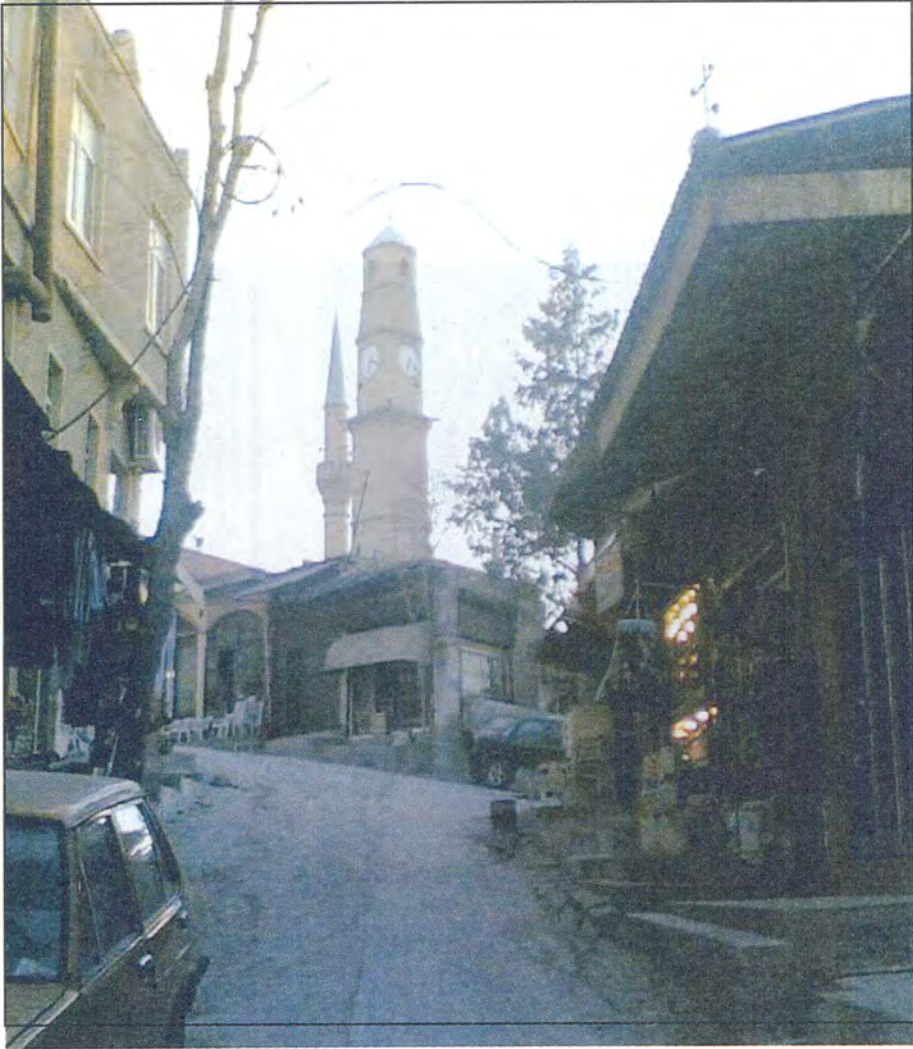
Yapıların cephelerinde dikkat çeken diğer unsurlar; açıklıklar, açıklıkların oranları ve açıklıkların üzerinde yer alan demir kepenklerdir. Yapıların birçoğunda yerden 40-50 cm yüksekliğinde bir pencere(vitrin)bulunmaktadır. Ana giriş cephesinde, sütunlar arasında, bütünüyle kapı ve vitrin doğramaları mevcuttur. Cephelerdeki kepenkler incelendiğinde, günümüze kadar ulaşmış özgün elemanların sayısının çok az olduğu görülmüştür. Gayrimüslimler tarafından inşa edildiği söylenen ticari yapıların kepenklerinde, kanatların ortasında bulunan dikmeler üzerinde, birbirinden farklı ancak uyum içerisinde olan kabartmalı bezemeler ve özgün kilit sistemleri mevcuttur (Şekil 2.30).

Şekil 2.30. Tarihi Ticari Merkez'de bulunan özgün kepenk ve kepenk elemanlarına örnekler (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Bu alanda bulunan ticari yapıların taşıyıcı sistemleri incelendiğinde, hepsinin yığma-taş sistemi kullanılarak inşa edildiği görülmektedir. Yapı kullanıcıları ile yapılan görüşmeler sonucunda, bu yapılarda kullanılan taşın, yörede 'kurna taşı' olarak bilinen yerel yapı malzemesi olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Bu malzemen, ticari yapılarda büyük boyutlarda kullanılarak taşıyıcı görevi üstlenirken, işlenmesi kolay ve hafif olmasından dolayı dış cephe kaplamalarında da kullanıldığı görülmüştür.

Şekil 2.31. Ulu Cami ve Saat Kulesi'nin ticari alandaki bir sokaktan algısı (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Farklı cins ve dayanımlarının olmasının yanı sıra, kolay elde edilmesi ve çıkarıldığı ocak yakın olması, nakliye maliyetinin az olması açısından, çok tercih edilmiştir. Bu doğal taş malzemeler, günümüzde ismi 'Yaka Köy' daha önceki ismi 'Kurna Köyü' olan, kent merkezine 7-8 kilometre uzaklıktaki, mevkinden elde edilmiştir¹ (Şimşek, M.,2007). Bu malzemenin tüm yapılarda kullanılması, aynı doku ve renk tonlarının dokuda hâkim olmasına, dolayısıyla, dış görünüşteki sürekliliğin sağlanmasına etmen olmuştur.

Tarihi Ticari Merkez'deki yapıların bezeme özellikleri irdelendiğinde, dış mekânda dükkânlar arasındaki sütunlar üzerinde, giriş kemerlerin iki yanlarında küçük çiçek motiflerin bulunduğu göze çarpmaktadır (Bkz Şekil 16). Bu motiflerin neyi temsil ettikleri konusunda yapılan çalışmada net bir sonuca ulaşılamamıştır. Ancak, dükkânları inşa eden ustanın ya da grubun bir işareti, başka bir deyişle, bir çeşit imzası, olabileceği düşünülmektedir.

(1)Doğal taşların elde edildiği bu mevkide, taşların alınmasıyla oluşan yeni coğrafi şekile taş keşiği (halk arasında 'daş keşiği') denilmektedir (Şimşek, 2007).

Şekil 2.32. Tarihi Ticari Merkez'de bulunan yapıların girişlerindeki çiçek motifleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

İç mekân bezemeleri araştırıldığında, bu anlamda çok fazla özgün yapıya rastlanılmamıştır. Bu durumun en büyük nedenlerinin, çarşının önceki dönemlerde (1972 yılında) geçirmiş olduğu yangınlar olduğu düşünülmektedir. Birçok yapı, bu yangından sonra mümkün olduğu kadar orijinaline yakın bir şekilde tekrar inşa edilmiştir. Birkaç tane dükkân yapısı bu afetten etkilenmemiş, korunabilmiştir.

Bu yapılardan 2 tanesi iç mekan bezemeleri dahil olmak üzere özgün durumunu korumaktadır. Bu iki yapı, Ulu Cami Caddesi, No: 32 de bulunan, 70 yapı tescil numaralı yapı ve Eski Belediye Caddesi No:13'te bulunan 88 yapı tescil numaralı yapıdır. Kullanıcıları ile görüşüldüğünde, mekânların ticari işleve hizmet etmeleri dolayısıyla, bazı sembollerin bol kazanç getireceğine inanıldığı için, özellikle tavan göbeklerinde, incir ve benzeri meyve motiflerinin kullanıldığı bilgisine ulaşılmıştır (Bkz. Şekil 2.33, 2.34).

Şekil 2.33. Ulu Cami Caddesi, No: 32 de bulunan, yapı tescil numarası 70 olan yapının iç mekân-tavan bezemesi (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Şekil 2.34. Eski Belediye Caddesi No: 13 'te bulunan yapı tescil numarası 88 olan yapı (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

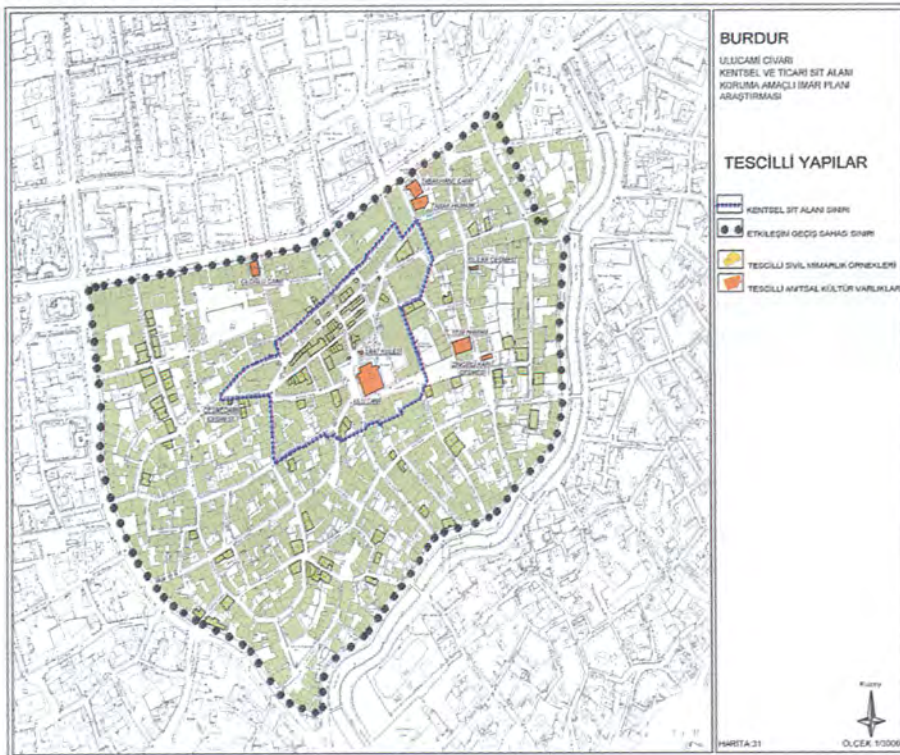
2.4.2. Konut Alanları

Düzenlenen 'Burdur İli Koruma İmar Planı' bölgeyi bir bütün olarak 'Kentsel Sit Alanı' olarak değerlendirmiştir. Ancak daha sonraki dönemlerde, Antalya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 28.01.1992 tarihinde, kentsel ticari sit alanını çevreleyen yaklaşık 21 hektarlık alan, Etkileşim Geçiş Bölgesi olarak belirlenmiştir. Etkileşim Geçiş Bölgesi İmar Planı, Burdur Belediyesi tarafından hazırlanmış ve Antalya KVTVKK'nun 07.04.1993 gün ve 1822 sayılı kararı ile onaylanarak yürürlüğe girmiştir (Burdur Belediyesi, Ulucami civarı Kentsel ve Ticari Sit alanı Koruma Amaçlı İmar Planı Araştırması, 2008).

Böylece alanda, işlevsel farklılıklardan doğan, iki farklı bölüm meydana gelmiş, Tarihi Ticari Merkez'in yanı sıra, 'Etkileşim Geçiş Sahası' olarak isimlendirilen ikincil bir alan plana dahil edilmiştir. Bu alan, Geleneksel

Burdur Evleri'nin bulunduğu bölgeleri kapsamaktadır. 'Etkileşim Geçiş Sahası' olarak isimlendirilen bu alanın yapılan son düzenlemedeki problemi; başlangıç noktası Kentsel Sit Alanı'nın bitişi olan bölgenin, bitiş noktasının belirlenme yöntemidir. Kente ait koruma imar planına bakıldığında, tepenin etrafını saran ana caddelerin (Antalya ve Gazi Caddesi) bu alanın bitiş sınırı olduğu görülmektedir (Bkz.Şekil 2.35). Pafta üzerinde, kendiliğinden oluşmuş olan bu görsel belirleyicinin sınır kabul edildiği düşünülmektedir.

Yapılan araştırmalar ve alan çalışmaları sonucunda, 2. ve 3. boyutta, bu sınırın bu şekilde kabul edilmesini gerektiren bir bulguya rastlanılmamıştır. Bu nedenle yapılan bu çalışma içerisinde, yalnızca, Şekil 2.35.' te görülen sit alanı sınırları içerisindeki yapılar değil, bu sınırın dışındaki tescilli yapılarda incelenmeye dâhil edilmiştir. Bu tescilli yapılar içerisindeki Türk Evleri, envanter fişleri yardımıyla, belirlenmiştir. Tescilli olan Türk Evleri'yle, tescilsiz olanların özellikleri kıyaslandığında, birbirinden farklı verilere rastlanmamıştır. Bu nedenle, çalışmaya tescilli yapılar üzerinden devam edilmesine karar verilmiştir.

Şekil 2.35. 'Etkileşim Geçiş Sahası' olarak adlandırılan bölgenin belirleyicileri durumunda olan, Gazi Caddesi ve Antalya Caddelerinin konumu (İmar paftası Burdur Belediyesi, İmar İşlerinden temin edilmiştir.)

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Burdur Tarihi Kent Dokusu'nun incelendiği bu çalışmada; çalışma alanının işlevsel farklılığına göre ayrıştırılmasından sonra, detaylı bir şekilde hazırlanan bilgi fişlerinin (yapıların yerleşim bilgileri, konumları, türleri, kat adetleri, kullanıcı durumları, fonksiyonları, korunmuşluk durumları, plan tipleri, taşıyıcı sistemleri, strüktür sistemleri ve dış cephe öğeleri-malzeme özellikleri, vb. bilgileri içeren) yardımıyla, konutlar; mimari tiplerine göre gruplandırılmıştır.

Alanda bulunan 66 tescilli yapının 38 adedinin plan krokilerine, alan çalışmaları ve daha önce yapılmış olan çalışmaların teminiyle ulaşılmıştır. Bu 66 yapıdan 27 tanesinin Türk Evi olduğu belirlenmiştir. Türk Evleri içerisinde, içine girilemeyen, planına ulaşılamayan 3 adet ev mevcuttur. Ancak bu 3 yapı da, planlarına ulaşılamamasına rağmen, geriye kalan parametrelerde tipolojik değerlendirme içerisine alınmışlardır.

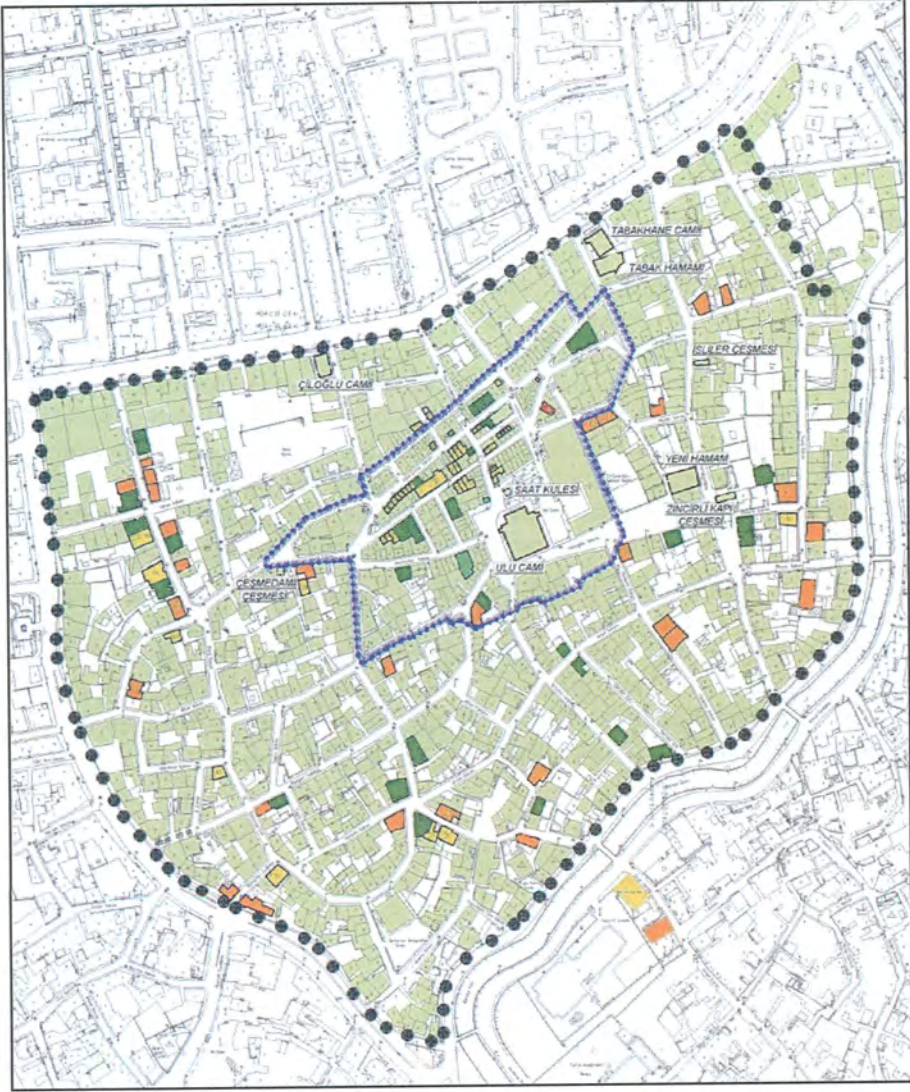
3.1. Geleneksel Burdur Evi Mimari Özellikleri

Tarihsel süreç içerisinde meydana gelen tüm yerleşim birimlerinin, karakteristik özelliklerinin ortaya çıkışında etkili olan bir çok faktör olmuştur. Bunlardan en önemlileri; yörenin coğrafi konumu, bölgenin topografyası, toplumun sosyo-kültürel ve ekonomik yapısıdır. Bu üç faktör Geleneksel Burdur Evleri'nin de, karakteristiklerini büyük ölçüde etkilemiş, farklı mimari üslupta yapıların ortaya çıkmasına neden olmuştur.

3.2. Geleneksel Burdur Evi Tipleri

Burdur Kenti'nde farklı toplumların yaşamış olması nedeniyle, Geleneksel Burdur Evleri içerisinde farklı konut tipleri oluşmuştur. Bu konut tiplerinden günümüze kadar ulaşan tescilli yapılar ele alındığında, 3 farklı üslup olduğu görülmüştür. Bunları;

- Gayrimüslim Evi
- Etkileşim Evi
- Türk Evi olarak gruplandırmak mümkündür.

Şekil 2.36. Burdur Kentsel Sit Alanı içerisinde Türk evi, Gayrimüslim Evi ve Etkileşim Evleri'nin alan içerisindeki dağılımı (İmar paftası Burdur Belediyesi'nden temin edilmiştir) (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Türk

Gayrimüslim

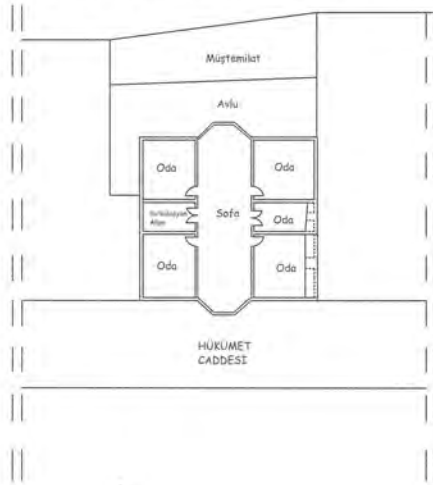
Etkileşim

3.2.2. Burdur Gayrimüslim Evi

Tarihi çok eski dönemlere dayanan Burdur Kenti'nde birçok farklı toplum yaşamıştır. Burdur Valiliği ve Burdur Müzesi işbirliğiyle, kent için hazırlanan kültür envanteri çalışmasında, kentte yaşayan gayrimüslimlerin, inanışları doğrultusunda inşa edilmiş olan dini yapılarının, (günümüze kadar ulaşabilen ve ulaşamayan) isimleri ve kullanan cemaatler bulunmaktadır. Bu bilgi kentte yaşayan gayrimüslim toplumların kimler olduğu konusunda, ışık tutabilecek bir bilgidir. Çalışma kapsamında, kent tarihinin araştırılması sürecinde, Duygulu'nun hazırlamış olduğu raporda, Ermeni ve Rum halklarının burada yaşadığı belirtilmiştir (Duygulu, H. 1993). Tarihi Ticari Merkezde yapılan çalışmalar sırasında ise, 62 yıldır bu alanın bir kullanıcısı olan Kemal Peker isimli esnaftan, bu alandaki yapıları Bulgarların yaptığına dair bir bilgi edinilmiştir. Önceki dönemlerde yaşamış olan bu gayrimüslim halkların yapılarında, kendi kültürlerine uygun bir plan örgütlenmesi, cephe biçimlenişi ve strüktürel sistemlerinin olduğu görülmüştür. Bu farklılaşmaya rağmen yapılan çalışmada Gayrimüslim evlerinin ve Türk evlerinin bir arada oldukları kendilerine ait bölgelerinin bulunmadığı görüşüne varılmıştır(Bkz. Şekil 2.6).

Burdur'daki tescilli Gayrimüslim Evleri'ne bakıldığında, vaziyet konumlanması olarak Türk ve Etkileşim Evleri'nden farklı bir yerleşimin olmadığı görülmüştür. Yapılar genelde, parselin sokağa en yakın olan yerinde konumlandırılmıştır. Yapı girişleri, direk kamusal alandan sağlanmaktadır (Şekil 3.1). Bunun dışında olan bir örneğe de rastlanmıştır. Bu evin önünde oldukça geniş bir bahçesi mevcuttur(Bkz. Şekil 3.2).

Şekil 3.1. Gayrimüslim Evleri'nde sokak- yapı ilişine bir örnek (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Şekil 3.2. Önünde geniş bir bahçesi mevcut olan gayrimüslim evlerine bir örnek(Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Gayrimüslim Evleri'nin mekân örgütlenmelerine bakıldığında, konumlanmaları gibi diğer ev tiplerinden farklı olmadıkları görülmüştür. Bu yapılarda da, sofanın yapının mekan örgütlenmesindeki önemi büyüktür (Şekil 3.3, 3.4).

Şekil 3.3. Konut alanı içerisindeki, gayrimüslim evlerine bir örnek (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Bu konutlar cephe biçimlenişi olarak değerlendirildiklerinde, çok sayıda farklı toplumun bu topraklar üzerinde yaşamaları ve yapı ustalarının değişik toplumlarda yetişmiş olmalarının bir getirisi olarak, birçok farklı biçimleniş ile karşılaşılmıştır.

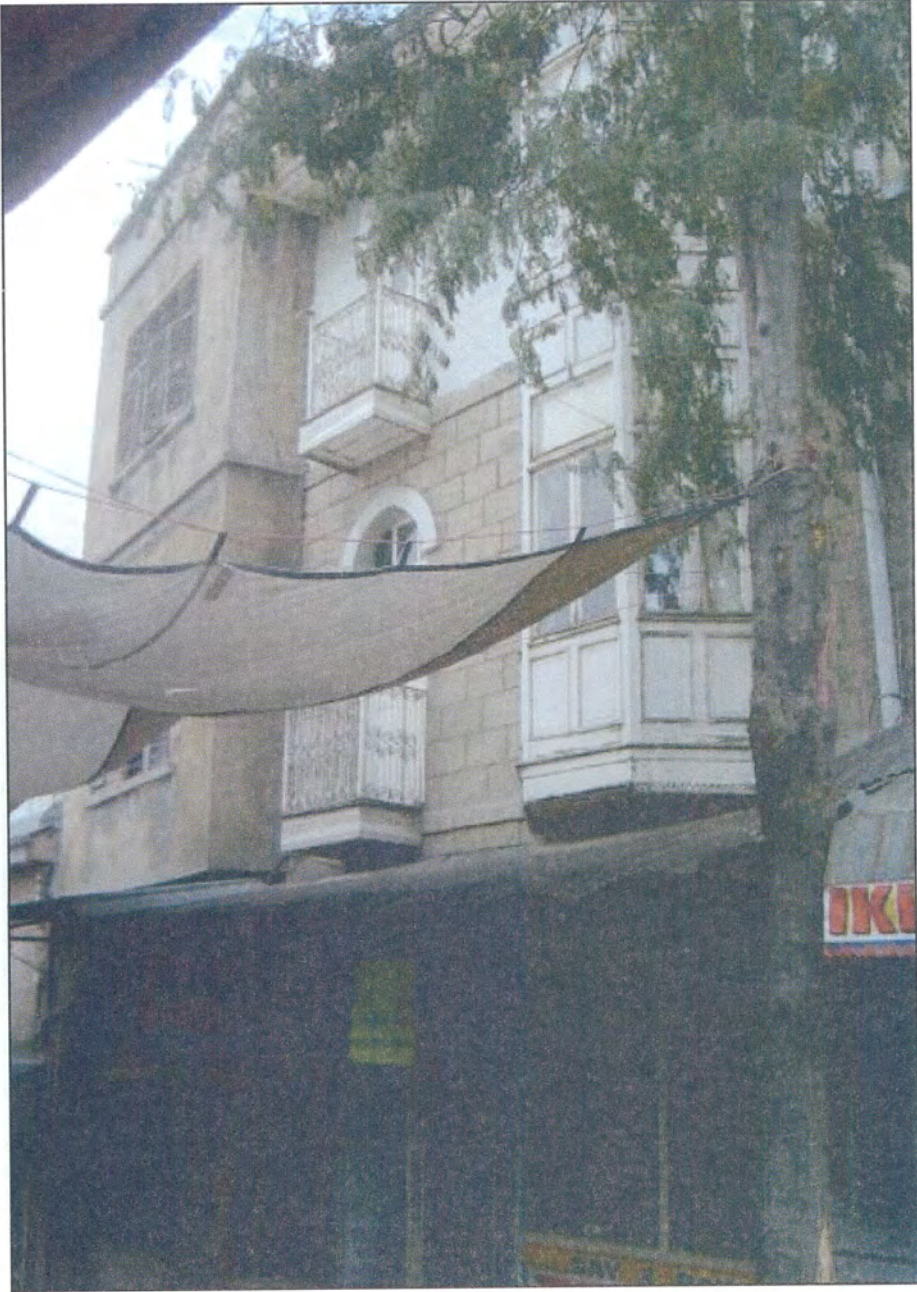

Şekil 3.4. Konut alanı içerisindeki, gayrimüslim evlerine örnekler (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Yapıların cephe elemanları değerlendirildiğinde, cephe kimliğini oluşturan en önemli öğenin çıkmalar olduğu görülmektedir. Çıkmalar bazı yapılarda açık bazılarında ise kapalıdır (Bkz şekil 3.5). Kapalı çıkmaların üç cephesinde de cam yüzeyler mevcuttur. Çok farklı formlarda olanları mevcuttur (Şekil 3.4, 3.5).

Yapıların bazılarının girişleri geri çekilmiş ve yükseltilmişken, bazılarında sokak kotunda girişler mevcuttur. Kapılarda farklı oranlar ve biçimler kullanılmıştır.

Şekil 3.5. Konut alanında, açık ve kapalı çıkmaları bulunan gayrimüslim evlerine örnekler(Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Yapıların pencerelerinde de kapılarda olduğu gibi farklı oranlar ve biçimler kullanılmıştır. Bazılarında, taş söveler ve zemin katlarında basık kemer kullanılan pencereler mevcuttur.

Taşıyıcı sistemlerinde ortak olan nokta yığma sistem ile inşa edilmiş olmalarıdır. Taşıyıcı sistem malzemesi olarak tek katlı olanlarda genelde taş malzeme tercih edilmiş, kalınlığı 60-70 cm yi bulan duvarlar yapılmıştır. 2 katlı yapılarda ise, ahşap malzeme de, sisteme dâhil edilmiştir.

3.2.3.Burdur Etkileşim Evi

Burdur'daki 66 adet tescilli yapı tiplerine göre değerlendirildiğinde, 13 adedinin Etkileşim Evi olduğu belirlenmiştir. Bu yapı türünü diğerlerinden ayıran en önemli özelliği, yapıların bu şekilde adlandırılmasına da neden olan, farklı toplumların değişik zaman aralıklarında bu yapılar üzerinde yarattıkları etkilere dir. Sosyo-kültürel anlamda farklılık gösteren toplumlar yada bu toplumlarda yapı inşasını öğrenmiş ustalar tarafından yapılmış olabilecek olan bu konut yapılarında kimlik farklılığı yaratan öğeler cephe kurgusu, taşıyıcı sistem ve malzemedir.

Burdur Etkileşim Evleri'nin konumlanmasında, Türk ve Gayrimüslim Evleri'nden farklı bir biçimleniş mevcut değildir. Yapıların büyük bir bölümüne doğrudan sokak üzerinden girilir.(Bkz Şekil 99). Diğer biçimlenişlerde ise, Türk ve Gayrimüslim Evleri'nde olduğu gibi, yapıların arkasında ya da önünde bahçeler/avlular mevcuttur. Dolayısı ile Burdur Etkileşim Evleri'nde, bazı durumlarda yapı, bazı durumlarda ise avlular/bahçeler yarı kamusal mekân özelliğini üstlenmişlerdir.

Burdur Etkileşim Evleri'nin çoğu zemin+1 olmak üzere 2 katlıdır. Bazı yapılarda bodrum kata rastlanmıştır.

Bu gruplamaya dahil edilen konut yapılarının, mekan örgütlenmelerine şekil veren en önemli birim, kentteki diğer konut tiplerinde de olduğu gibi yine 'sofa' mekanıdır. Bu evlerde sofalar, iç ve orta sofa olarak gruplandırılabilirler. İç mekanına ulaşıp krokisi alınabilen evlerde, genelde iç sofalı mekan örgütlenmesi tipine rastlanmıştır. Sofadan farklı sayıda ve metrekarede mekanlara dağılım sağlanmaktadır.

Etkileşim Evleri'nin cephe biçimlenişleri, bu yapıların niçin bu isim altında gruplandırıldıklarının en net göstergesidir. Yapıların cephe kurguları, her katın farklı bir üslupla ya da farklı dönemlerde inşa edildiğini yansıtmaktadır. Örneğin; bazı yapıların zemin katlarında, kemerli taş söveli pencereler mevcutken, birinci katlarında Türk Evine özel çıkmaların mevcut olduğu görülür. Bazılarında ise, tam tersi zemin katlarda Türk Evi cephe

kurgusu ve malzemesi mevcutken birinci katlarda farklı toplulukların yapılarında uyguladıkları bir cephe kurgusu ve kullandıkları cephe elemanlarına rastlanır.

Bu evlerin strüktür sistemleri değerlendirildiğinde, burada da yine zemin katlar ve birinci katlarda, değişiklik görülür. Genelde, yapıların zemin katları taş yığmadır. Bazılarında moloz taş örgünün arasında, bir hatıl mevcut iken, bazılarında ise bu hatıl kullanılmamıştır. Çoğunlukla, cephelerdeki sıvaların üzeri kireç ile boyanmıştır. Cephe yüzeyinde kesme taş (kurna taşı) kullanılan evler de bulunmaktadır.

Birinci katların strüktür sistemleri değerlendirildiğinde ise, ahşap karkas-bağdadi sistem, ahşap karkas sistem, ahşap hatıllı kerpiç yığma, moloz taş yığma vb. farklı sistemlerinin mevcut olduğu görülmüştür.

3.2.1.Burdur Türk Evi

Burdur Türk Evi, Geleneksel Türk Evi özelliklerinin tümünü bünyesinde taşımaktadır. 'Türk Evi' kavramına incelendiğinde, konumlandıkları yer/bölge değişmeksizin birçok genel özellik gözümüze çarpmaktadır. Ancak, farklı yörelerdeki Türk Evleri'ne ve yerleşimlerine bakıldığında, genel özelliklerin haricinde bazı değişiklikler olduğu görülür. Bu değişiklikler, yerleşimin bulunduğu yerden /yada yapının konumlandığı coğrafyadan, topografyasından ve kullanıcı faktöründen kaynaklanabilir. Özetle, Türk Evlerinde genel olarak bir ortak dil, bunun yanı sıra yöresel farklılıklar mevcuttur. Batı Anadolu Evleri kategorisine giren (Kefeli, 1975) Burdur'daki Türk Evleri'nde de bu ortak dilin ve yöreye ait değişikliklerin belirlenmesi için, yapılan bu çalışmada, Geleneksel Burdur Evleri'nin içerisinde Türk Evleri mercek altına alınarak daha detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Çalışma sürecinde veri olarak, daha net ve doğru tipolojik sonuçlara ulaşılabileceği düşüncesiyle, diğerlerine oranla daha iyi korunmuş olan, tescilli yapılar üzerinden çalışılmıştır. Burdur Kentsel Sit Alanı'ndaki tescilli yapılar, farklı parametrelerle değerlendirildiğinde, 66 yapı içerisinde, 27 adet yapının Türk Evi olduğu belirlenmiştir. Çalışma alanı içerisinde, tescilli yapıların haricindeki Türk Evleri de belirlenmiş ve aynı parametrelerle incelenmiştir.

Bu evlerin tipolojilerinin, tescilli yapıların tipolojilerinden farklı olmadığı görülmüştür. Bu nedenle, çalışmanın tescilli Burdur Türk Evleri üzerinden yapılmasının yanlış olmayacağına karar verilmiş ve bu 27 yapı 5 farklı parametrede incelenmiştir. Bu parametreler; yapıların, mekan kurgusu, cephe özellikleri, bezeme özellikleri, kamusal- özel mekan ilişkisi ve taşıyıcı sistem özellikleridir.

3.3. Geleneksel Türk Evi Kavramı ve Farklı Görüşler

“Türk Evi” kavramı; tanımı, mimari özellikleri ve yapısal özellikleri açısından ortaya çıkışından bu yana tartışılan bir kavramdır. Zaman zaman, isimlendirilmesine yönelik çelişkiler de yaşanmıştır.

Bunun en büyük nedeni, bu kavramın içinde barındırdığı özelliklerden bazılarının, genel olması ancak, farklı coğrafyalarda, iklimsel ve kültürel farklılıklardan dolayı değişiklik göstermesidir. Bu çelişkili durum, birçok düşünür ve yazarın kendilerince fikirler üretmesine neden olmuştur. Örneğin; Kuban,(1976) “Orta Anadolu platosunu çevreleyen, dağlık yörelerde ve Balkanlar'da örnekleri bulunan ev tipidir.” şeklinde bir genelleme yapmıştır.

Hülya ve Ferhan Yürekli; (2005:10) Türkmenlerin yaşadıkları evlerin “Türk Evi” olarak adlandırılabilceğini ancak bu kavramın kullanılabilmesi için, o yapılarda mutlaka Türklerin yaşamış olmaları gerekmediğini savunmaktadırlar. Diğer bir görüş, bu kavramın kökeninin geçmişteki çadır mimarisinin bir uzantısı olduğunu düşünmektedir (Ögel,1984).

Uğur Tanyeli ise, Türk konut mimarisinin oluşumunda bir merkez olduğunu, buradan çevreye yayıldığını söylemektedir. Çıkış noktası olan bu merkezi ise, İstanbul olarak kabul etmiştir.¹

Konu ile ilgili yapılan içerikli çalışmalara bakıldığında, yukarıda sözünü ettiğimiz farklı düşüncelerin somutlaşmış halleriyle karşılaşılmaktadır. Örneğin Kuban (1976) kitabında genelde, Türk Evi'nin yaygın olduğunu söylediği bölgelerdeki konutlara ait şemaları kullanmıştır. Buna karşılık Sedat Hakkı Eldem ise, daha çok İstanbul'daki konutları ve şemalarını ele almıştır.

3.4. Geleneksel Türk Evi ile İlgili Belirlenen Genel Mekânsal ve Yapısal Özellikler

Türk Evi'ni incelerken öncelikle, şehir dokusu içerisindeki konumundan başlamak gerekmektedir. Kendiliğinden oluşmuş bir düzenleri mevcuttur. Arazi şeklinin etkisinde kalmış yapı ve yapı gruplarından oluşmuşlardır. Dolayısıyla yerleşimlerde genelde organik şekillenme meydana gelmiştir. Türk Evlerinde genel olarak 'içe dönük' bir yaşam söz konusudur.

Bu yaşam şekli tüm ölçeklerde Türk Evi mimarisini etkisi altına almıştır. Örneğin, genelde yüksek duvarlarla çevrelenmiş bir avlu ya da bahçe mevcuttur.

(1)Açıklama, „Tarihten günümüze Anadolu'da konut ve yerleşme (Habitat II) kitabındaki Uğur Tanyeli'nin yazmış olduğu, Anadolu'da Bizans ,Osmanlı Öncesi ve Osmanlı Dönemlerinde Yerleşme ve Barınma Düzeni adlı makalesinden alınmıştır (Yürekli, 2005).

Yapıların sokak ya da caddeye olan cephelerinde açıklıklar çok azdır, ya da fonksiyona

Küçükerman (1973) ise, sofaların odaların çevresindeki hizmet alanları olduğunu söylemektedir. Oda ve sofa ilişkisi Eldem'in yapmış olduğu çalışmayla büyük ölçüde benzeşmektedir. Eldem'in aksine, yöresel malzeme ve iklimsel veriler etkisiyle bu konutların yalnızca bölgesel farklılıklardan oluştuğunu savunan diğer bir görüş ise, Türk Evi'ni, Orta Anadolu Evleri, Kuzey Anadolu Evleri, Doğu Anadolu Evleri, Güney Anadolu Evleri, Güneydoğu Anadolu Evleri, Batı Anadolu Evleri, Rumeli Evleri ve İstanbul Evleri olarak ayırmıştır (Kefeli, 1975).

Buna karşılık, Kazmaoğlu ve Tanyeli ise malzeme, biçimlendirme, çatı örtüsü, mekan düzeni, dış renklendirme özellikleri ile sosyo-kültürel veriler açısından Anadolu konut mimarisini, Özgün Anadolu Sentezi ve Geçiş Bölgesi olarak iki ana gruba ayırmaktadır (Kazmaoğlu ve Tanyeli, 1973).

Sofadan sonra Türk Evinin en belirleyici elemanı olan “oda” mekanının ve onu oluşturan elemanların (girişlerde bulunan sekiler gibi) belirli bir biçimleniş ve kullanımları mevcuttur. Duvar yüzeylerinden girişte konumlananda genelde bir dolap (yükçük) yer alır.¹

Diğer bir duvar yüzeyinde, bu odaların her birinde bir çekirdek ailenin yaşamını sürdürmesinin bir getirisi olan “ocak” elemanı bulunur. Bu iki yüzeyin haricindeki yüzeylerde ise; mekana ışık almayı sağlayan açıklıklar mevcuttur.

Bu özellikleri içeren duvarların içerisinde kalan alanlar, Türk Evlerindeki “oda” dediğimiz mekanları oluşturur.¹ Mevsimsel farklılıklarda ısı konforunun sağlanabilmesi için, “kış odaları” ve “yaz odaları” olarak farklı yerlerde, farklı malzeme ve elemanlarla tasarlanmışlardır (Sönmezer, 1998).

Bu mekanlar genelde kareye yakın ve boyutları 3-4 metre arasında değişen mekanlardır. O dönemlerin malzeme ve teknolojisinden yararlanılarak yapılan bu yapılarda açıklıklar malzemelere bağlıdır. Örneğin, bir mekanda geçilen açıklık çoğu kez, giriş olarak kullanılacak olan ahşabın uzunluğuna bağlı olarak farklılık göstermiştir. Öncelikli nedeni malzeme olmak üzere, birbirine yakın ölçülerde odaların yapılandırılabilmesinden dolayı, evlerin büyüklükleri oda boyutları ile değil, oda sayısının çokluğuna bağlı olarak değişmektedir (Yürekli, 2005).

Türk Evleri'ndeki bir başka önemli eleman da avludur. Avlular, evlerin

(1) Bu duvardaki dolapların (yükçük) içerisinde bazı yörelerde gusülhane bulunmaktadır. Aile fertlerinin yaşamsal faaliyetlerinden olan kişisel temizliğin oda içerisinde gerçekleştirilebilmesi amacıyla ortaya çıkmış bir elemandır.

açık mekanları durumundadır. Açık mekanlar tasarımın oluşumunda hareket noktası olmuştur. Çünkü günlük yaşamla ilgili birçok temel gereksinim bahçede karşılanmak zorundadır. Geleneksel Türk Evi, kadını merkez alan bir örgütlenme gösterir. Kadın zamanının çoğunu konutun dışı kapalı zemin katında, bahçede geçirir.

Anne, baba, çocuklar ve çiftler aynı çatı altında yaşadıklarından buna uygun mekansal bölünmeye gidilmiştir. Geleneksel konutun dışı kapalı görüntüsüne rağmen, kendi içinde büyük yaşam zenginliği sağlanmıştır (Çetin, 2000). da bağlı olarak hiç açıklık yoktur. Yaşam tamamen yapı içerisinde gerçekleşmektedir.

Dışarıdan bakıldığında oldukça yalın ve gösterişsiz olan bu yapılar, bahçe içerisinden ya da avludan bakıldığında çok farklıdır. Yaşayan ailenin ve kişilerin yaşam şekillerini, gün içerisindeki uğraşlarını ve ekonomik durumlarını yansıtır şeklindedir. Her yapı bir şekilde doğayla ilişkisini kurabilmiştir (Tosun,1983).

Cephe özelliklerine bakıldığında ise ilk göze çarpan çıkma elemanlarıdır. İki farklı geometrik formun üst üste gelmesiyle oluşan çıkmaların cephede yarattığı görsel etki Türk Evi'nin en önemli karakteristik özelliğini oluşturmaktadır (Tosun,1983).

Evler genelde 2 katlıdır. Zeminde parsel sınırını izleyen sağır kagir kat, mutfak, ahır, kiler, işlik, vb. servis ve hizmetler için kullanılmaktadır. Bu şekillenmede yöreye ve coğrafyaya göre farklılıklar oluşmuştur. Örneğin, kırsal alanlarda alt katın yüksekliği düşük tutularak yapının doğaya daha yakın olması hedeflenmiştir (Eldem,1968). Bazı yapılarda ise, alt kattan direk ana kata çıkılamaz, bir ara kat mevcuttur. Yapının ana katı (esas yaşama alanı) üst kattır.

Türk Evleri'nin en önemi özelliklerinden birisi de, yapı sahiplerinin ve kullanıcıların sosyo-ekonomik durumlarının yapıların dış görünüşlerine çok fazla yansımamış olmasıdır. Farklılıklar iç mekanda kullanılan bezemeler ve malzemelerle yaratılmıştır.

Türk Evleri'nde yöresel malzeme farklılıkları, iklim koşullarına uyum sağlama için tasarımda meydana gelen farklılıklar ve geleneklerin benimsenmesi ve sürdürülmesinden kaynaklanan bazı farklılıklar vardır. Ancak, planlar nerede olursa olsun büyük benzerlikler göstermektedir. Türk Evi'nin genel özelliklerine bakıldığında, üst kattaki mekanların ana mekanlar olduğu ve belirli bir plan tipolojileri olduğu kabul edilir. Bu tipolojiyi oluşturan başlıca elemanlar oda, sofa, hayat ve eyvandır. Bu özellik Türk Evi'nin en genel ve

belirleyici özelliğidir (Sönmezer,1998).

Türk Evleri'ndeki odalar yapı içerisinde, merkezi bir mekanın çevresinde konumlanmışlardır. Bu mekana, sofa denilmektedir. Sofanın yapı içerisindeki konumuna bağlı olarak odaların bu dizilişleri değişiklikler göstermektedir (Eldem,1987).

Sedat Hakkı Eldem Türk evindeki tipolojiyi sofanın ev içindeki konumunu esas alarak yapmıştır. Eldem, (1968) sofanın plan düzenine etkisini, Türk Evini Avrupa evinden ayıran en belirgin özelliğın, odaları ayrı ayrı sofaya açılmaları ve sofanın evin içinde hareket yollarına merkez olması olarak göstermektedir ve bu mekanın odalar arasındaki yerleşimini esas alarak Türk Evlerini dört ana grupta toplamıştır:

- Sofasız (avlulu) geleneksel konutlar
- Açık (dış) sofalı geleneksel konutlar (sofanın bir yanda olması durumu, sofanın (L) biçimli olması durumu, sofanın (U) biçimli olması durumu)
- İç sofalı geleneksel konutlar
- Orta sofalı geleneksel konutlar

3.5. Burdur Türk Evi Mimarisinin Oluşumunu Sağlayan Etmenler

Türk Evleri'nde 'Türk Evi' kavramının oluşmasını sağlayan bir çok etmen mevcuttur. Bu etmenlerden bir bölümü; yapıların yerleşimleri, plan şemaları, yapıım şekilleri, yapı elemanları, kullanılan malzemeleri, iç ve dış mekan bezemeleri, mahremiyetin etkisi vb.dir. Geleneksel Burdur Evleri'nin bir bölümünü oluşturan Türk Evleri de diğer yörelerde bulunan Türk Evleri'nin genel özelliklerini taşımaktadır.

Ancak her yörede olduğu gibi, Burdur yöresinde de bazı yapılar yöreye has, bazıları ise yapının kendisine has özellikleri barındırmaktadır. Bu özelliklerin ortaya çıkmasının en önemli etkenleri;

- Kentin coğrafi özellikleri
- Kentin sosyo-kültürel ve ekonomik yapısıdır.

3.5.1. Coğrafi konumun Burdur Türk Evleri'nin Mimarisi Üzerindeki Etkileri

Tüm yapılar gibi, Geleneksel Türk Evleri'nin mimarisini de, etkilemiş olan coğrafi konum faktörü, Burdur Evleri'nin mimarisinin oluşumunda da kendisini göstermiştir. Diğer yörelerdeki Türk Evleri'nde olduğu gibi, Burdur'daki Türk Evleri de bu açıdan değerlendirildiğinde, ilk göze çarpan

unsur bazı malzemelerin, kentin coğrafi konumu nedeniyle bol bulunması ve bu malzemelerin diğerlerinden fazla oranda kullanılmasıdır. Geleneksel Burdur Evleri'nin özelliklerinde de değinildiği üzere, bazı maddelerin kolay temin edilmesi ve işlenmesi, yöredeki bir döneme ve topluma ait olan konutların mimarisini etkilemiştir.

3.5.2. Kentin Sosyo- Kültürel ve Ekonomik Özelliklerinin Burdur Türk Evleri'nin Mimarisi Üzerindeki Etkileri

Burdur kenti'nde ki Türk Evlerinde, 'Türk Evi' kavramının genellemeleri (mahremiyetin etkisi, açıklık oranları, katların işlevleri, avlu-bahçe kullanımı...) dışında, yöreye has ve yapıların kendilerine has özellikleri bulunduğundan, '3.5.Burdur Türk Evi Mimarisinin Oluşumunu Sağlayan Etmenler' bölümünde söz edilmiş, bu farklılığın nereden kaynaklandığı konusuna detaylı bir şekilde değinilmiştir.

Göçebe Türk boylarından olan Kınalı Aşireti, Şekerpınar Hamambendi olarak bilinen mevkiye 2000 adet çadır kurarak yerleşmiştir. Daha sonra bölgenin bataklık olmasının getirdiği problemler ve sel baskınları nedeniyle burada zaman içerisinde yapmış oldukları evlerini terk edip, Burdur Çayı'nın kenarına yerleşmişlerdir. Bu bölgeye yerleşmeleri, o dönemde, kale içerisinde yaşayan(40-50 hane)Rumlarla kaynaşmalarına neden olmuştur. Böylece çay kenarına yerleşen halk, kalede yaşayan Rumlardan, üretim, teknolojinin etkisi altında kalana dek geçimini sağlayacağı birtakım farklı zanaat ve geçim yolları öğrenmişlerdir. Ticaret, nakliye, halıcılık, dokumacılık, bunlardan en önemlileridir(Duygulu, 2005).

Kentin sosyo- kültürel yapısı ve ekonomik özellikleri incelendiğinde, bu zanaat dalları için yapılan işliklerin, yerleşimi ve mekansal örgütlenmeyi farklılaştırdığı örneklere rastlanmıştır. Bunların içerisinde, yörede mimari anlamda, yapıların mekan örgütlenmeleri, açık ve yarı açık mekanların kullanım şekilleri açısından, mimariyi en çok etkileyen zanaatlar şunlardır:

- Halıcılık
- Dokumacılık
- Bağcılık.

3.5.2.1. Halıcılık

Halıcılık, kentte zaman içerisinde diğer zanaatlara oranla daha fazla

(1) Bu mekanlar konumlarına göre yan oda, sıra oda ve orta oda olarak isimlendirilirler. Köşe oda ise konumu dolayısıyla farklıdır ve genelde "baş oda" olarak kullanılır (Sönmez, 1998).

gelişme göstermiştir. Yöreye has bir zanaat haline gelmiş, önemli bir geçim kaynağı olmuştur. Ekonomik ve sosyo-kültürel getirilerinin fazla olması nedeniyle, yapılarda bu üretimlerin yapılması için işlikler oluşturulmaya başlanmıştır. Bu durum evlerde, dolayısı ile de, yöre mimarisindeki Türk Evi mekan örgütlenmesinde, açık ve yarı-açık mekan kullanımında etkili olmuştur.

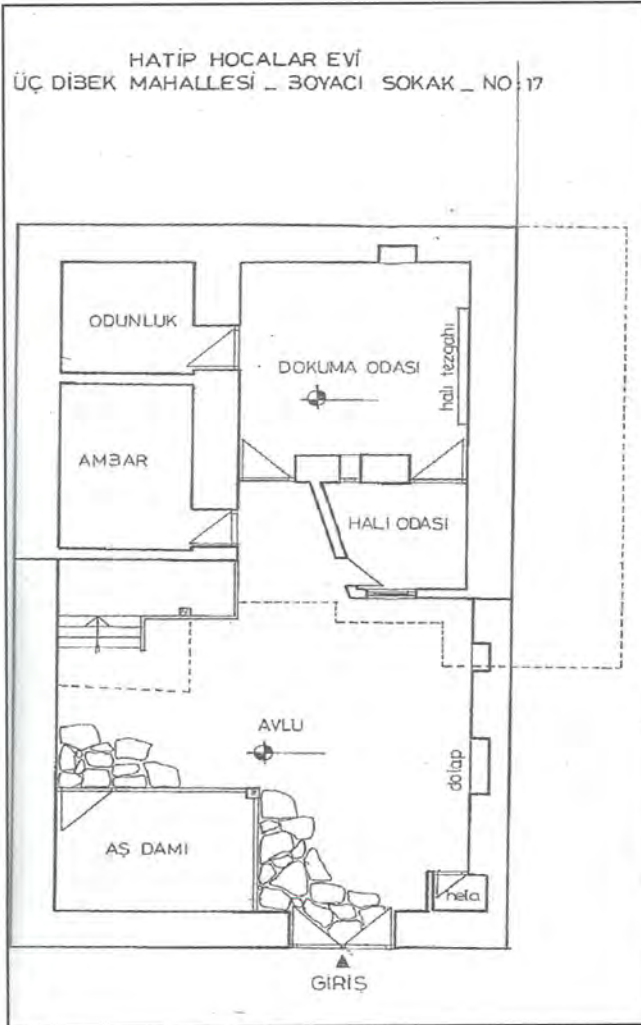
Zanaatların etkisiyle oluşan mimari farklılaşma, birçok ailenin evlerinde halı dokuma işlevi için özel mekân kullanmasıyla başlamıştır. Evin büyüklüğünün işlik için mekan ayırmaya uygun olmadığı durumlarda ise, günlük yaşantılarını gerçekleştirdikleri odaların bir tarafına tezgah kurarak orada hem çalışmış hem de yeme -içme, yatma gibi günlük eylemlerini gerçekleştirmişlerdir.

Halı tezgahları ses izolasyonunun sağlanması ve üst katın ana yaşam katı olarak kullanılması nedenleriyle, genelde zemin katlara yerleştirilmiştir. Mevsimlere göre, evlerde açık, kapalı ve yarı-açık mekanlarda tezgahlar kurulmuş ve bu mekanlar da (avlular, bahçeler odalar, sofalar, taşlıklar...) bir anlamda işlik olarak kullanılmıştır (Bkz Şekil 3.7).¹

Şekil 3.6. Hatip Hocalar Evi zemin kat planı-işlik olarak kullanılan mekanlar(Yapının planı:Çetin, 2000).

(1) İşliklerde ve evin diğer mekanlarında dokumanın yanı sıra, özel bir çıkırıla yapılan, 'kücü bükme' denen işlem gerçekleştirilirdi. Yapılan bu işlem, iplerin düzenlenmesini ve inceltmesini sağlardı(Özsarı, 2008).

Burdur'daki birçok geleneksel konut yapısında, dokumacılığın yörenin geçim kaynağı olması nedeniyle, ana yapıda yada müştemilatta dokuma odası adında işlikler yapılmıştır. 'Burdur Alacası ve Bezi' bu mekanlarda dokunmuştur. Bu işlikler günümüzde, depo, kiler,vb. farklı fonksiyonlarda kullanılmaktadırlar.

Halıcılığın yörenin geçim kaynağı olması nedeniyle, evlerde halıcılık için ana yapıda yada müştemilatta hali odası adında işlikler yapılmıştır. Bu işlikler günümüzde, depo, kiler,vb. farklı fonksiyonlarda kullanılmaktadırlar

Şekil 3.7. Burdur'da geçim kaynaklarından birisi olan hali dokumacılığında kullanılan, taşlığa kurulmuş olan bir tezgah (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğrafı, 2005-2009)

Günümüzde, kent içerisinde bu zanaatı, yukarıda sözünün geçtiği şekilde, tescilli Burdur Türk Evlerinde, konut içerisinde icra eden, bulunmamaktadır. Özel hali atölyeleri ve turistik amaçlı atölyelerde çalışılmaktadır.

3.5.2.2. Dokumacılık

1800-1820 yılları arasında günümüzde Isparta İline bağlı olan Uluborlu ilçesinin Senirkent Köyü'nün eşkıya baskınına uğramasıyla 100 hane Burdur'a göçmüştür. "Yenice Mahalle" diye adlandırılan bölgeye yerleşen bu topluluk, Burdur yöresi için önemli bir geçim kaynağı olan, dokumacılığın Burdur'a yayılmasını sağlamıştır¹ (Duygulu, 2005). Dokumacılık zanaatı, yörede, zaman içerisinde büyük gelişme kaydetmiştir. Bu gelişmenin en önemli nedenleri;

- özel üretim elemanlarının geliştirilmesi
- ticari alanlarda bu zanaata yer ayrılması ve
- evlerde işliklerin oluşmasıdır.

Burdur'da yalnızca bu yöreye özel bazı tezgahlar üretilmiştir. Burada üretilen ürünler, yöreye has isimlendirilmiş ve bu şekilde ihraç edilmeye başlanmıştır. Ürünler yörede ve dışarıda 'Burdur Alacası' ve 'Burdur Bezi' ismiyle anılmaya başlanmıştır² (Bedel, bt). Özellikle moda, dişli, yan önlük, isimleriyle anılan alacalar ün kazanmışlardır. Dokunan bu alacalar, iç çamaşırlığı, dış çamaşırlığı, kuşak, havlu, sofra takımı, yatak çarşafı, peştamal, astarlık, kapıt bezi ve buna benzer kullanımlar için dokunan kumaşlardır. Zamanla, büyük rakamlara ulaşan bu sektör için, 1934 yılında, Burdur Dokumacılığı Yapım ve Satış Kooperatifi kurulmuştur. 1946 yılında, yaklaşık 3000 kişiye iş olanağı sağlayan, alaca dokumacılığında, haftada 60.000 top kumaş(1 top = 27metre)dokunmaya başlanmıştır(Orak, 1946).

Halicilikta olduğu gibi dokumacılıktan elde edilen ürünler de, Ulu Cami yakınındaki pazarda sergilenmeye başlanmış, dükkan sahipleri ve toptancılar tarafından mallar seçilip satın alınmaya başlanmıştır. Beğenilen malların alınması durumu rekabeti ve dolayısıyla kaliteyi oluşturmuş, 'Burdur Alacası ve Bezi' böylelikle yöresel bir ürünken, şehir dışına ihraç edilmeye başlanmıştır.

Bu durum hem üreticiye kazanç sağlamakta, hem de pazarlayanlar aracılığı ile Burdur ekonomisine büyük katkıda bulunmuştur. Kurulan bu pazarlar, halkı bir araya getirdiği için, bir toplanma merkezi, önemli bir sosyal paylaşım alanı görevini üstlenmiştir (Şekil 3.8) (Özsarı, 2008).

(1)Yöredeki anlamıyla dokumacılık; çeşitli ham maddelerden meydana getirilen ipliklerin, değişik renk ve desenlerde, özel tezgahlarda dokunarak kumaş haline getirilmesi işlemidir.

(2) Diğer el sanatları gibi bu el sanatı da teknolojiye yenilmiştir. Ancak 1950 yılına kadar güncelliğini sürdürmüştür. Günümüzde, Burdur' un bazı ilçelerinde baş örtüsü olarak kullanılan, genelde siyah renkli, " Dastar " adı altında dokumacılık yapan ve geçimini bundan sağlayan birkaç aile bulunmaktadır. Bunun haricinde, bölgenin Yörük diyarı olması ve göçebe yaşayanların ve yazları yaylalarda kurulan çadırların (Karaçadır) keçisi kılından dokunması geleneği de az da olsa devam etmektedir.

Şekil 3.8. Burdur Alacaları'nın pazara sergiye gidişi (Yavuzkan Arşivi, 2007)

Bu alanda bir pazarın oluşması dokumacılığı yörenin en önemli geçim kaynaklarından birisi haline getirmiştir. Her ailede birden fazla kişi ekonomik kazanç elde etmek için dokumacılık zanaatı ile uğraşmaya başlamıştır. Bunun sonucunda zamanla evlerde halıcılık gibi dokumacılık içinde işlikler oluşturulmaya başlanmıştır. Dokumacılıkta kullanılan tezgâhların farklı olmaları nedeniyle bu zanaat için oluşturulan işliklerin kendilerine göre özellikleri vardır(Bkz.Şekil 3.10, 3.11)(Özsarı, 2008).

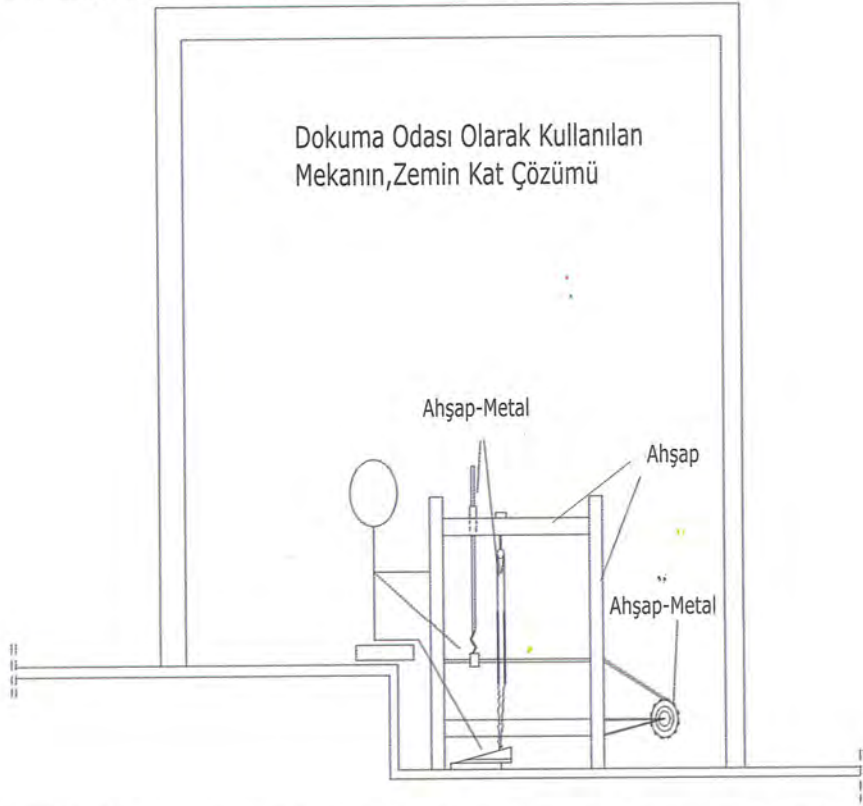
Dokuma tezgahları genelde zemin katlarda konumlandırılmıştır. Bu durumun nedeni bu tezgahların kullanımı, kurulması ve yerleşme şekilleridir. Dokuma işlemi yapılırken, dokuma üzerine şekil çıkarmak için, gerekli olan "ayak" denilen işlemin yapılabilmesi için, tezgahın altında 1 metre civarında bir çukur oluşturulması gerekmektedir. Dokumacılar, tezgah üzerinde elleri ile dokuma yapılırken, ayakları ile 'ayaklık' denilen aleti kullanarak dokumaya desen vermektedirler(Bkz.Şekil 3.9).

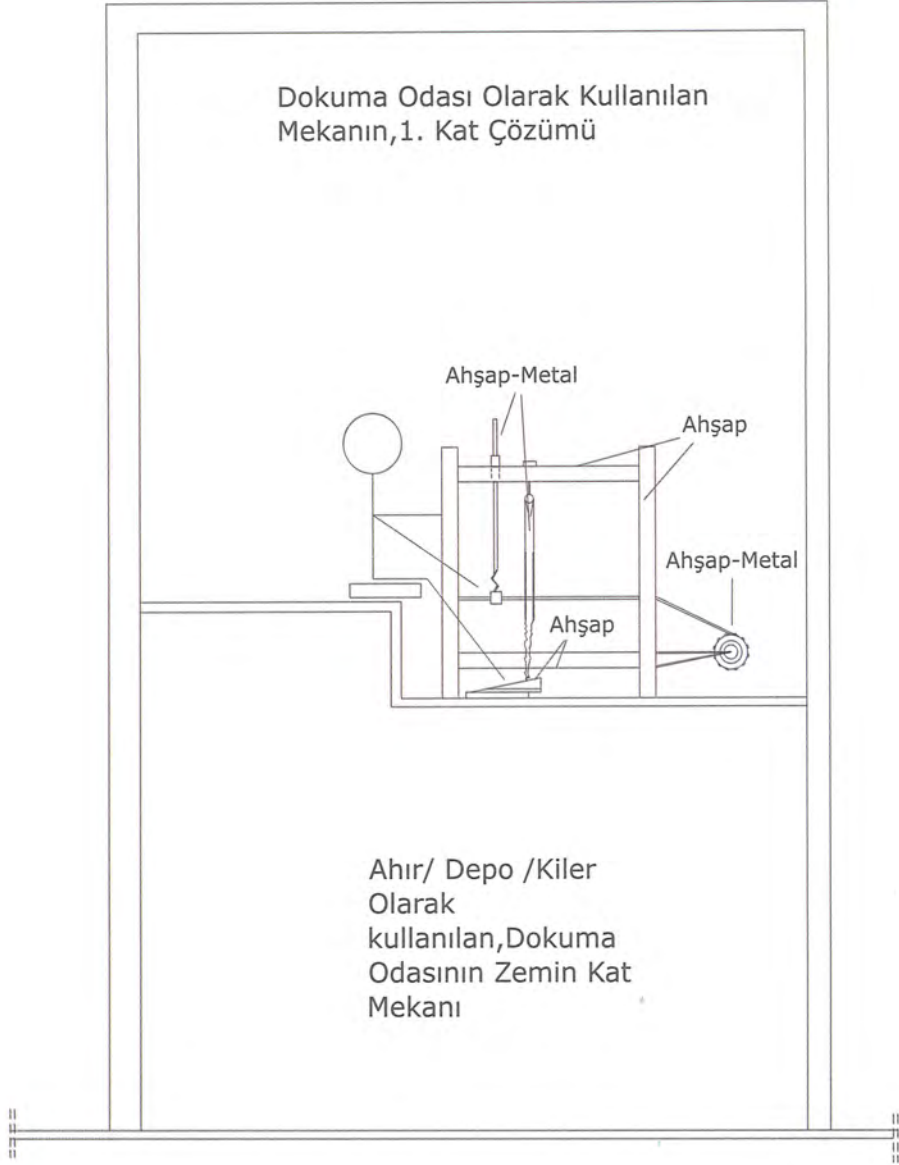
Şekil 3.9. Günümüzde, Taş Oda'nın zemin katındaki, servis mekanında bulunan, özgün alaca dokuma tezgahı (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Tezgahın zemin kata yerleştirilmesinde, çukurun kazılmasıyla çözümlenen işlem, birinci katta ise başka çözümler gerektirmiştir. Bu duruma yönelik iki farklı çözümle karşılaşılmıştır. Birincisi, yapının zemin kat kotundan başlanarak, 80cm/100cm lik bir çukurun kazılmasıyla elde edilen çözümdür (Bkz.Şekil 3.10).

Şekil 3.10. Dokuma odası olarak kullanılan mekanın, zemin kat çözümü(Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Diğer çözümde ise normal kat yüksekliğinde yapılar yapılmıştır. Ancak bu durumda, tezgahın altına gelen düşük döşemenin olduğu mekan depo, kiler, ahır gibi işlevler için kullanılmıştır (Şekil 3.11.) (Özsarı, 2008).

Şekil 3.11. Dokuma odası olarak kullanılan mekanın, 1. kat çözümü (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Sonuç olarak; bu fonksiyon ve beraberinde getirdiği çözümler, dokuma tezgahının koyulacağı odanın konumlanacağı yerde, kesitinde ve boyutunda özel planlama gerektirmiştir. Bu durum, geçiminin büyük bir bölümünü dokumacılıkla sağlayan yörede, evlerinin birçoğunun mimarisinde kendisini göstermiştir. Böylelikle, bu yöredeki Türk Evleri'nde kendilerine özel mekanlar oluşmuştur.

Bu mekanlara, çalışma içerisinde incelenen, tescilli Burdur Türk Evleri'nde, yalnız mekan ismi olarak rastlanmıştır. Yapıların birçoğunda, bu çukurlar kapatılmıştır. Birinci katlarda konumlanan dokuma odaları yaşam mekanı, zemin katlarda kullanılan dokuma odaları ise, depo/ardiye olarak kullanılmaktadır.

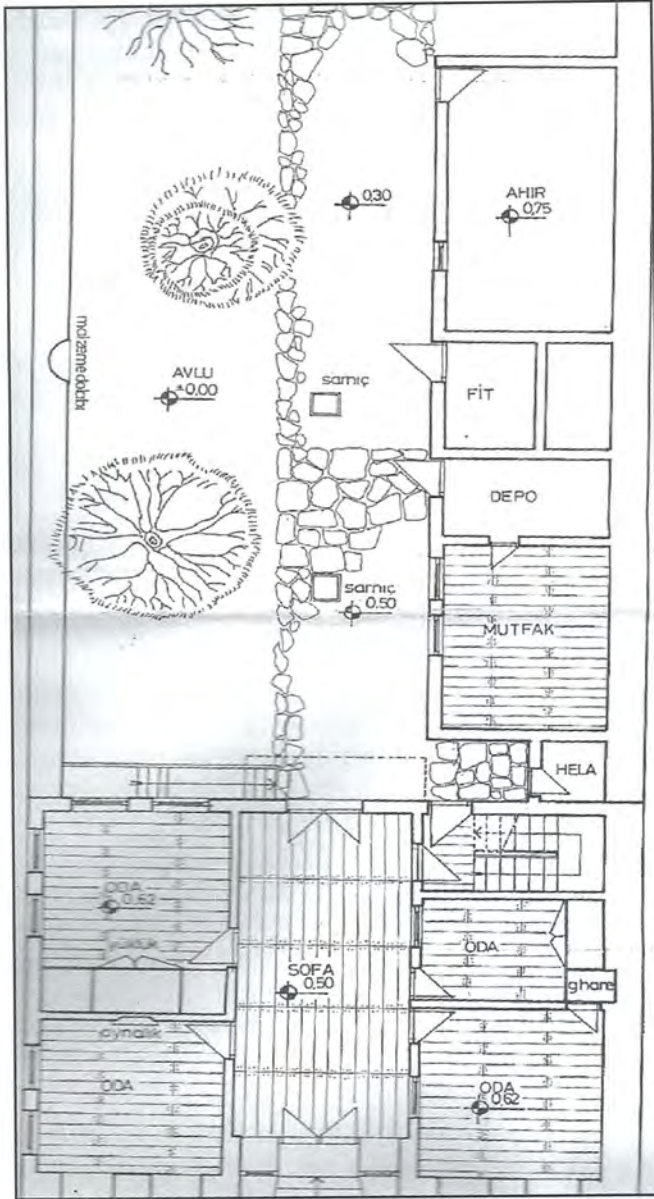
Burdur Belediyesi, Burdur alaca dokumalarını yaşatmak ve bu zanaatın, araç gereç ve yöntemini yeni nesillere aktarabilmek için, Yukarı Pazar Mevkide, "Alaca Dokumaları Atölyesi" ismi altında bir işlik mekanı açmıştır. Bu işlikte dokuma tezgahları ve zanaatkarlar mevcuttur. Tezgah üstü kurulmuş olan bu dokuma elemalarında, Burdur'a özgü alaca dokumalarının ne şekilde işlendiği gözlemlenebilmektedir.

3.5.2.3. Bağcılık

Burdur'da dokumacılık ve halıcılığın haricinde, mimariye yansıyan diğer bir geçim kaynağı da bağcılıktır. Kent içerisindeki halk, bazen kendi bahçelerinde, bazen de şehir dışından edindikleri topraklarda üzüm yetiştirmişlerdir. Daha sonra bu üzümlerden, pekmez, sirke gibi ürünler elde edip geçimlerini sağlamışlardır. Kırsal alanlarda herkesin ortak olarak kullandığı bu işlikler, kent merkezinde, hanelere ait olarak yapılmaya başlanmıştır (Özsarı, 2008).

Yapıların içerisinde zemin katta yada ayrı müstemilat birimlerinde bu mahsulü işlemek için özel mekanlar yapılmış yada bu işlev için hacimler ayrılmıştır. "Fit/Fit" adı verilen bu mekanlarda üzümün çiğnenmesi ve suyunun başka bir yere aktarılması için havuzlar yapılmıştır (Özelleşmiş mekanın bulunmadığı durumlarda bu havuzlara da fit denilmiştir) Bu havuzların yapımında, önceleri ahşap malzeme kullanılırken daha sonra ahşabın çabuk yıpranmasından dolayı beton malzeme kullanılmaya başlanmıştır (Çetin, 2000).

Teknolojinin gelişimiyle yukarıda sözü edilen, tüm bu zanaatların sürdürülebilirliğini sağlayamaması halkı, başka gelir kaynakları elde etme yönüne itmiştir. Böylece yapılardaki işlikler gün geçtikçe işlevlerini kaybetmeye başlamışlardır.

Fit/fit mekanı/elemanı Burdur 'daki geleneksel konutlarda bağcılığın, yörenin geçim kaynaklarından birisi olması nedeniyle, bu zanaatla geçinenlerin barındıkları evlerde inşa edilmiştir. Bu işlikler günümüzde , depo, kiler,vb. farklı fonksiyonlarda kullanılmaktadırlar . Mekanlarda üzümlerin işlendiği havuzlar mevcuttur. Bu havuzların malzemesi zaman içerisinde değişiklik göstermiştir. Önceleri ahşap malzeme ile inşa edilirken daha sonra beton malzeme kullanılmaya başlanmıştır.

Şekil 3.12. Ada: 347, Parsel: 2, Tescil No:9, Osman Öz Evi'nin zemin katındaki müştemilatında 'fit' mekanının konumu (Yapının planı: Çetin, 2000).

3.6. Burdur Türk Evi Özellikleri

'Türk Evi' kavramına bakıldığında, konumlandıkları yer/bölge değişmeksizin bir çok genel özellik göze çarpmaktadır. Bunlar; yapı ve bahçe ilişkisi, plan kurgusu, cephe özellikleri, kullanıcı profili, vb. etmenlerdir. Bu etmenlerin, ortak dilin oluşmasındaki payları büyüktür. Bunlardan en önemlisi kullanıcı profilidir. 'Türk Evi' yerleşimin ana karakterini oluşturan faktörleri de bu kullanıcı profili belirlemiştir. Yapıda yaşayanların, hayata bakışları, dini inançları, atalarından günümüze kadar gelmiş olan ananeleri ve kültürleri; büyük ölçekte yerleşim özelliklerini, daha alt ölçekte, yapının mekansal kurgusunu, cephe özelliklerini, kullanılan malzemesini ve daha birçok özelliğini belirlemiştir. Farklı yörelerdeki Türk Evleri'ne ve yerleşimlerine bakıldığında, genel özelliklerin haricinde bazı değişiklikler olduğu görülür. Bu değişiklikler, yerleşimin bulunduğu yerden ya da yapının konumlandığı coğrafyadan, topografyasından ve kullanıcı faktöründen kaynaklanabilir. Özetlemek gerekirse; Türk Evlerinde genel olarak bir ortak dil bunun yanı sıra yöresel farklılıklar mevcuttur. Batı Anadolu Evleri kategorisine giren (Kefeli, 1975)Burdur'daki Türk Evleri'nde de bu ortak dilin ve yöreye ait değişikliklerin belirlenmesi için yapılan araştırma ve incelemeler sonucunda, Burdur Türk Evleri'nin özellikleri 5 farklı parametrede incelenmiştir. Bunlar:

- Mekan kurgusu
- Cephe Özellikleri
- Bezeme özellikleri
- Kamusal- özel mekan ilişkisi
- Taşıyıcı sistem özellikleri'dir.

3.6.1. Burdur Türk Evi Mekan Kurgusu

Mekan kurgusundan söz etmeden önce, 'mekan' kelimesinin ne anlama geldiği ve geleneksel yapıdaki anlam ve kullanımının irdelenmesi gerekmektedir. Mekan; "belli bir amaçla insan eylemlerine dönük olarak düzenlenmiş çevre" olarak tanımlanmaktadır (Şensoy, 1977). Mekanı oluşturan iki temel öge vardır. Bunlardan birisi fiziki ve moral ortam, diğeri kabuktur (Sönmezer, 1998). Mekanın boyutu; içerisinde yapılacak eyleme ve kullanıcı özelliklerine (kişi sayısı, cinsiyet, vb.) bağlıdır. Türk Evi'ndeki mekana bakıldığında yine bu tür şekillenmeye yakın bir durumla karşılaşılır. Örneğin geleneksel konutlarda, kullanıcı faktörünün mekan üzerindeki etkisi, mekanların belirli düzene göre konumlanmasını, büyüklüklerinin ve şeklinin belirlenmesini sağlamıştır. Mekanda gerçekleştirilen eylem ise, mekanın yönü,

büyüklüğü ve şekli üzerinde etkili olmuştur. Geleneksel yapılarda, fonksiyonların gerçekleştirilebilmesi için, doğru büyüklük ve şekilde mekanların yaratılması önemlidir.

Mekan tanımından sonra, Türk Evlerinde mekan kurgusu değerlendirildiğinde, öncelikle planlamanın içten başlayıp dışa doğru devam ettiği görülür. Bu yaklaşım yapının, kullanıcı ihtiyaçlarını net olarak karşılayabilecek ölçekte olmasını sağlamıştır. Türk Evleri'nin mekan kurgusuna bakıldığında, mekan büyüklükleri ve elemanlarının belirli bir ölçekte olduğu görülmektedir. Mekan ve mekan elemanları arasındaki bu ilişki kültür birliğinin bir sonucu olarak görülebilir (Sönmezer,1998). Bu kültür birliğinin meydana getirdiği genel özellikler yerleşimlerin iklimi, doğal faktörleri, sosyo-kültürel özellikleri nedenleri ile değişiklikler gösterebilmektedirler. Burdur Türk Evleri'nin mekan kurgularında da, bu genellemeye dahil edilebilecek olan yada değişik nedenlerle farklılaşmış olan özellikler mevcuttur. Bu durumun değerlendirilebilmesi için, yöredeki Türk Evlerinin mekan kurguları, aşağıdaki parametreler aracılığıyla incelenmiştir:

- Zemin kat kullanımı
- 1. kat kullanımı
- 2. kat kullanımı
- Sofa biçimlenişleri.

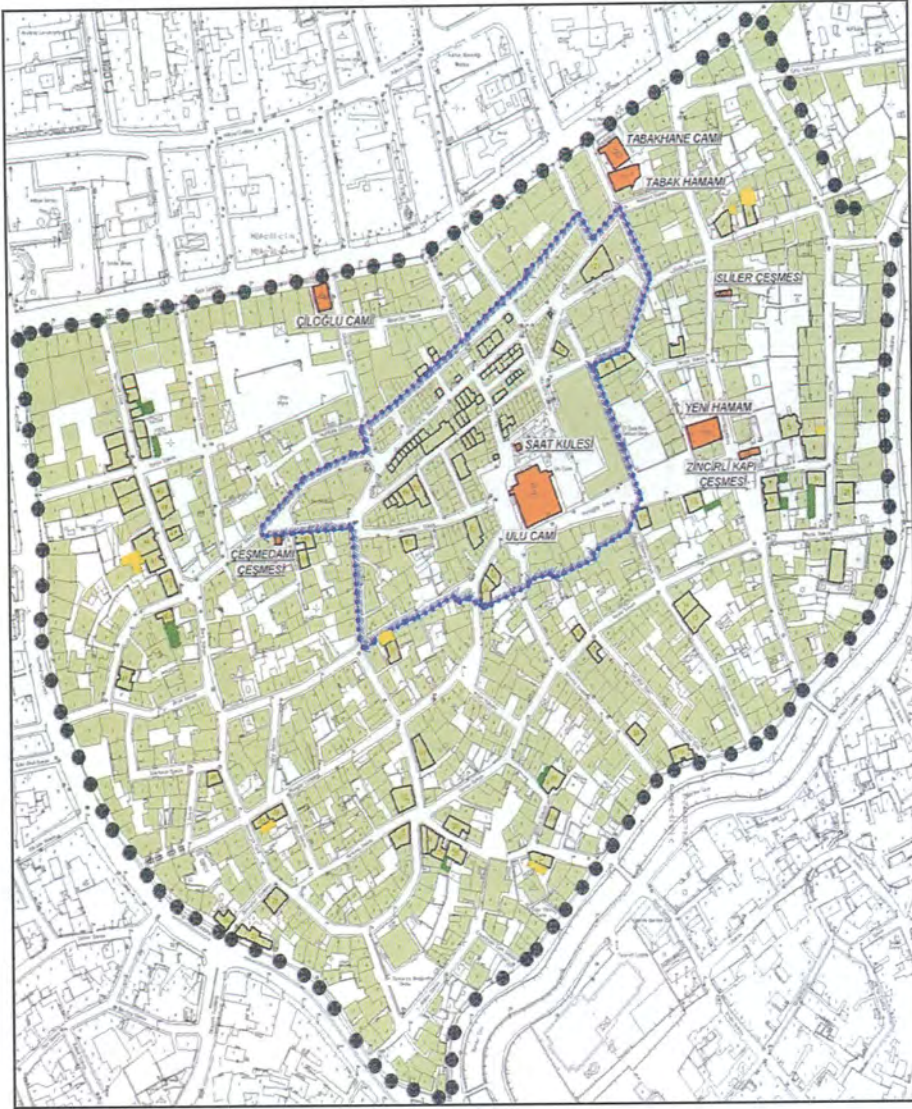
3.6.1.1. Burdur Türk Evi Zemin Kat kullanımı

Türk Evleri'nde, zemin kat kullanımının değerlendirilmesinin öncül parametreleri, yapının sokak ve avluyla olan ilişkisidir. Bu mekanlar arasındaki ilişki yörelere göre farklılıklar göstermiştir. Burdur yöresinde sokak-yapı ilişkisi üst ölçekte değerlendirildiğinde, yapılar iki ana grupta toplanabilmektedir. Birincisi sokakla direkt bağlantısı olmayan yapılar, ikincisi de sokak kenarında konumlanmış olan yapılardır. Zemin kattaki bu yerleşim farklılığının birçok nedeni bulunmaktadır. Bunlar; kullanıcı isteği, parsel şekli, yönü ve büyüklüğü, sokağın rant değeri vb.

Burdur Türk Evleri'nin zemin kat kullanımında avluyla olan ilişkisi değerlendirildiğinde, her iki yerleşim şeklinde de bahçe/avlularda (yörede 'tahtani' diye adlandırılan) müstemilat yapılarının mevcut olduğu görülmektedir. Bu yapıların büyüklükleri, yerleri, yönlendirilmeleri yapının özel koşullarına göre değişiklik göstermektedir. Bazı yerleşimlerde müstemilat yapısının sokakla olan bağlantısı yapıyla kesilmiş durumda iken, bazılarında ise, bahçe kapısı ve hayatla direkt bağlantı sağlanmıştır (Şekil 3.13).

Şekil 3.13. Bahçe kapısı ve hayatla direkt bağlantılı olan müstemilat örneği- Koca Oda (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Şekil 3.14. Kentsel Sit Alanı içerisindeki, Türk Evleri'nde ve diğer evlerde mevcut olan müstemilat birimleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Türk Evlerindeki Müstemilatlar

Diğer Evlerdeki Müstemilatlar

Türk Evleri'nde zemin katlarda, genelde servis hacmi denilen mekanlar mevcuttur. Bu mekanlar; mutfak, kiler, ahır, depo, işlikler vb. Burdur Türk Evlerinde ise, zemin katların kullanımında farklılıklar görülmüştür. Bu farklılıkların oluşum nedenleri, incelenen yapıların değerlendirilmesiyle açıklığa kavuşmuştur. Yöredeki yapılardan 17. ve 18. yy arasında yapılmış olanlar ve 18.yy ve sonrasında yapılmış olanlar, yapım dönemine göre değerlendirildiğinde, 17. ve 18. yy arasında yapılan yapılarda zemin kat kullanımının geleneksel Türk Evlerinde olduğu gibi, servis mekanları için kullanıldığı görülmüştür. Ancak 18.yy ve sonrasında yapılanların zemin katlarındaki mekanlar günlük hayatın geçirilebileceği büyüklük ve donanımında yapılmıştır. Bu bilgiler dahilinde Burdur Türk Evi'nin zemin kat kullanımının iki farklı şekilde incelenmesi gerekir;

- Zemin kat mekanları servis mekanları olarak kullanılan yapılar
- Zemin kat mekanları yaşam mekanları olarak kullanılan yapılar

Zemin katları servis mekanı olarak kullanılan yapılarda, bu katlar tamamen depo, mutfak, kiler, ahır, samanlık, halı odası, dokuma odası, fit odası, çamaşırhane olarak kullanılmaktadır. Yapıların büyüklüğüne ve kullanıcılarına bağlı olarak, mekan sayısında azalma ve artma görülebilmektedir. Örneğin hayvancılıkla geçinen bir ailenin konutunda ahır ve samanlık mekanı yer alırken, bağcılıkla geçinen ailenin konutunda fit odası bulunmaktadır.

Zemin kat mekanları yaşam mekanları olarak kullanılan yapılarda ise servis mekanlarının yerini yaşam mekanları almıştır. Bu mekanlar genelde gündüz kullanılan mekanlardır. Bu tip kullanımlarda, servis hacimleri, bahçede/avluda müstemilat birimi yapılarak çözüm bulunmuştur. Bunların yanı sıra, bazı yapılarda, konumlandığı yerin kot farkından yararlanılarak yapıda bodrum kat mekanları da servis işlevinde kullanılmaktadır. Zemin kat ve 1. kat arasında, ara kat kullanımı mevcut olan yapılar bulunmaktadır. Bu kat bazı yapılarda selamlık olarak bazılarında ise servis hacmi olarak kullanılmıştır.

Geleneksel Türk Evleri'ndeki 'sofa altı' ya da 'hayat altı' diye adlandırılan mekanlar Burdur Türk Evleri'nde de mevcuttur. Yörede bu mekanlar 'sofa altı' ya da 'hayat altı' diye değil 'taşlık' diye adlandırılmışlardır. Bu adlandırmanın nedeni, mekanın zemin döşemesinde kullanılan taş malzemedir.

Bu mekanların, kurgulanışları, büyüklük özellikleri ve diğer katlarla olan ilişkileri diğer yörelerdeki Geleneksel Türk Evleri'nde olduğu gibidir.

Büyüklikleri genelde, sofaların tanımladığı mekanlar oldukları için, sofa mekanlarının büyüklikleriyle doğru orantılıdır. Sofa altında, mekan boyunca uzanan alanlardır. Başka bir deyişle bahçenin/ avlunun yapı içerisine uzanan bölümüdür (Bkz Şekil 3.15).

Şekil 3.15. Eski ismi Demiroğlu Hayratı olan yapının taşlık bölümü (Pazar Mahallesi, Özdemir Sokak, No: 11) (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Bu mekanın bir çok fonksiyonu vardır. Birincil fonksiyonu, sokakla ve yapıdaki diğer mekanlarla bağlantıyı sağlamasıdır. Konutla sokak arasındaki bağlantının ilk adımını oluşturur. Zemin kat, birinci kat, bahçe/avlu ve bu mekanlardaki birimlerin birbirleriyle olan ilişkileri bu mekandan sağlanmaktadır. Üst katla olan bağlantı, genelde ahşap olmak üzere bu mekandaki merdivenle sağlanmaktadır (Koca Oda'da kullanılan merdivenin malzemesi taştır). Taş Oda gibi, ara katı olan bazı yapılarda, taşlık mekanında ana sirkülasyon merdiveninin yanı sıra, ara kata ulaşımı sağlayan bir merdiven daha mevcuttur.

Mekânın diğer fonksiyonları ise günlük hayat içerisinde gerçekleştirilen bazı fonksiyonlardır. Örneğin; bazı evlerde, helaya geçiş bu mekandan sağlanmaktadır. Bazı evlerde ise, taşlık mekanı zemin kattaki servis birimlerinin ulaşımını üstlenmiştir. Bu mekan, evin altında kalması ve dolayısıyla gölge olması nedeniyle yaz aylarında serin olmaktadır. Bu nedenle halı ve kumaş dokumacılığı olan bazı evlerde, bu yarı –açık mekan, üretim aletlerinin bu mekana taşınması suretiyle, işlik olarak da kullanılmıştır.

3.6.1.2. Burdur Türk Evi 1.Kat Kullanımı

Burdur Türk Evleri'nde 1. katlar genelde yaşam mekanları olarak kullanılır. Bu katlarda sofa ve sofaya bağlantılı olarak odalar yerleşmiştir. Zemin kat sofalarındaki ya da bahçelerdeki merdivenlerle üst kata ulaşım sağlanır. Yapıların çıkmaları da bu katta bulunur.

Burdur'daki Türk Evleri'nde 2. kata nadiren rastlanmıştır. Kentsel sit alanı ve etkileşim geçiş sahası içerisinde yer alan, 27 tescilli Türk Evi incelendiğinde, içlerinden yalnızca iki tanesinin zemin+2 katlı olduğu görülmüştür. Bunlardan bir tanesi, Burç Mahallesi, Çingir Sokak No: 4 te yer alan yapıdır. Bu yapının zemin katının girişi, yapıdan ayrı, giriş cephesinin sağ alt yanında bulunmaktadır. Yapıdaki zemin kat, depo olarak inşa edilmiştir ve halen aynı amaçla kullanılmaktadır. Diğer zemin+2 katlı ev ise Çeşme damı Mahallesi, Hükümet Caddesi No:13-13/A'da bulunan yapıdır. Yapının zemin+2 katlı olmasının nedeni, bulunduğu sokağın ticari alandan uzak olmasına rağmen, dönemin yeni gelişen ticari aksına yakın olmasından dolayı (Cumhuriyet Caddesi) zemin katın ticari mekan olarak düzenlenmiş olmasıdır. Yapının girişi ticari mekânlara daha fazla yer ayrılabilmesi için yan cepheden sağlanmıştır.

Burdur Türk Evleri'nin 1. kat kullanımındaki mekânlardan birisi 'çardak'tır. Çardaklar, gün içerisinde birçok günlük faaliyetin gerçekleştirildiği yarı-açık mekanlardır.

Bu mekanlar, yapılara bağlı olarak yada yapıdan bağımsız olarak inşa edilmiş mekanlardır. Çardakların altları bazı evlerde kapalı mekan olarak değerlendirilmiş, bazılarında ise, yarı-açık mekan olarak kullanılmıştır. Erzak deposu yada kiler işlevi bu alana yüklenen öncelikli işlevlerdir. Bazı yapılarda çardaktan bahçeye merdivenle geçiş sağlanır.

3.6.1.3. Burdur Türk Evi Sofa Biçimlenişleri

'Türk Evi' kavramının ortaya çıkışının, böyle bir genelleme yapılabilmesinin en büyük nedeni yapıların plan kurgularıdır. Daha önceki bölümlerde de söz edildiği gibi, birbirinden uzak, topografya ve iklim olarak çok çeşitlilik gösteren, kullanıcıların sosyo- kültürel özelliklerinin farklı olduğu birçok Türk Evi mevcuttur.

Ancak bu yapılarda yöresel olarak en az değişikliğe uğrayan olgu yapıların mekan kurgularıdır. Türk Evi denilince akla bu mekan kurgusunun omurgası olan sofalar gelmektedir. Sofa, evin planında kapladığı alan ve yer olarak çok önemlidir. Merkezi ve çok kullanılabilen bir yerde konumlanmıştır. Oda mekanlarını birbirleriyle, kamusal mekanı (sokak) ve yarı kamusal mekanı (bahçe) yapıyla bağlayan önemli bir birimdir.

Fonksiyonel olarak bakıldığında; bir anlamda evin toplanma yeridir. Aile yemekleri burada yenir, misafir kabul edilir, ibadet edilir. Bazı zamanlar tüm aile bu mekanda vakit geçirir, bir anlamda oturma odası olarak kullanılabilir. Mekan içerisindeki kot farkları ve bu kot farklılıklarıyla oluşturulmuş alanlar yaşantıdaki sosyal düzeni sağlar. Bu durumun en belirgin örnekleri sofalardaki köşkler ve bazı yapılarda sofayla bağlantılı olan, çardaklardır.

Köşkler, Geleneksel Türk Evlerinde, sofadan geçiş sağlanan, gün içerisinde aktif bir kullanımı olan, yarı- açık mekanlardır (Sönmezer, 1998). Burdur yöresinde, bu mekanlara, 'tahtabaşı/tahtaboş' ve 'yüksek seki' de denilmektedir (Çetin, 2000). (Yörede iç sofalı evlerde sofanın sokak/caddeye doğru yapmış olduğu çıkma üzerinde konumlandırılmış, yerden 40/50 cm yükseklikte inşa edilmiş olan özel mekanlara da köşk denilmektedir (Bkz. Şekil 3.16, 3.17)).

Bu mekanların Burdur Evleri'ndeki özellikleri ve konumlanmaları diğer Geleneksel Türk Evleri'ndekilerle aynıdır. Selamlık olarak kullanılan mekanlar arasında en önemli olanlarındandır. Bunun en büyük nedeni, bu

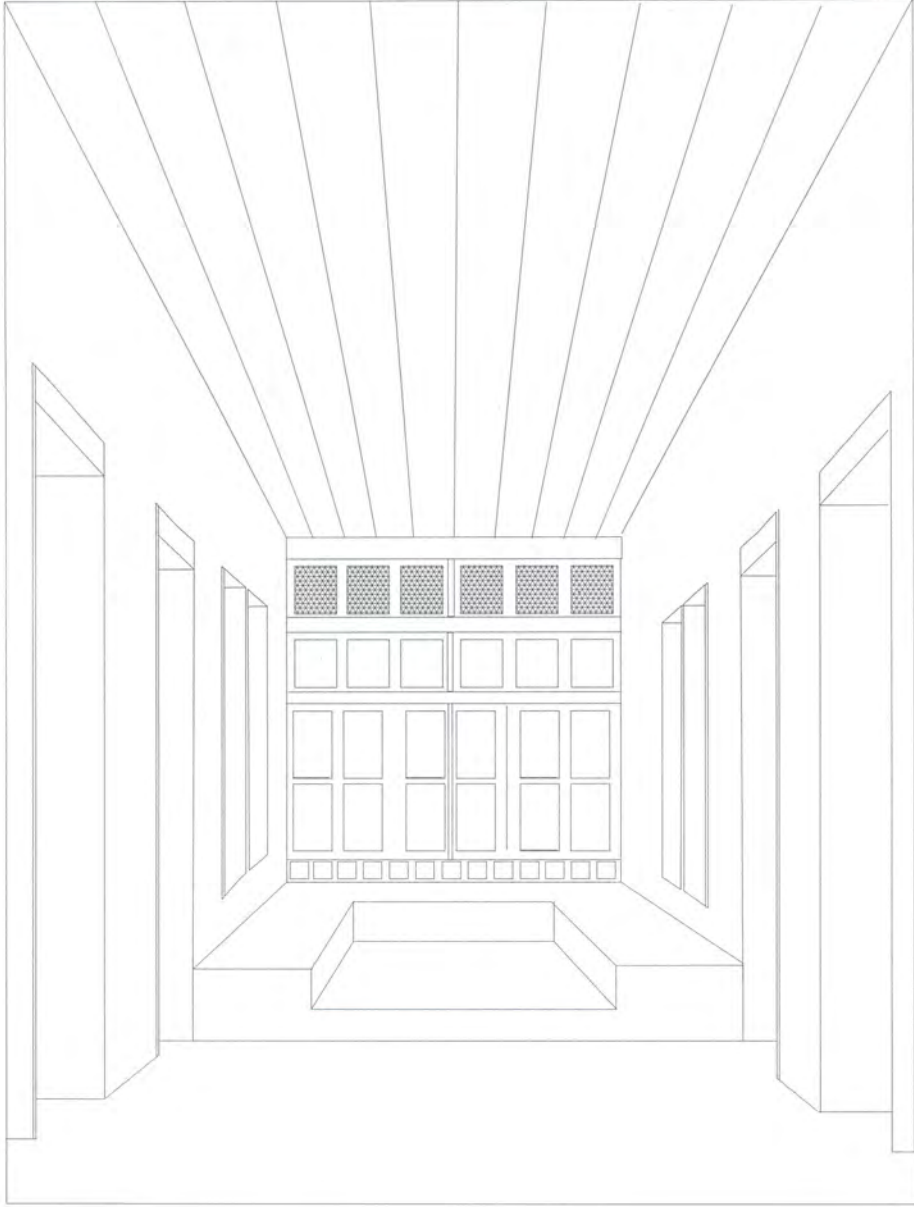

mekanın genelde evin beyi ve erkek misafirler tarafından kullanılmasıdır.

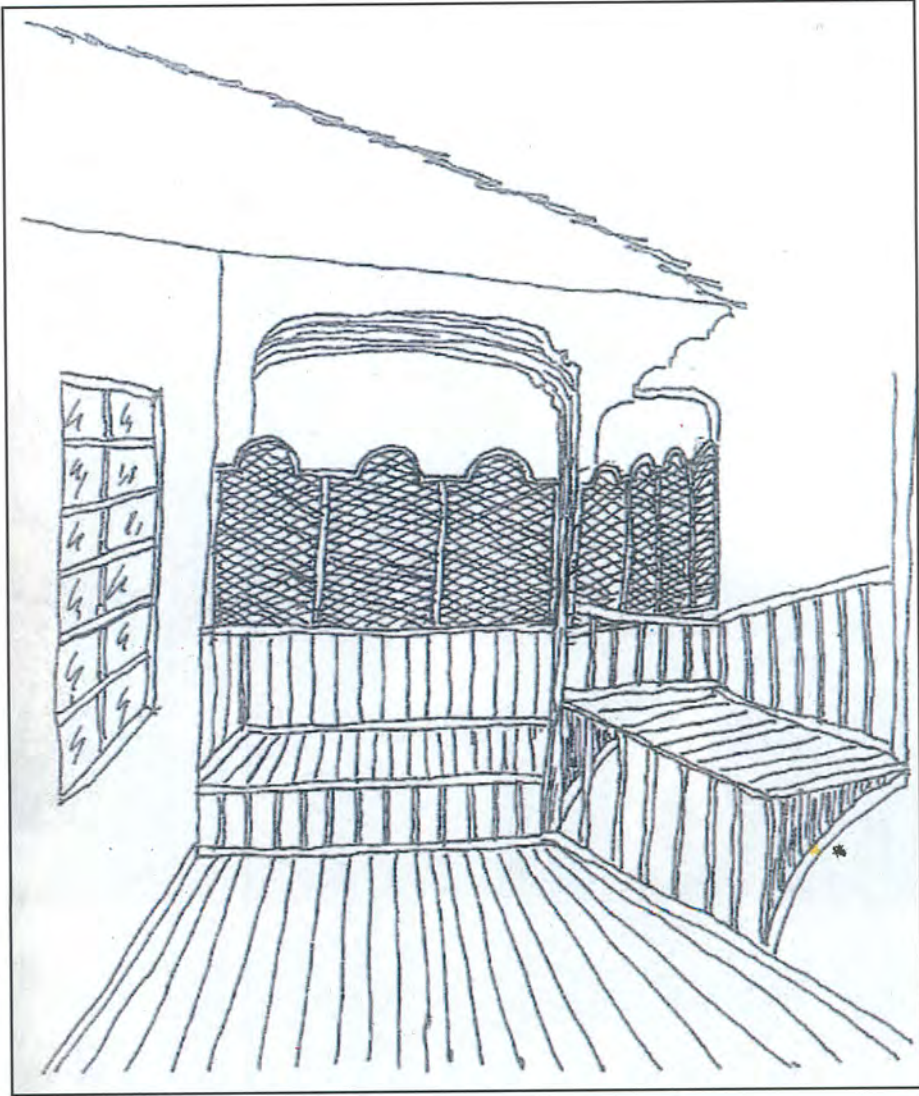
Şekil 3.16. Sarıoğlu Evi, iç sofa içerisindeki köşk mekanı Kaynak: Burdur Kültür ve Turizm Müdürlüğü. Adres: Değirmenler Mah. Divanbaba Cad. No:7 (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Tasarımlarında dikkate alınan unsur, köşklerin genelde sofanın manzarası en güzel olan köşesine yerleştirilmiş olmasıdır. Mümkün olduğu kadar kuzey yönleri açık bırakılmıştır. Böylelikle, özellikle yaz aylarında, köşkün kullanıcıları, evin en güzel manzaraya sahip olan ve en iyi esinti alan mekanında zamanlarını geçirirler. Sofadan kot farklılığı yaratılarak ayrılmışlardır. Bu yükseklik 30cm-60cm arasında, yapılara ve köşklerin nasıl planlandıklarına göre değişiklik göstermektedir.

Köşk mekanı bulunan evlere bakıldığında, yörede bu mekanın genelde kare yada dikdörtgen formda yapıldığı görülmüştür. Yapıların planlarına göre, büyüklükleri, konumlanmaları ve kot farklılıkları değişiklik göstermektedir (Bkz. Şekil 3.18).

Şekil 3.17. Mısırlılar Evi'nin iç sofasında, yan oda ve baş oda arasında kalan köşk mekanı (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Şekil 3.18. Mısırlılar Evi köşk biçimlenmesi (Çetin, 2000)

Mekanda oluşan bu kot farklılıkları, bir anlamda, toplumdaki hiyerarşik düzenin bir getirisidir. Haremlik - selamlık bölümleri ve evde çalışanlarla mülk sahiplerinin kullanacağı alanlar, bu kot farklarıyla 3. boyutta da kendisini göstermiştir.

Şekil. 3.19. Bakibey Konağı'ndaki köşkün yönlendirilmesi (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Ancak Burdur yöresinde bazı evlerde, köşkün cadde/ sokaktan uzak, tamamen iç avluya yönlendirilmiş olduğu görülmektedir(Yağcı Kadirler Evi). Köşe parsel üzerinde konumlanmış olan, iki adet köşk mekanına sahip olan Mısırlılar Evi'nde ise, köşklardan bir tanesi, yapının avlusuna ve ana caddeye yönlendirilmişken, ikinci köşk, ara sokağa yönlendirilmiştir (Şekil 3.20).

Şekil 3.20. Mısırlılar Evi köşk mekanların yapı içerisindeki yönelimleri (Çetin, 2000)

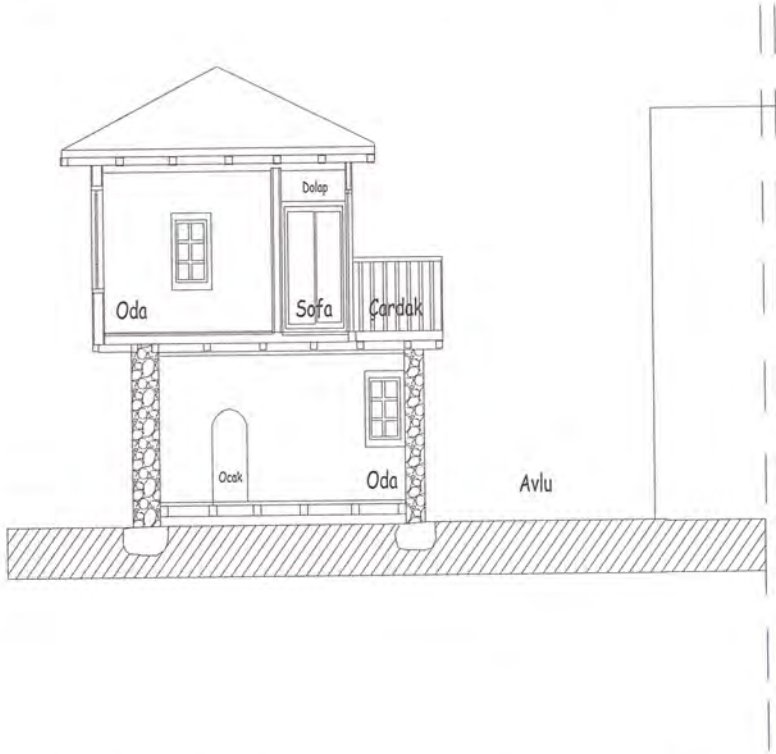
Köşkler, bazen sofanın devamında konumlanmış, bazen de sofadan bağımsız bir şekilde, konsol yaparak, direkler üzerinde taşınmak suretiyle yapılmışlardır.

Çardaklar; Geleneksel Türk Evleri'nde, farklı yörelerde farklı şekiller almıştır. Sönmezer, Geleneksel Türk Evlerindeki çardakları, üzerlerinde ve etraflarında kokulu çiçekler bulunan, altında bir oturma alanı bulunan ve bu asmaların ve çiçeklerin bu alana gölge oluşturduğu, çardak altı oturma alanlarında zaman zaman havuzların da bulunduğu, tek katlı bir yazlık mekan olarak tanımlamıştır.

Geleneksel Burdur Evleri'nde çardak mekanına iki evde rastlanmıştır. Birincisi, bir Gayrimüslim Evi olan Beyler Evi 'nde (Hafize Hanım Evi), diğeri

ise Türk Evi olarak tanımlanıp araştırmaya dahil edilen, Osman Uysal Evi'ndedir. İkisinin de kurgusu aynıdır. Gayrimüslim evinde, bu mekana dışarıdaki terastan geçilmektedir. Aynı zamanda, çardak mekanına, yapının bahçesinden direkt bağlantı bulunmaktadır. Bu yapıda çardağın altı depo olarak kullanılmaktadır. Osman Uysal Evi'nde ise, sofadan açılan bir kapıyla, evin çardak mekanı ile olan ilişkisi birinci kat kotunda, kurulmuştur. Bu yapıda da, Hafize Hanım Evi'nde olduğu gibi, alt kat depo değildir. Evin zemin katına ait günlük yaşam mekanları, çardak mekanının altında konumlanmıştır (Şekil 3.21).

Şekil 3.21. Osman Uysal Evi'nde çardak -yapı- avlu ilişkisi (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Günümüzde Osman Uysal Evi'nin çardağının korkulukları mevcut değildir. Ancak yapının kullanıcısı, daha önceki zamanlarda, burada ahşap korkulukların olduğunu dile getirmiştir (Bkz şekil 3.22).

Şekil 3.22. Osman Uysal Evi çardak görünümü Adres: Çeşmedamı Mahallesi, Hükümet Caddesi, No:31(Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

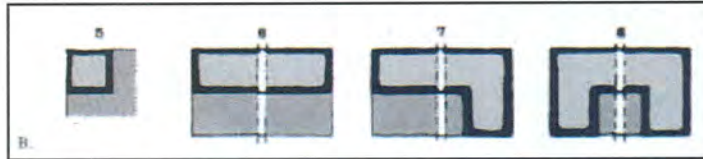

Yörede önceki zamanlarda bulunan çardakların üzerinde asmalar olduğu için bu mekana çardak isimin verildiği söylenmektedir(Şimşek, 2008). Çardakların üzerini örten ve bir anlamda bu mekanları, açık mekandan yarı-açık mekana dönüştüren bu asmalara yörede 'gılivat'-'gılavat' denildiğine rastlanmıştır.

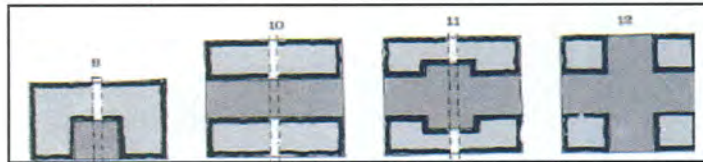
Köşk, çardak gibi alt mekanlara sahip olan ve yukarıda söz edildiği gibi, evde yaşayan kullanıcıların, birçok işlevi bir arada yürütebildikleri bir mekan olan sofanın Türk Evi için önemli olduğu kabul edilip, bu yapılar sofa mekanının odalarla olan ilişkilerinin değerlendirilmesi sonucu gruplandırılmıştır. Eldem (1984), Türk Evi ile yaptığı çalışmalar sonucu, yapıları sofasız (avlulu), açık sofalı, iç sofalı ve orta sofalı olmak üzere gruplandırmıştır(Bkz. Şekil 3.23).

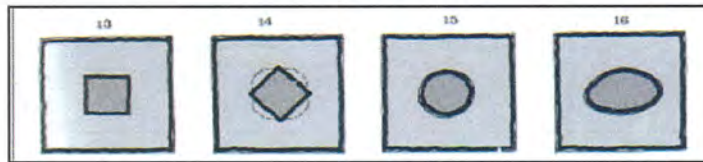
Sofasız (Avlulu) Türk Evleri

Dış sofalı Türk Evleri

İç Sofalı Türk Evleri

Orta Sofalı Türk Evleri

Şekil 3.23. Eldem'in, sofaları baz alarak yapmış olduğu tipoloji çalışması şeması (Eldem, 1984)

Eldem'in, Türk Evlerinin sofa mekanına göre yapmış olduğu bu sınıflandırma, Burdur Türk Evleri'nin incelendiği bu bölümde, genel bir veri olarak kabul edilmiş, Burdur Türk Evleri'nin sofa biçimlenişleri buna göre belirlenmiştir. Burdur Türk Evleri'nde de sofa diğer Geleneksel Türk Evleri'nde kullanıldığı fonksiyonlarla kullanılmıştır. Bunun yanı sıra, sıcak yaz günleri, bez dokuma ve halı dokuma işliklerin sıcaklığının verimi düşürdüğü gerekçesiyle, işlik görevini de üstlenmiştir. Burdur yöresinde, sofanın tüm bu görevleri hangi şekillerde üstlendiğine bakıldığında iki farklı grup meydana çıkmaktadır. Bunlardan birincisi 17.yy-18.yy arasında yapılmış olan dış sofalı yapılardır. Bu yapıların genel özellikleri ve sofa özellikleri kullanıcı faktörüne göre değişiklik göstermiştir. Diğerleri ise daha geç zamanlarda yapılmış olan iç ve orta sofalı evlerdir. Sofaya ilişkin yapılan bu ayrımın dışında Burdur Türk Evleri'nde, 2 farklı mekan örgütlenmesi daha mevcuttur. Birincisi aynı parsel içerisinde iki farklı yapının bulunduğu ve bu yapıların iç avluya birbirlerine bağlandıkları plan tipidir. Yörede bu mekan örgütlenmesine sahip 2 ev bulunmaktadır. İkinci farklılık da, Mısırlılar Evi'nde görülmüştür. Bu yapının sofasının bir bölümü dış sofa bir bölümü ise iç sofa olarak biçimlenmiştir. Sofalara ilişkin yapılan gruplandırmaya bu iki farklılaşmış grup ta dahil edildiğinde, Burdur Türk Evleri sofa biçimlenişleri açısından 5 grupta incelenmiştir:

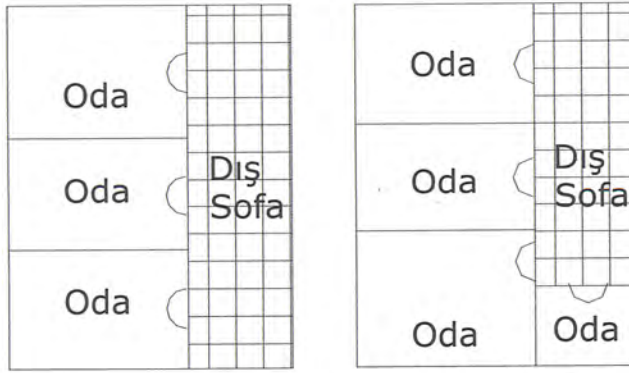
- Dış sofalı evler
- İç sofalı evler
- Orta sofalı evler
- İç avlulu çift yapılı evler
- Sofanın hem iç hem dış mekan olarak hizmet ettiği evler.

3.6.1.3.1. Dış Sofalı Evler

Bu çalışma dahilinde, incelenmiş olan, 27 adet Burdur Türk Evleri arasında, 5 adet evin dış sofalı olduğu görülmüştür. Ancak bu yapıların niçin bu planla inşa edildikleri araştırıldığında, bu mekan kurgusunun tercih edilmesinin sosyo-kültürel etmenlerle hiçbir ilişkisinin bulunmadığı anlaşılmıştır. Değerlendirme sonucunda, ulaşılan nokta, 17. ve 18.yy lar arasında yapılmış olan yapıların içerisinde, daha fazla sayıda dış sofalı ev olduğu yönündedir. Bu 5 yapının mekan örgütlenmesine bakıldığında, ana kurgunun iki farklı şekilde olduğu görülmüştür. Bunlardan birincisi, oda

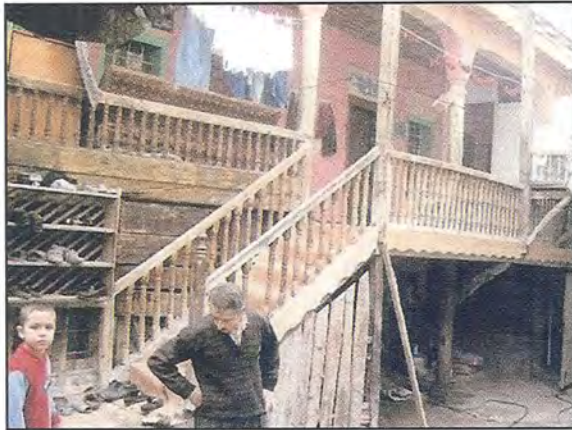

mekanların sofanın bir cephesinde, yan yana konumlandığı mekan örgütlenmesi şeklidir. Mekanların bu yerleşimleri sonucunda, 'T' formu sofalar meydana gelmiştir. İkincisinde ise, oda mekanları, sofa mekanını iki yönlü olarak sarmıştır. Bu durum da, sofanın 'L' formunda oluşmasına neden olmuştur(Bkz şekil 3.24).

Şekil 3.24. Burdur Türk evlerindeki dış sofalı evlerin, iki farklı şekilde plan örgütlenmesi(Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Birinci plan örgütlenmesi olan, 'T' şeklinde düz bir sofadan yine aynı şekilde sıralanmış olan mekanlara dağılımın sağlandığı durum Bakibey Konağında, Hatip Hocalar Evi'nde ve çalışma sırasında içeriye giremeyen, ancak evin yakınındaki kullanıcılardan bilgi alınması ve bir iç mekan fotoğrafının elde edilmesiyle tespit edilen, 37 tescil numaralı yapıda mevcuttur (Şekil 3.25).

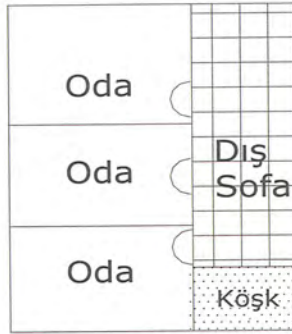

Şekil 3.25. 37 tescil nolu yapı(T.C. Burdur Valiliği Kültür Envanteri, 2007)

Ancak, yapılardaki mekân büyüklüklerinin, sayılarının ve sofa biçimlenişlerinin, sofadaki diğer mekanların konum ve büyüklüklerinin farklı olduğu görülmüştür. Örneğin, birinci mekan örgütlenmesinin içerisine dâhil olan, 4 ev içerisinde, 2 adedi sofalarındaki köşk mekanlarıyla ve ara kademelenmeleri ile farklılaşmışlardır.

Baki Bey Konağı'nın sofasında, bahçeye ve yapı girişine hakim, yapıdan dışarı çıkma yapan ve direkler üzerinde taşınan, yarı-açık bir köşk mekanı mevcuttur.

3.26. Dış sofasında bir köşk bulunan plan örgütlenmesi tipi (Bakibey Konağı) (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

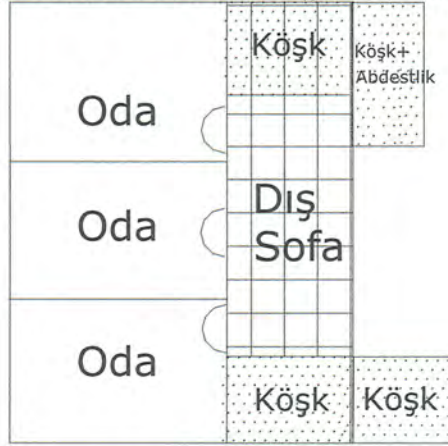
Ayrıca sofa üzerindeki fiziksel olarak monotonluğun bozulmasını, işlevsel olarak da hiyerarşiyi sağlayan, yükseltilmiş kottaki mekan mevcuttur (Bkz Şekil 3.27).

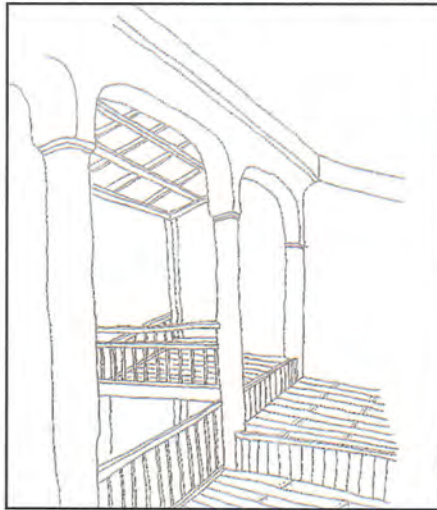

Şekil 3.27. Bakıbey Konağı'nın sofasındaki köşk ve kademelenmeler (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Hatip Hocalar Evi 'T' formu bir dış sofaya sahip diğer evdir. Bu evi diğerlerinden ayıran özelliği ise, sofasının üzerinde birden çok yükseltilmiş köşk bulunmasıdır. Yapı sofasının iki cephesinde köşk vardır. Ayrıca, sofadan dışarı taşarak direkler üzerinde taşınan, köşklere birisine bağlı 3. bir kot yüksekliğinde bir köşk mekanı daha mevcuttur (Şekil 3.28, 3.29).

Şekil 3.28. Hatip Hocalar Evi sofasının mekan örgütlenmesi şeması (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

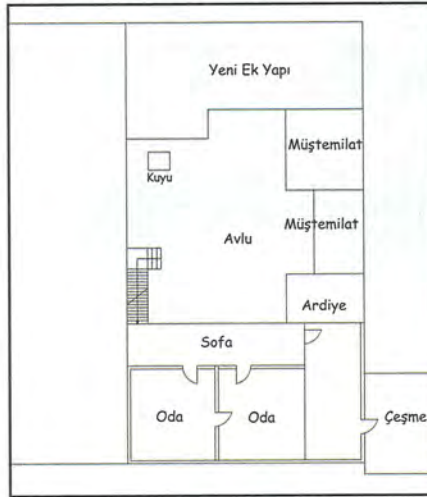

Şekil 3.29. Hatip Hocalar Evi'ndeki köşk mekanları (Çetin, 2000)

İkinci plan tipi olan 'L' şeklindeki açık sofaya sahip olan iki adet ev bulunmaktadır. Bu evler Taş Oda ve eskiden Demiroğlu Hayratı diye anılan evdir. Bu plan organizasyonunda, mekânlar sofayı 'L' şeklinde, iki yönlü sarmış durumdadır(Şekil 3.30, 3.31).

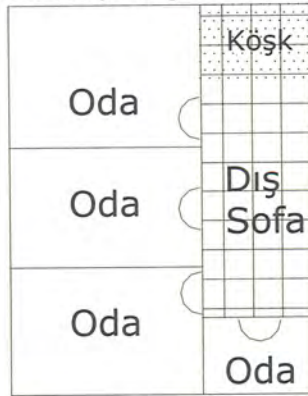
Şekil 3.30. Dış sofalı mekânların sofayı 'I' şeklinde sardıkları mekan örgütlenmesi şeması (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Şekil 3.31. Demiroğlu Hayratı ismiyle anılan 14-15 nolu yapının 1.kat mekan örgütlenmesi(Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Dış sofalı evlerden, sofası yanda bulunan, iki cephedeki mekânlara dağılımı sağlayan plan örgütlenmesi, dokudaki bey evlerinden biri olan Taş Oda'da mevcuttur. Taş Oda'nın sofası üzerinde yer alan köşk, bahçeye, yapının girişine ve üzerinde konumlanmış olduğu, sokağa hakim bir yerdedir.

Şekil 3.32. Taş Oda'nın sofasının mekân örgütlenmesi şeması (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Köşkün büyüklüğü sofanın genişliği kadardır. Köşk mekanı sofadan 40/50 cm yükseklikte bulunmaktadır. Taşlık mekanının üzerine gelen köşk, bu yapıda, ahşap direkler ve yastık kirişlerine eklenen kirişlerle taşınmaktadır (Şekil 3.33).

Şekil 3.33. Taş Oda'nın restorasyonu sürecinde çekilmiş bir fotoğraf (Taş Oda'nın restorasyonunu yapan, Mimar Hasan Ali Göcen'in arşivinden temin edilmiştir.)

Yukarda sözü edilen dış sofalı yapılar fiziksel özelliklerinin yanı sıra, kullanıcısının ekonomik koşullarına göre de farklılıklar gösterebilmektedir. Genelde kullanıcısının ekonomik koşullarının iyi olduğu durumlarda yapılar gösterişlidir. Yapıların sofa mekânları bahçeye yönlendiği için, doğayla iç içe bir duruş sergilemektedir. Mekânlarda yoğun ahşap boyamaları mevcuttur. Çeşitli sofa elemanları ve kot farklarıyla oluşturulmuş farklı mekanların bir çoğu, geniş ahşap saçaklarla örtülmüştür. Bu saçaklarda ahşap boyama teknikleriyle boyanmıştır.

Dış sofalı evlerin diğerleri ise, ekonomik durumu orta halli olan kullanıcılara ait olan evlerdir. Bu yapılardaki sofa mekanı diğerlerine göre daha küçük boyutlardadır. Daha basit bir plan kurgusu hakimdir. Malzeme diğer evlere göre farklılık gösterir. Sofada ve dış mekanda süsleme yoktur. Yapısal elemanlarda abartı mevcut değildir.

3.6.1.3.2. İç sofalı Evler

İç sofalı evler, sofanın, yapının içerisinde kapalı bir şekilde konumlandığı plan tipidir. Eldem'in, (1984) yapmış olduğu tipolojik çalışmada görüldüğü üzere, iç sofalı plan örgütlenmesinde, birçok farklı kurgu mevcuttur (Bkz.Şekil 3.23).

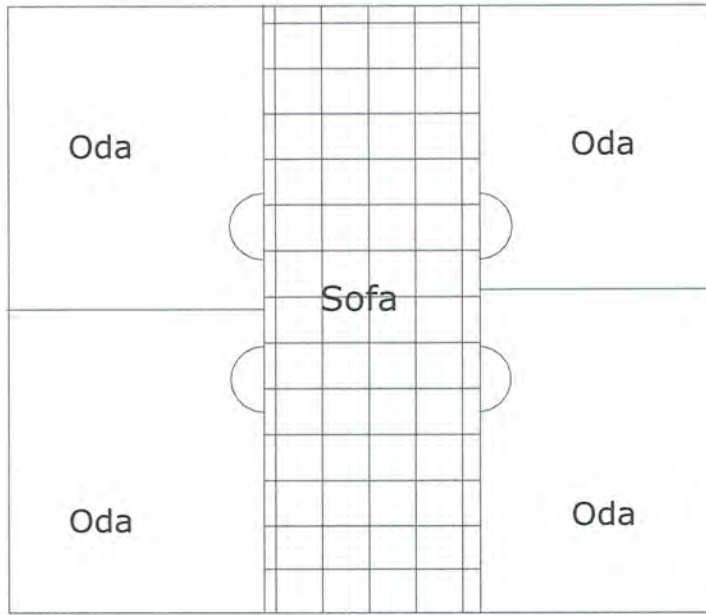
İç sofalı Geleneksel Türk Evleri'nin dış sofalı evlerle farkı, doğayla olan ilişkileridir. İç sofalı plan tiplerinde sofa, daha çok oda mekanlarının arasına sıkışmış konumdadır. Bu yapılarda iç sofanın birçok konumlanma şekli mevcuttur. Yapının kullanıcı profilinin, parselin boyutunun ve yerinin bu değişiklikteki payı büyüktür. Sofalar genelde kendi enleri boyunca cepheye çıkma yapılar (Yürekli, 2005).

Burdur Türk Evleri'nde de farklı iç sofa biçimlenişi mevcuttur. İç sofalı mekan örgütlenmesine sahip yapıların genel konumlamasına bakıldığında, bu evlerin, bitişik nizam ve yol hizasında inşa edildikleri görülmektedir. Bu plan tipine sahip yapıların bazılarında zemin katlar müstemilat olarak kullanılırken, bazılarında, günlük yaşam alanı olarak kullanılmıştır. Zemin katla birinci katın bağlantısını genelde sofa üzerindeki ahşap merdiven sağlamıştır. Birinci kattaki mekanlara dağılımda merdivenle ulaşılan iç sofadan sağlanmaktadır. Bu plan tipleri sofa biçimlenişlerine göre incelendiğinde 3 farklı tipe karşılaşılmış ve gruplandırma yöntemine gidilmiştir:

- Sofanın ortada konumlandığı plan tipi
- Sofanın yanda konumlandığı plan tipi
- Sofanın 'L' biçiminde olduğu plan tipi

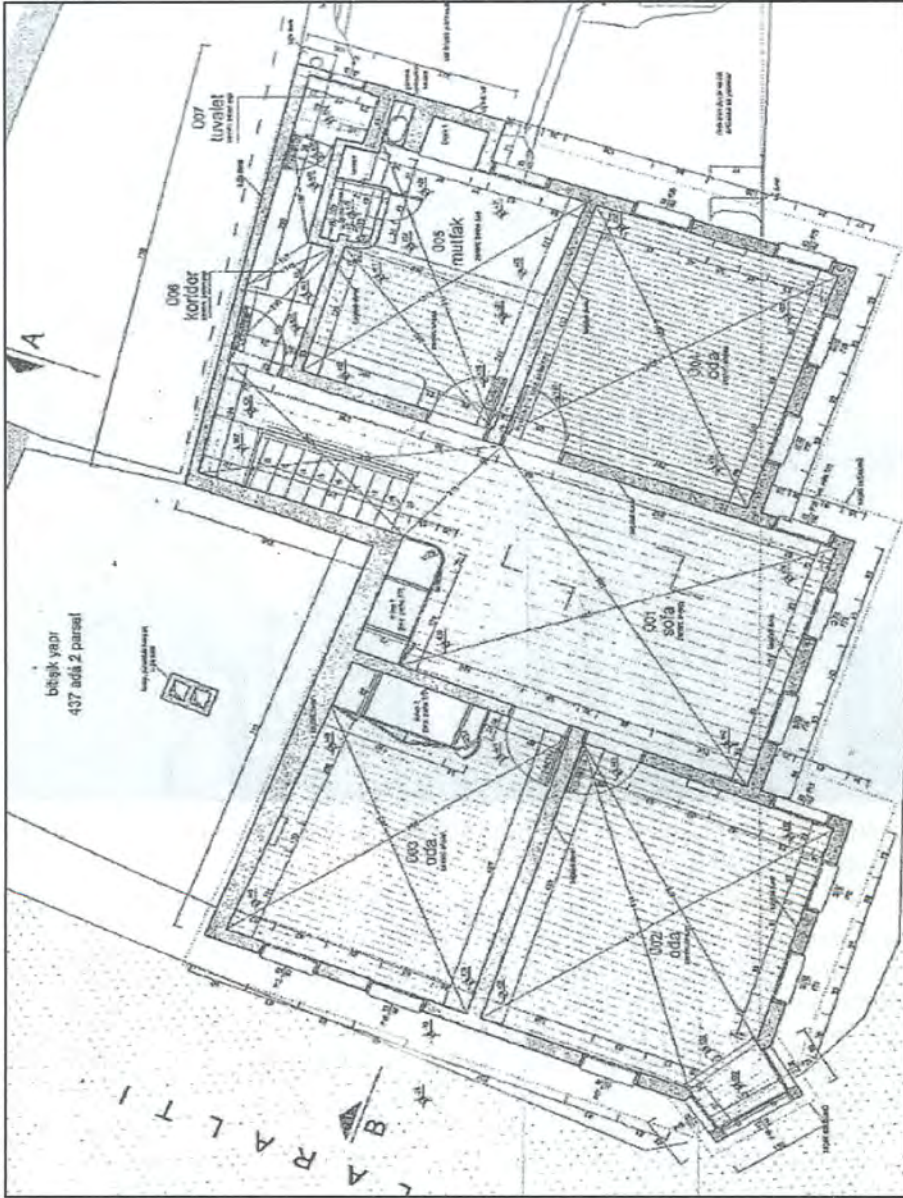
Sofanın ortada bulunduğu plan tipi, Burdur Türk Evleri'nde 7 yapıda mevcuttur. Genel plan örgütlenmesi olarak bakıldığında, sofanın ortada bulunduğu, buradan iki ya da üç cephedeki, farklı sayılarda mekanlara dağılımı sağladığı görülmektedir (Şekil 3.34).

Şekil 3.34. İç sofalı evlerde sofanın ortada konumlandığı mekân örgütlenmesi şeması (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Sofanın ortada bulunduğu, buradan iki cephedeki mekânlarla dağılımı sağladığı mekan örgütlenmesi tipinden, Burdur Türk Evleri'nde 5 yapıda mevcuttur. Bu yapılar Piribaşlar Evi ve tescil numarası 6-37-49-51 olan evlerdir.

Bu yapılar içerisinde, mekan büyüklüğü ve yerleşimi açısından farklılık gösteren bir yapı Piribaşlar Evi'dir. Diğer yapıların genelinde iç sofanın, sofa mekanı boyunca dışarıya çıkma yaptığı görülmektedirken, Piribaş Evi'nde, yapının konumlandığı parsel özellikleri doğrultusunda, sofa mekanı da diğer mekanlar gibi, parsel özelliklerine ayak uydurmuştur (Şekil 3.35).

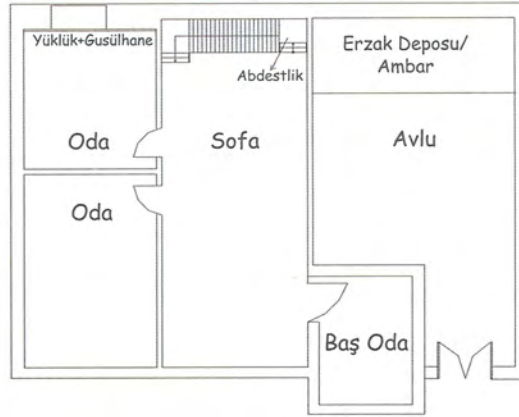

Şekil 3.35. Piribaşlar Evi 1. kat planında sofanın konum ve biçimi (Şahin İnş.Ticaret,2008)

Şekil 3.36. Piribaşlar Evi görünüşü (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Diğer iç sofalı ve sofanın planın ortasında konumlandığı 3 yapıdan farklılaşan bir ev daha mevcuttur. Bu evin yapı tescil numarası 1'dir. Diğer yapıların genelinde iç sofanın, sofa mekanı boyunca dışarıya çıkma yaptığı görülmektedirken, Piribaşlar Evi gibi bu evde de, sofanın mekan boyunca dışarı çıkması yoktur. Bu yapıdaki özel durum, ortadaki sofanın bir tarafında oda mekanlarının sıralanmış olması, ancak diğer tarafta sadece baş odanın bulunmasıdır. Bu oda avluya oturan direklerle taşınmaktadır (Şekil 3.37). Bu yapının mekan örgütlenmesi, yapı büyüklüğü ve iç mekan bezemeleri açısından özen gösterilerek yapılmasının ve Geleneksel Burdur Evleri'nde bir eşinin daha olmamasının ana sebebini, yapının eski kullanıcısı (mülk sahipleri) olan Hephhep (2008), 'dönemin en ihtişamlı ve güzel evleri olan Bey Evleri'nden daha nitelikli bir yapı olmasının hedeflenmesi' olarak açıklamıştır.

Şekil 3.37. Tescil numarası 1 olan yapının sofa- mekan ilişkisi (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

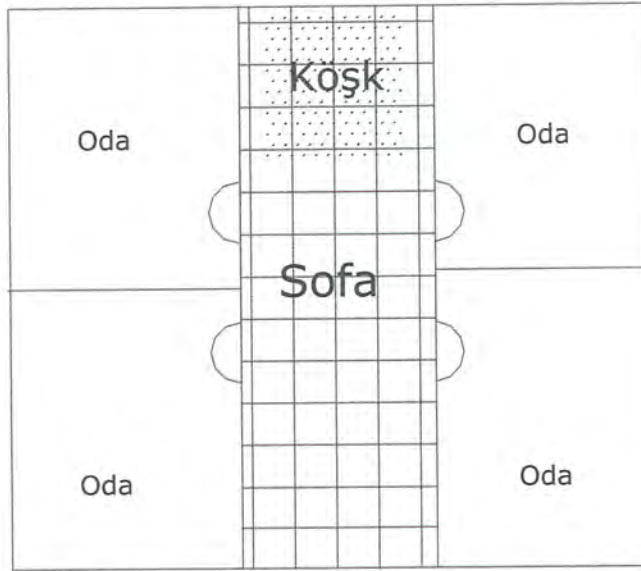

Şekil 3.38. Yapı tescil numarası 1 olan yapının görünüşü (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

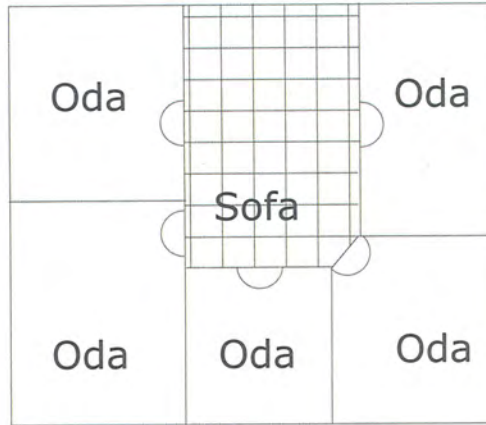
İç sofalı evlerdeki bir diğer farklılık, dış sofalı evlerde de incelendiği gibi, sofaların üzerinde, kot farklılıkları ile üçüncü boyutta da farklılaştırılmış özel mekanlar olan köşklere. Köşkler, iç sofalı evlerde de, evde konukların olduğu durumlarda selamlık bölümü olarak kullanılmıştır (Köşkler ile ilgili detaylı bilgi '3.6.1.3. Sofa Biçimlenişleri' bölümünde verilmiştir). Bu mekanların kamusal ve yarı kamusal alanlarla olan bağlantıları yapılar göre farklılıklar göstermektedir. Bu elemanlar sofa içerisinde, yapıların özeline göre, farklı yerlerde ve büyüklüklerde konumlandırılmışlardır.

Burdur Türk Evleri içerisindeki iç sofalı evlerde, sofası ortada konumlanan yapılar içerisinde bir tek evde köşk bulunmaktadır. Bu ev, Arıkan Evi diye adlandırılan, tescil numarası 23 olan evdir. Bu evdeki köşk, yapının bulunduğu sokağı manzara alacak şekilde yönlendirilmiştir (Şekil 3.39).

Şekil 3.39. İç sofalı mekan örgütlenmesine sahip Arıkan Evi'nde köşk mekanı (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

İç sofalı evlerde, sofa mekanının ortada konumlandığı bazı yapılarda, sofa üç cephesinden diğer mekanlarla sarılmış durumdadır. Bu mekan örgütlenmesinden Burdur Türk Evlerinde, 3 adet yapı mevcuttur. Bu evler yapı tescil numarası 3-27 ve 53 olan yapılardır.

Şekil 3.40. Yapı tescil numarası 3-27 ve 53 olan evlerin sofa biçimleniş şeması (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

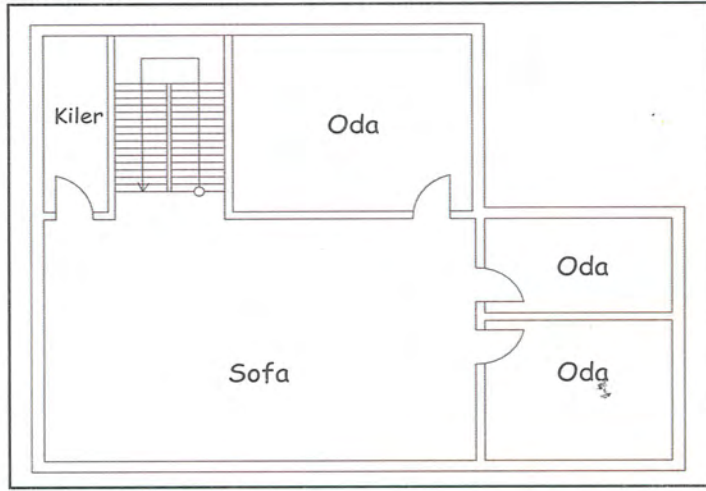
Şekil 3.40. Yapı tescil numarası 27 olan yapının görünüşü (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

İç sofalı evlerin ikinci mekan örgütlenmesi tipi, iç sofanın dağılımını sağladığı oda mekanları tarafından bir yönde kapatıldığı, diğer yönde avlu ile sınırlandığı örnektir. (Bkz şekil 3.41). İncelenen, Burdur Türk Evleri içerisinde, bu mekan örgütlenmesine sahip 2 yapı bulunmaktadır. Bunlar tescil numarası 2 ve 54 olan yapılardır.

Şekil 3.41. Tescil numarası 2 ve 54 olan yapıların mekan örgütlenmesinin şeması (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

İç sofalı ve sofa mekanının, oda mekanlarının önünde konumlandığı bir mekan örgütlenmesi tipi daha mevcuttur. Bu yapının tescil numarası 30'dur. Bu biçimlenişin yukarıda sözü edilenden farkı, mekanların sofanın, birbiri ile kesişen iki cephesi boyunca sıralanmış olmasıdır (Şekil 3.42). Bu yapıda, 1. kattaki oda ve sofa farklı cephelerde cephe boyunca çıkma yapmışlardır (Bkz Şekil 3.43).

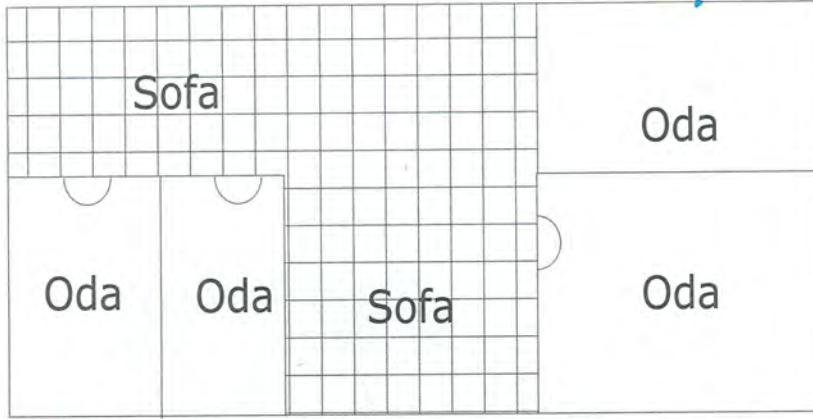
Şekil 3.42. Yapı tescil numarası 30 olan yapının plan şeması (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

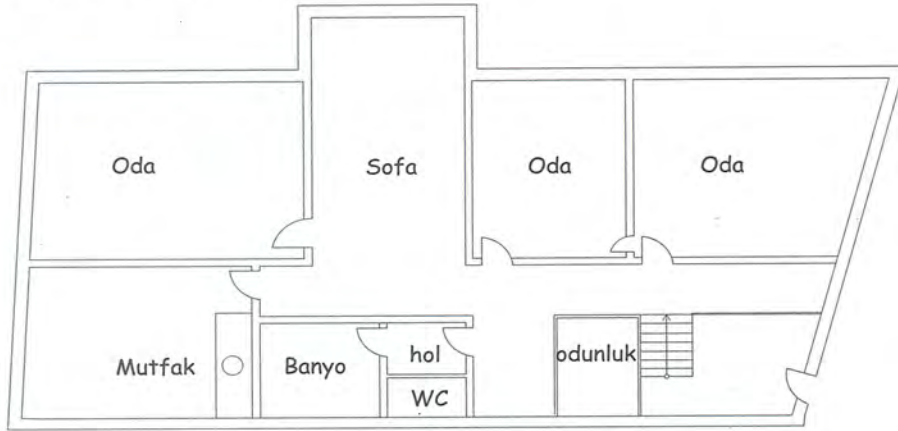

Şekil 3.43. Yapı tescil numarası 30 olan yapının görünüşü (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

İç sofalı evlerin üçüncü mekan örgütlenmesi tipi, 'L' sofalı plan tipidir. Burdur Türk Evleri'ndeki bu mekan örgütlenmesinde, sofanın geniş olan bölümü, cadde/sokak cephesinde çözülmüştür. İç sofalı ve sofası 'L' biçimli olan bu tipten incelenen Burdur Türk Evlerinde 1 adet örnek tespit edilmiştir. Tescil numarası 28 olan bu yapının, iç mekanında, kullanıcının gerekli gördüğü mekanların eklenmesi, yapının oldukça değişmesine neden olmuştur (Şekil 3.44).

Şekil 3.44. İç sofalı evlerden, sofasının geometrik formu 'L' olan mekan örgütlenmesi tipi (yapı tescil numarası 28 olan ev) (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

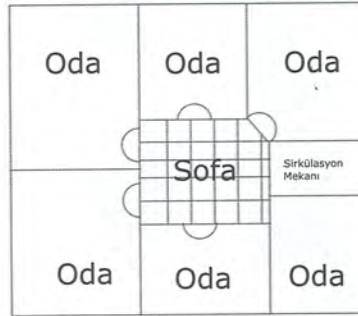

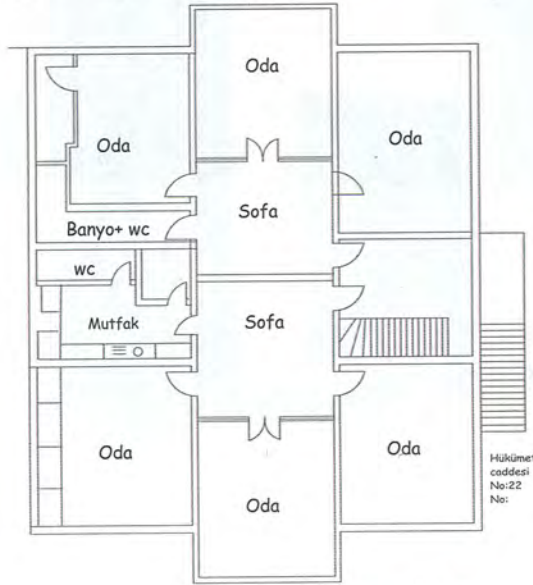
Şekil 3.45. Yapı tescil numarası 28 olan evin mekan örgütlenmesi şeması(Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

3.6.1.3.3. Orta Sofalı Evler

Orta sofalı evlerde sofa mekanı ve yapının mekan örgütlenmesi, dış sofa ve iç sofalı evlerden farklı değildir. Bu biçimlenişte sofanın cadde/sokakla olan bağlantısı kesilmiştir. Sofa mekanı yapının ortasında konumlanmıştır. Bu mekandan farklı büyüklüklerde ve sayıda, mekanlara geçiş sağlanmaktadır (Şekil 3.46, 3.47).

Şekil 3.46 Orta sofalı plan tipi mekan örgütlenmesi şeması (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Şekil 3.47. Yapı tescil numarası 52 olan yapının 1.kat planı (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

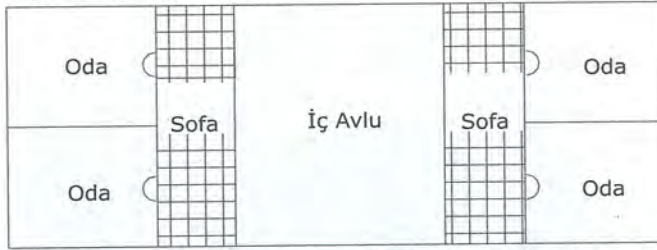
Şekil 3.48. Yapı tescil numarası 52 olan, orta sofalı yapının görünüşü (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

3.6.1.3.4 İç Avlulu, Çift Yapılı Plan Tipi

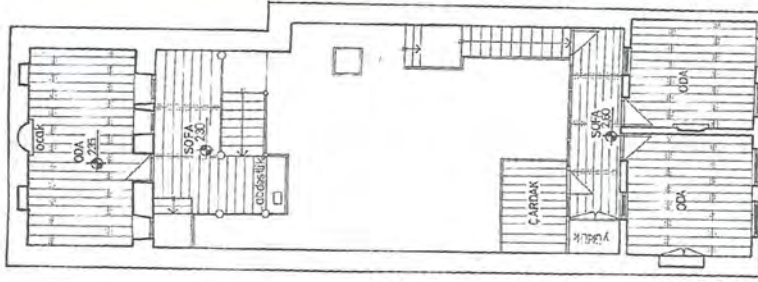
Burdur Türk Evleri sofa biçimlenişlerine göre gruplandırıldığında, sofaların iç ,dış ve orta ayırımından farklılaşmış bir mekan örgütlenmelerinin mevcut olduğu görülmüştür. Farklılaşmış olan bu mekan örgütlenmesinde, iki farklı yapının bağlantısı bir iç avluluyla sağlanmaktadır.

Avlu yapılar arasındaki bağlantıyı, her iki yapıda da bulunan sofa mekanları aracılığıyla sağlamaktadır. Her iki yapının da avluya yönlendirilmiş birer adet sofası mevcuttur. Bu sofalara ulaşım avludaki ahşap merdivenlerle sağlanmaktadır. Her bir sofa bir ya da birden fazla mekanın dağılımını sağlamıştır (Şekil 3.49)

Şekil 3.49. Burdur Türk Evi iç avlulu, çift yapılı evlerin plan şeması (Osman Uysal Evi ve Yağcı Kadirler Evi) (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Burdur Türk Evleri'nde bu mekan örgütlenmesi tipinden 2 adet bulunmaktadır. Bu evler Osman Uysal Evi (yapı tescil numarası 47) ve Yağcı Kadirler Evi (yapı tescil numarası 40)'dir. Bu yapıların sofa mekanları incelendiğinde, farklılıklar görülmüştür. Osman Uysal Evi'ndeki sofalardan bir tanesi dış sofa bir tanesi ise iç sofadır. Yağcı Kadirler Evi'nde ise sofalardan ikisi de, iç sofa olarak biçimlenmiştir.

Şekil 3.50. Osman Uysal Evi 1. kat planı Adres: Çeşmedamı Mahallesi, Hükümet Caddesi No: 40 (Çetin, 2000)

Şekil 3.51. Osman Uysal Evi avluya yönlendirilmiş olan yapının dış sofasının görünüşü (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Yağcı Kadirler Evi'nde de bir iç avlu ve iki yapı mevcuttur. Bu evin Osman Uysal Evi'ne göre farklılıklarından birisi sofalarıdır. Osman Uysal Evinde, bir iç, bir dış sofa mevcutken, Yağcı Kadirler Evi'ndeki iki yapıda da iç sofa mevcuttur. İkinci farklılık ise yapının mekan örgütlenmesidir. Ortada avlusu bulunan evin sokak tarafında konumlanmış olan yapısı, evin selam bölümü olduğu için daha büyük ve sokağa hakim yapılmıştır. Evin bu bölümünün 2. katında köşk mekanı bulunmaktadır. Yapının parselin sokak cephesinde konumlanmış olması, diğer yapının mahremiyetinin yüksek olmasına neden olmuştur. Bu konumlanma ve köşk mekanı büyük olan ön yapının selamlık, arkada kalan yapının ise haremlik bölümü olarak değerlendirilebileceğinin bir kanıtı olarak görülebilir (Şekil 3.52).

Şekil 3.52. Yağcı Kadir Evi'nin 1. kat planı ve evin farklı iki yapısının sokaklarla olan ilişkisi (Çetin İğci, 2000)

Konum olarak birbirine yakın olan Yağcı Kadirler ve Osman Uysal Evlerinin , sofa mekanları dışındaki farklılıkları, başka bir bakış açısıyla incelendiğinde, kullanıcılarının sosyo-ekonomik durumundan kaynaklandığı düşüncesine ulaşılmıştır. İç avlulu çift yapılı olan bu iki yapı incelendiğinde, bir tanesinin kullanıcılarının ekonomik koşullarının, diğer yapının kullanıcılarına göre, daha düşük olduğunu hissedilmektedir. Yağcı Kadirler Evi'nin zemin katında bir bölümünün ticari mekan olarak kullanılması, günlük yaşam mekanlarının haricinde, en üst katta yalnızca köşk mekanının bulunması, cephe özellikleri, yapının iç mekanlarında duvarlarda alçıdan yapılmış motiflerin bulunması, planında uygulanmış olan kot farklılıklarının, büyük bir özenle üçüncü boyuta da yansıtılmış olması, yapının konumu (köşe parsel)bu düşüncenin oluşmasını sağlayan etmenlerdir(Çetin, 2000).(Bkz Şekil 3.53)Osman Uysal Evi de aynı parametrelerle değerlendirildiğinde, mekan büyüklüğü olarak, diğerine göre çok daha az yer kapladığı, gerek dış cephe özellikleri olarak, gerek iç mekan bezemeleri olarak daha yalın olduğu, sofaların diğer yapıya göre daha az sayıda mekanın dağılımını sağladığı ve sofalarında Yağcı Kadirler Evi'nde olduğu gibi birden fazla özel mekanın bulunmadığı görülmektedir(Şekil 3.54).

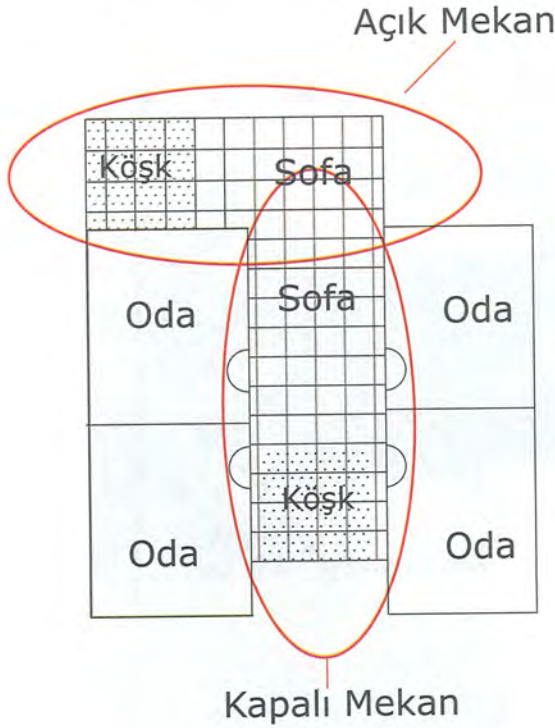

Şekil 3.54. Yağcı Kadirler Evi'nin görünüşü (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

3.6.1.3.5 Tek Sofa Üzerinde İç ve Dış Mekanı Barındıran Evler

Bu mekan örgütlenmesinde sofa 'L' formunda oluşmuştur. Bu tip mekan örgütlenmesinde farklı olan nokta, sofanın bahçe/avlu ile olan ilişkisini kuran, ahşap merdivenin bir dış sofaya bağlanmış olması ancak bu sofanın yapının mekanlarına dağılım yaptığı bölümün bir iç sofaya dönüşmüş olmasıdır (Şekil 3.55).

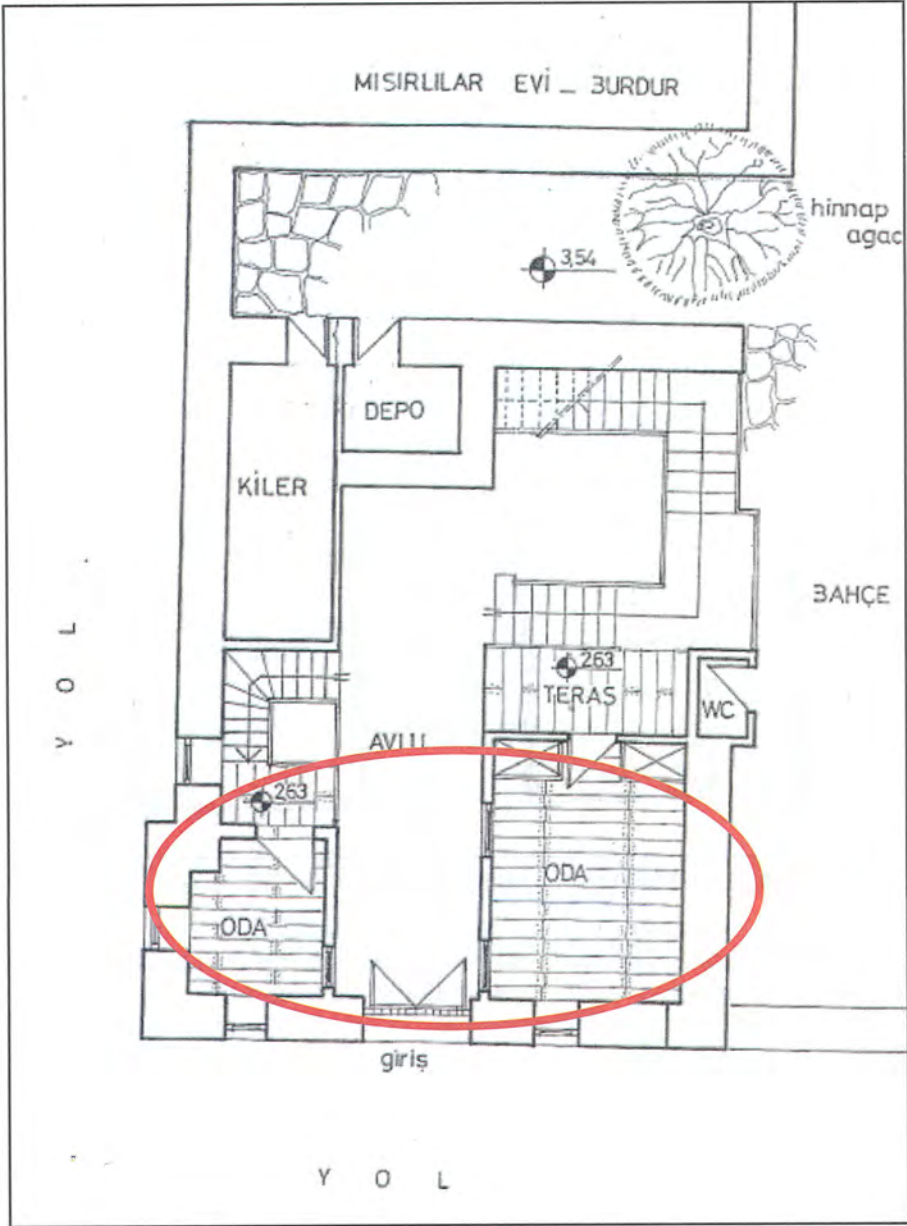
Şekil 3.55. İçerisindeki tek sofa mekanında, iç ve dış mekan bulunduran Mısırlılar Evi'nin plan şeması (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Burdur Türk Evleri'nde bu tip mekan örgütlenmesine sahip bir tek ev mevcuttur. Bu ev Mısırlılar Evi ismiyle anılan evdir. Zafer Mahallesi, Oluklar Altı Caddesi üzerinde yer almaktadır (Şekil 3.56).

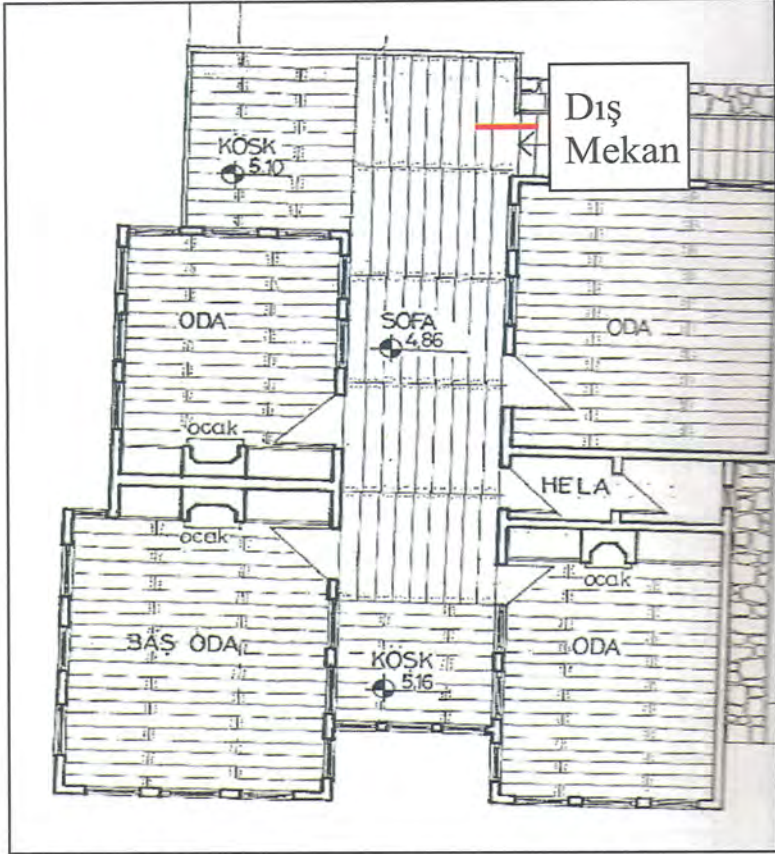

Şekil 3.56. Mısırlılar Evi'nin görünüşü (Burdur Kültür Ve Turizm Müdürlüğü fotoğraf arşivi, 2008)

Yapının ara kat planında da görüldüğü üzere, girişten yapının avlusuna girilmektedir. Bu avluda iki adet merdiven mevcuttur. Bunlardan birincisi, avlu ve evin birinci katını bağlayan ana merdiven diğeri ise, avlu ve ara kattaki müstemilat bölümünün bağlantısını sağlayan merdivendir (Şekil 3.57).

Şekil 3.57. Mısırlılar Evi'nin ara kat planı (Çetin, 2000)

Şekil 3.58. Mısırlılar Evi birinci kat planı (Çetin İğci, 2000)

Şekil 3.58 de, Mısırlılar Evi 1. kat planında görüldüğü üzere, yapının iki adet köşkü bulunmaktadır. Bir tanesi baş oda ve yan oda arasındaki köşk, diğeri ise sofanın açık mekana dönüştüğü bölümündeki köşktür. Bu iki köşk değerlendirildiğinde, konumlanmalarının ve büyüklüklerinin farklı olduğu görülmüştür. Baş oda ve yan oda arasındaki köşkün plan şeması ve yönlendirilmesi anlamında, kamusal alanla olan ilişkisinde mahremiyetinin ön planda olduğu görülmektedir. Köşe parsel üzerinde konulanmış olan yapıda, iç sofa üzerinde bulunan köşk ara sokağa yönlendirilmiştir. 'L' formundaki sofanın, diğer ucundaki köşk ise, Burdur'un günümüzde ve daha önceki dönemlerde, önemli caddelerinden biri olan Oluklaraltı Caddesi üzerinde konumlandırılmış olduğu ve kamusal alanla direk ilişkilendirildiği görülmektedir (Şekil 3.59).

Şekil 3.59. Oluklaraltı Caddesi'nin 1955 yılındaki durumu ve Mısırlılar Evi (Yavuzkan Arşivi, 2008)

Şekil 3.59'daki bu görüntü caddeye yönlendirilmiş olan köşkün, ilk yapıldığı yıllarda da, yapıdaki diğer köşk gibi, daha az işlek ve dar bir yola yönlendirilmediğini, bu konumlanmanın bilinçli olduğunu göstermektedir. Öyle ki, fotoğrafta söz konusu yol, o dönemde de önemini kavratacak kadar geniş tutulmuştur.

3.6.1.5. Sofa ve Sofa Elemanları

Geleneksel Türk Evlerindeki mekan örgütlenmesinin en önemli öğeleri sofalardır. Bu mekanlar yalnız sirkülasyon işlevli değil, günlük yaşam mekanı olarak da kullanılırlar. Şekillenmelerini sağlayan bazı yapı elemanlarına sahiptirler. Bu sofa elemanları diğer Geleneksel Türk Evleri'nde olduğu gibi, Burdur Türk Evlerinde de mevcuttur. Bunlar; kafesler, şahniler, direklikler (sütunçeler), korkuluklar, abdestlik ve bu mekanın bağlantısını sağlayan iç ve dış merdivenlerdir.

Kafesler; tüm Geleneksel Türk Evleri'nde olduğu gibi Burdur Evleri'nde de mahremiyetin etkisiyle kullanılmış elemanlardır. Sofa içinin, sokaktan görünümünü ve bahçeden görünümünü engellemek amacıyla yapılmışlardır. Böylelikle mekânın kullanıcısı, gün içerisinde daha rahattır. Özellikle bayanların, bahçeden geleni görme ve kendisine çeki düzen vermesi için zaman kazandırır. Kafesler; Burdur Türk Evleri'nde, sofa boyunca uzananlar ve yalnız bir mekânı çevreleyenler olarak gruplandırılabilirler. Burdur Türk Evleri'nde kafes elemanının kullanıldığı 2 adet yapı mevcuttur. Bunlar, Mısırlılar Evi ve Taş Oda'dır. Burdur yöresinde bu elemanlar ahşaptan yapılmışlardır. Taş Oda'da bulunan kafesler, sofa boyunca uzanan kafes kullanımına bir örnek teşkil eder (Şekil 3.60).

Şekil 3.60. Taş Oda'nın sofasını tamamen kaplayan kafesler (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Şekil 3.61. Taş Oda'nın sofasını tamamen kaplayan kafesler (Yapının restorasyonu sürecinde çekilmiş foto-yapının özgün kafesleri) (Hasan Ali Göcen arşivi,2006)

Bazı yapılarda, yapıda köşk mekanının bulunduğu durumlarda, bu mekanların kafeslerle çevrelendiği görülmüştür (Şekil 3.62). Özellikle selamlık olarak kullanılan köşkte de, kafeslerin olması Türk toplumunda mahremiyetin yalnızca kadınlara ait olmadığının bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

Şekil 3.62. Mısırlılar Evi-Köşk mekanında bulunan kafesler (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Şahniler; konut yapılarında kafeslerin bir parçası olarak da görülebilir. Kafeslerin hemen arkasında, yine aynı malzemeyle yapılmış elemanlardır. Sofadan 30-40 cm yükseklikte tasarlanmışlardır. Genişliği de yapının sofa genişliğine ve kullanım amacına bağlı olarak değişmektedir. Genelde 50-60 cm genişliğinde yapılan bu elemanlar çiçek yetiştirmek ve kuru erzakların koyulması işlevlerinde kullanılmışlardır. Sofanın kalabalık olduğu özel günlerde ya da bu bölümün evin diğer bölümlerine göre daha serin olduğu günlerde, bahçe ve sokak manzarasının da olması nedeniyle oturma alanı olarak da kullanılmıştır. İncelenen Burdur Türk Evleri'nde yalnız 1 yapıda şahnije rastlanmıştır. Bu yapı Taş Oda'dır. Bu yapıda dış sofa üzerinde bulunan şahniler sofadan dışarıya ahşap payandalarla taşınarak çıkma yapmışlardır. Bu şekillenme, Taş Oda'daki oldukça büyük olan sofanın, cephesinde de hareketlenme sağlamış ve bu mekanın cephe görünüşünü monotonluktan kurtarmıştır (Şekil 3.63).

Şekil 3.63. Taş Oda'nın sofasında bulunan şahniler ve bu elemanların dış cepheye yansımaları (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Direklik (sütunçe); Türk Evleri'nde iki farklı eleman için kullanılmaktadır. Birincisi, ahşap iskeletli yapılarda, sofayı, sofanın tavanını ve çatısını taşıyan dikmelerdir. İkincisi ise, köşk ve eyvanların sofadan ayıran ve odalardaki seki altıyla da seki üstünü ayıran elemanlardır (Sönmezer, 1998).

Burdur Türk Evleri'nde bu adlandırma ikinci kullanım için yapılmıştır. Birçok evde mekanlar arası hiyerarşinin sağlanması için kullanılan kot farkının yanında, üçüncü boyutta da sütunçeler aracılığıyla bölümlenme sağlanmıştır. Burdur'da bu elemanlar, kullanıcısının ekonomik koşullarının iyi olduğu evlerde genelde bezemelidir (Şekil 3.64). Diğerlerinde ise olduğu gibi bırakılmış ya da köşeleri pahlanmış

Şekil 3.64. Taş Oda'da bulunan direklikler ve bu elemanların algılatığı mekan hiyerarşisi (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Korkuluklar; Türk Evleri'nde direkler arasında konumlanmış olan elemanlardır. Bu elemanların yapımında genelde kullanılan malzeme ahşaptır. Parmaklık şeklinde olanları da mevcuttur(Sönmezer,1998). Burdur Türk Evleri'ndeki korkuluklar genelde, tornada çekilmiş tırabzanlarına belli aralıklarla dizilmesi ve üstten bir küpeşteye bağlanmasıyla yapılmışlardır (Bkz Şekil 3.65).

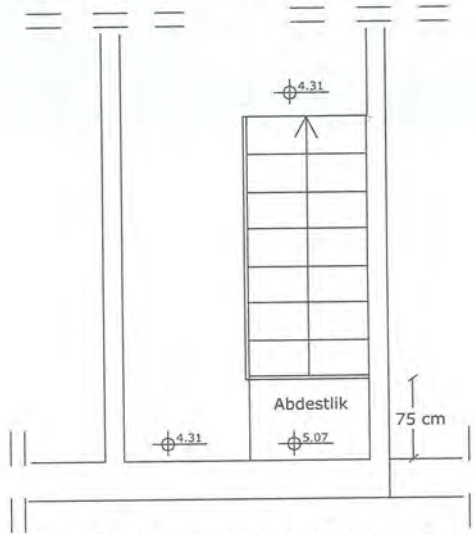

Şekil 3.65. Mısırlılar Evi avlu-ara kat bağlantısını sağlayan merdiven korkulukları- Baki Bey Konağı ana sirkülasyon merdiveninin korkulukları¹(Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Abdestlik; Türk toplumun dini görüşünün bir getirisi olarak şekillenmiş mekan uzantılarıdır. İslam dininin gereklerinden birisi olan abdest alma işlemi için, evlerin bazılarında özel mekanlar ortaya çıkmıştır. Burdur Türk Evleri'nin bazılarında, sofalarda bu elemana rastlanmıştır. İncelenen, Burdur Türk Evleri'nde, abdestliklerin, bulunuş biçimlenmeleri şu şekillerde olmuştur:

- İç sofanın bir kenarında, merdivene yakın ve tezgâh şeklinde,
- İç sofanın dışa açılım yaptığı bir bölümde, dış mekana taşınarak yapılan ve tezgah şeklinde,
- Dış sofada, merdivene yakın ve tezgah şeklinde.

Birinci biçimlenmede abdestlik, iç sofanın bir ucunda, genelde merdivene yakın bir şekilde konumlanmıştır. İncelenen Burdur Türk Evleri içerisinde bu biçimlenmeye sahip olan ev Piribaşlar Evi ve yapı tescil numarası '1' olan evlerdir Şekil 3.66, 3.67.

Şekil 3.66. Piribaşlar Evi,1. katındaki abdestlik mekanı (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

(1) Merdivenin bir kolunun bir kısmı günümüzde yoktur bu nedenle kullanılmamaktadır. Evinde daha önce bu yönde devam ettiği ancak daha sonra bir bölümünün yıkılarak, boşalan arsanın, yan tarafta yapılan okula verildiği düşünülmektedir.

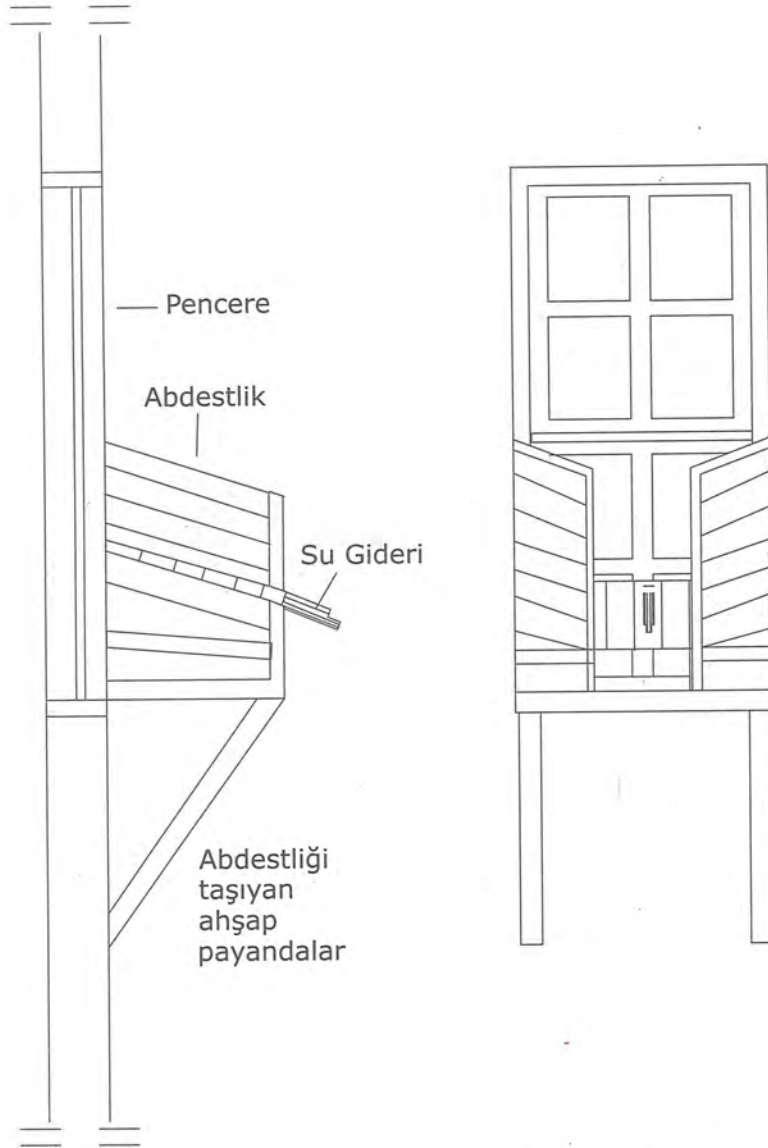
Şekil 3.67 . Yapı tescil numarası '1' olan yapının sofasında bulunan abdestlik mekanı (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Bu elemanların ikinci konumlanma biçimleri, iç sofanın dışa açılım yaptığı bir bölümde, dış mekâna doğru taşan bir düzlemin oluşturulması ve bu düzlemin abdest alma işlemi sırasında mahremiyetin sağlanabilmesi için iki tarafının kapatıldığı biçimleniş şeklidir. Abdestliğe erişim sürgülü pencerenin, hareketli kanadının, yukarıya kaldırılmasıyla sağlanmaktadır. Bu düzlemin üzerine, taşıma yoluyla getirilerek kullanılan suyun, bahçeye akmasını sağlayan küçük, ahşap, yarım boru şeklinde bir su gider koyulmuştur (Bkz Şekil. 3.68). Abdest sırasında kullanılan sabun kaymaması için, düzlemdeki ahşap elemanlardan bir tanesi yüksek çakılmıştır.

İncelenen Burdur Evleri'nin içerisinde bu tür abdestlik elemanına, Yapı Tescil Numarası '1' olan evde rastlanmıştır (Birinci tip abdestlikler arasında da sözü geçen bu yapıda, iki farklı abdestlik elemanı bulunmaktadır).

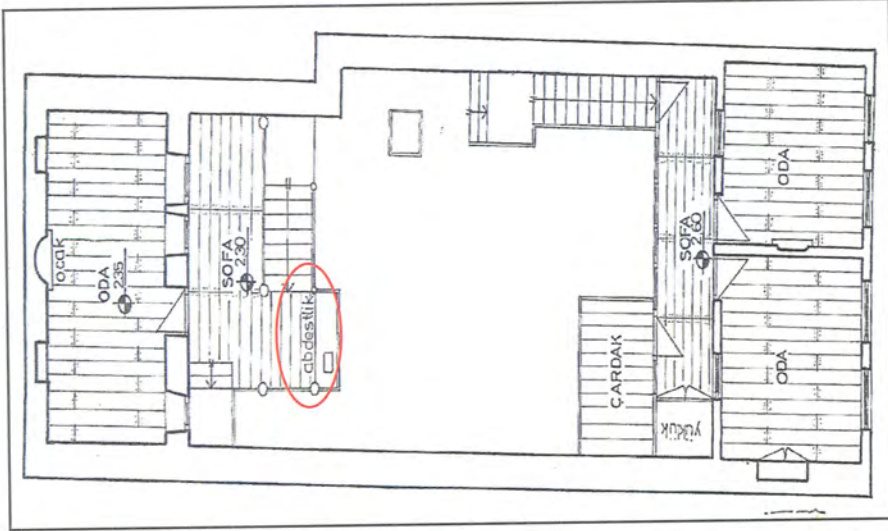
Şekil 3.68. Yapı tescil numarası'1' olan evdeki abdestliğin görünümü (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Şekil 3.69. İç sofanın dışa açılım yaptığı yerde, dış mekana taşırılarak yapılan tezgah şeklindeki abdestliğin kesit ve görünüşü (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Bu elemanların üçüncü konumlanma biçimleri, dış sofa üzerinde yer aldıkları ve tezgah biçiminde yapıldıkları durumlardır. Bazı yapılarda ana merdivenden çıkıldığında, bazı yapılarda ise dış sofanın herhangi bir bölümünde yer almaktadırlar. Ancak genelde merdivene yakın konumlandırılmaya çalışılmışlardır. İncelenen Burdur Türk Evleri'nde, bu tip biçimlenmeden 2 evde görülmüştür. Bu evler, Osman Uysal Evi ve Mısırlılar Evi'dir (Şekil 3.70, 3.71).

Şekil 3.70. Osman Uysal Evi birinci kat planı, abdestlik örneği (Çetin, 2000)

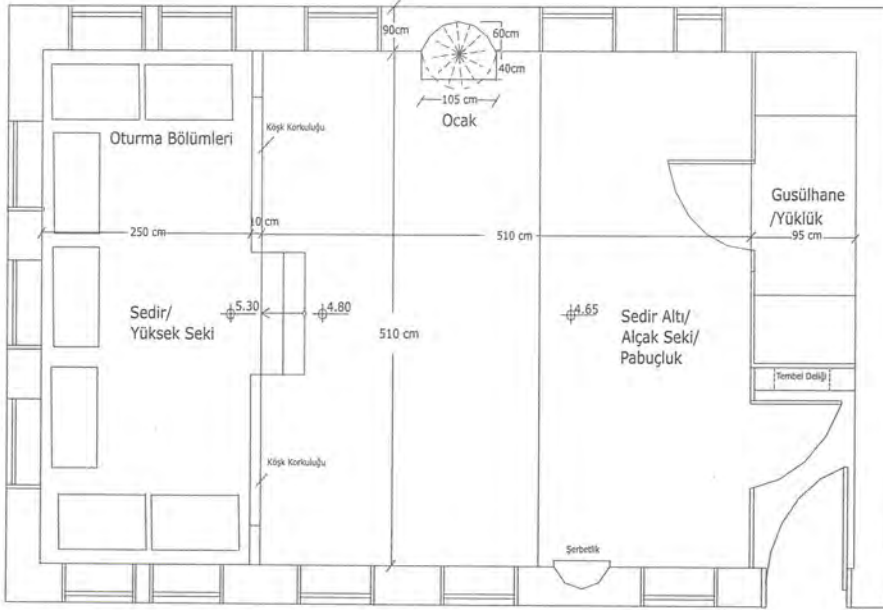

Şekil 3.71. Osman Uysal Evi ve Mısırlılar Evi abdestlik örnekleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

3.6.1.6. Oda ve Oda Elemanları

Geleneksel Türk Evi'nin plan kurgusunda büyük önem taşıyan, temel birim odadır. Bunun sebebi genel mekan örgütlenmesinin, odaların şekilleri ve birbirlerine göre konumlarıyla ortaya çıkmalarıdır. Bu mekanın, en büyük özelliği, düzenlenmesinin tamamen günlük yaşamdan yola çıkılarak, insani boyutlarda tasarlanmış olmasıdır. Geleneksel Türk Evinde odalar azami birliği anlatan oranda, kare ya da kareye yakın geometrik şekilde planlanmışlardır (Sönmezer, 2003) (Şekil 3.72).

Bu mekânların, boyutlarını genelde evlerin yapımında kullanılan ahşap malzemenin boyutları belirlemiştir. Odaların, sofa etrafındaki dizilişleri evin mekan örgütlenmesi bakımından önemlidir. Geleneksel Türk Evleri bu sıralanışın çeşidine göre sınıflandırılmıştır.

Şekil 3.72. Baki Bey Konağı baş odasının planı (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Odaların sofa üzerindeki konumlanmaları yalnızca sofaları değil oda mekânlarının da farklı biçimlenmesine neden olmuştur.

Geleneksel Türk Evlerinde 'oda' mekanının yeri önemi ve genel özellikleri, evlerin yapımında kullanılan malzeme, evin konumlandığı parselin özelliği ve kullanıcı profilindeki değişikliğe rağmen, çok büyük farklılıklar göstermemiştir. Tüm bu değişimlerin içerisinde 'oda' mekanının önemi, belirleyiciliği ve elemanları her yerde aynı önemi korumuştur. Bunun en büyük nedeni geleneksel yaşam biçiminin tüm yörelerde benzer olmasıdır.

'Oda' mekanı için, farklı yörelerde ve farklı zamanlarda, değişik isimler kullanılmıştır. 'Göz' ve 'hane' kullanımı bunların içinde en yaygın olanıdır. Burdur'da bazı bölgelerde oda, 'ev' diye adlandırılmıştır. Bu adlandırmanın nedeni, Eldem'in (1968, s.15) odaya hane denilmesine yaptığı yorumla aynıdır.

İncelenen Burdur Türk Evleri'nde odalar, Geleneksel Türk Evlerinde olduğu gibi farklı nedenlerle, değişik şekillerde isimlendirilmişlerdir. Konumlanmalarına göre köşe oda, yan oda, orta oda (mabeyn) olarak adlandırılmıştır. Bazı durumlarda, konumlanmalarına göre değil boyutlarına göre isimlendirilirler. Bu isimlendirmede de, 'büyük oda' ve 'küçük oda' adlandırmaları kullanılmaktadır. Mekanın kullanıcılarına göre yapılan isimlendirmeler içerisinde en iyi örnek; evin beyine ve erkek konuklara ayrılmış olan, 2. ve 3. boyuttaki tasarım farklılıklarıyla 'baş oda'lardır. Bu durumda diğer odalar, yan oda ve haremlik gibi isimler almıştır.

'Baş oda' konumu dolayısıyla diğer odalardan farklı olan, genelde yapının en prestijli yerinde bulunan, diğer odalara göre mekan boyutu büyük olan odadır. Baş odalarda 'seki altı' (pabuçluk)' denilen servis bölümü ve 'seki üstü' denilen sedir bulundugu bir bölüm mevcuttur (Bkz şekil 3.73).

1. Pabuçluk diye adlandırılmasının sebebi, seki üstüne geçilirken bu bölümde ayakkabıların çıkartılmasıdır. Bu davranış misafirin ve çalışanların eve ve ev sahibine duyduğu saygıdan kaynaklanmaktadır.

Şekil 3.73. Taş Oda'da bulunan baş odanın görünüşü (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Sedir ahşaptan yapılan bir mimari elemandır. Üzerine oturmak ve sırt dayamak için kuru ot ve samanla doldurularak yapılan minderlerin koyulduğu ve evin kullanıcılarının boş zamanlarını geçirdiği, konuştuğu, toplandığı ve çalıştığı alan bu elemanla oluşturulmuştur.

Konuklar geldiğinde ise, evin bayanlarının haremlik mekanına geçtiği ve bu mekanda evin beyinin, konuklarını kabul ettiği bilinir. Yükseltilerek yapılan bu bölümün altında kalan boşluk ise, kuru erzak ve eşya deposu olarak kullanılan bölümdür. Bu biçimlenme aynı zamanda, mekanda servis yapan çalışanlar için sınırlandırıcı görevini üstlenmektedir. “Seki altı” ve “seki üstü” adlandırmaları bu anlamda değerlendirildiğinde, ev içerisinde yaşayanların sosyal statülerini de yansıttıkları görülür. Bu durum mekânın fiziksel özelliklerine de yansımıştır. Bazı evlerde, seki altı ve üstü, ikinci boyutta yaratılan farklılıkların yanında birde yükseklik farkı ve duvarlarda kullanılan sütunçeler (direklikler) yardımı ile de birbirinden ayrılmıştır (Bkz şekil 3.74).

Şekil 3.74. Burdur Türk Evlerinden direklik örnekleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Yükseklik farkı iki şekilde kullanılmıştır. 20/50 cm yükseklikte olan seki üstüne geçiş, bir yada iki basamakla sağlanmaktadır(Bkz.Şekil 3.73). İkincisi ise seki üstüne göre seki altının tavan döşemesinin daha düşük olmasıdır. Bu ayrımı sağlayan bir diğer unsur da, ikiye ayrılan mekanda, her iki bölümde ayrı tavan süslemeleri kullanılmış olmasıdır. Burdur Türk Evlerinde bu görevi korkuluk elemanları da üstlenmişlerdir. Bu elemanların yapımında kullanılan malzeme genelde ahşaptır. Parmaklık şeklinde olanları da mevcuttur.

Burdur yöresinde yan oda, genelde bayanların kullandığı mekan olarak kullanılmıştır. Orta oda (mabeyn) ise, haremlik ve selamlık bölümünün ortasındaki mekandır. Bu mekanların bazılarında, kadınların sofaya çıkmadan, haremlik bölümünden selamlık bölümüne ulaşmasını, hizmet etmesini sağlamak için açıklıklar kullanılmıştır. Bu açıklıklar küçük kapı yada pencereler şeklindedir.

Oda mekanları, mekansal büyüklük farklılıkları ve kullanıcı farklılıklarından kaynaklanan isimlendirmelerin yanında, mevsimsel kullanım farklılıklarına göre de isimlendirilmişlerdir. Bunlar, 'yaz ve kış odaları' şeklindedir. Yaz odaları, rüzgar alabilmeleri için genelde üst katlarda konumlanmışlardır. Kış odalarına göre daha büyük mekansal boyutlarda inşa edilmişlerdir. Odaların tavanları yüksektir. Bol miktarda ve büyük pencere açıklıkları mevcuttur (Şekil 3.75).

Şekil 3.75. Sarıoğlu Evi- Üst kat yazlık odasının görünüşü Kaynak: Burdur Kültür ve Turizm Müdürlüğü Arşivi, Yapı Adresi: Değirmenler Mah. Divanbaba Cad. No:7

Bu odaların bazılarında çıkmalar mevcuttur. Bu mekânlardaki duvarlar alt katlardaki kış odalarına göre daha ince ve yalıtımsızdır. Aynı tasarım biçimi döşeme ve tavanlarda da gözlemlenmiştir. Döşeme kaplamaları ahşaptır.

'Kış odaları' ise, yaz odalarına göre daha korunaklıdır. Rüzgarlardan ve yağıştan en az etkilenecek yerlerde konumlandırılmışlardır. Genellikle kolay ısınması ve ısıyı tutması için alçak tavanlı olarak inşa edilmişlerdir. Kapı ve pencere boyutları mekana gerekli olan, minimum ışığı alabilecek ve ısı kaybına yol açmayacak şekilde tasarlanmıştır. Bu mekanların döşeme tavan ve duvarlarında, ısı izolasyonunun sağlanması için, kalın ve geçirimsiz malzemeler kullanılmıştır. Günümüzde her ne kadar çağdaş malzemelerle değiştirilse de, özgün halinde pencere ve kapı doğramaları, boşluklu yapısı ve ısıyı geçirmemesi nedenleriyle ahşap malzemeden yapılmışlardır.

Odaların, evlerin içerisinde kendi şekil ve donanımlarıyla müstakil bir durumları vardır. Her oda birbirinden bağımsız olarak bir çok işlevin gerçekleştirilebileceği büyüklük ve oda elemanına sahiptir. Bu oda elemanlarının içerisinde günlük yaşam fonksiyonlarının gerçekleştirilmesinde en büyük payı olanlar, ocak, yüklük, dolap ve bunların içerisinde yer alan güsülhanelerdir.

Ocaklar, yörede genelde odalarda ortaya yakın bir konumda, kapının karşısına gelen duvar yüzeyinde bulunurlar. Genelde yığma taş ve kuzey yönündeki duvarlarda inşa edilmişlerdir. İnce duvarlarda yapıldığı örneklerde dışarıya çıkıntı yapmışlardır.

Yapımlarında ahşap malzeme kullanılmıştır. Ocakların içlerinde ahşabın ısıdan etkilenmemesi için farklı malzemeler kullanılmıştır. Burdur Türk Evlerindeki ocaklar genelde, külahlı ve oymalı olmak üzere iki şekildedir. Ekonomik durumu iyi olan kullanıcıların evlerinde, bu oda elemanlarının üzerleri mekanın, diğer süslemelerine uyum sağlayacak renkte ve desende ya da aynı renk ve desenlerde bezemelerle işlenmiştir. Diğer evlerde ise yalnızca ocak fonksiyonunu yerine getiren elemanlardır.

Şekil 3.76. Farklı evlerde mevcut olan ocak çeşitleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Ocaklar, ısınma fonksiyonun gerçekleştirmesinin yanında bir de yemek pişirme amaçlı kullanılmaktadır. Bahçe yada avluda tüm evin ihtiyacını karşılayacak kadar yemek pişirilmemişse, odada yaşayan kadın kendi odası içerisinde bulunan ocakla bu fonksiyonu gerçekleştirebilmektedir.

Dolaplar, oda içerisinde aile fertlerinin tüm ihtiyaçlarını karşılamasını sağlayan eşya ve yiyeceklerin muhafaza edildiği, ahşap oda elemanlarıdır. Bu elemanlar, yörede genelde ahşap işçiliği ve boyama ile bezenmişlerdir (Özellikle kullanıcısının ekonomik durumu iyi olan yapılarda, altın ve gümüş varaklarla yapılmış kalem işleri mevcuttur). Dolaplar üzerindeki bezemeler genelde dolabın bulunduğu duvar üzerindeki diğer bölümler ve varsa açıklık (kapı) üzerindeki bezemelerle uyum içerisinde (Şekil 3.77).

Şekil 3.77. Burdur Türk Evlerindeki oda mekanlarından dolap örnekleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Dolapların bir bölümü, 'yükçük' diye adlandırılan, odada uyuma eylemi için gerekli olan yastık, yorgan ve yatakların kullanılmadıkları zamanlarda kaldırıldıkları bölüm olarak kullanılmaktadır. Bu elemanların genişlikleri 130-150 cm arasında, derinlikleri ise, 75-90 cm arasında yapılmıştır. Her gece bu yatak malzemelerinin alınacağı göz önünde bulundurularak, kolaylık sağlanması için, yükçüklerin yükseklikleri, rahat erişimin sağlanabileceği bir yükseklik olan, 60-80 cm olarak yapılmıştır.

Geleneksel Türk Evleri'nin en önemli özelliklerinden birisi yükçük içerisindeki gusülhanelerdir (Sönmezer, 1998). Gusülhanelere, Burdur yöresinde de rastlanmaktadır. Bu elemanlar bir anlamda, 'oda' mekanının kişisel bakım üniteleridir. Bu nedenle, yalnızca odanın kendi kullanıcılarına aittirler. Bu elemanların fiziksel özelliklerine bakıldığında, öncelikle yükçük içerisinde olduğu için çok dar bir alana sahip olduğu görülür (Şekil 3.78). Bu durum mekanın suyun buharıyla bile kolaylıkla ısınabilmesini sağlamıştır. Yöredeki gusülhanelerin döşemeleri eğimlidir ve yörede ahşap malzeme kullanılmıştır. Kullanılmış sular, yine eğimli bir şekilde yapılmış olan oluklarla bahçe veya avlulara akıtılır. Bu elemanların bir başka özelliği de, işlevsel

olarak kullanılmadığı durumlarda, oda içerisinde yer kaplamamasıdır. Günlük yaşam içerisinde, kullanılmadığı saatlerde, kapağı kapatılarak üzeri eşya deposu (yükçük) olarak değerlendirilmektedir.

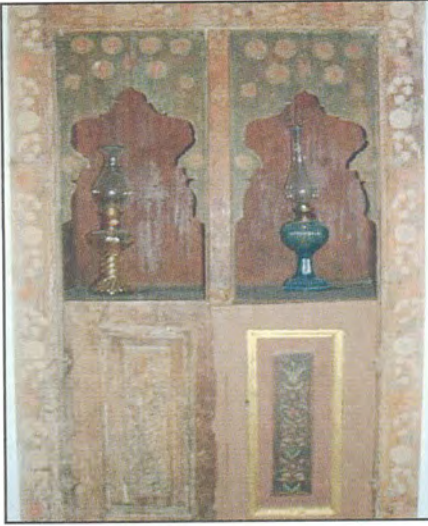

Şekil 3.78. Yapı tescil numarası '1' olan yapının gusülhanesinden bir görünüm (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Tüm bu elemanları ve farklı biçimlenişleri sağlayan dolap elemanının, bazı yapılarda, yukarıdaki özelliklerin dışında, farklı bir işlevi daha mevcuttur. Odanın girişinde bir kontrol bölgesi oluşturur. Kapıdan geçildikten sonra, direkt olarak odaya girilmesini engeller. Bu tür dolapların olmadığı evlerde ise bu görevi ahşap paravanlar üstlenmiştir.

Burdur'daki Türk Evleri'nde de diğer yörelerde olduğu gibi, dolapların eşya depolanan ve gusülhane olarak kullanılan kapalı bölümlerinin haricinde bir de açık olan bölümleri mevcuttur. Ahşap malzemenin oyulması ile yapılan bu elemanlara yörede 'tembel deliği' denilmektedir (Şekil 3.79).

Şekil 3.79. Burdur Türk Evlerindeki tembel deliklerinden örnekler (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Bu elemanlar mekanın kullanıcısına ait bazı eşyaların sergilemesi ve muhafaza edilmesi için kullanılmaktadır.

Yöredeki bir başka oda elemanı da “şerbetlik”lerdir. Duvarda çıkıntı yapılması suretiyle oluşturulan bu ahşap raflar, bazı yörelerde “çiçeklik” ismiyle adlandırılmışlardır (Şekil 3.80).

Şekil 3.80. Burdur Türk Evlerindeki şerbetliklere örnekler (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Odalarda, pencerelerinin üst kısımlarında kişilerin rahat ulaşılacakları yükseklikte (2.00-2.50m) raflar (terek/ musandıra/ yemişlik) mevcuttur. Burdur yöresinde bu raflara 'tahta başı' denilmektedir. Genişlikleri 12-20 cm arasında değişmektedir. Bu elemanlar, o dönemlerde, odada yaşayan bayanların(gelinlerin) çeyizlerinin sergilenmesi ve günümüzdeki mutfak dolabı işlevini yerine getirmesi için kullanılmışlardır. Aynı zamanda mekanın faydalı alan sınırını belirlemiştir, bu rafların üzerinde kalan bölümler, işlevsellikten çok görsel ve mekansal anlamda kullanılabilmektedir (Şekil 3.80).

Şekil 3.80. Burdur Türk Evlerindeki 'tahtabaşı' örnekleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

3.6.2. Kamusal alan-özel alan ilişkisi

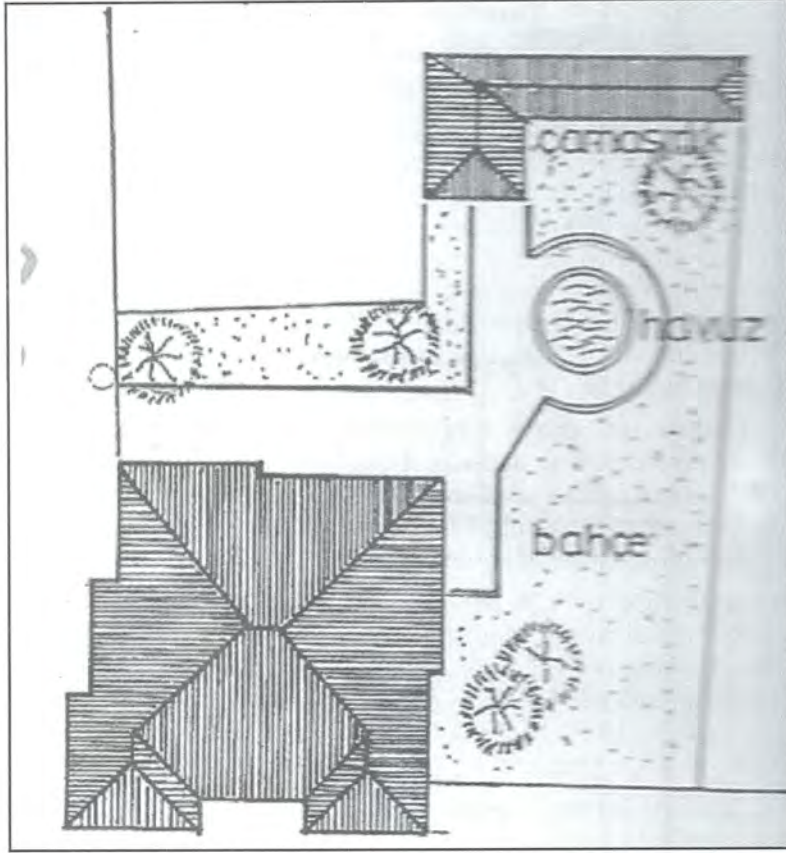
Dünya üzerindeki birçok yerleşimin, diğerlerinden ayırt edilmesini sağlayan farklılıkları vardır. Bu farklılıkların bir bölümü fiziksel etmenlerden kaynaklanırken, diğer bölümü ise kullanıcı profilinden kaynaklanmaktadır. Kullanıcının sosyo-kültürel ve ekonomik özellikleri bu şekillenmelerde büyük ölçüde etkili olmuştur. Bu bağlamda değerlendirildiğinde, Türklerin yaşadığı yerleşim birimlerinde ve yapılarda, Türk kültürüne, ananelerine uygun planlamalar yapıldığı görülmektedir. Türklerin sosyo-kültürel yapısı ve dini inançlarının önemli bir parçası olan 'mahremiyet' Türk Evi'nin şekillenmesinde büyük etmen olmuştur.

Mahremiyet; ortaya çıkan fiziksel şekillenmede farklı ölçeklerde etkisini göstermiştir. Bu nedenle, Burdur Türk Evi mekânsal ilişkilerini irdelerken; özel mekan ve kamusal mekan genellemesinin haricinde, yarı kamusal mekanlar, yarı özel mekanlar ve bu mekanların birbirleri ve diğer mekanlarla ilişkileri değerlendirilmiştir.

Mahremiyet, Türk Evi'nde de bir çok mekanda olduğu gibi, mekanlar arasındaki fiziksel ilişkiyi şekillendirmiştir. Kamusal alanın herkese ait bir kullanımının olması ve yapı kullanıcılarının özel mekanlarıyla bu mekanların ayrı olmalarını istemeleri sonucu, yapılarda farklı çözümlerle karşılaşmıştır. Birincisi yapının yüksek bahçe duvarlarıyla sokaktan ayrıldığı çözüm, diğeri ise evlerin yol/sokak kenarında konumlanmış oldukları çözümdür.

Özellikle birinci çözümde bahçenin önemi çok büyüktür. Günlük işlerin, çoğunlukla komşularla birlikte bu mekanda yapılıyor olması, bahçe kapısının genelde açık yada isteyen herkes tarafından girilebilir olması, kamusal alanla özel mekanın bağlanmasını sağlaması bahçe mekanın yarı kamusal olarak değerlendirilmesinin nedenlerindendir. Bahçe/avlu bu çözümde, dışarıdan gelecek olan kişilere karşı mahremiyeti korumanın birinci basamağı olarak görülebilir. Bu görev hem fiziksel hem de işlevseldir. Dolayısıyla kamusal alan-özel alan ilişkisi içerisinde yarı kamusal alanların ilişkilerinin ayırt edilmesi mümkün değildir. İşlevsel açıdan amaç aynı olsa da, yapıların parsel içerisindeki yerleşimleri farklılıklar göstermiştir.

Burdur'daki bahçelerin yerleşimlerine ve fiziksel özelliklerine bakıldığında; tüm Türk Evlerinde olduğu gibi, ilk olarak düzgün olmayan parsel sınırlarının etkisi ile karşılaşmaktadır. Bu durum, yapıların parsel içerisindeki yerleşimleriyle birleşerek bahçe mekanlarının şekillenmesinde etkili olmuştur (Bkz. Şekil 81).

Şekil 3.81. Mısırlılar Evi vaziyet planında görülen bahçe şekillenmesi(Çetin, 2000)

Yapının yüksek bahçe duvarlarıyla sokaktan ayrıldığı çözümde esas alınan en önemli nokta, yapı içerisinde en çok zaman geçirilen açık ve yarı-açık mekanların mahremiyetinin sağlanmaya çalışılmış olmasıdır. Bu çözümde, genelde açıklığı fazla olan cepheler bahçe içerisine, açıklığı az olanlar ise yol/sokak cephesine yönlendirilmiştir. Evdeki kadınların bu mekanlarda günlük işlerini gerçekleştirmesi dolayısıyla, çok zaman geçirmesinin, bu şekillenmede payı büyüktür.

Bahçelerde birçok işlev gerçekleştirilir. Günlük işlerin yapıldığı alanların haricinde çiçek, meyve-sebze yetiştirme ve yeşil alan için bölümlerin ayrıldığı görülmüştür. Gölge oluşturma ve daha konforlu mekan oluşması

için, büyük ağaçlar yetiştirilmiştir. Burdur'da bahçesi büyük olan evler genelde ekonomik durumu iyi olan kişilere aittir.¹ Bu evler bahçe elemanları açısından zengindirler. Yapı sahibinin ekonomik şartlarını yansıtan, sarmaşık sarılı çardaklar, çeşmeler, kuyu ve sarnıçlar gibi bazı süs elemanları ve işlevsel elemanlar mevcuttur.

Bazı yapılarda, ev sahibine özel binek hayvan için ayrı ahır ve binek taşı bulunur. Ana yapının haricinde bahçelerde ek yapılar mevcuttur(Şekil 3.14). Bu yapıların kapıları bahçeye açılmaktadır. Yapılarda bir çok farklı işleve yer veren birimler mevcuttur. Üzüm ürünlerinin yapıldığı "fit" ismi verilen işlikler, halı ve dokuma odaları, çamaşırhane ve çamaşır ocağı, mutfak ve içerisindeki tandır ocağı, hizmetlilerin, seyislerin kaldığı odalar bu birimlerden bazılarıdır ²(Şekil 3.82). Bu tek katlı yapı içerisinde yer alan, düğün, ölüm ve davet gibi büyük yemeklerin piştiği mutfaka bu yörede "aşdamı" denilmektedir. Bu mekanda, bir ocak ve yiyeceklerin koyulması için bazı dolaplar bulunmaktadır.

(1) Bu evlerden en önemlileri yörede bey evleri diye adlandırılan yapılardır. Bu yapılarda bahçe her türlü fonksiyonu karşılayacak büyüklüktedir.

(2) Seyis ve hizmetlilerin kaldığı, bazen mutfak (aş damı) olarak kullanılan bazen de işlik olarak kullanılan bu yapılara yörede "tahtani" adı verilmektedir.

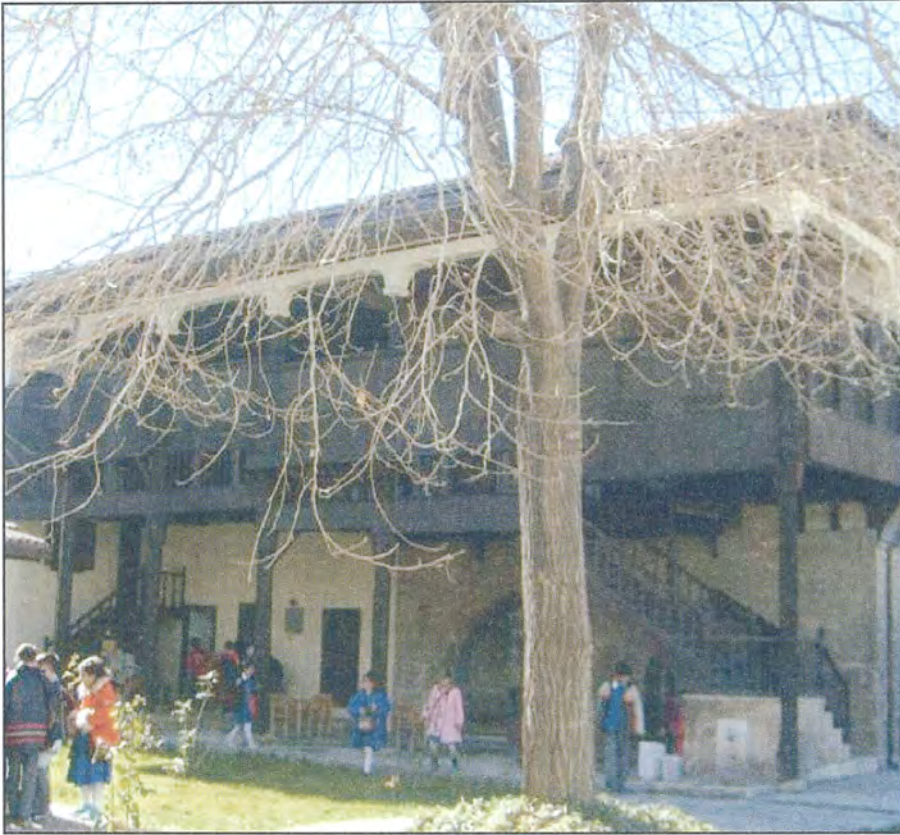

Şekil 3.82. Kocaoda'daki bahçe kullanımı ve içersinde aşdama da bulunan tahtani (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Tuvalet mekanı genelde ana yapıdan ayrı, bahçede konumlandırılmış, bazen tahtani diye adlandırılan yapı grubu içerisinde bazen de, bu yapıdan ayrı bir yerde inşa edilmiştir (Çetin, 2000).

Bahçenin bir uzantısı olan “taşlık”, sofanın altında yer alan yarı- açık mekandır. Mekanın bu isimle anılmasının nedeni; yer döşemesinin genelde taş olmasıdır. Bazı yapılarda toprak dolgu olarak da yapılmıştır.

Bu alan yazları serin olduğu için, halı dokuma tezgahlarının taşındığı ve dolayısıyla günlük kullanılan bir mekan haline gelebilmektedir. Böyle durumlarda yer döşemesinin taş olması, gün boyu sofanın yarattığı gölge koşullarıyla da birleşerek kullanıcıya daha serin bir mekan yaratmıştır.

Şekil 3.83. Taşoda'daki bahçe ve taşlık kullanımı (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraflarşivi, 2005-2009)

Burdur Türk Evi'nde, genelde yarı kamusal özelliği taşıyan, bahçe /avlu mekanının, işlevsel özelliklerine, bir anlamda da büyüklüklerine göre 'avlu' ve 'bahçe' olarak isimlendirilmiş oldukları da görülür. Bu büyüklük farkı fonksiyonel kullanım, fiziksel görünüş ve isimlendirme açısından farklılık yaratmıştır. Büyük ölçekte olanlara 'bahçe' denilirken, daha küçük ölçekte olanlar 'avlu' olarak isimlendirilmiştir. Bu değerlendirmedeki ölçek kavramı, fiziksel ölçekten çok, mekanda gerçekleştirilen fonksiyon sayısı ile bağdaştırılabilir. 'Avlu' olarak nitelendirilen mekanların fonksiyonları bahçelere göre daha kısıtlıdır. Bahçelerde günlük fonksiyonların yapıldığı taşlık haricinde, yeşilliğin olduğu toprak alanlar mevcuttur. Avlularda ise zemin genelde taşlıktır. Büyük ağaçlar ve yeşillikler için bahçelerde olduğu kadar alan ayrılamamıştır.

Burdur Türk Evleri'ndeki, kamusal -yarı kamusal-özel alan ilişkisi içerisinde sınıflandırmada yardımcı olacak detaylardan yukarıda söz edilmiştir. Tüm bu koşulları sağlamak amacıyla yörede, farklı yapılarda farklı çözümler uygulanmıştır. Yüksek bahçe duvarlarının içerisinde konumlanan yapıların çözümlerinde, kendi aralarında farklılıklar oluşmuştur. Bunlar, yapının parsel içerisindeki konumundaki, yapının giriş sayısı ve şeklindeki farklılıklardır. Burdur Türk Evleri'nde bahçesi bulunan yapılar, parsel içerisinde farklı şekilde konumlandırılmıştır. Bazı yapılarda parselin yola en uzak bölümünde, bazılarında ise, yola yakın bölümünde yer almışlardır. Yapıların bazılarının tek girişi, bazılarının da çift girişi mevcuttur. Bu yapıları girişlerine, dolayısıyla kamusal alanla olan ilişkilerine göre şu şekilde sınıflandırabiliriz:

Tek girişli evler

•

Çift girişli evler

3.6.2.1. Tek Girişli Evler

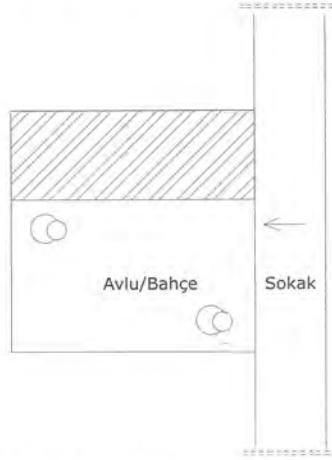
Bu yapıların girişleri farklı nedenlerden dolayı tek bir yerden sağlanmaktadır. Parselin şekli ve kamusal alanla olan ilişkisi, parsel içerisinde yapının konumlandırıldığı yer ve güvenli olan seçeneğin tercih edilmesi gibi nedenlerden dolayı yapıların tek girişli olmaları sağlamıştır. Burdur Türk Evlerinde 'tek girişli evler' diye adlandırdığımız grubun kendi içinde de, plan farklılıkları mevcuttur. Bu farklılıklara göre bir alt grup daha meydana getirilerek değerlendirilme yapılmıştır. Sonuç olarak tek girişli evlerde iki farklı mekan organizasyonu vardır. Kamusal-yarı kamusal-özel alan zincirini, yapıların konumlanma biçimleri, parsellerin konum ve biçimleri, kullanıcı

faktörü ve vb. değişikliğe uğratmıştır. Örneğin birinci plan tipinde, kamusal-yarı kamusal-özel alan ilişkisi sokak-bahçe\avlu ve yapı şeklinde iken, ikinci plan tipinde bu elemanlar sokak-yapı ve bahçe\avlu olarak yer değiştirmişlerdir.

Birinci plan tipinde, yarı kamusal mekanlar bahçeler\avlulardır. Bu mekanlar, kamusal alan ve özel alanlar arasında bir geçiş sağlamıştır. Bu şekillenmede, Türklerin kültürünün bir parçası olan mahremiyet olgusunun etkisi büyük olmuştur.

Burdur Türk Evleri'nde, bu ulaşım akışını sağlayan birçok yapı mevcuttur. Ancak yapıların parsel büyüklükleri, yapı büyüklükleri, konumları ve kullanıcı faktörlerinin etkisiyle, bu akış kendi içerisinde 6 farklı şekil almıştır. Çalışma içerisinde bu yerleşim şekilleri ve biçimlenmeler ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

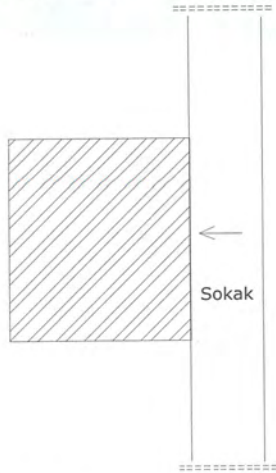

Şekil.3.84. Burdur Türk Evindeki kamusal alan – özel alan ilişkisinde 1.tip (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Şekil 3.84.'deki örnekte yapı parselin bir bölümünde konumlanmış durumdadır. Kamusal alanla özel alan arasında bahçe, geçiş bölgesi görevi yapmaktadır. Yarı kamusal mekan konumundadır. Yapının kamusal alandan uzakta konumlanması ve aralarındaki yarı kamusal alanın varlığı, yapı ve sokağı birbirinden tamamen ayırmıştır. Yapının gün içerisinde kullanılan yarı-açık mekanları, bahçeye bakan cephesine yönlendirilmiş ve bahçe duvarları, Geleneksel Türk Evlerinde olduğu İncelenen Burdur Evleri'nde, bu yerleşim şekline sahip ve tek girişli olan 5 ev mevcuttur. Bu evler; Taş Oda, Bakıbey Konağı, Sarioğlu Evi ve yapı tescil numarası 2 ve 23 olan evlerdir.

Şekil 3.85. Yapı tescil numarası 2 olan evin girişinden bir görünüm (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

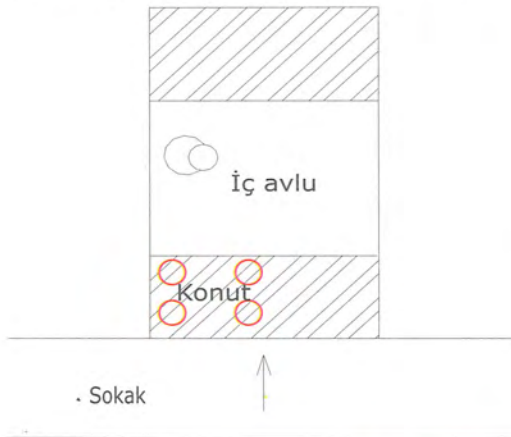
Şekil 3.86. Burdur Türk Evi'ndeki kamusal alan – özel alan ilişkisinde 2. tip (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Tek girişli, avlu/ bahçesi olmayan bu çözümde, yapı kütlesi doğrudan kamusal alanla bağlantılıdır. Yöredeki bu tür vaziyet şeması örgütlenmelerinde, genelde, yapıların iç sofalı mekan örgütlenmesine sahip olduğu görülmüştür. İncelenen Burdur Evlerinde, yapı tescil numarası, 6, 11, 20, 34, 36, 42, 49 ve 51 olan evlerin parsel içerisindeki yerleşimleri ve girişleri, şekil 3.88'de görüldüğü biçimdedir.

Şekil. 3.87. Yapı tescil numarası 51 olan yapının görünüşü (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Şekil 3.88. Burdur Türk Evi'ndeki kamusal alan - özel alan ilişkisinde 3. tip (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Şekil 3.88'de görülen çözümde sokaktan doğrudan yapıya giriş sağlanmamaktadır. Sokak kapısı, yapının zemin katındaki hayat mekanına açılmakta ve buradan iç avluya geçilmektedir. Bu nedenle bu yapıdaki avlu mekanı, direkt yapıya girilip oradan avluya geçiş sağlanan örneklerle kıyasla daha az “özel mekan” özelliği taşımaktadır.

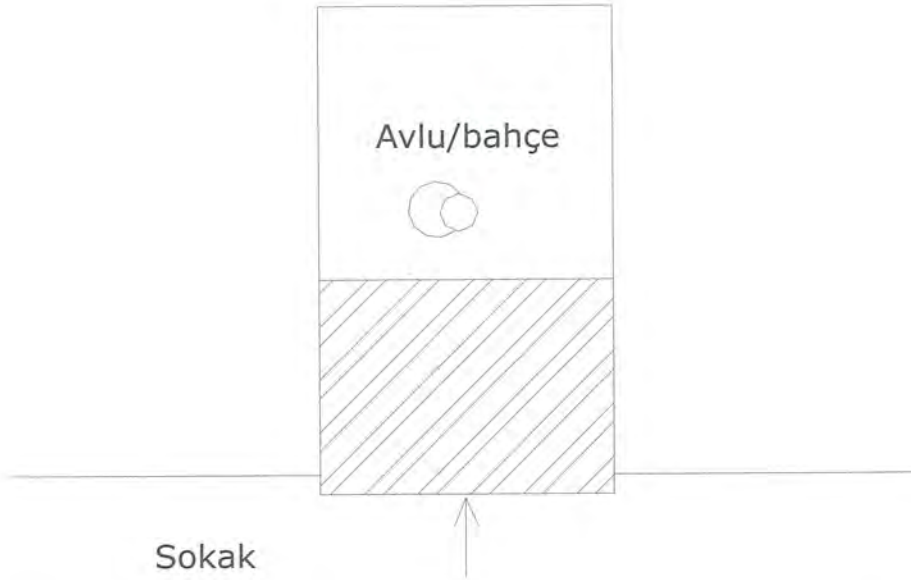
Bu tür yapılarda üst katlara iç avlu içerisinden bir merdiven aracılığı ile ulaşılır. İkinci bir yapı olan parsel gerisindeki (arka) yapıya, iç avludan ulaşılır. Bu yapı sokak kenarındaki yapıya nazaran daha korunaklı ve kamusal alandan uzaktır. İç avlunun da tampon görevi görmesiyle, bu yapıda daha güçlü bir mahremiyet olgusu oluşturmuştur.

Bu nedenle bu yapıdaki mekanlar haremlik bölümüne ait mekanlar olarak kullanılmaktadır. Sokak üzerinde konumlanmış olan yapı ise, evin tamamına bakıldığında selamlık mekanlarının olduğu bölüm olarak değerlendirilebilir. Bu konumdaki 2 yapıda da, parsel içerisindeki her iki yapının sofaları, yapıların ortalarındaki avluya yönlendirilmişlerdir.

İncelenen Burdur Türk Evleri arasında, bu tür yerleşime ve girişe sahip 2 adet ev mevcuttur. Bunlar, yapı tescil numarası, 14 (Demiroğlu Hayratı) ve 47 (Osman Uysal Evi) olan evlerdir. Yapı tescil numarası 14 olan evin sokak üzerindeki konumu ve tek girişli olan yapının, girişinin hayattan sağlanması bu iki yapının ortak özellikleridir. Ancak bu evde Osman Uysal Evi'nde olduğu gibi, iki farklı yapı mevcut değildir.

Şekil 3.89. Yapı tescil numarası 14 olan evin hayatından görünüm (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Şekil 3.90 .Burdur Türk Evi'ndeki kamusal alan -özel alan ilişkisinde 4.tip (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

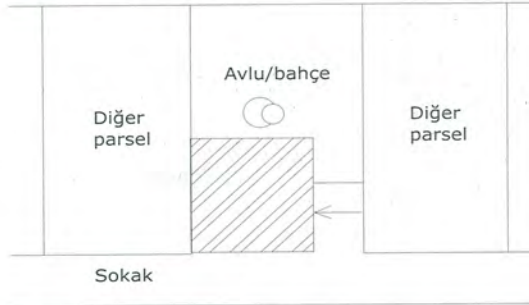
Şekil 3.90 'da görülen çözüm, yapı ile kamusal alanın birbirlerine en yakın konumlandıkları planlardandır. Sokaktan bahçeyi ayıran öge, bu biçimlenmede, yukarıda incelenen örneklerin aksine, bahçe\avlu değil yapı olmaktadır.

Yapının tek girişi mevcuttur. Doğrudan sokak cephesinden sağlanan giriş, sofayla bağlantılıdır. Sofanın diğer ucundan ise bahçe/avlu bağlantısı mevcuttur. Genelde bitişik nizam olarak konumlanan bu yapılarda, bahçelerin kamusal alana cephesi olmadığı durumlarda dahi, planlamadan da anlaşıldığı üzere, özel alan olan bahçe\avlu mekanını, yan parsellerin bahçelerinden yüksek duvarlar yardımı ile ayrılmıştır.

Cephelerde genelde farklı şekillerde çıkmalar mevcuttur. Bu kez çıkmalar yukarıdaki örneklerde incelenen şekilde kamusal-özel alan arasında değil, kamusal -yarı kamusal alan arasında bir ilişkinin sağlanmasında rol almışlardır. İncelenen Burdur Türk Evleri'nde bu tür yapı yerleşim şekline sahip, tek girişli 5 adet ev mevcuttur. Bu evler yapı tescil numarası, 22, 30, 52 ve 53 olan yapılardır.

Şekil 3.91. Yapı tescil numarası 52 olan yapının görünüşü (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

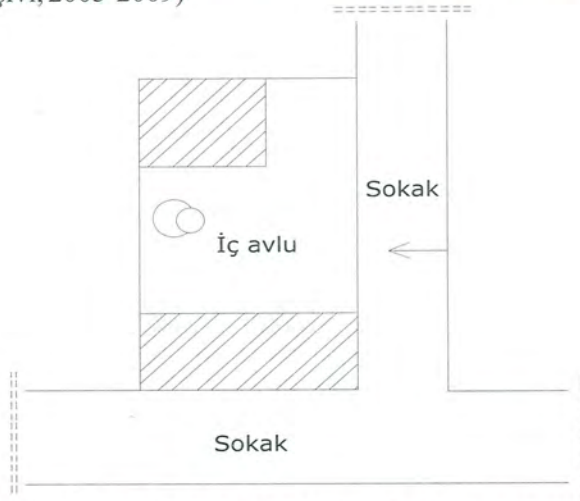
Şekil 3.92. Burdur Türk Evi'ndeki kamusal alan -özel alan ilişkisinde 5.tip(Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Tek girişli ve yapının avlusunun olduğu bu yerleşim biçiminde, yapı girişi yapının ana cephesinin yönlendiği sokak üzerinden değil, yan cephede oluşturulan çıkmaz sokaktan sağlanmıştır.

Yapının sokak üzerinde konumlandığı ve avlunun yapı arkasında kaldığı diğer durumlardan farklı olarak, bu çözümde, yapının girişinin sağlandığı çıkmaz sokak, yarı -kamusal alan olarak değerlendirilmiştir. Böylece kamusal alan ve yapı arasında bir tampon bölge oluşturulmuştur. İncelenen Burdur Evleri içerisinde, yapı tescil numarası 54 olan yapı, tek girişli evler içerisinde bu yerleşim çözümüne sahip olan evdir.

Şekil 3.93. Yapı tescil numarası 54 olan yapı (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

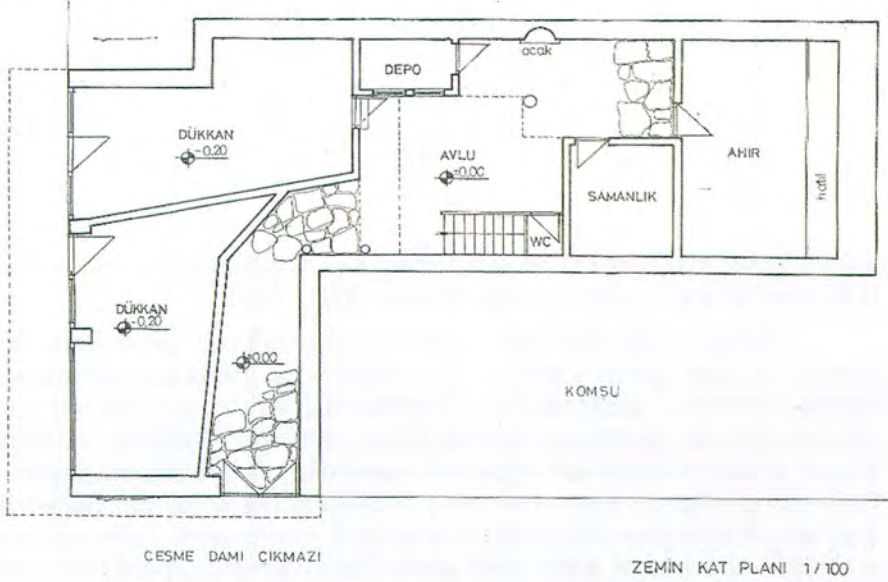

Şekil 3.94. Burdur Türk Evi'ndeki kamusal alan -özel alan ilişkisinde 6.tip (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Bu vaziyet şeması örgütlenmesinde, köşe parsel üzerinde konumlandırılmış olan konut iki ana yapıdan meydana gelmiştir. Bu yapılardan bir tanesi sokak cephesi üzerinde yer almaktadır. Bu yapı evin selamlık bölümüdür. Parselin diğer tarafında ve sokağa cephesi olmayan diğer yapı ise

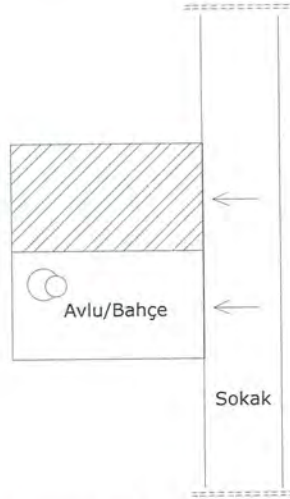
evin haremlik bölümüdür. Köşe parselde konumlanmış olan yapının girişi, diğer yapıya göre daha az işlek ve dar olan sokaktan sağlanmıştır. Yapının kamusal alana açılan mekanı "avlu"dur. Sokaktan, önce avluya girilir ve daha sonra parsel içerisindeki iki yapıya ulaşılır. Bu yerleşimde, geniş olan sokak üzerinde yapı kullanıcısına ait ticari mekanların konumlandırılmasından dolayı, yapı girişinin dar olan sokaktan sağlandığı düşünülmektedir. İncelenen Burdur Türk Evlerinde bu yerleşim çözümüne sahip 1 adet ev mevcuttur. Bu yapının yapı tescil numarası 40'tır (Yağcı Kadirler Evi).

Şekil 3.95. Yapı tescil numarası 40 olan Yağcı Kadirler Evi'nin zemin kat planı (Çetin, 2000)

3.6.2.2.Çift Girişli Evler

Bu tür planlanmış yapılarda evlerin çift girişleri mevcuttur. Bazı yapılarda, yapı girişi ve bahçe girişi birbirinden ayrı, bazılarında ise, yapının farklı cephelerinde girişleri mevcuttur. Bu girişlerin yerleri; parsellerin şekilleri, kamusal alanla olan ilişkileri ve parsel içerisinde yapının konumlandırıldığı yere bağlı olarak değişiklik göstermektedir. İncelenen Burdur Türk Evleri2nde, bu şekilde, çift girişli olan yapıları iki farklı grupta değerlendirmek mümkün olmaktadır. Birinci plan tipi, bahçenin ve yapı girişinin, aynı sokak\cadde üzerinden sağlanmasıyla oluşturulmuştur.

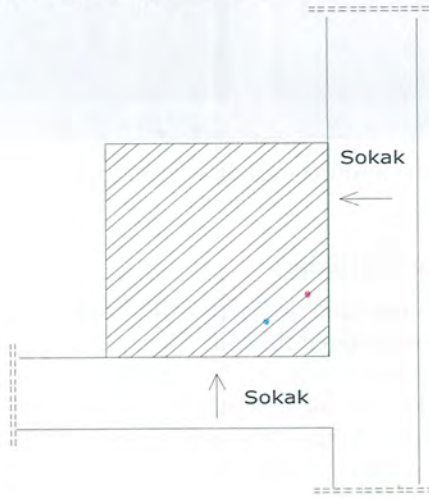
Şekil 3.96. Burdur Türk Evi'ndeki Kamusal alan -Özel alan ilişkisine bir örnek (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Örneğin şekil 3.96' daki plan tipi çift girişli bir yapıya aittir. Yapı girişleri ve bahçe girişleri ayrı ve aynı sokak/cadde üzerinden sağlanmıştır. Burdur Türk Evleri incelendiğinde çift girişli olan bu tür yapılarda, kapıların mevsimsel olarak kullanıma açılabilmesi tespit edilmiştir. Yörede kış aylarında karasal iklimin etkisiyle sert soğukların yaşanması, bu dönemlerde yaşamsal faaliyetlerin çoğunun yapı içerisinde gerçekleştirilmesine neden olmaktadır. Ağırlıklı olarak yapının kullanıldığı, bahçenin diğer mevsimlere göre işlevinin azaldığı bu dönemlerde, bahçe girişi iptal edilerek yalnızca yapının üzerindeki kapı kullanılmaktadır. Yaz ve bahar mevsimlerinde, daha çok bahçede zaman geçirildiği için giriş-çıkış bu kez ağırlıklı olarak, bahçe kapısından sağlanmaktadır.

Bu şekilde planlanmış olan konutlarda, yapılar kimi zaman parsel köşesinde, kimi zaman parsel ortasında konumlanmışlardır. Yapıların açık ve yarı -açık mekanları bu duruma bağlı olarak yerleştirilmiştir. Yarı-açık mekanlar genelde, bayanların günlük faaliyetlerini gerçekleştirdikleri, arka bahçeye yönlendirilmişlerdir. Yapıların kapalı mekanlarının kamusal alanla ilişkisini kuran çıkmaları ise, yapının konumuna ve caddelerin niteliklerine bağlı olarak, tek ya da çift yönde, farklı büyüklük ve şekillerde konumlandırılmışlardır. İncelenen Burdur Evlerinde, Mısırlılar Evi, Piribaş Evi ve yapı tescil numarası 1 olan evin, vaziyet şeması organizasyonu ve girişlerinin bu şekilde geliştiği görülmektedir.

Şekil 3.97. Mısırlılar Evi'ne ait bir görünüş (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraflarşivi, 2005-2009)

Şekil 3.98. Burdur Türk Evindeki kamusal alan -özel alan ilişkisine bir örnek (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraflarşivi, 2005-2009)

İkinci plan tipi ise; avlusu/bahçesi olmayan, girişlerden bir tanesinin yapının konumlandığı ana cadde üzerinde, diğer girişlerinin daha dar ve az kullanılan sokak/cadde üzerinden sağlandığı plan tipidir. Bu çözümde, kamusal alanla yapı, doğrudan bağlantılıdır. İncelenen Burdur Türk Evlerinde, yapı tescil numarası 10 ve 27 olan 2 adet evde bu mekan örgütlenmesine rastlanmıştır.

Şekil 3.99. Yapı tescil numarası 27 olan yapının görünüşü (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

3.6.3. Burdur Türk Evlerinin Cephe Özellikleri

Türk Evleri cephe özellikleri açısından değerlendirildiğinde, yöresel farklılıklar olmasına karşın bir genelleme yapılabilmektedir. Burdur Türk Evleri incelendiğinde, bu evlerin cephe özelliklerinin de bu genellemeye dâhil olduğu kanısına varılmıştır. Örneğin; kentin sokak yapısı ve kendi çevresi ile uyum içerisinde olan Türk Evi cephesinde, fonksiyonel yaklaşımların dışında, süslemeye çok fazla önem verilmediği görülmektedir (Şekil 3.100).

Şekil 3.100. Burdur Türk Evlerinden bir örnek (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraflarşivi, 2005-2009)

Bunun ana nedeni, kullanıcının ekonomik durumunu dışarıya yansıtmak istememiş olmasıdır. Yörede bu durumun aksi olan yapılar Bey Evleri diye adlandırılan, dönemin zenginlerinin yaşamış olduğu yapılardır. Yalnız bu yapıların cephe karakterlerinden, kullanıcılarının ekonomik durumları açısından bilgi edinebilmek mümkündür. Bu evleri diğerlerinden ayırt etmeye yarayan, unsurlar, özellikle, cephe yüzeylerinde kullanılan malzemeler ve bezemelerdir(Şekil 3.101).

Şekil 3.101. Taş Oda'dan bir görünüm (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Burdur Türk Evleri'nin cephe özellikleri değerlendirildiğinde, cephe elemanlarının birbiriyle uyum içerisinde olduğu görülmektedir. Bu durum yapıların ve hatta sokakların uyumlu olmasını, dolayısıyla nitelikli dokuların oluşmasını sağlamıştır.

Kentsel Sit Alanı içerisindeki yapıların tümüne bakıldığında, yapıların %79'unun mevcut dokuyla uyumlu, % 10'unun mevcut dokuyla uyumlu hale getirilebilir, % 4.4'ünün mevcut özellikleri korunması gereken yapılar olduğu, bu yapıların içerisinde yalnız, %6.6'lık bir orana sahip olan yapıların mevcut dokuya aykırı olduğu saptanmıştır (Burdur Belediyesi, 2008). % 79'luk oranında doku içerisinde uyumluluğu sağlayan en önemli etmenler cephe düzenleri, cephelerdeki açıklıklar ve cephe elemanlarıdır (çıkmalar, saçaklar, çatılar).

3.6.3.1. Cephe Düzenleri

İncelenen 27 adet Burdur Türk Evi'nin cephe düzenine bakıldığında, tüm özellikleriyle hakim bir cephe tipi olmadığı görülmektedir. Bazı yapıların cephelerinde benzerlikler olması ve açıklıkların oranlarının, malzemelerin çoğu yapıda aynı olmasına rağmen, hiçbir cephe kurgusu birbirinin aynısı değildir.

Yöredeki Türk Evleri'nin cephe düzenlerine simetrik ve asimetrik düzen olarak bakıldığında, içlerinde yalnız 1 evin cephe düzeninin tamamen simetrik olduğu görülmektedir. Bu ev Hacı Ömer Mahallesi, Nayip Sokak, No: 4 de bulunan yapıdır. (Yapı günümüzde oldukça değişikliğe uğramıştır. Çıkması ve doğramaları orijinal olmayan malzemelerle yenilenmiştir.)

Simetri ve asimetri özellikleriyle bir gruplandırma yapıldığında, yapılar, üst kat cephe düzeni simetrik olanlar ve olmayanlar olarak iki grupta değerlendirilebilirler. Bu değerlendirmede alan içerisinde bulunan 27 adet tescilli Türk Evi'nin 14 tanesinin üst kat cephe düzeninin simetrik, diğerlerinin ise asimetrik olduğu görülmektedir (Şekil 3.102).

Şekil 3.102. Üst kat cephe düzeni simetrik olan Türk Evlerinin sit alanı içerisindeki yerleşimi (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Burdur Türk Evleri, Üst Kat Cephe Düzeni Simetrik Olan Yapılar

Cephedeki tüm açıklıkların asimetrik olarak konumlandırıldığı yapılarda hakim cephe kurgusuna rastlanmamıştır. Her yapının kendine özel bir cephe biçimlenişi vardır. Açıklıkların boyutları benzerlik gösterse de, yerlerinde farklılıklar meydana gelmiştir. Bunun en büyük nedeni, cephe karakterine önem vermeden, açıklıkların fonksiyonel olarak yerleştirilmiş olmasıdır. Asimetrik olan evlerin tümünde ve üst katı simetrik olan evlerinde zemin katlarında bu durumla sıklıkla karşılaşılır. Alt kattaki müstemilatlar, mutfaklara, bodrumlara, depolara, odunluk mekanlarına ışık ve hava alma amaçlı kullanılan açıklıklar bunların başında gelmektedir. 'Gereken yerlere gerektiği kadar ışık ve hava alma' fikri, Burdur Türk Evleri'nin cephe karakterlerine bu şekilde yansımıştır.

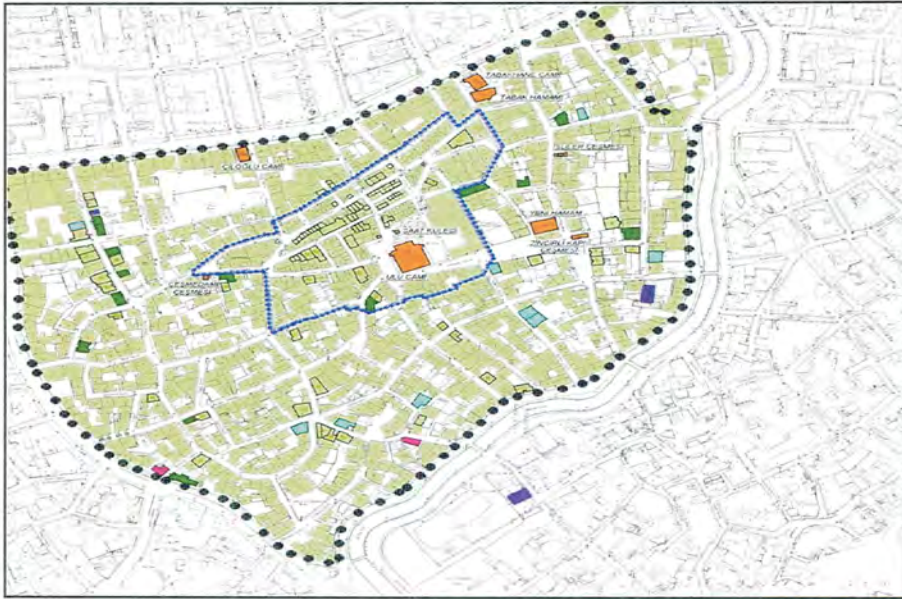

Burdur Türk Evleri'nde cephe kurgusu bağlamında dikkat çeken diğer bir biçimlenişinde, yapıların çıkma ve girişlerinin konumlarıdır. Bu biçimleniş ile ilgili iki farklı değerlendirme yapılabilir. Birinci değerlendirme, giriş ve çıkmanın aynı yada farklı cephelerde olması, ikinci değerlendirme ise aynı cephe üzerinde bulunduklarında, aynı aks yada farklı aks üzerinde bulunmalarıdır.

Yöredeki Türk Evleri içerisinde yalnız 2 adet evde, giriş ve yapının çıkması farklı cephelerde konumlandırılmıştır. Bu yapılar, restore edilerek, günümüzde müze olarak kullanıma açılan, halk arasında 'Bey Evi' olarak adlandırılmış, Pazar Mahallesi, Veyis Sokak'ta bulunan Taş Oda ve Değirmenler Mahallesi, Divanbaba Sokak'ta bulunan Baki Bey Konağı (Kocaoda)'dır (Şekil 3.103). Diğer yapıların hepsinde çıkma ve yapı girişi aynı cephede bulunmaktadır.

Giriş ve çıkma arasındaki ilişkiden yola çıkıldığında, genelleme yapılabilecek diğer bir cephe biçimlenişi de, cephe kurgusu için büyük önem taşıyan giriş ve çıkmanın konumlanma ilişkisidir. Yörede incelenen 27 adet Türk Evi'nden 15 tanesinde, giriş ve çıkma aynı aks üzerindedir. 3 adet evde giriş, cephe yüzeyindeki iki çıkma arasından sağlanmıştır.

Geriye kalan 8 adet yapıda ise giriş ve çıkma farklı yerlerdedir (Taş Oda ve Baki Bey Konağı bu sayıya dahil edilmiştir) (Şekil 3.103).

	Giriş ve çıkmaları farklı cephelerde konumlananlar		Giriş ve çıkmaları farklı cephelerde konumlananlar
	Giriş ve çıkmaları aynı cephe ve aks üzerinde konumlananlar		Giriş ve çıkmaları aynı cephede, simetrik aks üzerinde konumlananlar

Şekil 3.103. Burdur Türk Evleri'nde yapı girişleri ve cumbaların farklılıklarına göre yapılan, konum analizi paftası (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf albümü, 2005-2009)

Alan üzerinde bu yapıların konumlandırılmalarına bakıldığında, ortak özelliklere sahip olan yapıların aynı bölgelerde olmadıkları, alana dağılmış bir halde oldukları görülmektedir. Yalnızca Hükümet Caddesi üzerinde, giriş ve çıkması aynı aks üzerinde bulunan yapılarda, incelenen yapıların bulunduğu tüm alana oranla yoğunlaşma görülmektedir. Bu bölgedeki yapılar, bu özelliği taşıyan yapıların % 33'ünü oluşturmaktadır.

3.6.3.1.2. Cephe elemanları

Yapıların cephe düzenlerinin biçimlenmesinde, cephe elemanlarının rolleri çok büyüktür. Bu elemanların kullanılış biçimleri ve boyutları, yapıların cephelerinde değişik düzenlemelerin yaratılmasını, onların birbirlerinden farklı ya da birbirlerine benzer olmalarını sağlar. Türk Evlerinde bu elemanlar, çıkmalar, saçaklar ve çatılar olarak değerlendirilebilir.

• Çıkmalar

Geleneksel Türk Evi'nin belki de en belirgin özelliği çıkmalardır. Bu elemanlar, arsa geometrisi ve topografyası ne olursa olsun, yapının arsa biçimine uygun tasarlanmasından dolayı, düzgün olmayan yapı cephelerinin, üst katta düzgünleşmesini, odaların alışlagelmiş kare veya kareye yakın dörtgen forma dönüştürülmesini sağlamıştır. Ayrıca, bulunduğu mekanlarda da farklı bir görsel algı oluşturmuştur.

Türk mimarisindeki iç mekan-dış mekan ilişkisi, iç mekandaki önemin dışa yansımaları şeklinde olduğundan, çıkmalar bol pencerelidir. Bu pencereler, mekana, günün her saatinde gün ışığından yararlanma ve manzara seyri, havalandırma ve esinti için imkan sağlamıştır. Bu elemanlar bulundukları iç mekan da, değişik yaşama ortamları yaratmışlardır. Bu bölümlere, sedir ya da maket denilen, 40-50 cm yüksekliğinde, (dışarının rahat gözlenebileceği şekilde), üzerinde minderlerin, yastıkların ve küçük halıların bulunduğu oturma birimleri yer almaktadır. Bu nedenlerle, çıkmalar, bulunduğu odaya diğer odalardan daha fazla değer kazandırmıştır.

Geleneksel Türk Evleri'nin birçoğunda olduğu gibi bu yörede de, bu elemanların yapım malzemeleri ahşaptır. Burdur Türk Evleri'ndeki çıkmalar, diğer yörelerdeki Türk Evlerinin çıkmalarıyla aynı özellikleri taşımaktadırlar. Çıkmalar bu çalışmada, yönlerine ve şekillerine göre değerlendirilmiştir. Burdur Türk Evleri'nde çıkmalar, yönlerine göre;

- Tek yönlü çıkma ve
- İki yönlü çıkma olarak gruplandırılabilirler(Şekil 3.104).

Tek yönlü çıkmalar yapıların bir cephesinde bulunan çıkmalardır. Bu çıkmalar bazen mekan boyunca devam etmiş, bazen mekandan daha küçük olarak, cephede konumlandırılmışlardır. İki yönlü çıkmalar ise, yapının iki cephesinde, farklı şekillerde biçimlenmişlerdir(Şekil 3.105). Her iki durumda da, çıkmaların çatıları, yapıların ana çatıları ile birleşmektedir.

Şekil 3.104. Yağcı Kadirler Evi'ndeki çift yönlü devam eden çıkma (Çeşmedamı Mahallesi, Çeşmedamı Çıkmazı, No:1)(Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Yöredeki çıkmalar şekillerine göre değerlendirildiklerinde ise; 27 yapı içerisinde, 5 ana grup belirlenmiş ve bu şekilde bir değerlendirme yapılmıştır. Bu gruplar;

- düz çıkma
- üçgen çıkma
- köşe çıkma
- düzensiz çıkma ve
- gönye çıkmadır.

Şekil 3.105. Kentsel sit alanı içerisinde, düzensiz çıkma tipine sahip bir yapı (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Düz çıkma, yapıda bulunan çıkmanın, cepheye paralel olduğu çözümdür. Yörede farklı uygulama biçimlerine rastlamak mümkündür. Tüm mekan boyunca devam edenler, mekandan küçük boyutta olanlar, cephenin merkezinde konumlananlar, merkezi olmayanlar, cephede sağda ve solda beraber bulunanlar, kademeli olanlar vb. (Şekil 3.105).

Üçgen çıkmalar, yörede, farklı bir cephe şekillenmesi oluşturmuşlardır. Köşe çıkma ise, yörede 2 adet Türk evinde görülmüştür. Bu yapıların ortak özellikleri, köşe parselde konumlanmış olmalarıdır. Bu yapılardaki çıkmalar, yapıların iki cephesinin kesiştiği yerde meydana getirilen pah üzerinde konumlandırılmışlardır. Bunun yöredeki en güzel örneği Değirmenler Mahallesi, Doğanbaba Caddesi üzerinde bulunan Piribaşlar Evi'dir (Bu ev aynı zamanda, gönye çıkmaya da örnek gösterilebilir) (Şekil 3.106).

Şekil 3.106. Piribaş Evi köşe ve gönye çıkmasının görünümü (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Yöredeki çıkmalara bakıldığında bazı yapılarda göze çarpan bir cephe elemanı daha mevcuttur. Bu elemanlar çıkma altında bulunan taşıyıcı elemanlardır. Yörede bazı evlerde, ahşap, eliböğünde diye adlandırılan taşıyıcı cephe elemanları kullanılmışken, bazılarında ise, ahşap payandaların önlerinin ve yanlarının bağdadi elemanlar ile kapatılmasıyla elde edilen ve 'dolu payanda' olarak adlandırılan, taşıyıcı, cephe elemanları kullanılmıştır.

Ahşap eliböğründelerin kullanıldığı bu yapıların, genel sistemleri, döşeme kirişlerinin uzatılmasıyla oluşan çıkmaların bu elemanlarla desteklenmesidir (Sönmezer, 1998).

Dolgu payanda denilen çıkma taşıyıcıları ise, yörede, bağdadi sistemle yapılmıştır. Çıkmanın altında bu sistemle, bir eğrisel yüzey meydana getirilmiştir. Çalışılan yapılar içerisinde eğrisel yüzey oluşturularak çıkma altı oluşturulan 4 adet yapı mevcuttur. Bu yapıların 2 tanesinde, çıkma altındaki bu

yüzeyin bir bölümünde, boyama tekniği ile yapılmış bir desen çalışması mevcuttur.

Bu çıkma altı dolgu payandalarına, payandanın en kesiti, çıkmanın altından başlayarak zemine doğru azalma göstermektedir (Şekil 3.107). Diğer 2 yapıda (Kocaoda ve Bakibey Konağı) ise, çıkma altındaki bu bölüm tamamen boyama tekniği ile bezenmiştir (Şekil 3.108).

Şekil 3.107. Sarıoğlu Evi çıkmasının dolu payandası (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Şekil 3.108. Bakibey Konağı çıkmasının dolgulu payandası (Değirmenler Mahallesi, Divanbaba Caddesi) (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

3.6.3.1.2. Açıklıklar

Burdur Türk Evleri'ndeki cephe elemanları içerisinde en önemlilerinden bir tanesi de açıklıklar ve bunların biçimlenişleridir. Açıklıkları cephelerdeki pencereler ve kapılar oluşturmaktadır. Bu elemanların yerleri ve malzemeleri, Türk Evleri'nidiğer evlerden ayırt eden bir unsur olmasının yanında, evlerin cephe düzenlerindeki benzerlik ve farklılıkları da meydana getirmişlerdir.

• Pencereler

Pencereler odaların ve sofaların dış dünyayla olan bağlantılarını sağlayan yapı elemanlarıdır. Odaların içeriye ışık ve hava almalarını sağladıkları gibi, mekan içerisinde yaşayanların, dışarıdaki manzara, güneş, koku ve rüzgar gibi etmenleri algılamasını sağlamaktadır.

Türk Evleri'nde oda pencereleri konuma ve evin planına bağlı olarak, sokağa/ caddeye yada bahçeye\avluya yönlendirilmişlerdir. Genellikle odalardaki oturma birimleri olan sedirlerin üst kenarından başlayıp tereklere (yöresel ismi tahtabaşı) kadar devam ederler. Bu arada konumlandırılmalarının nedeni, bu oturma biriminde oturan bir insanın bu yükseklik sağlandığında dışarıyı rahatlıkla görebilmesidir. Burdur Türk Evleri'nde de pencereler bu ilkeler doğrultusunda yapılmışlardır.

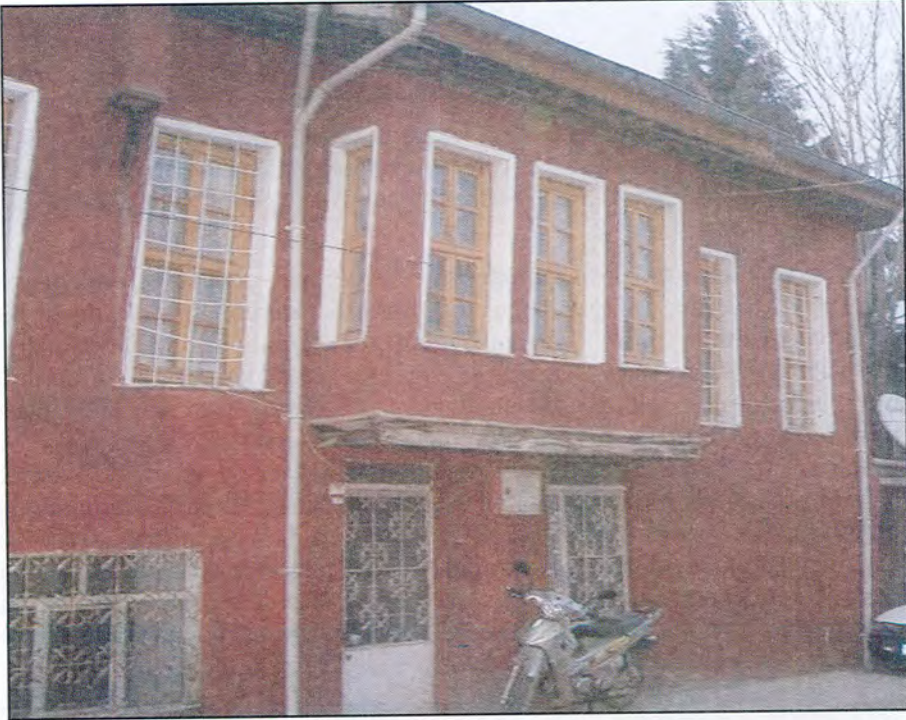
Türk Evleri'nde zemin katların genelde servis mekanları, mutfak ve ahır olarak kullanılmasından dolayı, pencerelerin konumlanması hakkında sözü edilen ilkeler, genellikle birinci katlar için geçerli olmuştur.

Burdur Türk Evleri'nin cephe düzenlerine bakıldığında, hakim bir cephe düzeni olmadığından, yalnız üst katların simetrik oluşundan söz edilebilir. Ancak, bu durum, evlerin cephe düzenlerindeki uyumluluğun, yalnızca üst katlardaki simetri olgusundan kaynaklandığını düşündürmemelidir.

Burdur Türk Evleri'nde, hakim pencere malzemesi ve tipleri mevcuttur. Malzeme olarak, günümüz malzeme ve sistemleriyle yenileme yapılanların dışında, tüm evlerde ahşap doğrama malzemesi kullanılmıştır. Bu malzemenin hangi ağaç türünden olduğu, yapı kullanıcısının ekonomik şartlarına göre değişiklik göstermiştir. Ekonomik koşulları iyi olan kullanıcıların evlerinde, meşe, ardıç gibi dış mekan kullanımına uygun, dayanıklı ve yüksek fiyatlı ahşaplar tercih edilmişken, diğer evlerde, kavak ağacı gibi daha kolay elde edilen, dış mekan kullanımına çok uygun olmayan, uygun fiyatlı ahşaplar kullanılmıştır.

Yöredeki hakim pencere tiplerine bakıldığında, ilk göze çarpan, düşey hareketli kanada sahip olan, ahşap giyotin pencerelerdir. Burdur Türk Evleri içerisinde, 25 adet evin 12 tanesinde, üst katlarda bu pencere türüne rastlanmıştır. Bu tip açıklıkların oranı, yörede 1/2 oranında tasarlanmıştır. Bu pencerelerde, kanat, pencere kasasındaki yan kanallar boyunca aşağı-yukarı hareket eder. Hareketli olan alt kanadın, sabit olan üst kanata doğru sürülmesiyle açılırlar. Hareketli kanat, genelde tüm açıklığın yarısı oranında tasarlanmıştır (Şekil 3.109).

Şekil 3.109. Burdur Türk Evlerinde kullanılan sürgülü pencerelerde, 1/2 oranında hareketli kanat kullanımına bir örnek (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

İkinci hakim pencere tipi ise; düşey menteşeli, açılır kanatlı pencere tipidir. Bu tip pencerelere yörede 27 Türk Evinin 11 tanesinde rastlanmıştır. Bu pencerelerde, kanatlar yanlardaki menteşelere bağlı olarak hareket ederler. Burdur Türk Evleri'nin bir bölümünde rastlanan bu tip pencerelerde sabit bir oranın mevcut olmadığı görülmüştür (Şekil 3.110).

Şekil 3.110. Burdur Türk Evlerinde, hareketli kanatlı, düşey menteşeli, belirli bir oranı ve biçimi olmayan pencerelerden örnekler- Adres: Burç Mahallesi, Hükümet Caddesi, No: 17/A-19 (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Yöredeki pencere kepenkleri incelendiğinde, pencereyi, dolayısıyla evi, dış etkenlerden (rüzgar, soğuk, yağmur, toz, gürültü, vb.) koruyan bu cephe elemanının yalnız 3 yapıda olduğu göze çarpmaktadır. Bu yapılar ; Mısırlılar Evi, Taşoda ve Bakibey Konağı (Kocaoda)'dır. Yapım tarihlerinin birbirlerine yakın olduğu düşünülen bu yapıların, pencere kepenkleri birbirlerine benzemektedir. Hepsinin malzemesi ahşaptır. Biçimlerindeki tek farklılık, Taşoda'nın pencere kepenklerinin kanatlarında ortada tek kuşak bulunması, diğerlerinde ise, altta ve üstte olmak üzere çift kuşak kullanılmış olmasıdır. Kocaoda'nın genelinde hakim olan yoğun bezeme sanatı, renk ve kalemşi olarak, kendisini yapının pencere kepenklerinde de göstermiştir. Bu pencere kepenklerinden birinde bini mevcuttur. Özel demir kollar; kanatların açık durmasını sağlamaktadır. Rüzgarlı havalarda pencerelere ve duvarlara vurmasını engellemektedir(Şekil 3.112).

Şekil 3.112. Mısırlılar Evi, Taşoda ve Bakibey Konağı'nın Pencere Kepenkleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Geleneksel Türk Evlerinin pencerelerinde güvenliği ve gizliliği sağlamak amacıyla parmaklıklar kullanılmıştır. 3 adet düşey çubuğun içerisinden, 5 ya da 7 adet yatay çubuk geçirilerek oluşturulan bu yüzeyde, geçme yerlerinde yatay çubukların kalınlaştırılmasıyla düğüm noktaları oluşturulmuştur. Bu yüzey, yapılarda, genelde ahşap malzeme kullanılarak, lokma demir parmaklık taklidi olarak uygulanmıştır (Sönmezer, 1998).

Burdur Türk Evleri'nde de, bu parmaklıklara, halk arasında 'Bey Evi' diye adlandırılmış olan evlerden, Taşoda ve Kocaoada' da rastlanmıştır. Bu iki hakim pencere tipinin dışında Burdur Türk Evleri içerisinde, diğerlerinden farklı ve tek olan bir pencere tipi daha mevcuttur. Mısırlılar Evi'nin giriş cephesinde, iki çıkma arasında bulunan bu pencere, malzeme olarak diğerleriyle aynı olsa da, boyutları açısından farklılık göstermektedir. Üst bölümlerinin kanatları sabit iken alt bölümlerde açılır kanatlar kullanılmıştır. Alt ve üst bölümlerindeki camsız ahşap bölmeler ve camlı bölmelere bir bütün olarak bakıldığında, dikdörtgenlerden oluşmuş kare formda büyük açıklık göze çarpmaktadır (Bkz. Çizelge 3.2).

Şekil 3.111. Mısırlılar Evi'nde bulunan, çıkmalar arasındaki pencere- Zafer Mahallesi Oluklaraltı Mevki (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Giyotin pencere ve kanatlı pencereye sahip olmayan 2 yapının ise, pencereleri orijinal değildir. Plastik doğrama ile yenilenmiştir(Yörede bulunan 27 adet Türk Evi'nin içerisinde 3 tanesinin ahşap üst kat pencereleri, plastik doğramalarla değiştirilmiştir). Ancak yöredeki tescilli Türk Evleri ve diğerlerine bakıldığında, hakim olan 2 pencere tipinin, bu yapıların orijinallerinde de olabileceği düşünülmektedir.

Genellikle, odaların, bodrum ve depoların olduğu zemin katlardaki pencereler, üst katlara oranla daha küçük ve onlar gibi dikdörtgen formda olmayıp, kare forma daha yakındırlar. Birçoğunda demir parmaklıklar mevcuttur. Yörede, genelde işlevsel olarak kullanılan bu açıklıkların, yapının bütününe bakıldığında cephe simetrisini bozan öğeler oldukları görülmektedir. İncelenen, Türk Evleri içerisinde, yalnız bir evde zemin kat pencerelerinin kemerli olduğu görülmektedir. Bu yapı, Değirmenler Mahallesi, Hacı Ömer Caddesi, No:1'de bulunan yapıdır.

Şekil 3.113. Kocaoda'da sofaya yönlendirilmiş bir pencerenin parmaklıkları- Adres: Değirmenler Mah. Divanbaba Caddesi(Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Burdur Türk Evleri'ndeki zemin kat pencerelerine bakıldığında, 27 adet Türk evinden, 19 adedinde demir parmaklıkların olduğu görülmüştür. Bu parmaklıklar genelde, düz demir çubukların, küçük kareler veya dikdörtgenler oluşturulacak şekilde birbirine kaynak yapılmasıyla oluşturulmuş parmaklıklardır. Yörede, yatay ve düşeyde kullanılan çubuk sayısında hakim bir sayıya rastlanmamıştır.

'Bey Evi' diye anılan evlerden, Baki Bey Konağı'nın sofasına yönelmiş olan, birinci kat pencerelerinde ahşap lokma parmaklıklar mevcuttur.

Geleneksel Türk Evleri'nde rastladığımız diğer bir unsur da, tepe pencereleridir.¹ Bu pencereler özellikle yüksekliği diğer odalara göre fazla olan baş odalarda kullanılmışlardır.

Görevleri, odalardaki normal pencerelerin kepenklerinin kapatılması gereken durumlarda, mekana ışık sağlamaktır. Tepe pencereleri kalın duvarlarda içte ve dışta olmak üzere, sabit olarak, iki adet kullanılmışlardır. İç yüze takılanlara 'içlik', dış yüze takılanlara 'dışlık' denilmektedir. Dışlıklar içliklere göre daha kalın camlardan yapılmıştır ve desenleri sadedir. İçlikler ise ince ve farklı boyutlardaki camlardan ve daha renkli yapılmışlardır (Sönmezer, 1998).

Burdur Türk Evleri'nde de iki yapının baş odasında tepe penceresine rastlanmıştır; Kocaoda ve Taşoda'da tepe pencerelerinin, içliklerinde, küçük cam parçalarıyla desenler oluşturulmuş ve renklendirilmiştir. Desensiz ve renksiz dikdörtgen bir camdan imal edilen dışlıklar, dış duvar hizasında konumlandırılmıştır (Şekil 3.114).

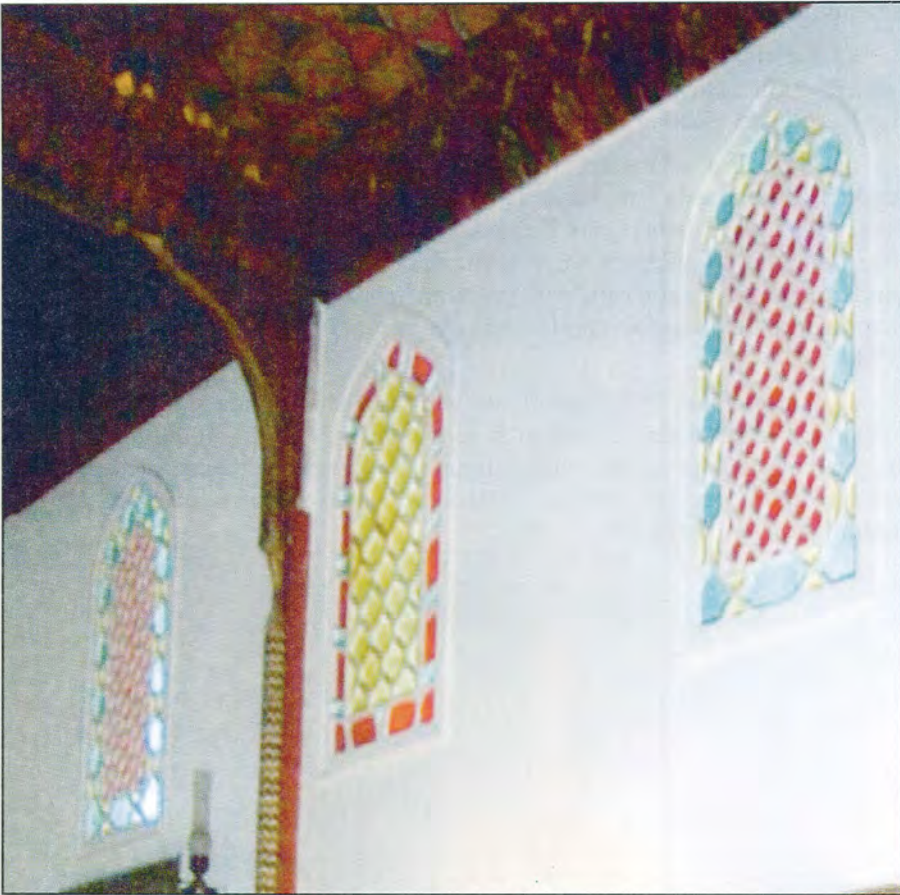

(1) Tepe pencerelerine, üst pencere, kafa penceresi veya revzen de denilmektedir (Sönmezer, 2003).

Şekil 3.114. Kocaoda'nın baş odasındaki tepe penceresinin, içlik ve dışlığı – Adres: Değirmenler Mah. Divanbaba Cad. (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Taşoda'nın baş odasındaki tepe pencerelerinde, aynı açıklık elemanı, iki yönde farklı renkler kullanılmasıyla, çift görev üstlenmiştir. Bu yapıdaki tepe pencereleri, farklı boyutlarda ve renklerdeki camlardan yapılmıştır. Her birinin deseni birbirinden farklı olup, genelde kırmızı ve mavi rengin tonları kullanılmıştır(Şekil 3.115, 3.116).

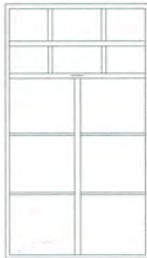
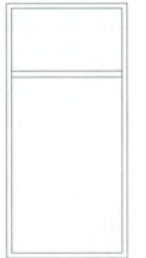
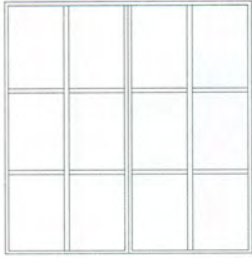
Şekil 3.115. Taşoda'nın baş odasında bulunan birbirinden farklı, tepe pencereleri- Adres: Pazar Mahallesi, Veyis Sokak (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Şekil 3.116. Taşoda'nın baş odasında bulunan birbirinden farklı, tepe pencereleri- Adres: Pazar Mahallesi, Veyis Sokak (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Çizelge 3.1. Burdur Türk Evlerindeki pencere tipleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

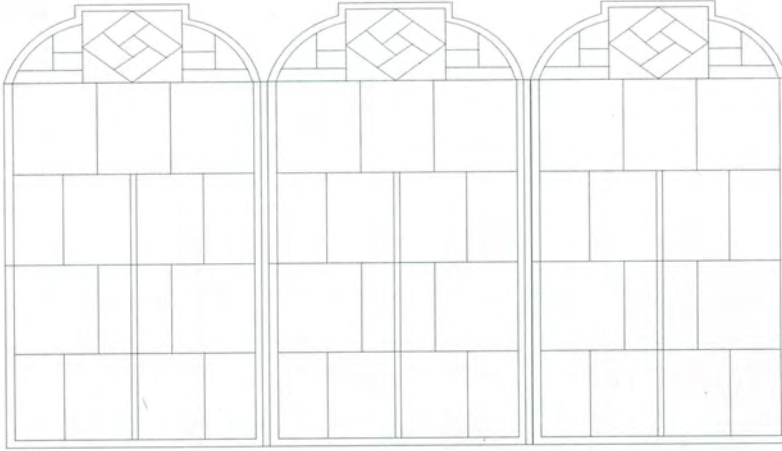
BURDUR TÜRK EVİ- ÜST KAT PENCERE TİPLERİ	
DİKDÖRTGEN FORMLU PENCERELER	KARE FORMLU PENCERELER
     	

Çizelge 3.2. Burdur Türk Evlerindeki sofa pencereleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf albümü, 2005-2009)

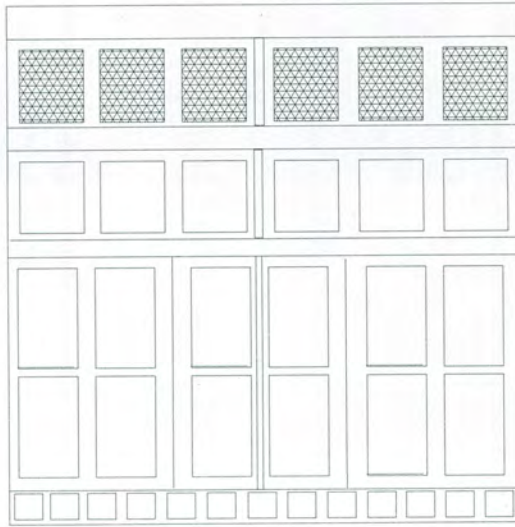

BURDUR TÜRK EVİ- ÜST KAT SOFA PENCERELERİ

KEMERLİ PENCERELER

DÜZ PENCERE

Kapılar

Geleneksel Türk Evleri'nde kapılar, iç ve dış kapılar olmak üzere ayrılmaktadır. Dış kapılar genelde, büyük ve çift kanatlıdır. Tek kanadı açıldığında genelde binek hayvan ve insan geçmekte, yüklü hayvan ve araba geçeceği zaman ise, ikinci kanat açılarak kullanılabilir (Sönmezer, 1998).

Burdur Türk Evleri'ndeki kapılara bakıldığında da, genelde çift kanatlı ve ahşap olduğu görülmektedir.¹ Bu kapılar arasındaki en büyük farklılık, bazı kapıların üzerlerinin kemerli olması bazılarının ise düz olmasıdır. Yöredeki Türk Evlerinin 7 tanesinin dış kapısının üzerinde kemer bulunmaktadır (Şekil 3.117). 16 evin dış kapısının üzeri ise, dikdörtgen formundadır² (Şekil 3.117).

(1) Çeşme damı Mahallesi Hükümet Caddesi No:31 de bulunan Osman Uysal Evi'nin kapısı demirdir. Ancak, yörede başka bir örneğinin bulunmaması ve Geleneksel Türk Evi olması nedenleriyle, ahşap olan kapının, aynı ölçülerde, demir kapı ile değiştirildiği düşünülmektedir.

(2) Çeşme damı Mahallesi, Hükümet Caddesi, No:25 'te bulunan yapının kapısının ise daha önce kemerli olduğu sonraki dönemde dikdörtgen forma dönüştürüldüğü, taşıdığı izlerden anlaşılmaktadır.

Şekil 3.117. Burdur Türk Evlerindeki kemerli ve düz kapılara örnekler- Adres: Hacı Ömer Mah. Yeni Hamam Cad. No:3, Adres: Burç Mah. Hükümet Caddesi No:17/a (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Üzeri kemerli olan dış kapı örnekleri incelendiğinde, bir dikdörtgen form oluşturan, ahşap kanatların üzerinde kalan kemerli bölümün doğramasının kapı ile birleşik olduğu görülmektedir. Bu bölümler genelde giriş mekanına ışık alma amaçlı yapıldıkları için, doğramalara cam takılmıştır. Bu camların üzerlerinde ise, farklı şekillere sahip olan, demir parmaklıklar mevcuttur. Üzeri kemerli kapıya sahip olan yapılar içerisinde diğerlerinden başka bir yönüyle ayrılan bir yapı mevcuttur. Bu yapı Zafer Mahallesi, Oluklar altı Caddesi'nde bulunan Mısırlılar Evi'dir. Bu yapıda kapı üzerindeki kemerli bölüm kapı kanatlarından ayrıdır. Altta, kapıya yakın olan bölümde bir dikdörtgen ve yarım dairenin birleşmesinden meydana gelmiş, demir parmaklıklı bir kapı üstü penceresi bulunur. Yapı buradan giriş mekanı olan, hayata ışık almaktadır.

Tamamen dikdörtgen formlu olan kapılara bakıldığında, bu kapılardan bazılarının üzerlerinde kemerli kapılarda olduğu gibi bir pencere olduğu görülmektedir (Şekil 3.118). Bazıları ise yalnızca kanatlardan oluşmuştur. Dikdörtgen formlu bu kapıların üzerlerinde kullanılan pencereler de aynı formdadır. Kemerli kapıların pencerelerinde olduğu gibi, içeriye ışık alması için camlı ve korunma için demir parmaklıklılardır.

Şekil 3.118. Dikdörtgen formlu ve üzerinde penceresi olan kapı örneği-Adres: Değirmenler Mah, Divanbaba Caddesi No:8 (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğrafsıvi, 2005-2009)

Burdur'da yapı girişinin bahçe kapısından sağlandığı durumlar da mevcuttur. Bu yapıların bazılarında kapı açıklığı, duvar içerisine dikdörtgen bir formda açılmışken, bazılarında ise, kapı üzerinde küçük bir beşik çatı yapıldığı görülür. Kocaoda ve Taşoda'nın giriş kapıları buna örnek gösterilebilir (Şekil 3.119).

Şekil 3.119. Bakibey Konağı ve Taşoda'nın bahçe kapılarındaki beşik çatılar (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğrafsıvi, 2005-2009)

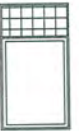
Geleneksel Türk Evleri'nde görülen bir diğer unsur, çift kanatlı kapılarda, bir kanat üzerine açılan, insanların, büyük kanatları açmadan içeri girebildikleri küçük kapılardır. Bu kapılar, 60-70 cm eninde ve 140-150 cm yüksekliğindedir. Bu küçük kapıya sahip olan kapılara, 'kuzulu kapı' yada 'yavrulu kapı' denilmektedir. Burdur'da bu tipte bir kapıya, Kocaoda'da rastlanmıştır.

İncelenen 27 yapıdan yalnız bir tanesinin kapısı, ahşap tek kanatlıdır. Bu yapı, Üçdibek Mahallesi, Güngör Caddesi, No: 11 de bulunan yapıdır. Yapının zemin katının dükkan olarak kullanılması, bu nedenle, ticari alanın

metrekaresinin arttırılması için, giriş kapısının tek kanat olarak çözüldüğü düşünülmektedir.

Çizelge 3.3. Burdur Türk Evlerindeki Dış Kapı Tipleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

BURDUR TÜRK EVİ- GİRİŞ KAPISI (DIŞ KAPI) TİPLERİ		
	DÜZ LENTOLU DIŞ KAPILAR	KEMERLİ DIŞ KAPILAR
ÇİFT KANATLI AÇILIR KAPILAR	 	
TEK KANATLI AÇILIR KAPILAR	 	

• Çatılar ve Saçaklar

Çatı ve saçaklar, bir yapının cephe vurgusu açısından önemli yapı elemanlarıdır. Geleneksel Türk Evleri'nin tümünde olduğu gibi, incelenen Burdur Türk Evlerinin tümünün, çatılarında da kırma çatı sistemi mevcuttur. Bu çatıların biçimlenmeleri, yapıların mekân örgütlenmelerine ve metrekarelerine göre farklılık gösterir. Çatıların genel formlarına bakıldığında, kare yada dikdörtgen oldukları görülür. Çıkmaların bulunduğu mekânlarda, çıkma ögesinin üzerinin örtülmesi için, çatıda bu mekana özel kırmalar meydana getirilmiştir (Şekil 3.120).

Şekil 3.120. Çıkma üzerlerinde uygulanan çatı örnekleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Günümüze kadar özgün durumunu korumuş olan yapıların çatılarında, halen alaturka kiremit mevcuttur. Tadilatlar ve yenilemeler sonucu bazı yapılarda, günümüz malzemesi olan, marsilya kiremidi kullanılmaya başlanmıştır.

Türk Evleri'nde, çatıların yapı üzerindeki en büyük fonksiyonel ve estetik içeren bölümleri, saçaklardır. Yörede, iki farklı şekilde saçak inşa edilmiştir. Birincisi, tavan kirişlerinin yada merteklerin dışarıya taşırılmasıyla oluşturulmuş olan saçaklardır. Yörede bu tür saçakların sayısı oldukça fazladır. Bunlar, genelde, 50-60 cm aralığında bir genişliğe sahiptirler. Yapıların saçaklarının genişlikleri, cephelere ve mekanlara göre değişiklik gösterebilmektedir. Örneğin açık sofalı mekan örgütlenmesine sahip olan evlerde, sofanın bulunduğu cephede, sofa üzerinde diğer cephelere oranla daha geniş saçaklar kullanılmıştır. Açıklıkların olduğu cephelerde saçak genişlikleri, sağır cephelere (özellikle kuzey cepheler) göre daha fazladır.

Saçakların altları ahşap malzeme kullanılarak kapatılmıştır (Şekil 3.121). Bu malzemenin cinsi, kalitesi ve işçiliği, kullanıcının ekonomik koşullarına göre farklılık göstermektedir. Bu durum ikinci tip saçaklarda daha çok görülür.

Şekil 3.121. Çatı saçaklarının altları ahşap malzeme ile kapatılan yapılara örnekler (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

İkinci tip saçaklar, taşan kirişlerin üzerine yerleştirilen bir taban aracılığıyla, uzatılan merteklerin desteklenmesiyle yapılmıştır. Bu yapım şekli yörede, kullanıcısının ekonomik koşullarının iyi olduğu yapılarda görülmüştür. Taşoda ve Kocaoda bu saçaklara sahip olan iki önemli yapıdır. Saçaklarının alt bölümleri, ahşap malzemeyle kapatılmış ve kalemışı bezeme teknikleriyle bezenmiştir (Bezemelemlerle ilgili detaylı bilgi 'Bezeme Özellikleri' bölümünde verilmiştir). Farklı renklerle ve yapım şekilleriyle meydana getirilen bu bezemeli saçaklar, yapılara, büyük bir estetik kazandırmışlardır (Şekil 3.122). Bazı yapılarda, tüm cephe boyunca düz bir şekilde devam ederler, bazılarında ise, çıkmaların genişliğinde parçalanarak, aynı oranda öne doğru çıktıkları görülür.

Şekil 3.122. Bakibey Konağı'nın geniş ve bezemeli çatı saçığı (Değirmenler Mahallesi, Divanbaba Caddesi) (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

3.6.4. Burdur Türk Evi Bezeme Özellikleri

Çalışma içerisinde incelenen Burdur Türk Evleri'nin bezemeleri değerlendirildiğinde, bezemelerin bulunma yoğunluklarının ve uygulanan tekniklerin, Geleneksel Türk Konutu özelliklerinde de değinildiği üzere, yapı kullanıcısının sosyo-ekonomik koşullarına bağlı olduğu görülmüştür. Bu nedenle yapıların bir çoğunda, iç ve dış mekanda bezemelere rastlanmamıştır. Çok az sayıda yapıda, örneğin; Baki Bey Konağı, Taş Oda, Yağcı Kadirler Evi, Mısırlılar Evi ve Sarıoğlu Evi'ndeki bazı mekanlarda, çeşitli bezemeler mevcuttur.¹

(1) Bakibey Konağı ve Taşoda'nın birçok bölümünde bulunan bezemelerinin, en küçük detaylarına kadar aynı olduğu görülmüştür. Bu durum, bu yapıların bezemelerinin aynı usta tarafından yapılmış olabileceğinin düşündürmektedir (Önge, 2005).

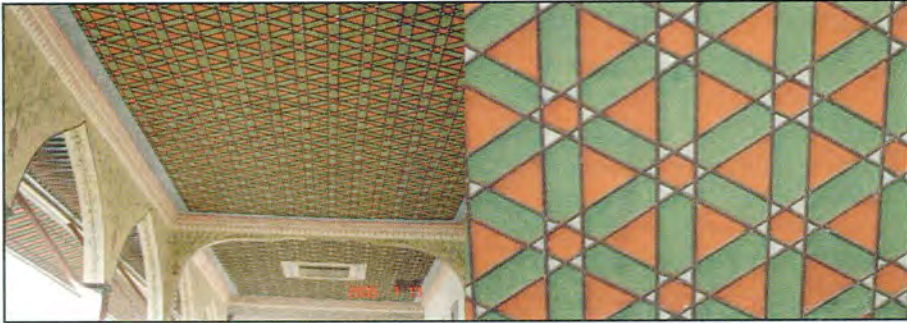
Bu yapılarda bulunan bezemeler dış mekanlarda, (açık ve yarı – açık mekanlarda), çatı saçaklarında, çıkmalarda, tavanlarda, duvarlarda ve bazı sofa elemanlarında bulunmaktadır. İç mekanlarda da, tavanlarda, duvarlarda, dolaplarda, ocaklarda, direklik ve korkuluk gibi bazı oda elemanlarında mevcuttur.

Çeşitli bezemelere sahip olan evlerde, bezeme teknikleri ile ilgili bir genelleme yapıldığında, 3 farklı teknikten en söz edilmesi mümkündür.. Bunlar; çıtakari, kalemşi ve alçı kabartma teknikleridir. Yapılarda bulunan bazı bezemelerde, birden fazla tekniğin birlikte kullanıldıkları görülür. Örneğin, çıtakari tekniği ile yapılan bezemelerin bir bölümünde, çıtalar aracılığıyla oluşturulan, sistematik ve geometrik alanlar renklendirilmiş bazıları ise, çıtalar arasında kalan bu alanlar, kalemşi tekniğiyle bezenmiştir. Bu şekildeki uygulamaların evlerin tavanlarında kullanıldıkları görülmüştür.

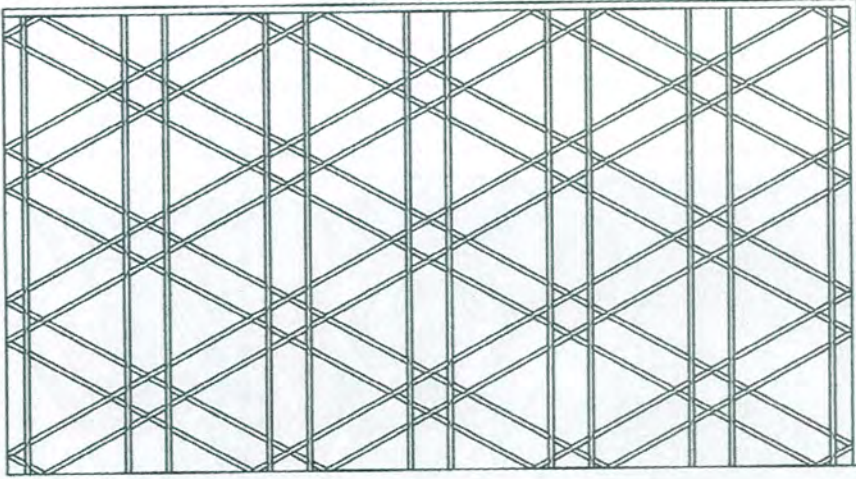
İncelenen Burdur Türk Evleri'nde, çıtaların sistematik bir biçimde konumlanmasıyla bir geometrik düzenin elde edilmesi sisteminin uygulandığı, 'çıtakari tekniği' ile yapılan bezemelerde, bağlayıcı olarak, çivi elemanının kullanıldığı görülmüştür.

Bu nedenle bu bezeme tekniğine, taklit künde-kari de denilebilmektedir (Sönmez ve Söğütü 2006). Örneğin; Taş Oda'nın ve Baki Bey Konağı'nın sofalarındaki tavan bezemeleri çıtakari tekniği ile yapılmış ve üzerleri, oluşan geometrik şekilleri belirginleştirecek şekilde renklendirilmiştir.

Birbirine paralel ahşap çıtaların kesişmesinden meydana gelen bu bezemede, kırmızı zemin üzerine, siyah konturlu, yeşil renk çubuklar kullanılmıştır. Oluşan geometrik formda meydana gelen, altı köşeli yıldızların uçları, beyaz renk ile boyanmıştır (Şekil 3. 123).

Şekil 3.123. Baki Bey Konağı sofa tavanı – Bakibey Konağı ve Taş Oda tavan detayı (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Şekil 3.124. Birbirine paralel çıtalarla oluşturulmuş tavan bezemesinin detayı (Şimşek ve Önkol, 2006)

Tavana yerleştirilmiş olan göbeğin ortası, rumilerden¹ oluşan kapalı bir motifle, çevresi, çiçeklerden oluşan üç sıra bordürle sınırlandırılmıştır. Rumiler, mavi, sarı bordürler, bordo ve mavi renklerle, konturlar siyahla renklendirilmiştir (Önge, 2005).

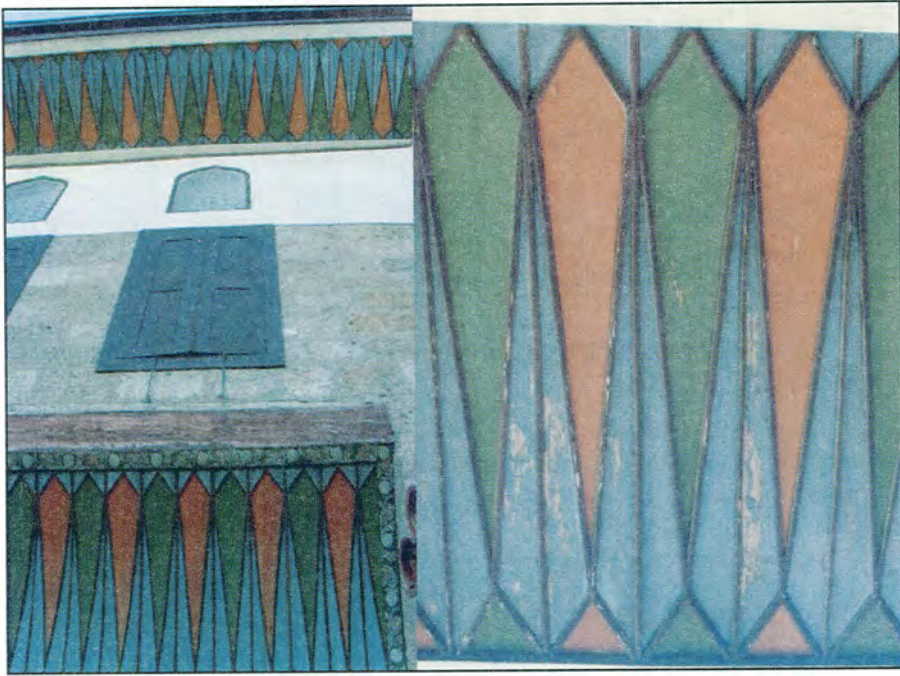

(1) Rumi: Anadolu Selçukluların kullandıkları filiz ve yaprak biçimli, hayvan motifleriyle yapılan karmaşık süsleme (Bostancıoğlu, 2008).

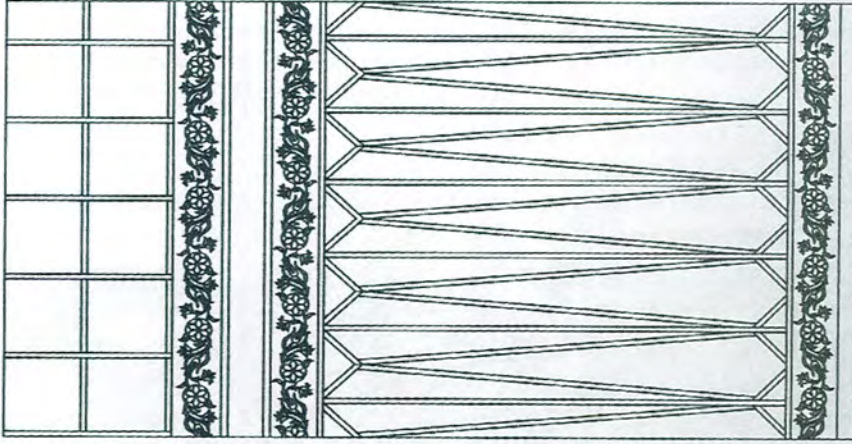
Şekil 3.125. Taş Oda sofa tavan detayı (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

İncelenen Burdur Türk Evleri'nin bazılarının çıkmalarında da, yukarıda sözü edilen tavanlardaki bezeme teknikleri uygulanmıştır. Bu bezemelerde, çıtalarla zeminde, üçgen benzeri, geometrik motifler oluşturulmuş, turuncu, yeşil ve mavi renkler kullanılmıştır(Şekil 3.126).

Şekil 3.126. Çıkmalarda kullanılan bezemelere bir örnek-Taş Oda(Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Burdur yöresindeki, incelenen Türk Evleri'nde, kalem işi tekniği ile yapılan bezemelerden, Taş Oda ve Baki Bey Konağı'nın saçaklarında da mevcuttur. İki yapıda da ortak olan motif ve renklendirme, çıtalarla oluşturulan, üçgen benzeri motiflerdir. Baki Bey Konağı'nın saçak uzunluğunun fazla olmasından dolayı, saçığın en son bölümünde, iki yapıda da ortak olan bölüm hariç, çıtalarla oluşturulmuş, farklı büyüklüklerde dikdörtgenlerin olduğu bir bölüm daha mevcuttur. Bu dikdörtgenlerin, yeşil kırmızı renklerle bezendiği, çıtalarla ise, siyah rengin kullanıldığı görülür. İki bölümün arasında, kalem işi tekniği ile bezenmiş bir bordür mevcuttur (Şekil 3.127).

Şekil 3.128. Bakibey Konağı çatısının saçak detay çizimi (Şimşek ve Önkol, 2006)

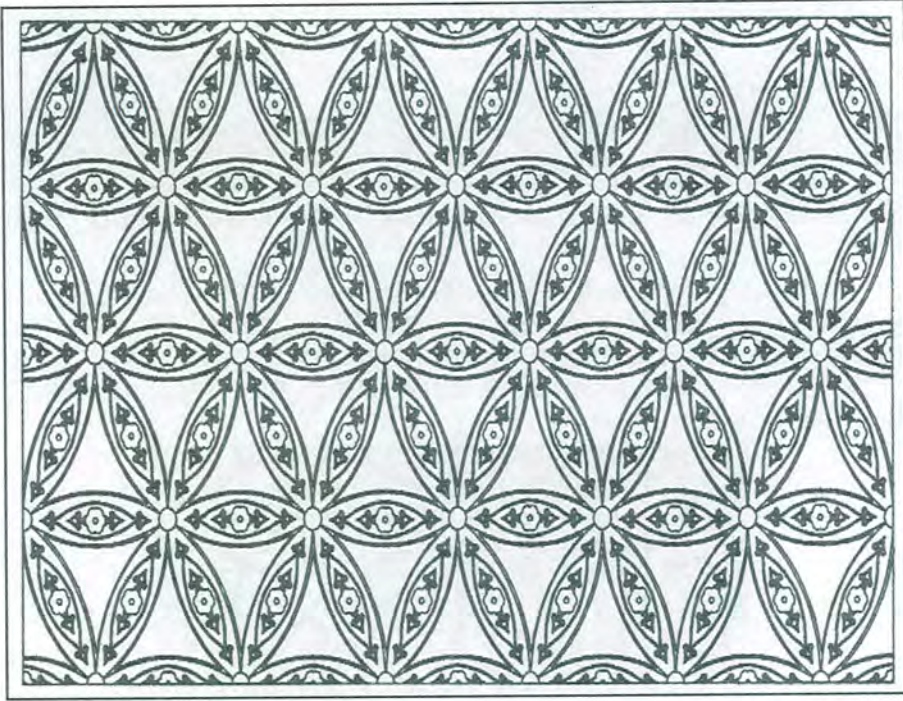
Bakibey Konağı'ndaki sözü edilen geniş saçığın yükünü zemin kattan yükselen ahşap direkler sağlamaktadır. Bu direkler ahşap sivri kemerlerle birleşirler. 'Bu kemerlerde kalem işi tekniğiyle süslenmiştir. Motif olarak "17.yy vazoda çiçek demetleri motifi kullanılmıştır"(Burdur Belediyesi, Baki Bey Konağı Tanıtım Broşürü).

Şekil 3.129 Baki Bey Konağı çatı saçak bezemeleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

İç mekan bezemelerindeki çıtakari tekniğinin en güzel örneklerden birisi de, Taş Oda'nın baş odasında bulunan, seki üstündeki tavan bezemesidir. Belirli bir sistematikte birbirlerini kesen, bazen de teğet geçen, dairesel geometrik şemalı çıtalarla şekillendirilmişlerdir. Bu şekiller kırmızı, mavi, sarı, yeşil ve altın yaldızla renklendirilmiştir.

Şekil 3.130. Taş Oda'nın baş odasında, seki üzeri tavan bezemesinin detayı (Şimşek ve Önkol, 2006)

Taş Oda'nın baş odasında bulunan tavan pervazlarına bakıldığında, üç sıra bordürle çevrilmiş olduğu görülür. 'İçten dışa; birinci bordür, birbiri aksi yönünde tamamlayan lotus goncalı, ikincisi, hatayı çiçek ve yapraklarından oluşan bir bordür, üçüncüsü ise, birbirine bitişik, ortasında vazodan çıkan şüküfe tarzı çiçeklerin bulunduğu, sivri kemerli kalın nişlerden meydana gelen, bordürdür' (Şekil 3.131) (Önge,2005).

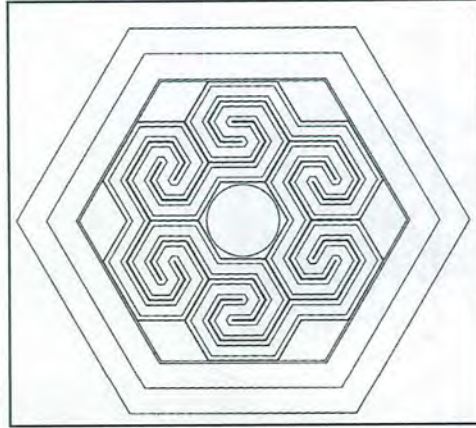
Şekil 3.131. Tavan ve duvar birleşimi üzerindeki bezemeler (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Taş Oda'nın başoda, seki üstü bölümünde bulunan tavan bezemesindeki tavan göbeği altıgendir. Göbeğin kenarlarında kalemişi ile yapılmış, kıvrım dal ve çiçeklerden oluşan bir iki geniş bordür bulunmaktadır. Ortasında altı tane iç içe geçmiş çengel motifi vardır. Bu motiflerin birleştiği göbek merkezinden, üç boğumlu püsküle benzer bir kabara sarkmaktadır.

Çengel motifler ve kabaralar, bordo ve altın yaldızla, kıvrım dal ve çiçeklerden oluşan bordürler ise, bej ve koyu yeşil zemin üzerine, kırmızı, sarı, yeşil ve altın kullanılarak boyanmıştır (Önge, 2005) (Bkz Şekil 3.132).

Şekil 3.132 Baş oda, tavan bezemesi göbeği-Taş Oda (2006) (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

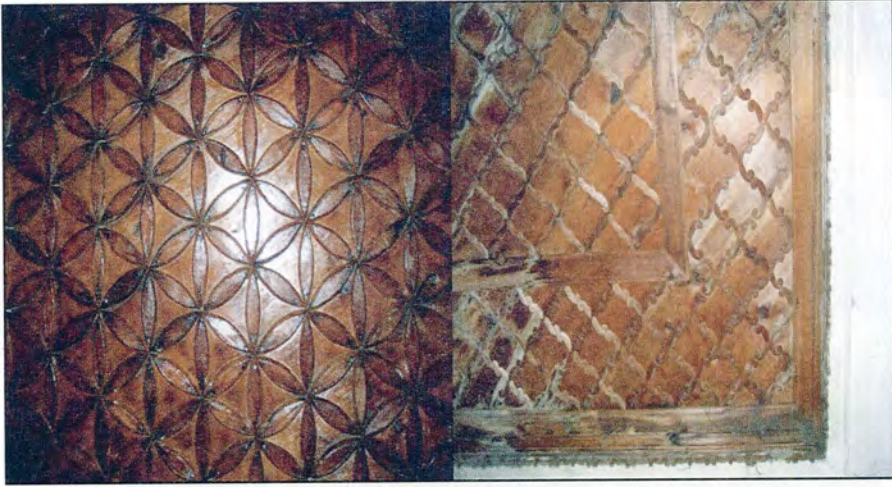

Şekil 3.133. Baş oda tavan bezemesi göbek detayı-Taş Oda(Şimşek ve Önkol, 2006)

Şekil 3.134. Sivri kemerli kalın nişlerden meydana gelen bordürlerin detay çizimi (Şimşek ve Önkol, 2006)

İncelenen Burdur Türk Evleri'nde, bazı tavanlarda, çıtakari tekniğiyle yapılmış olan bezemeler, Bakibey ve Taş Oda'da olduğu gibi renklendirilmeden, ahşap malzemenin doğal renginde kullanılmışlardır (Şekil 3.135)

Şekil 3.135. Çitakari tekniğiyle yapılmış tavan bezemeleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Şekil 3.136. Çitakari tekniğiyle yapılmış tavan bezemeleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Bezeme tekniklerinden bir diğerinin, kalemişi tekniğinin uygulanma alanlarına bakıldığında, yarı açık mekan olan dış sofaların duvarlarında, tavan göbeklerinde, pervazlarda, sütunçelerde; iç mekanlarda, duvarlarda tavan ve tavan göbeklerinde, sütunçelerde, dolaplarda, ocaklarda, vb. alanlarda olduğu görülür. Bu bezemeler, ahşap malzeme ve kuru sıva üzerine uygulanmıştır.

Taş Oda'da, sofanın ikinci bölümü, yani köşkün olmadığı haremlik bölümünün duvarlarında, kalemişi sıva üzerine uygulanmıştır. Bu bölümdeki kapı ve pencerelerin üzerine mavi renkte arabesk motif denilen işlemler yapılmıştır(Bkz şekil 43).

Şekil 3.137. Taş Oda sofasının haremlik bölümünün duvar bezemesi (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Kalem işi tekniğın sıva üzerine uygulandığı ikinci alan olan çıkmalardaki bezemeler, çıkmaların taşıyıcısı olan, bağdadi sistemle dolgu oluşturulma yöntemiyle ortaya çıkan payandaların üzerlerine, çeşitli motiflerin kalemişi yöntemiyle işlenmesiyle meydana gelmişlerdir. Sarioğlu Evi, Arıkan Evi ve Yapı tescil Numarası 1 olan evin payandalarında, bu bezeme tekniğiyle karşılaşılmasıdır (Şekil 3.138)

Şekil 3.138. Çıkmalarda uygulanan, sıva üzeri kalem işi tekniği (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Kentte bezemeye sahip olan evlerde, canlı renklerin kullanıldığı görülür. Tavan pervazları, örgülü geçmelerle birbirlerine bağlı, içleri hatayi süslemeli şemselardan oluşan bir bordürle bezeli olup, şemse¹ içleri kırmızı, hatayiler² yeşil, örgü motifleri siyah konturlu, içleri yeşil, kenarlarındaki yarım hatayiler bordo renkle boyanmıştır' (Önge, 2005).

Sofalardaki bu bezemeler genelde evlerin selamlık bölümlerinde uygulanmışlardır. Haremlik bölümlerinin tavanları ise, düz tavan tahtalarının çakılması ile yapılmış ve cilalanmıştır.

Bu hiyerarşik düzen bazı iç mekanlarda da kendisini göstermiştir. Özellikle baş odalarda bulunan seki altı ve seki üstü mekanlarının tavan bezemeleri ve süslemeleri farklıdır. Bu iki bölümü birbirlerinden ayıran düşey elemanlar da mevcuttur. Direklik, sütunçe adı verilen bu elemanlarda da çeşitli bezemeler bulunmaktadır. Bu bezemeler, kalemişi tekniklerinden, ahşap üstü boyama tekniği ile yapılmıştır (Şekil 3.139).

1.Şemse; bezemede kullanılan oval, dairesel biçimde dilimli ya da düz motiflerdir(Anonim,bt,Güzel Sanatlar Sözlüğü)

2.Hatayi; Orta Asya'dan gelen ve Çin sanatının etkisi altında gelişen genellikle stilize(tarzı belli olmayan)çiçek, yaprak ve koncalarının ele alındığı bir bezeme tarzıdır(Anonim,bt,Güzel Sanatlar Sözlüğü)

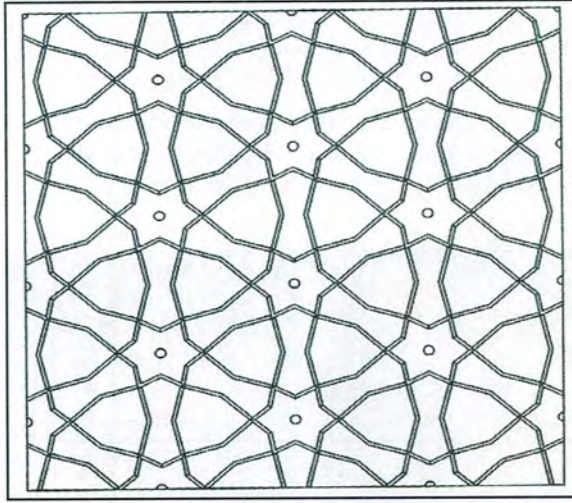
Şekil 3.139. Taş Oda sofasının, haremlik- selamlık bölümlerinin tavan bezemeleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Taş Oda'nın başodasında bulunan, seki altı (pabuçluk) bölümünün tavanı, çitalarla birbirine geçme geometrik yıldız motiflerinden oluşmuştur. Zemin mavi kırmızı beyaz renklerden oluşturulmuş, çitalar ise altın renklidir.

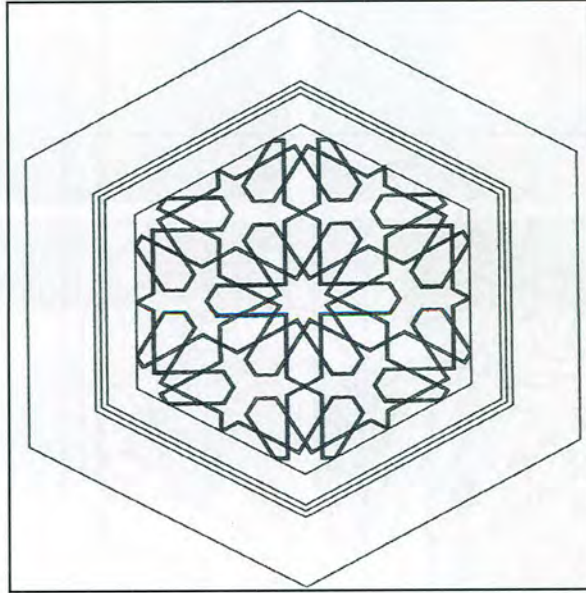
Tavanın ortasında, altıgen göbek yerleştirilmiştir. 'Göbeğin ortası, künde kari taklidiyle, ortada on iki, köşelerde dört ve aralarda altı kollu yıldızlardan oluşan geometrik bezeme ile süslenmiştir. Yıldızların aralarında kalan şemse motifleri, çitalar ve kabaralar altın yıldızla, arada kalan boş zemin kırmızı ve mavi renkte çiçeklerle bezenmiştir. Göbeğin etrafı çiçek ve yaprak desenli bordürlerle süslenmiştir (Önge, 2005) (Bkz. Şekil 3.140).

Şekil 3.140. Bakıbey Konağı, başoda, seki üstü tavanı (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Şekil 3.141. Bakibey Konağı, başoda, seki üstü tavan detayı (Şimşek ve Önkol, 2006)

Şekil 3.142. Bakibey Konağı'nın başodasındaki, seki üstü tavan göbeğinin detayı (Şimşek ve Önkol, 2006)

Oda elemanlarından kalemişi tekniğiyle bezenmiş olanlara, Taş Oda ve Bakibey Konağında rastlanmıştır. Seki altı ve seki üstünü birbirinden ayıran direklikler, ocaklar ve dolaplar bu tekniğin ürünleri olarak gösterilebilir.

Odanın içerisindeki bu ahşapların yer döşemeleri hariç hemen hemen hepsi altın ve gümüş renginde ve kalem işi tekniğiyle süslenmişlerdir(Bkz şekil 3.143). İç mekanlardaki dolaplarda genelde çiçek ve yaprak motifleri işlenmiştir.

Şekil 3.143. Oda elemanlarında kalem işi tekniğiyle yapılmış bezemelere örnekler (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Taş Oda'da, tüm duvar boyunca mevcut olan dolaplarda, dolapların üst bölümünde kalan ahşap bölüm, tavana paralel dikdörtgenlere ayrılmış ve bunların içlerine vazolardan çıkan, şükufe tarzı (çiçek ve çiçek buketi) motifler yerleştirilmiştir (Önge, E., 2005) (Bkz Şekil 3.144).

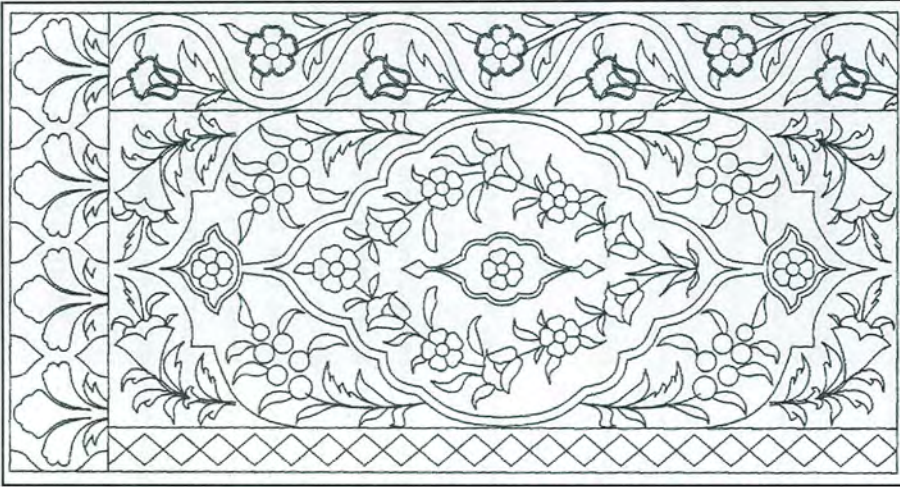

Şekil 3.144. Baş oda da bulunan dolap üstü bezemeleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Oda mekanının en önemli elemanlarından biri olan ocakların, genelde kırmızı renkli bir zemin üzerine, altın yaldızlarla bezendiği görülmüştür (Şekil 3.145, 3.146).

Şekil 3.145. Ocak bezemesine bir örnek (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Şekil 3.146. Ocak bezemesi detay çizimi (Şimşek ve Önkol, 2006)

Özellikle kırmızı rengin hakim olduğu bu kalem işlerinde, siyah, beyaz, sarı, açık-koyu yeşil, eflatun, mavi lacivert ve kızıl kahve renkleri kullanılmıştır (Önge, 1969). Bu bezeme tekniği Osmanlı Döneminde de o dönemin sanat akımlarına uygun bir şekilde devam etmiştir.

Alçı kabartma tekniği, bazı evlerin iç mekan tavanlarında görülmesine rağmen, çoğunlukla, odalarda bulunan şerbetliklerde kullanılmışlardır. Bazı yapılarda renklendirilirken, bazı yapılarda ise, renksiz kullanım tercih edilmiştir. Renklendirilmesi tercih edilen durumlarda, çoğunlukla altın renginin kullanıldığı görülür (Şekil 3.147).

Şekil 3.148. Alçı kabartma üzerine yapılan renklendirme-Sarıoğlu Evi(Burdur Kültür Ve Turizm Müdürlüğü fotoğraf arşivi, 2008)

Özellikle kırmızı rengin hakim olduğu bu kalem işlerinde, siyah, beyaz, sarı, açık-koyu yeşil, eflatun, mavi lacivert ve kızıl kahve renkleri kullanılmıştır (Önge, 1969). Bu bezeme tekniği Osmanlı Döneminde de o dönemin sanat akımlarına uygun bir şekilde devam etmiştir.

Alçı kabartma tekniği, bazı evlerin iç mekan tavanlarında görülmesine rağmen, çoğunlukla, odalarda bulunan şerbetliklerde kullanılmışlardır. Bazı yapılarda renklendirilirken, bazı yapılarda ise, renksiz kullanım tercih edilmiştir. Renklendirilmesi tercih edilen durumlarda, çoğunlukla altın renginin kullanıldığı görülür (Şekil 3.147).

Şekil 3.149. Sarıoğlu Evi ve yapı tescil numarası 1 olan evdeki, alçı kabartma üzerine renklendirme yapılmış şerbetlik örnekleri(Burdur Kültür Ve Turizm Müdürlüğü fotoğraf arşivi, 2008)

Şekil 3.150. Sarıoğlu Evi ve Mısırlılar Evi'ndeki alçı kabartma bezemelerin kullanıldığı şerbetlik örnekleri (Burdur Kültür Ve Turizm Müdürlüğü fotoğraf arşivi, 2008 ve Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

3.6.5. Burdur Türk Evi Taşıyıcı Sistem Özellikleri

Burdur Türk Evleri incelendiğinde, (Türk Evi, Gayrimüslim Evi, Etkileşim Evi) mimari üsluplarında görülen farklılığın taşıyıcı sisteme yansıdığı görülmüştür.

Yöredeki Türk Evleri'nin strüktür sistemine bakıldığında, zemin katların yığma taş, 1. katların ise, ahşap karkas sistemle inşa edildiği görülmüştür. İncelenen 27 adet Türk Evinin hepsinde aynı strüktür sistemine rastlanmıştır.

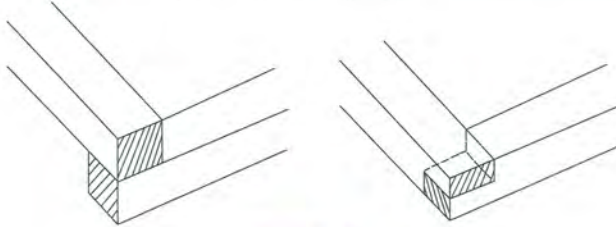

Evlerin yapımı için, öncelikle, taştan bir kaide yapılmış, yapılan bu kaidenin üzerine bir üst katın ahşap çatkılarını oluşturmak üzere ana dikmeler yerleştirilmiştir. Bu dikmelerin aralıkları 1 metre ile 2.5 metre arasında değişiklik göstermektedir. Ana dikmeler, ara kat olan evlerde, bu kat seviyesinde kuşaklarla desteklenmiştir. Ana dikmelerin, üst kat döşemesini taşıma fonksiyonunun yanında diğer bir fonksiyonu da, üst kattaki çıkmaların payandalarına destek olmaktır. Dikmelerin başları bindirme tekniği ile bağlanmıştır (Çetin, 2000).

Zemin katlarda kullanılan yığma taş sistemde malzeme olarak, genelde moloz taşlar kullanılmıştır. Ancak, ekonomik koşulları iyi olan kullanıcıların evlerinde (Burdur Türk Evleri içerisinde 'Bey Evi' diye adlandırılan evler bu gruba örnek gösterilebilir.) yöresel bir malzeme olan 'kurna taşı'ndan elde edilmiş olan kesme taşlar kullanılmıştır (Mehmet Şimşek ile yapılan kişisel görüşme, 2006). Yöredeki, bazı yapıların zemin kat strüktüründe kullanılan taşlar, kullanıcı ve işçi niteliğine göre kaba ve ince yonu taş duvarlar olarak değişiklik gösterirler.

İnşa edilen bu moloz taş duvarların, taşlarının işçiliği ve taşların birleşimini sağlayan derzlerin kalınlığı, yapının inşasının özenine bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Bu yapılarda, duvarlardaki derz aralıkları genelde 2-3 cm' dir. Kaba yonu, büyük taşlar diğer yörelerde olduğu gibi, duvarların yapımında köşelerde bağlantıyı sağlamak için kullanılırlar (Çetin, 2000).

Taşıyıcılığı üstlenen bu duvarlarda, düşeyde ahşap taşıyıcılar kullanılmıştır. Bu yapı elemanlarının kalınlıkları 20-40 cm aralığında değişmektedir. Boyları ise, yapıların kat yüksekliklerine göre değişiklik gösterir. Duvarların dayanımlarının artırılması için, düşey taşıyıcıların yanı sıra, yatayda ahşap hatıllar kullanılmıştır. Bu hatılların boyutlarına bakıldığında, kalınlıklarının 20/25 cm olduğu, boylarının ise, yapıların mekan büyüklükleri doğrultusunda değiştiği görülmüştür. Bu hatıllar yapının köşelerinde birleşerek, bir çerçeve oluştururlar. Bu köşe birleşimleri, bindirme tekniğiyle yapılmıştır. İncelenen Burdur Evlerinde bu teknik iki farklı şekilde uygulanmıştır (Şekil 3.151) (Bu bilgiler, cephe sıvası dökülmüş olan yada onarım aşamasında olan evlerden edinilmiştir).

Şekil 3.151. Zemin kat duvarlarında kullanılan ahşap hatılların köşelerdeki birleşme şekilleri (Eldem ve Soygeniş, 2005)

Hatıllar, 1-1.5 metre aralıklarla duvar içerisine gömülerek yerleştirilmiştir. Pencere ve kapılarda alt ve üst başlık görevini üstlendikleri için yapının bu bölümlerinde, genelde kullanılan, 1-1.5 metrelik aralık göz ardı edilmiş ve hatıllar daha sık aralıklarla kullanılmıştır. Genelde iç duvarların sıvalı olduğu yörede, iç yüzeylerdeki hatıllar, duvarla aynı hizada yerleştirilmiştir. Hatılların yapı içerisinde üstlendikleri diğer bir görev de, kapı ve pencere doğramalarına kasa oluşturmuş olmalarıdır (Çetin, 2000). Hatılların araları birçok evde, çevreden bulunan moloz taşlarla örülmüştür (Şekil 3.152).

Şekil 3.152. Zemin katlarda, açıklıklarda üst ve alt başlık görevini üstlenen ahşap hatıllar (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Zemin kat duvar kalınlığı 40 cm ve üzeri olan bazı konutlarda, ahşap hatıllar bir iç sıva hizasında, bir de dış sıva hizasında olmak üzere çift kullanılmıştır. Mekan köşelerinde bu hatılların sabitlendiği, dikmeler mevcuttur. Bu dikmeleri, birbirlerine bağlayarak, yatay hatılların ve iki yüzeyde bulunan dikmelerin, dışa yönelim isteklerine karşı, alt kat taşıyıcı duvar özelliğini arttırmak için, duvarların içlerine, hatıllar arası, ana hatılların kalınlığında, ahşap, ara bağlantılar yerleştirilmiştir (Şekil 3. 153).

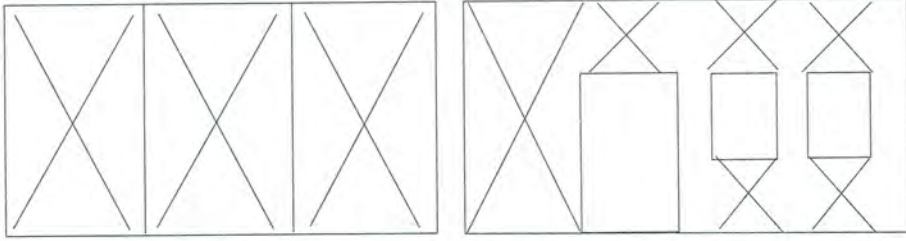

Şekil 3.153. Zemin kat duvarlarında, ara malzemelerle uygulanan sistem(Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf albümü, 2005-2009)

Üst katların taşıyıcı sistem özellikleri incelendiğinde, uygulanan ahşap karkas sistemin, aralarının kerpiçle doldurulduğu görülür. İnşa edilen bu karkas sistemin genel uygulama tekniği aynıdır. Ancak tüm geleneksel evlerde olduğu gibi, yörede de, mekan büyüklüğüne göre uygulamada, yapıya özel durumlar ortaya çıkabilmektedir.

Üst katlarda uygulanan, ahşap karkas strüktür sistemin genel özellikleri incelendiğinde, ahşap çaprazlamaların kullanıldığı görülür. Bu elemanlar duvarların içe ve dışa esnemelerine engel olmak için kullanılırlar. Ahşap karkas strüktür sistemin bir parçası olan çaprazlama sisteminde açıyla kullanılan elemanların boyutlarına bakıldığında yörede, min.18x18 max.25x25 cm kesitinde elemanların kullanıldığı görülmüştür. Bu farklılığın en büyük nedeni, çaprazlamanın duvardaki kullanım alanıdır. Çaprazlamanın kullanıldığı duvar yüzeyinin büyüklüğü ne kadarsa, kullanılan yapı elemanının boyutu da o ölçüde değişiklik gösterir. Dış duvarların kalın, iç duvarların ince yapılması nedeniyle de kullanılan ahşabın boyutlarında farklılıklar meydana gelmiştir.

Duvarlarda açıklıkların olmadığı sağır bölümlerde, çaprazlama elemanları, tavan-taban arası kullanıldıklarında, açıklıkların, olduğu bölümlerde, açıklığın üzerine ve altına olmak üzere iki adet boyutu daha küçük çaprazlamalar atılır (Aziz Usta ile yapılan kişisel görüşme, 2009) (Şekil 3.154).

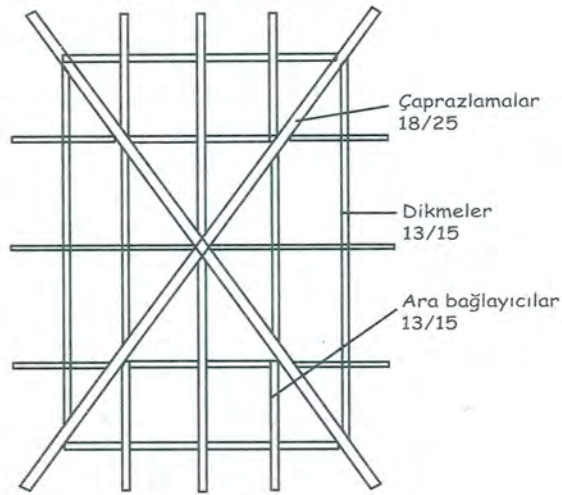

Şekil 3.154. Ahşap karkasın, sağır cephe ve açıklıkları olan cephede uygulanış şeması (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Çaprazlamalar atılırken, 30-45 derecelik açılarının bozulmamasına özen gösterilir. Bu açının oluşturulamayacağı aralıklarda, çaprazlama tek kollu olarak uygulanmış ve dikmelerle bu kolu desteklenmiştir.

Sistemde çaprazlamaların boyutlarına bağlı olarak kullanılan ara dikmeler mevcuttur. Bu dikmeler, çaprazlamaların tavan-taban arasında kullanıldığı durumlarda ve çaprazlamanın yapıldığı iki ahşap eleman arasındaki mesafenin, 100-120 cm olduğu durumlarda, 25-45 cm aralıklarla kullanılan elemanlardır. Dikmelerin boyutları ortalama 13/15 cm kesitte olarak kullanılmıştır.

Dikeyde oluşturulan bu sistemi desteklemesi için bazı durumlarda, bu dikmeleri birbirleriyle ve çaprazlamayla birleştiren, çaprazların kollarının birbirlerinden ayrılma isteğinin tersine yaklaşık 45'er cm aralıklarla yatay bağlayıcılar kullanılmıştır (Bkz Şekil 3.155).

Şekil 3.155 . Ahşap karkas sistem içerisindeki yan elemanların kullanımı(Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Şekil 3.156. Piribaşlar Evi'ndeki, ahşap karkas sistem içerisindeki yan elemanların kullanımı(Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Daha sonra oluşturulan bu ahşap karkas sistemin aralarına kerpiç dolgu yapılmasıyla, yapının duvar yüzeyleri oluşmaya başlamaktadır. Dolgu malzemesi olarak yörede genelde kerpiç kullanılmıştır. Oluşturulan ahşap karkas sistemin dolgu tamamlandıktan sonra, 'bağdadi sistem ' diye

adlandırılan sistem uygulanır.¹ 4-8 cm kalınlığında, 1,5 cm enindeki çıtalarla duvarın iki cephesi de kaplanır.² Çıtaların uzunlukları malzemenin cinsine ve temin edilmesine bağlı olarak değişiklik gösterir.

(1) Bağdadi tekniğinde kalınlığı 1 cm, genişliği 2-3 cm civarında olan ince çıtalar ahşap karkas sistemin her iki yüzüne çakılmaktadır. Ahşap yapılarda bağdadi tekniği 18. yüzyılın başlarında İstanbul'da uygulanmaya başlanmış olup daha sonra diğer merkezlere de yayılmıştır (Tülay E., 1998).

(2) Kullanılan bu çıtalara yörede 'yamşak' denilir. (Mehmet Şimşek ile Yapılan Kişisel Görüşme, 2006)

Şekil 3.157. Piribaş Evi restorasyon sürecindeki, özgün ve değiştirilmiş bağdadi sistem çıtaları(Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Deprem bölgelerinde teknik inceleme yapanlar genellikle bağdadi yapıların deprem performansları hakkında olumlu görüşler aktarmışlardır. Sistemin gelişimi; Burdur yöresinin tarihsel sürecinde de değinildiği gibi 1. derece deprem bölgesi olmasından dolayı çok önemlidir. Bazı yapıların, birkaç büyük depremle karşı karşıya kalmalarına rağmen günümüze ulaşabilmelerindeki en büyük faktörlerden birisi de bu sistemin kullanılmasıdır. Bu sistem yapılırken bağdadi çıtaların kesitlerinin dikdörtgen olmamasına dikkat edilmelidir. Kesitlerin dikdörtgen olduğu durumlarda, siva tutması zorlaşır ve sistem sağlamlığını yitirir.

Çıtaların döşenmesi sürecinde, azda olsa boşluk bırakmaya özen gösterilir. (1-3 cm) Bu boşluklar duvarların üzerlerine uygulanacak olan sıvaların daha kolay sabitlenmesini sağlamaktadırlar.

Yörede kullanılan sıva genelde, 2,5-3 cm kalınlığında uygulanmıştır. Bu sıva yörede bol miktarda bulunan 'aktoprak' ve saman karışımından elde edilen kırıtlı sıvadır. Zamanla sıva içerisinde kireç kullanılmaya başlandığı bilinmektedir (Aziz Usta ile yapılan kişisel görüşme, 2009) (Şekil 3.158).

Şekil 3.158. Burdur Türk Evlerinde kullanılan bir sıva örneği (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Üst kat duvarlarının iç ve dış kısımları tamamen sıvalıdır. İncelenen yapılar içerisinde, bu duruma uymayan bir tane Burdur Türk Evi mevcuttur, bu ev Taş Oda'dır. Bu yapının bir bölümünde, zemin kat ve 1. katta özenli bir örgü ile inşa edilen, kesme taş duvarlar kullanıldığı için üzeri sıvanmamıştır.

Zemin katlarda ise, bazı yapılarda sıva kullanılmadığı görülmüştür. Sıva kullanılmayan yapılar genelde, zemin katlarında kesme taş kullanılan ve taş örgüsü özenli olan yapılardır. Bu duruma örnek olarak Taş Oda ve Bakibey Konağı gösterilebilir.

Sıvanın uygulanmasından sonra, sıva üzerine, 'kaymak kireç' denilen, kireçten kullanılmaktadır (Aziz Usta ile yapılan kişisel görüşme, 2009).

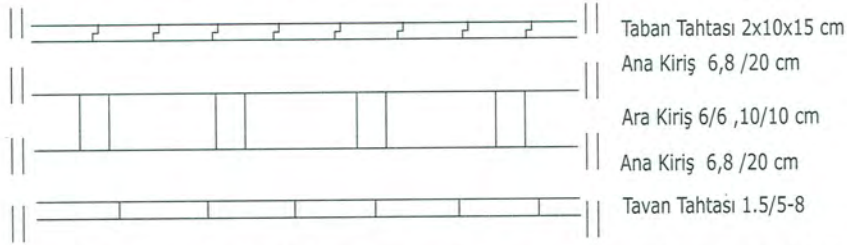
Burdur Türk Evleri'ndeki döşemeler incelendiğinde; yapının katlarına göre döşeme özelliklerinin de değişiklik gösterdiği görülmektedir. Örneğin yapıların genelde müstemilat yada servis bölümlerinin bulunduğu zemin katlardaki döşemeler genelde topraktır. Bu toprağın üzerine daha ince olmak üzere yöresel malzeme olan aktoprak serilmiştir. Servis mekanlarının haricindeki mekanlarda günlük yaşam içerisinde, zemindeki toprak üzerine, çul, hasır yada yöreye özel, kalın kilimlerin serildiği görülmektedir. Bazı yapıların zemin katlarındaki servis mekanlarında ise 20-25 cm enindeki ahşaplarla döşenmiş ahşap kaplamalar görülmektedir. Üst katlardaki birimlerde tamamen ahşap kaplama kullanılmıştır. Yapılarda kullanılan kirişler ana ve tali kirişlerin birlikteliğinden oluşmuştur (Çetin, 2000).

Kullanılan ana döşeme kirişler, 1.5 / 2 metre aralıklarla yerleştirilmiştir. Birinci kat döşemelerinde, 20/15, 20, 30 boyutlarında yastık kirişler kullanılarak bir çerçeve oluşturulmuştur (Bu kirişler kullanılırken, dayanımlarının yüksek olması için yuvarlak kesitli olmalarına özen gösterilir-Aziz Usta ile yapılan kişisel görüşme, 2009). Daha sonra 6/20 yada 8/20 cm boyutlarındaki ana kirişlerin, yaklaşık 25'er cm aralıklarla yerleştirilmesiyle, döşemenin ana hatları meydana getirilir. Bu kirişler yastık kirişlerin üzerlerine bindirilirler ve bağlayıcılar aracılığıyla sabitlenirler.

Ana kirişlerin yerleştirilmesinde, kirişlerin, döşenecek olan mekanın, eni doğrultusunda olmasına özen gösterilmiştir. Yerleştirilen bu ana kirişlerin

aralarına, bu kirişlerin hareket etme, esneme yönelimlerine direnmesi için, ara kirişler yerleştirilir. Bu kirişlerin boyutları 6/6 ve 10/10 cm arasında değişiklik gösterebilmektedir. Bu kirişler, oda mekanının büyüklüğüne bağlı olarak, ihtiyaç duyulduğu çokluğa göre, 1,5-2 metre aralıklarla yerleştirilmektedir. Bu kirişlerin, aynı özelliklerde, ana kirişlerin diğer taraflarına da yerleştirilmesiyle, çift cidarlı bir döşeme sistemi elde edilmektedir.

Şekil 3.159. Burdur Türk Evlerinde kullanılan döşemelerin kesiti(Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Ara kirişlere alttan bağlanan, ana kirişlerin üzeri, kullanıcısının ekonomik koşullarının iyi olduğu evlerde, özellikle mekanlarda, örneğin başoda da, 2/10, 15 cm boyutlarında, tavan tahtası ile kaplanmış ve üzerinde bezemeler mevcuttur. Bazı yapılarda ise, tavan tahtasının üzerine ayrıca bezemeli bir döşeme daha çakılmıştır. Diğer mekanlarda, örneğin, harem bölümünde ve yan odalarda, kullanıcısının ekonomik koşullarının çok iyi olmadığı evlerde, ahşap döşeme kirişlerinin, tamamen açık bırakıldığı yada bezemesiz, ahşap rabıta kaplamalarına rastlanmıştır.

Geleneksel Türk Evleri'nin cephe kurgusundaki ana öğelerden biri olan çıkmalar, Burdur Türk Evlerin, genelde, ana kirişlerin, mekanın dışına, çıkma sonuna kadar uzatılmasıyla taşınılmaktadırlar. Ana kirişlerin mekanda sona ermesi, cephe dışına uzanmaması durumunda, çıkmanın büyüklüğü kadar uzunluktaki kirişler ana kirişe bindirme tekniği ile eklemelenmişlerdir. Bu kirişlerin eklenme teknikleri olarak genelde, yapıların zemin kat hatıllarındaki ve döşemelerdeki yastık kirişlerin birleşimdeki, bindirme tekniği kullanılmıştır (Şekil 3.151). Daha sonra bu çıkmalar, farklı şekillerde oluşturulmuş olan payandalarla, desteklenmektedirler.

Zemin katlarda taş yığma sistem, üst katlarda, ahşap karkas sistem kullanılmış olan sistemin, yığma duvar temellerinde, geleneksel yığma duvar temellerinde olduğu gibi, betonarme yada taş sürekli temel olarak yapıldığı düşünülmektedir. Temel sömelini oluşturan taşlar, gerekli dayanımı sağlayabilmeleri için, iri taşlardan temin edilmektedir. Anadolu'da geleneksel olarak zemin düzeltildikten sonra 15-20 cm kalınlığında kum serilir ve daha sonra temel yapımına geçilir (Çetin, 2000). Temel yapılmadan önce gerçekleştirilen bu düzenlemeler Burdur yöresindeki incelenen Türk Evleri'nin temellerinin yapımında da uygulanmaktadır. Temel altına serilen kumun zemin suyunu yapıya iletmemesinin yanında, depremde yer sarsıntılarını sönmülmesi açısından da yararı vardır.

Burdur Türk Evleri'nde de yapılara temel oluşturmak için, öncelikle, taştan bir kaide yapıldığı, yapılan bu kaidenin üzerine bir üst katın ahşap çatkılarını oluşturmak üzere ana dikmelerin yerleştirildiği bilinmektedir. Bu amaçla kullanılan taşların boyutlarının büyük olması, 1. dereceden deprem kuşağında olan Burdur İli için, özellikle tercih edilmiştir (Çetin, 2000).

3.6.6. Burdur Türk Evi Kullanılan Malzemeler ve Özellikleri

Yörenin coğrafi konumunun konut mimarisi üzerindeki etkileri değerlendirildiğinde, coğrafi konumun iki farklı şekilde kendini göstermiş olduğundan, Geleneksel Burdur Evleri mimari özellikleri bölümündeki, coğrafi özellikler kısmında detaylı bir şekilde söz edilmiştir. Bu iki bölüm arasında bağlantı kurabilecek olan nokta ise, konuma bağlı olarak kullanılan malzeme çeşidi ve yörenin iklim koşullarıdır. Bu yörede; malzeme çeşidi ve kullanımı değerlendirildiğinde, yöredeki yapılarda kullanılan malzemenin, genelde yöresel malzeme olduğu görülür. Bu malzemelerin sık kullanılmalarının ve yöredeki yapılarda bir karakteroluşturmalarının, malzeme çeşidine göre farklı sebepleri bulunmaktadır. Burdur Türk Evlerinde, ahşap, taş, kerpiç ve pişmiş toprak malzemeler kullanılmıştır.

Burdur Türk Evlerinde kullanılan ahşaplar, evlerin yapıldıkları dönemde, il çevresinde oldukça büyük alanlar kaplayan ormanlardan temin

edilmiştir. Bu ormanların varlığı, miktarı ve barındırdığı ağaç çeşitliliği, 'Türkiye Kılavuzu' adlı eserde belirtilmiştir. Eserde Orak, (1946), "Burdur İli'nin toprakları istifade yönünden bu şekilde bölümlere ayrılabilir: Arazisinin % 42'sini çayır, yayla ve otlaklar, % 21 'ini ekili topraklar, % 14'ünü ormanlar, % 17'sini fundalıklar ve geri kalanının da meyvelik ve gül bahçeleriyle kaplı olduğu bilinmektedir. Burdur İli'ndeki dağların büyük bir bölümü ormanlarla kaplıdır. Bu ormanlarda, karaçam, katran, akçam, ardıç ve meşe ağaçları mevcuttur. Dere Kenarlarında çeşitli meyve ve kavaklar yetiştiren, bahçeler bulunur. Meyvelerin içerisinde en çok ceviz yetiştirilmektedir." diye söz etmiştir. Yazıda da sözü geçen ağaçların, çevrede çok miktarda bulunmaları kolay temin edilmelerini ve nakliyelerinin fiziksel-ekonomik uygunluğunu sağlamıştır.

Ağaçlardan elde edilen ahşap malzemeler, yörede, dayanımlarına göre yapının farklı alanlarında kullanılmışlardır. Örneğin ardıç ağacı dayanımının yüksek olması nedeniyle, evlerin birçoğunda, strüktürel sistem elemanı olarak, taşıyıcı amaçlı kullanılmıştır. Bu amaçla bazı yapılarda da meşe ağacı kullanıldığı bilinmektedir. İç mekanlarda yapı sahibinin ekonomik durumunun iyi olduğu durumlarda ceviz ağacından elde edilen ahşap malzeme, diğer evlerde ise, kavak ve akçam kullanıldığı görülmüştür.

Ahşap malzeme, tüm Türk Evleri'nde olduğu gibi, Burdur Türk Evleri'nde de, birçok yerde kullanılmıştır. Öncelikle, evlerin 1. kat yapım sistemi olan ahşap-karkas sistemin oluşturulmasında ana ve yan eleman olarak kullanılmıştır. Bunlar, dikmeler, kirişler, çapraz bağlayıcılar ve hatıllardır. Bunun yanı sıra, çatıda kullanılan ahşaplar, çıkmalar ve bunlar üzerindeki eli böğründeler, döşemeler, tavanlar, (yörede döşeme kaplama malzemesi olarak genelde, 2-3 cm kalınlığında ve 20-25 cm aralığında olan ahşaplar kullanılmıştır), merdivenler vb. dir.

Ayrıca, iç mekan elemanı olarak yaşama büyük katkıda bulunan sabit yada hareketli oda elemanları da ahşap malzemeden yapılmıştır. Yüklük, dolap ve bunların devamındaki duvar kaplamaları, seki altı ve üstü, terekler, şerbetlikler, tavan ve duvar süslemeleri, ocaklar, sütunçeler, doğramalar ve pervazlar bu kullanımın sık rastlanan örneklerindendir. Dış mekana yansıyan ahşap malzemeden yapılmış elemanlar ise, doğramalar, korkuluklar, dış sofanın yapımında kullanılan elemanlar, abdestlikler, eli böğründeler, vb. dir.

Pişmiş toprak malzemeye, Burdur Türk Evlerinde çatılarda alaturka kiremit şeklinde rastlanmıştır.

Harç, yapılarda bağlayıcı özelliğinin yanı sıra, sıva olarak da kullanılır. Harçların tuğla ve taş örülmesinde kolaylık sağlaması için su tutma

ve akıcılık özelliklerini koruyabilmeleri gerekmektedir. Bunun için içlerine kil ya da kireç takviye edilir. Burdur Türk Evlerinde yapı malzemeleri arasında bağlayıcılık görevinde kullanılmıştır. Bu malzeme ile 2-3 cm kalınlıklarında derzler oluşturulmuştur.

Kerpiç; yalıtkan bir malzemedir. Kullanıldığı mekanda nemin dengelenmesini sağlar. Burdur yöresinde önemli bir yapı malzemesi olarak karşımıza çıkmasının iki nedeni vardır. Birincisi; imalatının ve işçiliğinin çok ucuz olmasıdır. İkinci neden ise, bu yöredeki kerpiçlerin Burdur'da çok bulunan 'aktoprak'tan üretilmiş olmasıdır (Çetin, 2000). Bu malzeme, ahşap-karkas sistemle yapılmış olan, Burdur Türk Evleri'nde, sistemin dolgu malzemesi olarak kullanılmıştır.

Aktoprak; Burdur yöresinde bulunan bir toprak çeşididir. Killi toprak da denilir. Yörede bol olması nedeniyle maliyeti düşüktür. Kimyasal yapısının killi toprağa çok benzemesi nedeniyle yapılarda birden çok yerde kullanılmıştır. Örneğin; Türk Evleri'nin büyük bir bölümünde kullanılmış olan kerpicing yapımında, evlerin zemin katlarında, servis mekanı yada müstemilat olarak kullanılan mekanların zeminlerinde ve bazı yapılarda iç ve dış cephe sıvasında kullanılmıştır.

Taş; hava etkilerine en fazla dayanan ve bağlantı gerektirmeden yüzey, sistem oluşturabilen tek malzemedir. Statik yönden dayanıklı ve emniyetlidir. Basınca karşı çok dayanıklı, çekmeye karşı ise zayıf bir malzemedir. Taşların basınç dayanımları cinsine, oluşum şekline ve mineral yapısına bağlıdır (Bozoğlu, 1998). Burdur Türk Evleri'nde, genelde zemin kat taşıyıcı duvarlarında, taşıyıcı ve dış kaplama malzemesi olarak, merdivenlerde de taşıyıcı eleman olarak ve basamaklarda taş kullanımı mevcuttur. Yapıda farklı yerlerde kullanılmış olması yörede iyi bir taş işçiliği gerektirmiştir.

Burdur'da yapılarda sıklıkla kullanılan taş 'kurna taşı' adıyla anılan taştır. Bu taş dayanımlarına göre yapının farklı bölümlerinde kullanılmıştır. Örneğin, diğerlerine göre dayanımı yüksek olan taşlar taşıyıcı görevini üstlenmiştir. Burdur Türk Evleri'nde taşıyıcılığı üstlenen, kurna taşları içerisinde en dayanıklı olan taş, 'köfeki taşı' da denilmektedir. Dayanım gerektirmeyen ancak, cephede kullanılması sebebiyle ince yonu ve özenli bir şekilde, işlenmesi gereken taşlar, kolay işlenilebilir özelliği olan taşlardan tercih edilmiştir (Mehmet Şimşek İle Yapılan Kişisel Görüşme, 2007).

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

Yapılan çalışmanın 'kuramsal temeller' bölümünde, Burdur Kenti ve kent merkezi içerisinde bulunan 'Tarihi Ticari Merkez' ve 'Etkileşim Geçiş Sahası'na ilişkin bilgiler verilmiştir.

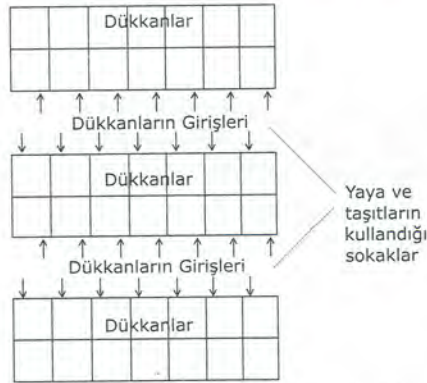

Bu bilgilerin altlık olarak kullanılması ve yapılara ilişkin hazırlanan envanter fişlerindeki bilgilerin derlenmesiyle, bu iki tarihi merkeze ilişkin bulgular ortaya çıkmıştır. 'Araştırma Bulguları' diye adlandırılan bu bölümde, ulaşılan bu bulguların genel değerlendirilmesi yapılmıştır.

Tarihi Ticari Merkez'e ait bulgular, yapıların ticari çeşitliliği, konumlanmaları, çarşı içindeki kullanımın nasıl sağlandığı ve ticari mekanların mimari üslupları yönlerinde derlenmişlerdir.

Tarihi Ticari Merkez'e ilişkin yapılan incelemeler sonucunda, bu alandaki;

- Yapıların büyük bir bölümünün ticari kullanımda olduğu,
- Yapı yerleşimlerinin genelde bitişik nizam geliştiği,
- Yapı konumlanmalarında eğimin etkili olduğu,
- Yaya ve araç sirkülasyonunda, eğime dik ve paralel olan yolların beraber kullanıldığı
- Ticari mekanların arka cephelerinin bitişik olduğu ve girişlerinin ön sokaktan sağlanmış olduğu, (Bkz. Şekil 4.1)
- Hakim cephe tipi değerlendirildiğinde, ticari mekanların girişlerinin, kemerli girişler ve düz girişler olmak üzere iki farklı tipte olduğu, (Çizelge 4.1)

Şekil 4.1. Ticari mekanların konumlanış biçimleri(Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Alanda meydana gelen yangının sonucunda, günümüze yalnız 6 adet ticar mekanın özgün durumda ulaşabildiği saptanmıştır.

Çizelge 4.1. Tarihi Ticari Merkez'deki dükkanların hakim cephe tipleri(Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

TARİHİ TİCARİ MERKEZDEKİ DÜKKANLARIN HAKİM CEPHE TİPLERİ			
	SÜTUN BAŞLIĞI OLMAYAN GİRİŞLER	SÜTUN BAŞLIĞI ÜSTTE OLAN GİRİŞLER	SÜTUN BAŞLIĞI ALT KOTTA OLAN GİRİŞLER
KEMERLİ DÜKKAN GİRİŞLERİ			
KEMERSİZ DÜKKAN GİRİŞLERİ			

«Etkileşim Geçiş Sahası» bölgesindeki konut dokusu, envanter fişlerinin hazırlandığı dönemde, tipolojiyi değiştirecek nitelikte, tescili olmayan tarihi yapılara rastlanmadığı için, tescilli yapılar üzerinden incelenmiştir.

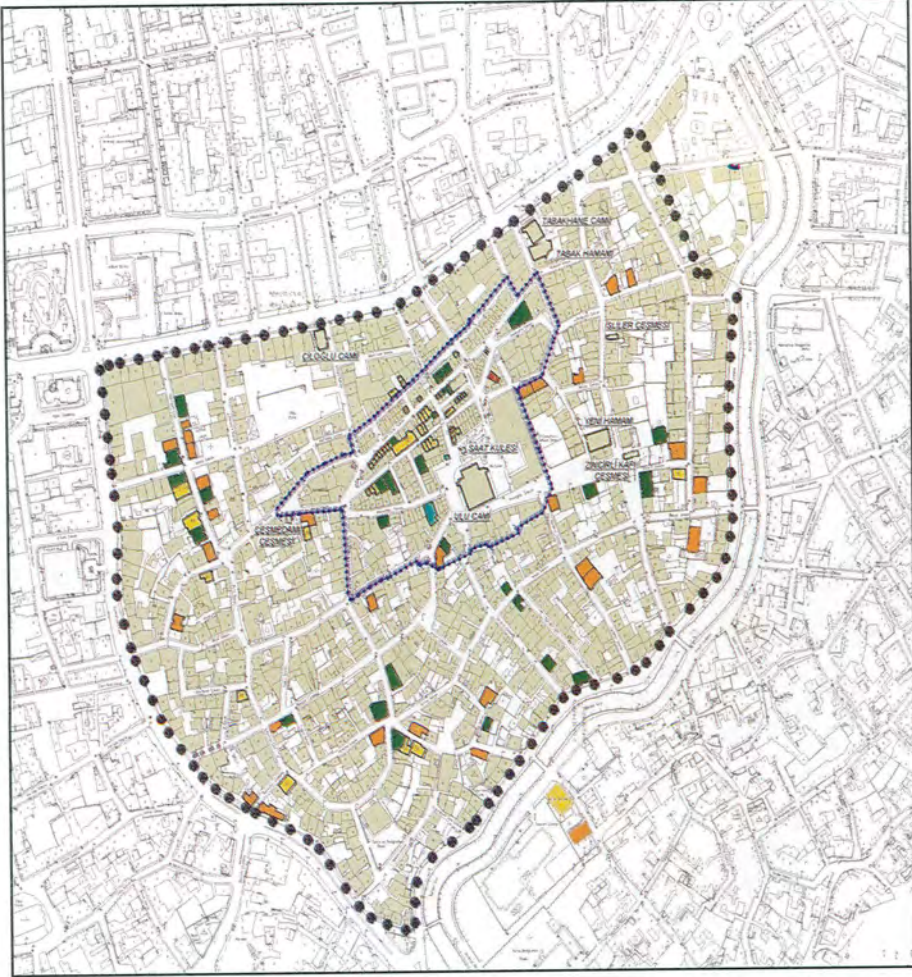
Bu inceleme sonucunda, öncelikle tescilli konutlar, mimari üsluplarına göre ayrılmıştır. Bu ayrım, içerisinde, 3 farklı mimari üslubu barındırmaktadır. Bu yüzden bu evler, 'Türk Evi', 'Gayrimüslim Evi' ve 'Etkileşim Evi' adı altında değerlendirilmiştir (Bkz. Şekil 4.2).

Belirlenen bu üç ev tipinden, 'Türk Evi' detaylı bir şekilde çalışılmıştır. Öncelikle oluşumunu etkileyen faktörler ele alınmış daha sonra evlerin, mimari özellikleri incelenmiştir.

Burdur Türk Evi mekan örgütlenmesinde, zemin kat kullanımına bakıldığında, bahçe /avlu kullanımında, diğer Geleneksel Türk Evlerinde de görüldüğü gibi, evin birçok işlevinin bu mekanlarda yapıldığı görülür. Bahçelerde / avlularda gerçekleştirilen, günlük işler için, bazı yapılarda, yarı-açık ve kapalı mekanlar meydana getirilmiştir.

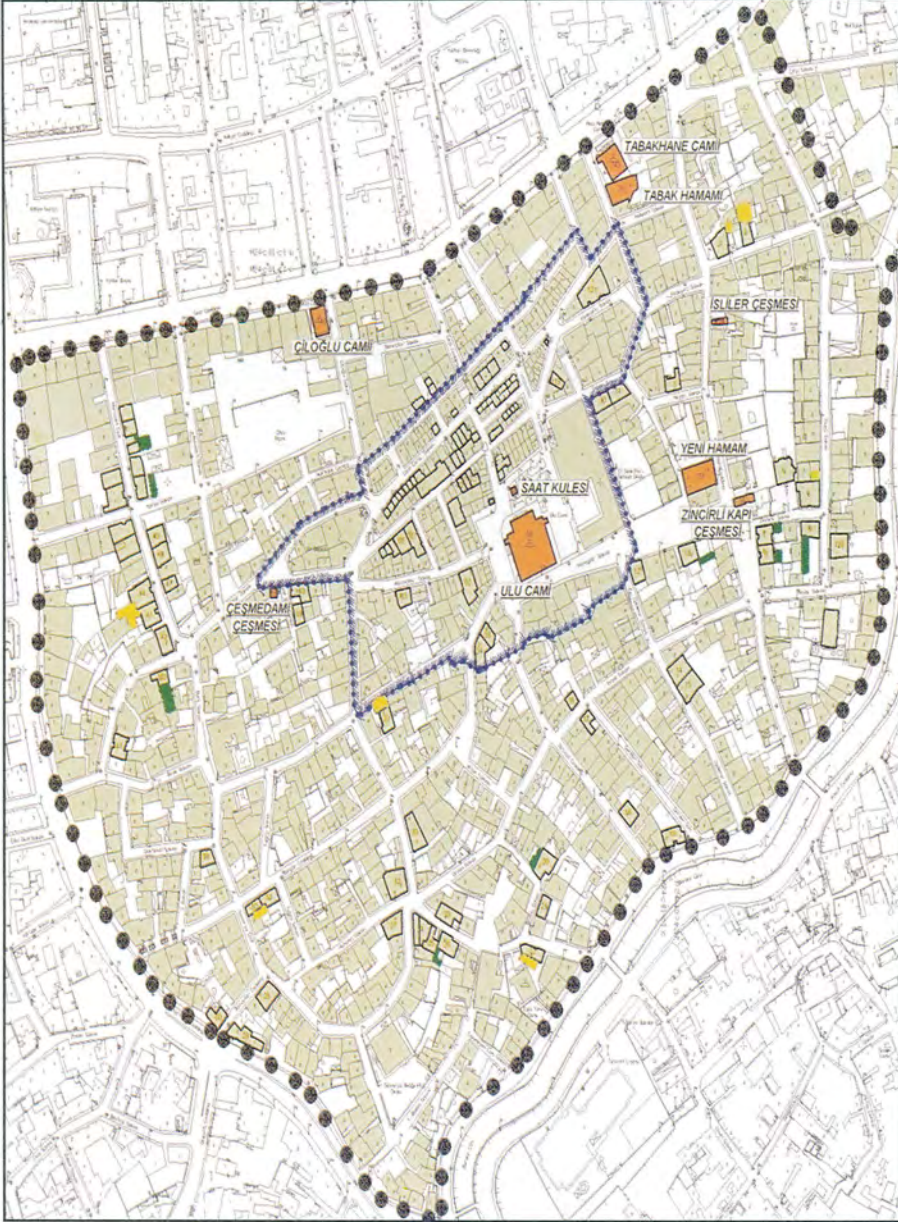
Sofalar, çardaklar ve taşlıklar sözü edilen yarı-açık mekanları, müstemilatlar (tahtaniler) ise kapalı mekanları oluşturmaktadır. Evlerin mutfakları, çamaşırlıkları, yardımcıların kaldığı odalar ve bazen işliklerin bu yapıların içlerinde oldukları görülmüştür. İncelenen Burdur Türk Evleri içerisinde 6 adet evin müstemilatı mevcuttur (Bkz. Şekil 4.3).

Şekil 4.2. Burdur Kentsel Sit Alanı içerisinde Türk Evi, Gayrimüslim Evi ve Etkileşim Evlerinin alan içerisindeki dağılımı (İmar paftası Burdur Belediyesi'nden temin edilmiştir) (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf albümü, 2005-2009)

Türk Evi Gayrimüslim Evi Etkileşim Evi

Şekil 4.3. Kentsel Sit Alanı içerisindeki, Türk Evlerinde ve diğer evlerde mevcut olan müstemilat birimleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf albümü, 2005-2009)

Türk Evlerindeki Müstemilatlar

Türk Evlerindeki Müstemilatlar

Evlerin genel mekan örgütlenmelerine bakıldığında, Geleneksel Türk Evi mekan örgütlenmesinden farklı olmadığı görülmüştür. Farklı olan nokta, yörenin sosyo-ekonomik koşulları açısından önemli olan, halıcılık, bağcılık ve dokumacılık zanaatlarının uygulanması için zemin katlarda oluşturulan işliklerdir. Bu işlik mekanları içerisinde yapılacak zanaata göre ayrı bir iç mekan düzenlemesine gidilmiştir(Bkz. Bölüm, 3.5.2.1., 3.5.2.2., 3.5.2.3.).

Evler sofa biçimlenişleri bağlamında incelendiklerinde, 5 farklı plan tipi ortaya çıkmıştır. Bunlar;

- İç sofalı
- Dış sofalı
- Orta sofalı
- Çift yapılı iç avlulu evler ve
- Sofanın hem iç hem dış mekan olarak hizmet ettiği evlerdir.

İncelenen Türk Evlerinin, iç sofalı plan tiplerine bakıldığında, 4 farklı plan tipi ile karşılaşmıştır. Bunlardan birinci tip, iç sofanın yapının ortasında 'I' şeklinde bulunduğu halidir. Bazı yapılarda, bu şekilde konumlanmış olan sofa üzerinde köşkün bulunduğu da görülmüştür. Bu tür mekan örgütlenmesine sahip olan 5 yapı mevcuttur. Bu yapılar; yapı tescil numarası, 6,37, 49, 51 olan yapılar ve Piribaş Evi'dir.

İkinci tip iç sofalı mekan örgütlenmesinde sofa yanda konumlanmıştır. Bu sofa biçimlenişinde, bazı yapılarda, mekanların sofanın tek tarafında konumlanmış olduğu görülür. Bazı yapılarda ise, mekanlar sofayı iki cepheden sarmış durumdadır. Bu tür mekan örgütlenmesine sahip olan yapılar, yapı tescil numarası, 2, 54 ve 30 olan yapılardır.

Üçüncü tip iç sofalı mekan örgütlenmesinde, sofa 'L' biçiminde konumlanmıştır. Bu mekan örgütlenmesine sahip olan ev, yapı tescil numarası 28 olan evdir.

Dördüncü tip iç sofalı mekan örgütlenmesinde, sofa ortada konumlanmış ve üç cephesinde mekanlar konumlanmıştır (Bkz Çizelge 4.2).

Çizelge 4.2. İncelenen Türk Evlerindeki iç sofalı plan tipleri(Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

BURDUR TÜRK EVLERİ-İÇ SOFALI PLAN TİPLERİ		
İÇ SOFALI BİRİNCİ PLAN TİPİ	İÇ SOFALI İKİNCİ PLAN TİPİ	İÇ SOFALI ÜÇÜNCÜ PLAN TİPİ
İç Sofalı Birinci Plan Tipi (Sofada Köşkün Bulunduğu Durum)	İç Sofalı İkinci Plan Tipi (Sofayı İki Cephesinin Kapalı Olduğu Durum)	İÇ SOFALI DÖRDÜNCÜ PLAN TİPİ

İncelenen Burdur Türk Evlerinde, dış sofalı evlerin mekan örgütlenmelerine bakıldığında, sofaların biçimlerinin 'T' şeklinde olduğu görülür.

Bazı evlerin sofalarında bir adet, bazılarında ise daha fazla sayıda köşk mekanı bulunmaktadır(Bkz Çizelge 4.3.). Bu yapılar, Bakibey Konağı, Taş Oda, Hatip Hocalar Evi ve yapı tescil numarası 37 olan evlerdir.

Bakibey Konağı'nda, sofanın bir bölümünde köşk bulunmaktadır. Mekanların sofanın tek cephesinde ve iki cephesinde konumlanmış olduğu mekan örgütlenmeleri mevcuttur.

Çizelge 4.3. İncelenen Türk Evlerindeki dış sofalı plan tipleri(Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

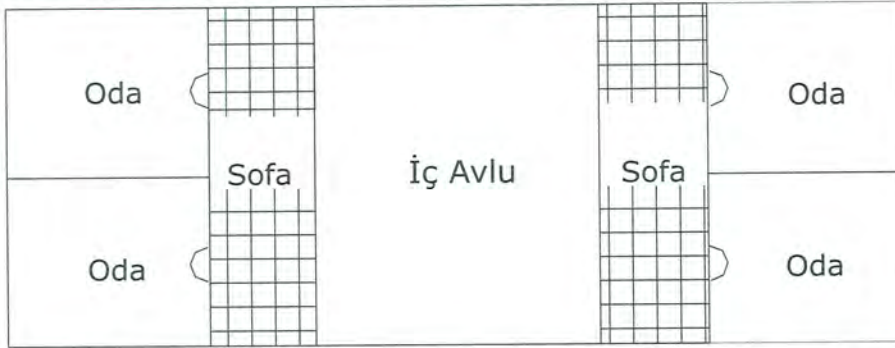
BURDUR TÜRK EVLERİ-DİŞ SOFALI PLAN TİPLERİ				
DİŞ SOFALI PLAN TİPLERİ - BİRİNCİ TİP		DİŞ SOFALI PLAN TİPLERİ - İKİNCİ TİP		
SOFADA KÖŞKÜN BULUNMADIĞI PLAN TİPİ	SOFADA TEK KÖŞKÜN BULUNDUĞU PLAN TİPİ	SOFADA ÇİFT KÖŞKÜN BULUNDUĞU PLAN TİPİ	SOFADA TEK KÖŞKÜN BULUNDUĞU PLAN TİPİ	DİŞ SOFALI PLAN TİPLERİ - İKİNCİ TİP

İncelenen Burdur Türk Evleri'nde yalnızca, yapı tescil numarası 52 olan ev, orta sofalı mekan örgütlenmesine sahiptir(Çizelge 4.4).

Çizelge 4.4. İncelenen Türk Evlerindeki orta sofalı plan tipi(Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

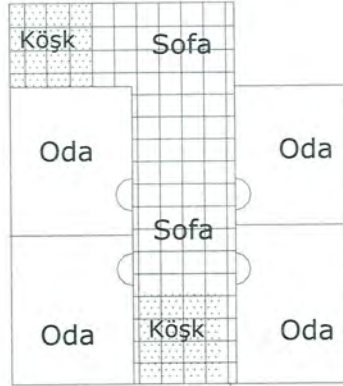

İç avlulu çift yapılı mekan örgütlenmesinden, incelenen Burdur Türk Evlerinde 2 adet yapıda mevcuttur (Şekil 4.5). Bu evler yapı tescil numarası 47 olan Osman Uysal Evi ve yapı tescil numarası 40 olan, Yağcı Kadirler Evi'dir. Osman Uysal Evi'nde avluya bakan iki yapının sofasından bir tanesi iç sofa, bir tanesi dış sofadır. Yağcı Kadirler Evi'nde ise her iki sofada kapalı sofadır.

Şekil 4.5. İncelenen Türk Evlerindeki iç sofalı çift yapılı plan tipi (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

İncelenen Burdur Türk Evleri'nde, aynı sofa üzerinde açık ve kapalı mekanın bulunduğu farklı bir mekan örgütlenmesi daha mevcuttur. Mısırlılar Evi bu kurguya sahiptir. Yapının iki adet köşkü bulunmaktadır. Bu köşkerlerin bir tanesi yarı açık mekana, bir tanesi ise, kapalı mekana hizmet vermektedir.

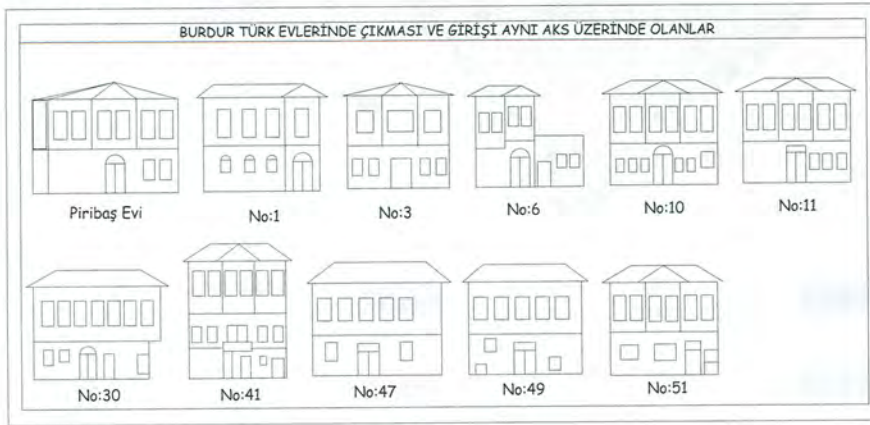

Şekil 4.6. İncelenen Türk Evlerinde, tek sofanın açık ve kapalı mekana sahip olduğu plan tipi (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Çalışma içerisinde, değerlendirilen Türk Evlerinin cephe özellikleri, açıklıklar, cephe elemanları, çıkmalar, çatı - saçaklar ve bezeme özellikleri olarak gruplandırılmıştır.

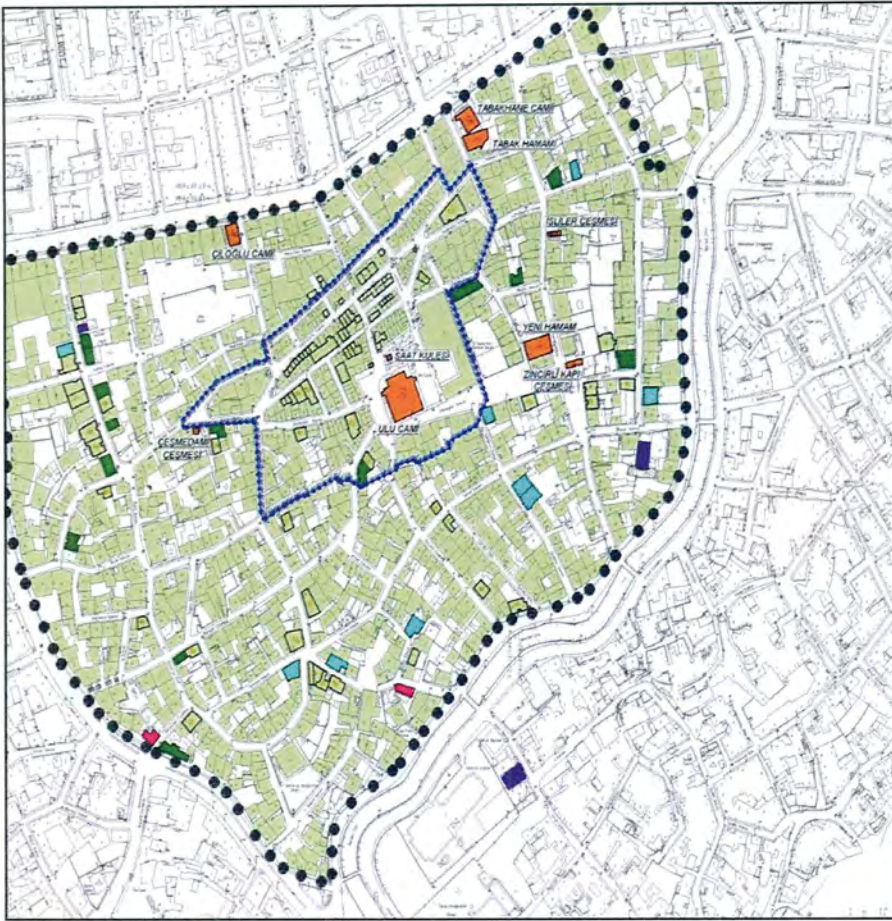
Cephelere ilişkin tipolojik çalışma, yapıların çıkmaları ile girişleri arasındaki bağlantı yoluyla yapılmıştır. Çıkması ve girişi aynı cephede olanlar, çıkması ve girişi aynı cephede olmayanlar (9 adet yapı), çıkması ve girişi aynı cephede ve aynı aks üzerinde olanlar (11 yapı), çıkması ve girişi aynı cephede ancak aynı aks üzerinde olmayanlar, olarak dört gruba ayrılmıştır (Şekil 4.7).

Çizelge 4.4. Girişleri ve çıkmaları aynı aks üzerinde olan, Burdur Türk Evlerinin cephe kurguları şeması (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf albümü, 2005-2009)

Yapıların zemin kat ve 1. kat, cephe kurgularına bakıldığında, 27 yapının hiçbirinin tüm cephesinin, bir diğeri ile aynı olmadığı görülmüştür. Yalnız üst kat cephe kurguları değerlendirildiğinde, 12 adet yapının üst kat biçimlenişinin simetrik olduğu görülür. (Şekil 4.8) Diğer yapılarda ise, üst katlarda asimetrik bir cephe kurgusu mevcuttur.

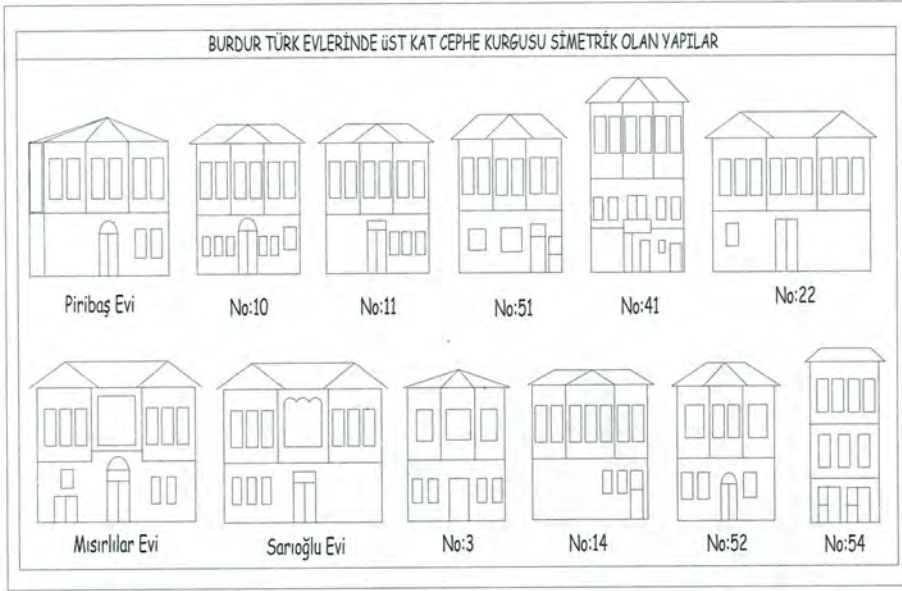

Giriş ve çıkmaları aynı cephe, farklı aks üzerinde konumlananlar	Giriş ve çıkmaları farklı cephelerde konumlananlar
Giriş ve çıkmaları aynı cephe ve aynı aks üzerinde konumlananlar	Giriş ve çıkmaları aynı cephede, simetrik aks üzerinde konumlananlar

Şekil 4.7. Burdur Türk Evleri'nde yapı girişleri ve cumbaların farklılıklarına göre yapılan, konum analizi paftası (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Çizelge 4.5. İncelenen Burdur Türk Evlerinde, üst kat cephe düzeni simetrik olan yapıların cephe kurguları şeması (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

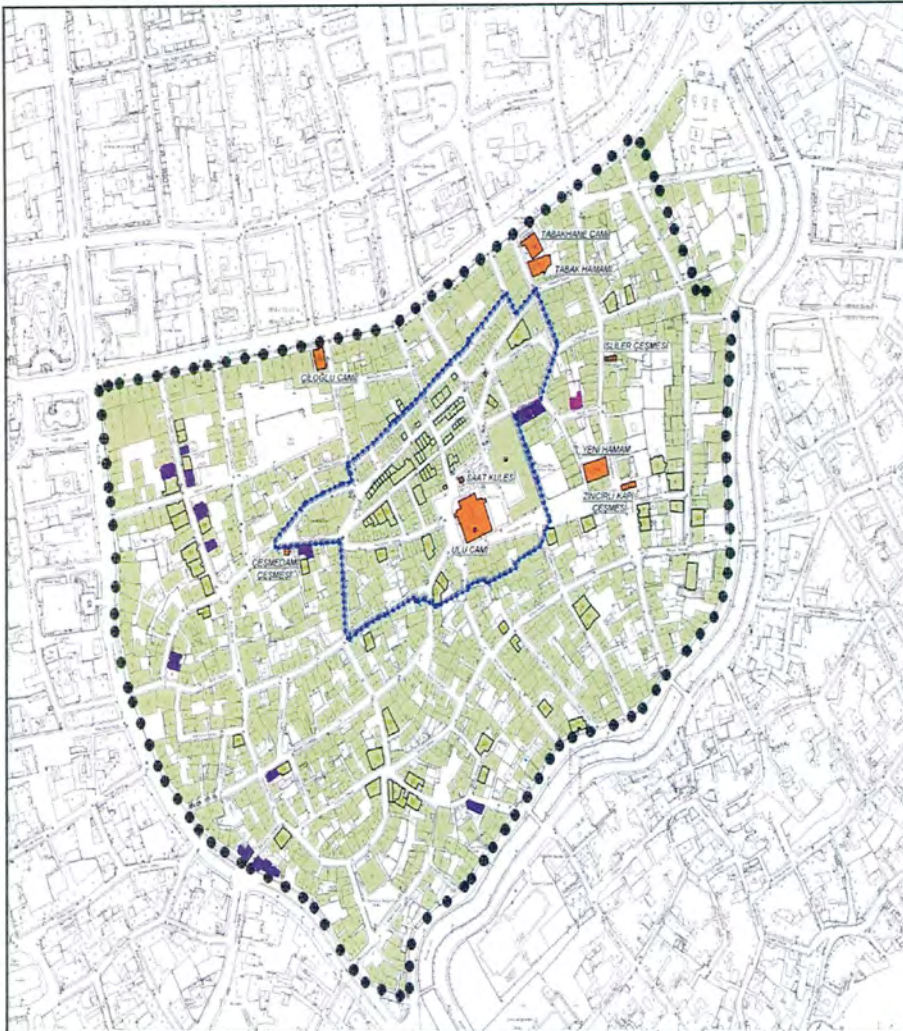

Cephelerin giriş ve çıkımlarına göre yapılan sınıflandırmalarında kullanılan 4 farklı parametreye göre, yapıların konumları aşağıdaki çizelgede sunulmuştur.

İncelenen Burdur Türk Evleri'nin, dış cephe kurgularında hakim cephe tipi araştırıldığında, 27 yapının hepsinin farklı tip cephe kurgularının olduğu ortaya çıkmıştır. Bunlar içerisinde hakim cephe tipinin belirlenmesi için, birbiri ile aynı olan örneklerin bulunduğu, üst kat cephe kurguları üzerinden gidilmiştir.

Bu şekilde yapılan sınıflandırmada, 2 adet gruptan söz edilmesi mümkündür. Bunlardan birincisi; ortada çıkması olan ve iki adedi çıkmanın üzerinde, ikişer adet yanlarda olmak üzere 6 pencereye sahip olan cephe kurgusu tipidir. Bu tip cephe kurgusuna sahip 5 adet ev mevcuttur (Piribaş Evi, yapı tescil numarası 10, 11, 41, 51 olan yapılar) İkinci tip ise, yanlarda bulunan çıkmalarda üçer pencere ve çıkmaların arasındaki alanda tek büyük

büyük pencerenin olduğu cephe tipidir. (Mısırlılar Evi, Sarıoğlu Evi) (Şekil 4.11). Üst kat cephe biçimlenişi simetrik olan diğer yapılarda ise, her şekillenmeden birer adet mevcuttur (Şekil 4.11).

Şekil 4.8. Üst Kat Cephe Düzeni Simetrik Olan Türk Evlerinin sit alanı içerisindeki yerleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Burdur Türk Evleri ,Üst Kat Cephe Düzeni Simetrik Olan Yapıların Konumları

Çizelge 4.6. Burdur Türk Evlerinde üst kat cephe kurgusu aynı olan yapılar (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

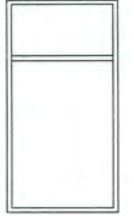
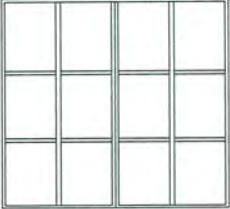
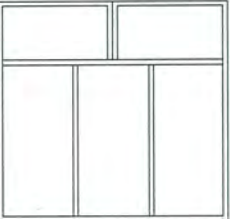
BURDUR TÜRK EVLERİNDE ÜST KAT CEPHE KURGUSU AYNI OLAN YAPILAR				
Piribaş Evi	No:10	No:11	No:51	No:41
Mısırlılar Evi				
Sarıoğlu Evi				

Açıklıklar, bir küçük ölçekte değerlendirildiklerinde, yapılara ait pencere ve kapıların, biçimlerine göre bir tipolojik çalışma yapılmıştır.

İncelenen Burdur Türk Evleri'nin, üst kat pencerelerine bakıldığında, 8 tip pencereye rastlanmıştır. Bunlardan 6 adedi dikdörtgen formlu, 2 adedi kare formludur(Çizelge 4.7).

Çizelge 4.7. Burdur Türk Evi üst kat pencere tipleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf albümü, 2005-2009)

BURDUR TÜRK EVİ- ÜST KAT DIŞ PENCERE TİPLERİ	
DİKDÖRTGEN FORMLU DIŞ PENCERELER	KARE FORMLU DIŞ PENCERELER
     	

Üst kat cephe kurgusu aynı olan iki evde (Sarioğlu Evi ve Mısırlılar Evi) çıkmalar arasında kalan alanda, iç sofa pencereleri yer almaktadır. Karesel forma sahip olan bu pencerelerin biçimleri birbirlerinden farklıdır (Bkz çizelge 4.8). Sarioğlu Evi'ne ait olan kemerli iç sofa penceresinde, Taş Oda ve Bakibey Konağı'nın tepe pencerelerinde kullanılan vitraylardan kullanılmıştır.

Çizelge 4.8. İç sofalarda kullanılan pencere çeşitleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Çalışma sırasında değerlendirilen açıklık parametrelerinden ikincisi kapılardır. Evlerin giriş kapılarının biçimlenişlerine ve kapıların sahip oldukları kanat sayısına göre bir tipolojiye gidilmiştir. Biçimlenişe göre bir değerlendirme yapıldığında, 7 adet düz lentolu, 3 adet kemerli kapı olduğu görülmüştür (Bkz. Çizelge 4.10).

Çizelge 4.10. Burdur Türk Evleri'ndeki giriş kapısı tipleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

BURDUR TÜRK EVİ- GİRİŞ KAPISI (DIŞ KAPI) TİPLERİ		
	DÜZ LENTOLU DIŞ KAPILAR	KEMERLİ DIŞ KAPILAR
ÇİFT KANATLI AÇILIR KAPILAR		
TEK KANATLI AÇILIR KAPILAR		

Çalışma sırasında değerlendirilen açıklık parametrelerinden üçüncüsü, evlerde bulunan çıkmalardır. Çıkmalara ilişkin tipolojik çalışma yapılırken, çıkmaların şekillerine ve çıkma yaptıkları cephe sayısına göre bir değerlendirilmeye gidilmiştir. İncelenen evler içerisinde 5 farklı çift cepheli çıkmaya, 6 farklı tek cepheli çıkmaya rastlanmıştır. Çift cepheli çıkmalar, kademeli çıkma, düz çıkma, düzensiz çıkma ve gönye çıkma olmak üzere değerlendirilmiştir. Tek cepheli çıkmalar ise, merkezi çıkma, merkezi olmayan çıkma, cephe boyu çıkma, kademeli çıkma ve üçgen çıkma olarak belirlenmiştir (Bkz. Çizelge 4.11).

Çizelge 4.11. Burdur Türk Evleri'ndeki çıkma tipleri (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

BURDUR TÜRK EVİ- CEPHE ÇIKMA TİPLERİ		
BURDUR TÜRK EVİ- CEPHE ÇIKMA TİPLERİ - ÇİFT TARAFLI ÇIKMALAR		
KADEMELİ ÇIKMA	DÜZ ÇIKMA	GÖNYE ÇIKMA
DÜZENSİZ ÇIKMA		
BURDUR TÜRK EVİ- CEPHE ÇIKMA TİPLERİ -TEK TARAFLI ÇIKMALAR		
MERKEZİ OLMAYAN ÇIKMA	MERKEZİ ÇIKMA	KADEMELİ ÇIKMA
CEPHE BOYU ÇIKMA		ÜÇGEN ÇIKMA

Yapılan çalışmada, Burdur Türk Evleri'nin tipolojik değerlendirme parametrelerinden bir tanesi de, evlerin kamusal alan- özel alan ilişkileri ve girişleridir. Girişler genel olarak değerlendirildiklerinde, 6 farklı tek giriş, 2 farklı çift giriş konumlanması ile karşılaşılır (Bkz Çizelge 4.12).

Çizelge 4.12. Burdur Türk Evleri kamusal alan –özel alan ilişkisi (Seda Şimşek Tolacı çizim ve fotoğraf arşivi, 2005-2009)

Taşıyıcı sistem bağlamında, Burdur Türk Evleri değerlendirildiğinde, tüm evlerin (27adet ev) aynı sistemle yapıldığı görülmüştür. Evlerin zemin katları taş yığma sistemle, üst katları ahşap karkas bağdadi sistemle yapılmış, dolgu malzemesi olarak, kerpiç kullanılmıştır. Yapı malzemesi olarak incelen Burdur Türk Evlerinde, ahşap, kerpiç, taş, pişmiş toprak ve aktoprak kullanılmıştır.

5.TARTIŞMA VE SONUÇ

Uygarlığın temel ölçütlerinden biri, ulusların kültürel değerlerini önemsemesi ve bu değerlere sahip çıkmasıdır. 21. yüzyılda doğal ve tarihi çevreleri koruma becerisi ve bu konuda elde edilen başarı sadece doğal ve kültürel zenginlik olarak değil, aynı zamanda siyasal bir güç ve prestij kaynağı olarak kendini göstermektedir. Bu kültür değerlerinin yansımaları olarak da, doğal olarak kentler ön plana çıkmaktadır.

Tarihsel, kültürel ve doğal mirasın korunmasında, kentsel tarih bilincinin yaşatılmasında yerel yönetimlere, sivil toplum kuruluşlarına ve yöre halkına büyük sorumluluklar düşmektedir. Yerel yönetimlerin katılımcılığı öne çıkaran şeffaf yönetim anlayışları, sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği ve dayanışma içinde yürüttüğü çalışmalar, mimari ve kültürel mirasa sahip kentlerin kimliklerini yansıtan öz değerlerinin korunup yaşatılmasına katkıda bulunacaktır.

Günümüze kadar olan süreç içerisinde, birçok farklı topluluğa ev sahipliği yapmış olan Burdur Kenti'nin zengin tarihi dokusunun da, korunup yaşatılarak, yeni nesillere aktarılması gerekmektedir. Bu bağlamda, kentte yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde, bir kentin dokusunun korunması için çok yetersiz oldukları kanısına varılmıştır. Kentte yalnız üç yapı restore edilerek halkın kullanımına açılmıştır. Bu açıdan bakıldığında kentin ciddi bir koruma problemi olduğu ortaya çıkmaktadır. Ancak, günümüz yerel yönetimi, dünyadaki koruma bilincinin ışığında, kentin koruma sorunlarına, geçtiğimiz dönemlere nazaran daha farklı bir açıyla bakmaktadır.

Koruma, en küçük kültürel varlıktan, kentsel ölçeğe kadar farklı ölçeklerde uygulanabilmektedir. En nitelikli koruma uygulamasının gerçekleştirilebilmesi için, farklı parametrelerde birçok verinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Burdur Kentsel Sit Alanı'nın tescilli yapılarına yönelik, detaylı envanter fişlerinin oluşturulması ile yapılan bu çalışma, kentin tarihi dokusunun korunabilmesi için gerekli olan, 'tarihi yapıların belgelenmesi' parametresine geniş bir altlık oluşturabilecek kapasitededir.

6. KAYNAKLAR

- Ahunbay, Z., 1996. Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon.Yem Yayınları, İstanbul.
- Akurgal, E., 1988. Anadolu Uygarlıkları. Net Turistik Yayınları, İstanbul.
- Altınoluk, Ü., 1991. Özgün İşlevini Yitiren Yada İşlevsel Olarak Eskiyen Yapıların Yeni Kullanımları. Tasarım Dergisi, 14, 102-104.
- Altınoluk, Ü., 1998. Binaların Yeniden Kullanımı. Yem Yayını, İstanbul.
- Anonim, 1973, Burdur İl Yıllığı.
- Anonim, Güzel Sanatlar Sözlüğü. <http://www.toplumduşmani.net/modules/dictionary> Erişim Tarihi: 19.06.2009.
- Anonim, Burdur Tarihi, Burdur Belediye Başkanlığı İnternet Sitesi. <http://www.burdur-bld.gov.tr/tarihi.asp>. Erişim Tarihi: 14.08.2007.
- Anonim, Burdur Tarihi, Burdur Belediye Başkanlığı İnternet Sitesi. <http://www.burdur-bld.gov.tr/cografi.aspx?> Erişim Tarihi: 14.08.2007.
- Anonim, 2007. Burdur'da Yaşam. Printing, Isparta.
- Anonim, Sit Alanları. <http://burdur.turizm.gov.tr/BelgeGoster.aspx?> Erişim Tarihi: 13.03.2007.
- Aziz Usta, 2009. Kişisel görüşme yapıldı. Burdur.
- Bahtiyar, M., 1998. Restorasyonda Strüktürel Sorunlar. Dokuze Yayıncılık Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Barlık, T., 2003. Burdur Araştırmaları, 4, 2, 45-55.
- Bayülke, N., 1980. Yığma Yapılar. T.C. İmar ve İskan Bakanlığı, Ankara.
- Bektaş, C., 2001. Koruma Onarım. Yem Yayını, İstanbul.
- Bostancıoğlu, H., 2008. Tezhip Sanatı'nda ve Diğer Türk Süsleme Sanatlarında Kullanılan Motifler. <http://www.restoraturk.com/index.php?com> Erişim Tarihi: 19.06.2009.
- Burdur Belediyesi, 2008. Ulucami Civarı Kentsel ve Ticari Sit alanı Koruma Amaçlı İmar Planı Araştırması.
- Burdur Belediyesi, Baki Bey Konağı Tanıtım Broşürü, 2, Burdur.
- Burdur Kültür Ve Turizm Müdürlüğü fotoğraf arşivinden yararlanılmıştır.
- Cezar, M., 1985. Tipik Yapılarıyla Osmanlı Şehirciliğinde Çarşı ve Klasik Dönem İmar Sistemi. Milli Eğitim Yayın Evi, Mimar Sinan Üniversitesi Yayını, 9, 38- 57, İstanbul.
- Çeçener, B., 1976. Çevre Yapı Korumasının Gereği, Yapı Dergisi, 17, 41-43.
- Çelebi, E., 1935. Seyahatname, M.E.B., İstanbul.
- Çetin, S., 2000. 17.-19. Yüzyıl Burdur Evlerinde Açık ve Yarı-Açık Mekanların Zaman İçindeki Gelişiminin Araştırılması. Selçuk Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Konya
- Duygulu, H. 1993. Burdur Ulu Cami ve Saat Kulesi Civarı, Kentsel Ticari Sit Alan Çevresi Etkileşim Geçiş Alanı Koruma ve Geliştirme Planı Araştırma ve Değerlendirme Raporu.

- Eldem, S., H., 1966. Yapı, D.G.S.A. Yapı Kürsüsü Yayınları, İstanbul.
- Eldem, S., H., 1987. Türk Evi Osmanlı Dönemi III, T.A.Ç.V. Yayınları, İstanbul.
- Eldem, S., H., Soygeniş, M., 2005. Yapı 1-2-3-4, Birsen Yayınevi, İstanbul.
- Erpi, F., 1987. Buca'da Konut Mimarisi, Ö.D.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Basım İşliği, Ankara
- Erpi F., 1990. Sosyo-Kültürel Yapının Yerel Konut Mimarisindeki Yansıması Üzerine Kıyaslamalı Üç Örnek: Anadolu'daki Türk, Rum ve Levanten Konut Mimarileri
- Gazi Üniversitesi Analitik Etüd Raporu, 1999-2000. Ankara.
- Hülya Hephep, 2008. Kişisel görüşme yapılmıştır.
- İlkey, E. 1983. 1950-1980 Türkiye Kentsel Konut Tipolojisinin Saptanması Geleceğin Konutlarının Tasarımlarına Işık Tutabilir mi?. Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Kazımaoğlu, Tanyeli, 1973/3. Anadolu Konut Mimarisinde Bölgesel Farklılıklar. Yapı, 33, İstanbul.
- Kefeli, S., 1975. Geleneksel Konutların Korunmasında Onarım ve Yenileme Problemleri. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Kemal Peker, 2006. Kişisel Görüşme Yapılmıştır.
- Kuban, D., 1976. Sanat Tarihimizin Sorunları, Çağdaş Yayınları, İstanbul.
- Kuban, D., 1995. Türk Hayat'lı Evi, Eren Yayıncılık, İstanbul.
- Küçükerman, Ö., Güner, Ş., 1995. Anadolu Mirasında Türk Evleri. T.c. Kültür Bakanlığı Yayınları/1777, Sanat – Sanat tarihi, 117-9, İstanbul.
- Mehmet Şimşek, 2006. Kişisel görüşme yapılmıştır.
- Mimar Hasan Ali Göcen (2006) fotoğraf arşivinden yararlanılmıştır.
- Nemlioğlu, C., 1986. Kalemî Teknikleri. Antika, 17, 6-8.
- Orak, H., 1946. Türkiye Klavuzu. İbrahim Horoz Basım Evi, Ankara.
- Ögel, S., 1984. Anadolu'nun Selçuklu Çehresi, Akbank, İstanbul.
- Önge, E., 2005. I. Burdur Sempozyumu, Burdur'un Eski Konut Mimarisinde Tavan Süslemeleri, Fakülte Kitabevi Basım Merkezi, Isparta.
- Önge, Y., 1969. XIII.- XIV. yy'larda Anadolu Mimari Eserlerini Süsleyen Boyalı Nakışlar. Önasya, IV, 43, 8-9
- Önge, Y., 1975. Selçuklularda ve Beyliklerde Ahşap Tavanlar. Atatürk Konferansları V, Ankara, 179-195.
- Ramsey, W. M.. 1960. Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası (M. Pektaş, Çeviri.). M.E.D. Yayınları, İstanbul.
- Safranbolu, <http://www.karagoz.net/safranboluevleri.htm>. Erişim Tarihi: 17.10.2007
- Seda Şimşek Tolacı, 2005-2009. Çizim ve fotoğraf albümünden yararlanılmıştır.
- Sezgin, H., 1983. Geleneksel Türk Evinde Cephe, Yapı, 47, 12-19.

- Sönmez, A., Söğütü., C., 2006. Kündekari: Türk Ahşap Sanatındaki Yeri, Önemi ve Yapım Tekniği Bakımından İncelenmesi. Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu, İzmir.
- Sönmezer, İ., 1998. Geleneksel Türk Evinde Ahşap ve Mekan İlişkisi, Dokuzeylül Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Şengül, Z.; 2003. Kent Merkezlerinde Mekansal Dönüşüm ve Sağıklaştırma Stratejileri. Dokuzeylül Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Burdur Örneği, İzmir.
- Şensoy, H., 1977. Mimaride mekan bütünlüğü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. İ.D.G.S.A., İstanbul
- Şimşek, H., Önkol, Ç., 2006. Yaşayan Bir Örnek : Bakıbey Konağı (Burdur) Kalem İşi Süslemeleri, Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu, İzmir.
- Tanyeli, U., 1996. Tarihten günümüze Anadolu'da konut ve yerleşme. (Habitat II)
- Tanış, H., 1967. Burdur İl Yıllığı, Güven Mat-Basımevi, Ankara.
- T.C. Kültür Envanteri Burdur Merkez, 2007. T.H.K. Basımevi, Ankara
- Tosun, Y., 1983. 17. ve 19. yy' larda Batı Anadolu'da Osmanlı- Türk Şehir Dokuları, Bu Dokuları Oluşturan Evler ve Korunmaları, Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Uğur Yavuzkan, 2008. Kişisel görüşme yapılmış, fotoğraf arşivinden yararlanılmıştır.
- Umar, B., 1993. Türkiye'deki Tarihsel Adlar, Uslular İnşaat Proje, 2008. Restorasyon L.t.D. Ş.T.İ, Burdur Tarihi Ticari Merkezi, Sokak Sağıklaştırması Projesi Araştırma Raporu. Antalya.
- Yürekli, H. , F. , 2005. Türk Evi, Gözlemler-Yorumlar, Yapı Yayın, İstanbul.
- Zehra Özсарı , 2008. Kişisel görüşme yapılmıştır.

^NOT; yazı içindeki mekan

mekân şekline dönüşecek

yapısal bilgi fişleri

EK-1 Burdur Tarihî Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No: 1											
Yapı Yerleşim Bilgileri	Yapının Vaziyet Planı										
Pafta : 11 Ada: 348 Parsel 4											
Yapı Adı: Taş Oda											
Yapı Adresi: Pazar Mahallesi - Veyis Sokak											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu											
Ayrı () Bitişik () Köşe (x)											
Yapının Mimari Özellikleri	Yapının Fotoğrafı										
Yapı Türü :											
Yapının Mimari Tipi											
Türk (X) Gayri Müslim () Etkileşim ()											
Yapının Kat Adedi:											
Yapıya Girildi (x) Girilmedi ()											
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet () Vakıf (x) Özel () Diğer ()											
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım : Konut Metruk ()											
Bugünkü Kullanım : Müze											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi (x) Orta () Kötü ()											
Yapı Plan Tipi	Yapı Plan Krokisi										
Dış Sofa (x) İç Sofa ()											
Orta Sofa () Diğer ()											
Taş Yığma - Ahşap Karkas - Bağdadî (x)											
Taş Yığma - Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yığma Taş ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap	x		x		x		x				x
Metal											
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler : 18.yy da yapılmış olan yapı,1987 yılında, Kültür Bakanlığı'na restore edilmiştir. Kentte 'Bey Evleri' diye adlandırılan evler arasındadır. (Yapının 1. kat planı Tünel Dergisi Sayı: 83'den temin edilmiştir.)											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gulin BEYHAN					

EK-2		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi									
Yapısal Bilgi Fişleri No 2											
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :41	Ada :462 Parsel :10										
Yapı Adı:	Mısırlılar Evi										
Yapı Adresi	Zafer Mahallesi, Oluklaraltı Caddesi										
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayrı ()	Bitişik ()			Köşe (x)							
Yapının Mimari Özellikleri											
Yapı Türü :	Konut										
Yapının Mimari Tipi											
Türk (X)	Gayri Müslim ()			Etkileşim ()							
Yapının Kat Adedi:											
Yapıya	Girildi (x)			Girilmedi ()							
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf (x)	Özel ()	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :	Konut			Metruk ()							
Bugünkü Kullanım :	Konut										
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta (x)			Kötü ()							
Yapı Plan Tipi											
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Taş Yığma - Ahşap Karkas- Bağdadı (x)											
Taş Yığma - Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yığma Taş ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma			Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme
Ahşap	x		x		x		x				x
Metal											
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler : İncelenen Burdur Türk Evleri içerisinde sofa mekanında açık ve kapalı mekanı beraber barındıran tek yapıdır. (Vaziyet Planı ve 1.kat Planı Sıdaka Çetin İçici, Yüksek Lisans Tezinden temin edilmiştir.)											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

EK-3 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No:3											
Yapı Yerleşim Bilgileri	Yapının Vaziyet Planı										
Pafta : 73 Ada : 199 Parsel : 41											
Yapı Adı: Bakıbey Konağı (Kocaada)											
Yapı Adresi: Değirmenler Mahallesi, Divanbaba Caddesi											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Aynık (x) Bitişik () Köşe ()											
Yapının Mimari Özellikleri	Yapının Fotoğrafi										
Yapı Türü : Konut											
Yapının Mimari Tipi											
Türk (X) Gayri Müslim () Etkileşim ()											
Yapının Kat Adedi: Zemin +1											
Yapıya Girildi (x) Girilmedi ()											
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet () Vakıf (x) Özel () Diğer ()											
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım : Konut Metruk ()											
Bugünkü Kullanım : Müze											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi () Orta (x) Kötü ()											
Yapı Plan Tipi	Yapı Plan Krokisi										
Dış Sofa (x) İç Sofa ()											
Orta Sofa () Diğer ()											
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas- Bağdadı (x)											
Taş Yığma - Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepenk	Kat Bordürü	Köşe Sövesi	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap	x		x		x		x				x
Metal											
Taş											
Diğer											
Yapı ile ilgili Bilgiler : Raşit Bey tarafından 1830 yılında yaptırılan konak günümüzde 'Burdur Evi' adı altında halka açılmıştır. Yapının bir bölümü yok olmuştur. Halk arasında Bey Evi olarak bilinmektedir. (1.kat Planı Sıdka Çetin İçici Yüksek Lisans Tezinden temin edilmiştir.)											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAC ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-4 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi													
Yapısal Bilgi Fişleri No:4													
Yapı Yerleşim Bilgileri						Yapının Vaziyet Planı							
Pafta :73		Ada : 199		Parsel :16									
Yapı Adı :		Celikbaşlar Evi											
Yapı Adresi :		Değirmenler Mahallesi, Divanbaba Caddesi											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :													
Ayrık ()		Bitişik ()		Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri						Yapının Fotoğrafi							
Yapı Türü :													
Yapının Mimari Tipi													
Türk ()		Gayri Müslim ()		Etkileşim (x)									
Yapının Kat Adedi: Zemin													
Yapıya		Girildi (x)		Girilmedi ()									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi													
Devlet ()		Vakıf (x)		Özel ()								Diğer ()	
Yapının Fonksiyonu													
Orijinal Kullanım :Konut		Metruk ()											
Bugünkü Kullanım : İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü													
Yapının Korunmuşluk Durumu :													
İyi ()		Orta (x)		Kötü ()									
Yapı Plan Tipi						Yapı Plan Krokisi							
Dış Sofa ()		İç Sofa (x)											
Orta Sofa ()		Diğer ()											
Yapının Taşıyıcı Sistemi													
Taş Yığma - Ahşap Karkas - Bağdadı (x)													
Taş Yığma - Ahşap Karkas ()													
Kerpiç Yığma ()													
Taş Yığma ()													
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri													
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepenk	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak		
Ahşap		x			x	x					x		
Metal													
Taş					x	x		x					
Diğer													
Yapı ile İlgili Bilgiler : Bakırbey Konağının parseli içerisinde ve Bakırbey Konağından daha sonraki dönemde yapılmış olması, konağa ek olarak yapıldığını düşündürmektedir. Günümüzde İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü olarak kullanılmaktadır.													
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN							
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN							

yapısal bilgi fişleri

EK-5		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi									
Yapısal Bilgi Fişleri No: 5											
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta : 39	Ada: 437	Parsel: 1									
Yapı Adı:	Piribaş Evi										
Yapı Adresi:	Değirmenler Mahallesi-Doğanbaba Caddesi										
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :		Yapının Fotoğrafi									
Ayrı ()	Bitişik ()	Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri											
Yapı Türü :	Konut										
Yapının Mimari Tipi											
Türk (X)	Gayri Müslim ()	Etkileşim ()									
Yapının Kat Adedi: Zemin+1											
Yapıya	Girildi (x)	Girilmedi ()									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakof ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :	Konut	Metruk ()									
Bugünkü Kullanım :	Konut										
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi (x)	Orta ()	Kötü (x)									
Yapı Plan Tipi		Yapı Plan Krokişi									
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas- Bağdadı (x)											
Taş Yığma - Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap	x		x		x						x
Metal											
Taş											
Diğer											
Yapı ile ilgili Bilgiler : Piribaş Evi günümüzde, Antalya Kültür Varlıklarını Koruma Kurulunca, 21.08.2008 gün, 2546 sayılı kanunla onaylanan proje uyarınca, restore edilmektedir. (Kat Planı Şahin İnşaat Ticarettten temin edilmiştir.)											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

EK.5 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No:6 (Yapı Tescil Numarası: 1)											
Yapı Yerleşim Bilgileri						Yapının Vaziyat Planı					
Pafta :10		Ada: 357		Parsel 20							
Yapı Adı:											
Yapı Adresi: Hacı Ömer Mahallesi, Hacı Ömer Caddesi, No:1											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Aynk ()		Bitişik ()		Köşe (x)							
Yapının Mimari Özellikleri											
Yapı Türü : Konut											
Yapının Mimari Tipi											
Türk (X)		Gayri Müslim ()		Etkileşim ()							
Yapının Kat Adedi: Bodrum+Zemin+ 1											
Yapıya		Girildi (x)		Girilmedi ()							
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()		Vakıf ()		Özel (x) Diğer ()							
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :Konut				Metruk (x)							
Bugünkü Kullanım :											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi (x)		Orta ()		Kötü (x)							
Yapı Plan Tipi						Yapı Plan Krokisi					
Dış Sofa ()		İç Sofa (x)									
Orta Sofa ()		Diğer ()									
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas- Bağdadi (x)											
Taş Yığma - Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çama	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Sapak Bordürü	Saça k
Ahşap	x		x		x						x
Metal											
Taş					x	x		x			
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler :Yapı, Bey Evleri'nin ihtişamına karşın, özellikle, görkemli yapılmıştır.(Yapı sahiplerinden Hülya Hephep, 2008, Kişisel Görüşme)											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-7 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi														
Yapısal Bilgi Fişleri No:7 (Yapı Tescil No:2)														
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :	Ada :	Parsel :												
Yapı Adı :	Hacı Ömer Mahallesi, Hacı Ömer Caddesi, No:2													
Yapı Adresi :														
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :														
Ayrı (x)	Bitişik ()	Köşe ()												
Yapının Mimari Özellikleri														
Yapı Türü :	Konut													
Yapının Mimari Tipi														
Türk (X)	Gayri Müslim ()	Etkileşim ()												
Yapının Kat Adedi:	Bodrum+Zemin+ 1													
Yapıya	Girildi (x)	Girilmedi ()												
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi														
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()											
Yapının Fonksiyonu														
Orijinal Kullanım :	Konut													
Bugünkü Kullanım :	Konut													
Yapının Korunmuşluk Durumu :														
İyi (x)	Orta (x)	Kötü ()												
Yapı Plan Tipi														
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)													
Orta Sofa ()	Diğer ()													
Yapının Taşıyıcı Sistemi														
Taş Yığma - Ahşap Karkas- Bağdadı (x)														
Taş Yığma - Ahşap Karkas ()														
Kerpiç Yığma ()														
Taş Yığma ()														
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri														
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi						Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme
Ahşap	x		x		x						x			
Metal														
Taş														
Diğer														
Yapı ile ilgili Bilgiler: Yapı, Yapı Tescil Numarası 1 olan evle aynı parseldedir ve ilk yapıldığında bu eve ait olarak yapılmıştır. Sonraki süreçte mülkiyeti ayrılmıştır. (Yapı sahiplerinden Hülya Hephep, 2008. Kişisel Görüşme)														
S. D. Ü. F. B. E. Mimarlık Anabilim Dalı					1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN									
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI					2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. GÜLİN BEYHAN									

yapısal bilgi fişleri

EK-8 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi																	
Yapısal Bilgi Fişleri No 8 (Yapı tescil Numarası:3)																	
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Vaziyet Planı												
Pafta : 10	Ada : 361	Parsel: 12															
Yapı Adı:																	
Yapı Adresi: Hacıomer Mahallesi, Nayyıp Sokak, No:4																	
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :																	
Aynk () Bitişik (x) Köşe ()																	
Yapının Mimari Özellikleri																	
Yapı Türü : Konut																	
Yapının Mimari Tipi																	
Türk (X) Gayri Müslim () Etkileşim ()																	
Yapının Kat Adedi: Zemin																	
Yapıya Girildi (x) Girilmedi ()																	
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi																	
Devlet () Vakıf () Özel (x) Diğer ()																	
Yapının Fonksiyonu																	
Orjinal Kullanım : Konut Metruk ()																	
Bugünkü Kullanım : Konut																	
Yapının Korunmuşluk Durumu :																	
İyi () Orta (x) Kötü ()																	
Yapı Plan Tipi																	
Dış Sofa () İç Sofa (x)																	
Orta Sofa () Diğer ()																	
Yapının Taşıyıcı Sistemi																	
Taş Yığma - Ahşap Karkas- Bağdadı (x)																	
Taş Yığma - Ahşap Karkas ()																	
Kerpiç Yığma ()																	
Taş Yığma ()																	
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri																	
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi							Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saça k
Ahşap	x										x						x
Metal			x														
Taş																	
Diğer					x												
Yapı ile İlgili Bilgiler : Yapının yeni kullanıcıları, yapının iç mekanında birçok değişiklik yapmışlardır. Dış mekanda ise, ahşap doğrama olan pencereleri, plastik doğramalarla değiştirmişlerdir.																	
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı					1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN												
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI					2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN												

yapısal bilgi fişleri

EK-9 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No:9 (Yapı Tescil Numarası:5)											
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Vaziyet Planı						
Pafta :10	Ada :360	Parsel:22									
Yapı Adı:	Hacıomer Mahallesi, Yeni Hamam										
Yapı Adresi	Caddesi No:1										
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayrılc (x)	Bitişik ()	Köşe ()									
Yapının Mimari Özellikleri											
Yapı Türü : Konut											
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim (x)	Etkileşim ()									
Yapının Kat Adedi: Zemin+1											
Yapıya	Girildi ()	Girilmedi (x)									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :Konut											
Metruk (x)											
Bugünkü Kullanım :											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta ()	Kötü (x)									
Yapı Plan Tipi											
Dış Sofa ()	İç Sofa ()										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas- Bağdadı (x)											
Taş Yığma - Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap		x	x		x						x
Metal											
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler : Yapı günümüzde metruk durumdadır.											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. GÜLİN BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-10 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No:10 (Yapı Tescil Numarası:6)											
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Vaziyet Planı						
Pafta :10	Ada: 360	Parsel:21									
Yapı Adı:											
Yapı Adresi:											
Hacıomer Mahallesi,Yeni Hamam Caddesi,No:3											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayık ()	Bitişik ()	Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri					Yapının Fotoğrafi						
Yapı Türü : Konut											
Yapının Mimari Tipi											
Türk (X)	Gayri Müslim ()	Etkileşim ()									
Yapının Kat Adedi: Zemin											
Yapıya	Girildi ()	Girilmedi (x)									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :Konut					Metruk ()						
Bugünkü Kullanım :Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta (x)	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi					Yapı Plan Krokisi						
Dış Sofa ()					İç Sofa (x)						
Orta Sofa ()					Diğer ()						
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas- Bağdadı (x)											
Taş Yığma - Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepenik	Kat Bordürü	Köşe Sime	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap		x			x						x
Metal			x								
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler :											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gulin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-11 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No:11 (Yapı Tescil Numarası: 7)											
Yapı Yerleşim Bilgileri						Yapının Vaziyet Planı					
Pafta :11	Ada: 347	Parsel:7									
Yapı Adı:	Çilebeyler Evi										
Yapı Adresi	Hacıomer Mahallesi, Yeni Hamam Caddesi, No 2										
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayrı ()	Bitişik ()	Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri											
Yapı Türü : Konut											
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim (x)	Etkileşim ()									
Yapının Kat Adedi: Zemin											
Yapıya	Girildi (x)	Girilmedi ()									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orjinal Kullanım : Konut	Metruk ()										
Bugünkü Kullanım : Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi (x)	Orta ()	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi											
Dış Sofa ()		İç Sofa (x)									
Orta Sofa ()		Diğer ()									
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas- Bağdadî ()											
Taş Yığma - Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma (x)											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Borduru	Köşe Silme	Saçak Borduru	Saçak
Ahşap			x		x						x
Metal											
Taş				x		x			x	x	
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler : Halk arasında 'Bey Evi' diye bilinir. Yan parseldeki yapı ile bu ev orijinalinde tek bir yapıyı oluşturmaktadır. Daha sonraki süreçte iki kardeş arasında ikiye bölünmüştür. Bahçesinde Burdur Evlerinde az rastlanılan çardak mekanı mevcuttur.											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-12 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No:12 (Yapı Tescil Numarası: 8)											
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Vaziyet Planı						
11	Ada	347	Parsel	6							
Yapı Adı:	Çilebeyler Evi										
Yapı Adresi:	Hacıomer Mahallesi, Yeni Hamam Caddesi, No:2										
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Aynk ()	Bitişik (x)	Köşe ()									
Yapının Mimari Özellikleri											
Yapı Türü :	Konut										
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim (x)	Etkileşim ()									
Yapının Kat Adedi:	Bodru										
Yapıya	Girildi ()	Girilmedi (x)									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orjinal Kullanım :	Konut				Metruk ()						
Bugünkü Kullanım :Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta (x)	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi											
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas- Bağdadi ()											
Taş Yığma - Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma (x)											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saça k
Ahşap			x		x						x
Metal											
Taş				x		x			x	x	
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler : Yapı Tescil Numarası 7 olan yapı ile bu yapının mülkiyeti iki kardeşe aittir. Yapıların cephe kurgularındaki benzerlik ve kullanılan malzemelerin aynı olması bu durumdan kaynaklanmaktadır.											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-13 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No:13 (Yapı Tescil Numarası: 9)											
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Vaziyet Planı						
Pafta :11	Ada : 347	Parsel:2									
Yapı Adı :	Osman Öz Evi										
Yapı Adresi :	Hacıomer Mahallesi, Yeni Hamam Caddesi, Veyi Sokak, No: 8										
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayrık ()	Bitişik ()	Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri											
Yapı Türü :	Konut										
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim ()	Etkileşim (x)									
Yapının Kat Adedi Bodur											
Yapıya	Girildi (x)	Girilmedi ()									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :	Konut	Metruk ()									
Bugünkü Kullanım :	Konut										
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta (x)	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi											
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas- Bağdadi (x)											
Taş Yığma - Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saça k
Ahşap		x	x		x						x
Metal											
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler : Yapının arkasındaki büyük bahçe, müstemilatları mevcuttur. Yapının özgün halinde üst kat pencereleri çiyotin pencere iken, daha sonra değiştirilip açılır kanat yapılmıştır.											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAC ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-14 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No:14 (Yapı Tescil Numarası:10)											
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Vaziyet Planı						
Pafta :11	Ada : 344	Parsel:1									
Yapı Adı:			Hacıomer Mahallesi, Şekerci								
Yapı Adresi			Sokak No: 4-5								
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Aynk ()	Bitişik ()	Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri					Yapının Fotoğrafı						
Yapı Türü : Konut											
Yapının Mimari Tipi											
Türk (X)	Gayri Müslim ()	Etkileşim ()									
Yapının Kat Adedi:											
Yapıya	Girildi (x)	Girilmedi ()									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım : Konut					Metruk ()						
Bugünkü Kullanım : Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta (x)	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi					Yapı Plan Krokisi						
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas- Bağdadi (x)											
Taş Yığma - Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak k
Ahşap	x		x		x						x
Metal											
Taş											
Diğer											
Yapı ile ilgili Bilgiler : Yapının orijinalinde zemin kat+1.kat ortak kullanımı mevcutken, daha sonra, ikinci bir giriş sağlanarak, her katın farklı kullanıcıya hizmet etmesi sağlanmıştır.											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gulin BEYHAN					

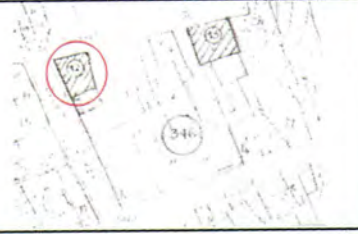

yapısal bilgi fişleri

EK-15 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No 15 (Yapı Tescil Numarası: 11)											
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Vaziyet Planı						
Pafta :11	Ada : 344	Parsel 2									
Yapı Adı:	Hacıomer Mahallesi, Şekerci Sokak										
Yapı Adresi	No: 6-6/B										
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Aynk ()	Bitişik ()	Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri											
Yapı Türü :	Konut										
Yapının Mimari Tipi											
Türk (X)	Gayri Müslim ()	Etkileşim ()									
Yapının Kat Adedi:											
Yapıya	Girildi ()	Girilmedi (x)									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakof ()	Ozel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :	Konut										
Bugünkü Kullanım :	Metruk (x)										
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta ()	Kötü (X)									
Yapı Plan Tipi											
Dış Sofa ()	İç Sofa ()										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas- Bağdadi (x)											
Taş Yığma - Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap	x		x		x						x
Metal			x								
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler :											
S D Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-16 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No:16 (Yapı tescil No: 12)											
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Vaziyet Planı						
Pafta :11	Ada: 344	Parsel:1									
Yapı Adı:											
Yapı Adresi:	Hacıomer Mahallesi, Özdemir Sokak, No:1										
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Aynk ()	Bitişik ()	Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri					Yapının Fotoğrafı						
Yapı Türü :	Konut										
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim ()	Etkileşim (x)									
Yapının Kat Adedi:	Zemin										
Yapıya	Girildi (x)	Girilmedi ()									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :	Konut		Metruk ()								
Bugünkü Kullanım : Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta (x)	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi					Yapı Plan Krokisi						
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas- Bağdadi ()											
Taş Yığma - Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepenik	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap		x			x						x
Metal			x								
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler :											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-17 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi																	
Yapısal Bilgi Fişleri No 17 (Yapı tescil No: 13)																	
Yapı Yerleşim Bilgileri						Yapının Vaziyet Planı											
Pafta : 11		Ada : 346		Parsel : 6													
Yapı Adı:		Hacıömer Mahallesi, Karagöz Sokak, No:22															
Yapı Adresi																	
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :																	
Ayrık (x)		Bitişik ()		Köşe ()													
Yapının Mimari Özellikleri						Yapının Fotoğrafi											
Yapı Türü : Konut																	
Yapının Mimari Tipi																	
Türk ()		Gayri Müslim (x)		Etkileşim ()													
Yapının Kat Adedi: Bodrum+Zemin+1																	
Yapıya		Ginildi ()		Ginilmedi (x)													
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi																	
Devlet ()		Vakıf ()		Özel (x) Diğer ()													
Yapının Fonksiyonu																	
Orjinal Kullanım : Konut		Metruk ()															
Bugünkü Kullanım : Konut																	
Yapının Korunmuşluk Durumu :																	
İyi ()		Orta (x)		Kötü ()													
Yapı Plan Tipi						Yapı Plan Krokisi											
Dış Sofa ()		İç Sofa ()															
Orta Sofa ()		Diğer ()															
Yapının Taşıyıcı Sistemi																	
Taş Yığma - Ahşap Karkas- Bağdadi ()																	
Taş Yığma- Ahşap Karkas (x)																	
Kerpiç Yığma ()																	
Yığma Taş ()																	
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri																	
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere							Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Siltme	Saçak Bordürü	Saçak k
Ahşap		x															x
Metal			x														
Taş				x	x	x		x	x								
Diğer					x												
Yapı ile ilgili Bilgiler : Yapının birinci kat ahşap doğramaları, plastik doğramayla değiştirilmiştir. Evin arka bahçe sine yapı yanındaki küçük çıkma sokaktan ulaşılabilir.																	
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN											
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN											

Burdur Tarıhi Kent Dokusunun İncelenmesi												
Yapısal Bilgi Fişleri No:18 (Yapı tescil No: 14-15)												
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Vaziyet Planı							
Pafta :11		Ada : 349		Parsel:26								
Yapı Adı:		Demiroğlu Hayratı										
Yapı Adresi		Pazar Mahallesi, Özdemir Sokak, No:11										
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :												
Ayrıncı ()		Bitişik (x)		Köşe ()								
Yapının Mimari Özellikleri												
Yapı Türü :		Konut										
Yapının Mimari Tipi												
Türk (X)		Gayri Müslim ()		Etkileşim ()								
Yapının Kat Adedi: Zemin +1												
Yapıya		Girildi (x)		Girilmedi ()								
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi												
Devlet ()		Vakıf ()		Özel (x)						Diğer ()		
Yapının Fonksiyonu												
Orijinal Kullanım : Han-Hayrat				Metruk ()								
Yapının Korunmuşluk Durumu :												
İyi ()		Orta (x)		Kötü ()								
Yapı Plan Tipi					Yapı Plan Krokisi							
Dış Sofa (x)		İç Sofa ()										
Orta Sofa ()		Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi												
Taş Yığma - Ahşap Karkas- Bağdadı (x)												
Taş Yığma - Ahşap Karkas ()												
Kerpiç Yığma ()												
Yığma Taş ()												
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri												
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak k	
Ahşap	x		x		x						x	
Metal												
Taş												
Diğer												
Yapı ile İlgili Bilgiler : Yapının özgün fonksiyonu, konaklama yapısı (han)dir. Önünde bulunan büyük çeşme nedeniyle yapıyı zamana hayrat işlevinde üstlenmiştir. Yapı günümüzde ortasından duvar örülerek, iki kardeş tarafından paylaşılmıştır.												
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı					1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN							
Hazırlayan : Seda Simsek TOLACI					2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. S. Gülin BEYHAN							

yapısal bilgi fişleri

EK-19 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi																
Yapısal Bilgi Fişleri No:19 (Yapı tescil No: 16)																
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Vaziyet Planı											
Pafta :38	Ada: 422	Parsel:25														
Yapı Adı:	Uçdibek Mahallesi,Hamamcı Sokak,															
Yapı Adresi	No: 3															
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :																
Ayrı ()	Bitişik (x)	Köşe ()														
Yapının Mimari Özellikleri					Yapının Fotoğrafi											
Yapı Türü : Konut																
Yapının Mimari Tipi																
Türk ()	Gayri Müslim (x)	Etkileşim ()														
Yapının Kat Adedi: Zemin+1																
Yapıya	Girildi ()	Girilmedi (x)														
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi																
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()													
Yapının Fonksiyonu																
Orijinal Kullanım :Konut	Metruk ()															
Bugünkü Kullanım :Konut																
Yapının Korunmuşluk Durumu :																
İyi ()	Orta (x)	Kötü ()														
Yapı Plan Tipi					Yapı Plan Krokisi											
Dış Sofa ()	İç Sofa ()															
Orta Sofa ()	Diğer ()															
Yapının Taşıyıcı Sistemi																
Taş Yığma - Ahşap Karkas- Bağdadi ()																
Taş Yığma- Ahşap Karkas (x)																
Kerpiç Yığma ()																
Yığma Taş ()																
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri																
	Çıma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi						Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap		x								x						
Metal			x													
Taş																
Diğer					x											
Yapı ile ilgili Bilgiler : Yapının zemin katındaki ahşap doğramalar, plastik doğramalarla değiştirilmiştir.																
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN										
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN										

EK-20 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi													
Yapısal Bilgi Fişleri No: 20 (Yapı tescil No: 17)													
Yapı Yerleşim Bilgileri						Yapının Vaziyet Planı							
Pafta :38		Ada: 424		Parsel 2									
Yapı Adı:													
Yapı Adresi		Uç Dibek Mahallesi, Serdar Sokak, No:2/2/A											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :													
Aynık ()		Bitişik ()		Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri						Yapının Fotoğrafi							
Yapı Türü : Konut													
Yapının Mimari Tipi													
Türk ()		Gayri Müslim (x)		Etkileşim ()									
Yapının Kat Adedi: Bodrum+Zemin+1													
Yapıya Girildi ()		Girilmedi (x)											
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi													
Devlet ()		Vakıf ()		Özel (x)								Diğer ()	
Yapının Fonksiyonu													
Orijinal Kullanım : Konut		Metruk ()											
Bugünkü Kullanım : Konut													
Yapının Korunmuşluk Durumu :													
İyi (x)		Orta ()		Kötü ()									
Yapı Plan Tipi						Yapı Plan Krokisi							
Dış Sofa ()		İç Sofa ()											
Orta Sofa ()		Diğer ()											
Yapının Taşıyıcı Sistemi													
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi ()													
Taş Yığma - Ahşap Karkas ()													
Kerpiç Yığma ()													
Taş Yığma ()													
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri													
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepenik	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak		
Ahşap		X			X						X		
Metal			X										
Taş													
Diğer													
Yapı ile İlgili Bilgiler :													
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN							
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gulin BEYHAN							

yapısal bilgi fişleri

EK-21 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No 21 (Yapı tescil No: 18)											
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Vaziyet Planı						
Pafta :38	Ada :424	Parsel:17									
Yapı Adı:			Uçdibek Mahallesi, İstiklal Caddesi, No:43								
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayrı ()	Bitişik (x)	Köşe ()									
Yapının Mimari Özellikleri					Yapının Fotoğrafı						
Yapı Türü : Konut											
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim (x)	Etkileşim ()									
Yapının Kat Adedi: Zemin+1											
Yapıya	Girildi ()	Girilmedi (x)									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım : Konut					Metruk ()						
Bugünkü Kullanım : Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta (x)	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi					Yapı Plan Krokisi						
Dış Sofa ()	İç Sofa ()										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma -- Ahşap Karkas- Bağdadı ()											
Taş Yığma - Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap		x			x					x	x
Metal			x								
Taş				x		x		x			
Diğer					x						
Yapı ile İlgili Bilgiler : 1.katta bulunan cumba üzerindeki ahşap doğramalar, plastik doğramalarla değiştirilmiştir											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı					1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN						
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI					2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN						

EK-22		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi									
Yapısal Bilgi Fişleri No 22 (Yapı tescil No: 19)											
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :38	Ada: 424 Parsel:11										
Yapı Adı:	Uçdibek Mahallesi,Dereboyu										
Yapı Adresi	Caddesi,No:78										
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayrı ()	Bitişik ()	Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri		Yapının Fotoğrafi									
Yapı Türü : Konut											
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim (x)			Etkileşim ()							
Yapının Kat Adedi: Bodrum+Zemin+1											
Yapıya	Girildi (x)			Girilmedi ()							
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım : Konut		Metruk ()									
Bugünkü Kullanım : Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi (x)	Orta ()	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi		Yapı Plan Krokisi									
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas- Bağdadı ()											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma (x)											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere Sövesi	Pencere Sövesi	Kepenk	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak k
Ahşap		x			x						
Metal			x								
Taş				x	x					x	
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler : Yapı, günümüzde restore edilmektedir.											
S D Ü. F B E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

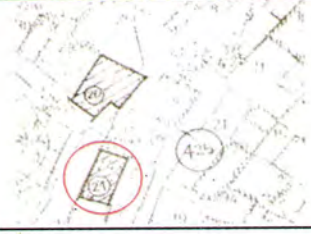

yapısal bilgi fişleri

EK-23 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi														
Yapısal Bilgi Fişleri No:23 (Yapı tescil No: 20)														
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :38	Ada :425	Parsel:27												
Yapı Adı:	Hatip Hocalar Evi													
Yapı Adresi	Uçdibek Mahallesi, Boyacı Sokak													
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :														
Ayrı ()	Bitişik (x)	Köşe ()												
Yapının Mimari Özellikleri														
Yapı Türü : Konut														
Yapının Mimari Tipi														
Türk (X)	Gayri Müslim ()	Etkileşim ()												
Yapının Kat Adedi:														
Yapıya	Girildi (x)	Girilmedi ()												
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi														
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()											
Yapının Fonksiyonu														
Orijinal Kullanım :Konut Metruk ()														
Bugünkü Kullanım :Konut														
Yapının Korunmuşluk Durumu :														
İyi ()	Orta ()	Kötü (x)												
Yapı Plan Tipi														
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)													
Orta Sofa ()	Diğer ()													
Yapının Taşıyıcı Sistemi														
Taş Yığma - Ahşap Karkas- Bağdadı ()														
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()														
Kerpiç Yığma ()														
Taş Yığma ()														
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri														
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi						Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme
Ahşap			X		X						X			
Metal														
Taş														
Diğer														
Yapı ile İlgili Bilgiler :														
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN								
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gulin BEYHAN								

yapısal bilgi fişleri

EK-24 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No 24 (Yapı tescil No: 21)											
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Vaziyet Planı						
Pafta :38	Ada :425	Parsel :24									
Yapı Adı:											
Yapı Adresi			Uçdibek Mahallesi, Boyacı Sokak, No 25								
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayrı ()	Bitişik (x)	Köşe ()									
Yapının Mimari Özellikleri					Yapının Fotoğrafı						
Yapı Türü : Konut											
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim ()	Etkileşim (x)									
Yapının Kat Adedi: Zemin+1											
Yapıya	Girildi ()	Girilmedi (x)									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım : Konut					Metruk ()						
Bugünkü Kullanım : Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi (x)	Orta ()	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi					Yapı Plan Krokisi						
Dış Sofa ()					İç Sofa ()						
Orta Sofa ()					Diğer ()						
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi ()											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepenik	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap	x				x			x			x
Metal			x								
Taş				x	x	x			x		
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler :											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. GÜLİN BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-25 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi														
Yapısal Bilgi Fişleri No 25 (Yapı tescil No: 22)														
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :38	Ada :426	Parsel:5-6												
Yapı Adı:														
Yapı Adresi:	Uçdibek Mahallesi, Boyacı Sokak, No 44													
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :														
Aynı (x)	Bitişik ()	Köşe ()												
Yapının Mimari Özellikleri														
Yapı Türü : Konut														
Yapının Mimari Tipi														
Türk (X)	Gayri Müslim ()	Etkileşim ()												
Yapının Kat Adedi: Zemin+1														
Yapıya	Girildi (x)	Girilmedi ()												
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi														
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()											
Yapının Fonksiyonu														
Orijinal Kullanım : Konut														
Metruk ()														
Bugünkü Kullanım : Konut														
Yapının Korunmuşluk Durumu :														
İyi ()	Orta ()	Kötü (x)												
Yapı Plan Tipi														
Dış Sofa ()		İç Sofa (x)												
Orta Sofa ()		Diğer ()												
Yapının Taşıyıcı Sistemi														
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadı (x)														
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()														
Kerpiç Yığma ()														
Taş Yığma ()														
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri														
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi						Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme
Ahşap	x		x		x						x			
Metal														
Taş														
Diğer														
Yapı ile İlgili Bilgiler :														
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN								
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN								

yapısal bilgi fişleri

EK-25 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No:25 (Yapı tescil No: 22)											
Yapı Yerleşim Bilgileri						Yapının Vaziyet Planı					
Pafta :38		Ada :426		Parsel:5-6							
Yapı Adı:											
Yapı Adresi		Uçdibek Mahallesi, Boyacı Sokak, No:44									
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Aynk (x)		Bitişik ()		Köşe ()							
Yapının Mimari Özellikleri						Yapının Fotoğrafı					
Yapı Türü : Konut											
Yapının Mimari Tipi											
Türk (X)		Göyri Müslim ()		Etkileşim ()							
Yapının Kat Adedi: Zemin+1											
Yapıya		Girildi (x)		Girilmedi ()							
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()		Vakıf ()		Özel (x)		Diğer ()					
Yapının Fonksiyonu											
Orjinal Kullanım : Konut						Metruk ()					
Bugünkü Kullanım :Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()		Orta ()		Kötü (x)							
Yapı Plan Tipi						Yapı Plan Krokisi					
Dış Sofa ()		İç Sofa (x)									
Orta Sofa ()		Diğer ()									
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi (x)											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap	x		x		x						x
Metal											
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler :											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gulin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-27 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No:27 (Yapı tescil No: 24)											
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Vaziyet Planı						
Pafta :36	Ada: 432	Parsel: 1-2									
Yapı Adı:	Sakarya Mahallesi, Sakarya Caddesi, No:1-2										
Yapı Adresi:											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayrı ()	Bitişik ()	Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri					Yapının Fotoğrafi						
Yapı Türü :	Konut										
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim (x)	Etkileşim ()									
Yapının Kat Adedi: Zemin+1											
Yapıya	Girildi ()	Girilmedi (x)									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım : Konut	Metruk ()										
Bugünkü Kullanım : Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta (x)	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi					Yapı Plan Krokisi						
Dış Sofa ()	İç Sofa ()										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi ()											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma (x)											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepenk	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap	X(açık çıkma)				X						X
Metal			X								
Taş						X		X			
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler :											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAC ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-28 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No:28 (Yapı tescil No: 25)											
Yapı Yerleşim Bilgileri						Yapının Vaziyet Planı					
Pafta :36		Ada : 432		Parsel:3							
Yapı Adı:											
Yapı Adresi: Sakarya Mahallesi, Turan Caddesi, No:30											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Aynık ()		Bitişik (x)		Köşe ()							
Yapının Mimari Özellikleri						Yapının Fotoğrafı					
Yapı Türü : Konut											
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()		Gayri Müslim ()		Etkileşim (x)							
Yapının Kat Adedi: Zemin+1											
Yapıya		Girildi ()		Girilmedi (x)							
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()		Vakıf ()		Özel (x) Diğer ()							
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım : Konut				Metruk ()							
Bugünkü Kullanım : Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()		Orta ()		Kötü (x)							
Yapı Plan Tipi						Yapı Plan Krokisi					
Dış Sofa ()		İç Sofa ()									
Orta Sofa ()		Diğer ()									
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi ()											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma (x)											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap	x		x		x						x
Metal											
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler :											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

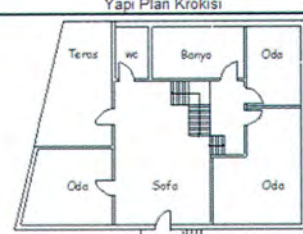

yapısal bilgi fişleri

EK-29		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi									
Yapısal Bilgi Fişleri No:29 (Yapı tescil No: 26)											
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :36	Ada: 432	Parsel:4									
Yapı Adı:											
Yapı Adresi: Sakarya Mahallesi, Turan Caddesi, No:31											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayrı ()	Bitişik (x)			Köşe ()							
Yapının Mimari Özellikleri		Yapının Fotoğrafı									
Yapı Türü : Konut											
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim ()			Etkileşim (x)							
Yapının Kat Adedi: Zemin+1											
Yapıya	Girildi ()			Girilmedi (x)							
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()			Özel (x)	Diğer ()						
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım : Konut	Metruk ()										
Bugünkü Kullanım : Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta ()	Kötü (x)									
Yapı Plan Tipi											
Dış Sofa ()	İç Sofa ()										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi ()											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepenik	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap	x				x						x
Metal			x								
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler :											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-30 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No:30 (Yapı tescil No: 27)											
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Vaziyet Planı						
Pafta :36	Ada: 431	Parsel:8									
Yapı Adı:											
Yapı Adresi:	Sakarya Mahallesi,Hamamcı Sokak, No:35										
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayrık ()	Bitişik ()	Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri					Yapının Fotoğrafı						
Yapı Türü :	Konut										
Yapının Mimari Tipi											
Türk (X)	Gayri Müslim ()	Etkileşim ()									
Yapının Kat Adedi:	Zemin+1										
Yapıya	Girildi (x)	Girilmedi ()									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :Konut	Metruk ()										
Bugünkü Kullanım :Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi (x)	Orta (x)	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi					Yapı Plan Krokisi						
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadı (x)											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kapenk	Kat Borduru	Köşe Silme	Saçak Borduru	Saçak k
Ahşap	x				x					x	x
Metal			x								
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler : Yapının yeni kullanıcıları, iç mekanda büyük değişiklikler yapmışlardır.											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gulin BEYHAN					

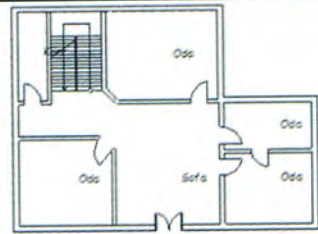

yapısal bilgi fişleri

EK-30		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi									
Yapısal Bilgi Fişleri No:30 (Yapı tescil No: 27)											
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :36	Ada: 431	Parsel:8									
Yapı Adı:											
Yapı Adresi: Sakarya Mahallesi, Hamamcı Sokak, No:35											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Aynk ()	Bitişik ()	Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri		Yapının Fotoğrafı									
Yapı Türü : Konut											
Yapının Mimari Tipi											
Türk (X)	Gayri Müslim ()			Etkileşim ()							
Yapının Kat Adedi: Zemin+1											
Yapiya	Girildi (x)			Girilmedi ()							
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()			Özel (x)	Diğer ()						
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :Konut	Metruk ()										
Bugünkü Kullanım :Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi (x)	Orta (x)	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi		Yapı Plan Krokisi									
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadı (x)											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kapenk	Kat Bordürü	Köşe Silme	Sapak Bordürü	Saçak
Ahşap	x				x					x	x
Metal			x								
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler : Yapının yeni kullanıcıları, iç mekanda büyük değişiklikler yapmışlardır.											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-32		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi									
Yapısal Bilgi Fişleri No:32 (Yapı tescil No: 30)											
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :36	Ada: 433	Parsel:1									
Yapı Adı:											
Yapı Adresi:											
Sakarya Mahallesi,Yoğurtçu Sokak, No:12-12/A											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayrı ()	Bitişik (x)			Köşe (x)							
Yapının Mimari Özellikleri											
Yapı Türü : Konut											
Yapının Mimari Tipi											
Türk (X)	Gayri Müslim ()			Etkileşim ()							
Yapının Kat Adedi: Zemin+1											
Yapıya	Girildi (x)			Girilmedi ()							
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orjinal Kullanım : Konut	Metruk (x)										
Bugünkü Kullanım :											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta ()			Kötü (x)							
Yapı Plan Tipi											
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi (x)											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıma			Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepenk	Kat Bordürü	Köşe Silme
Ahşap	x		x		x						x
Metal											
Taş											
Diğer											
Yapı ile ilgili Bilgiler : Yapının arkasında bulunan avlu içerisinde, aşıvi/aşdamı bulunmaktadır.											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

EK-33 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No:33 (Yapı tescil No: 31)											
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Vaziyet Planı						
Pafta :38	Ada: 426	Parsel:5-6									
Yapı Adı:	Sakarya Mahallesi,Yoğurtçu Sokak,										
Yapı Adresi	No:12-12/A										
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayrık ()	Bitişik (x)	Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri											
Yapı Türü : Konut											
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim (x)	Etkileşim ()									
Yapının Kat Adedi: Zemin+1											
Yapıya	Girildi ()	Girilmedi (x)									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım : Konut Metruk ()											
Bugünkü Kullanım :Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta (x)	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi					Yapı Plan Krokisi						
Dış Sofa ()		İç Sofa ()									
Orta Sofa ()		Diğer ()									
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadî ()											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi						Pencere	Pencere Sövesi
Ahşap		X	X		X			X	X		X
Metal											
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler :											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

EK-34		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No:34 (Yapı tescil No: 32)													
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı											
Pafta :36	Ada: 430 Parsel:33												
Yapı Adı:	Ulu Cami ve Saat Kulesi Mevki, Turan Caddesi, No:27/A												
Yapı Adresi													
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :													
Ayrı ()	Bitişik (x)			Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri													
Yapı Türü : Konut													
Yapının Mimari Tipi													
Türk ()	Gayri Müslim (x)			Etkileşim ()									
Yapının Kat Adedi: Zemin+1													
Yapıya	Girildi (x)			Girilmedi ()									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi													
Devlet ()	Vakıf ()			Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu													
Orijinal Kullanım : Konut	Metruk ()												
Bugünkü Kullanım : İmalathane													
Yapının Korunmuşluk Durumu :													
İyi ()	Orta (x)			Kötü ()									
Yapı Plan Tipi													
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)												
Orta Sofa ()	Diğer ()												
Yapının Taşıyıcı Sistemi													
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi ()													
Taş Yığma- Ahşap Karkas (x)													
Kerpiç Yığma ()													
Taş Yığma ()													
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri													
	Çıkma			Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak k
Ahşap				x	x		x			x	x		x
Metal													
Taş													
Diğer													
Yapı ile İlgili Bilgiler : Yapı günümüzde imalathane olarak kullanılmaktadır. Bu fonksiyonun daha rahat gerçekleştirilmesi için, arkasındaki avluya, tarihi yapı ile bağlantılı yeni bir ek yapı yapılmıştır.													
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN							
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN							

yapısal bilgi fişleri

EK-34 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No:34 (Yapı tescil No: 32)											
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Vaziyet Planı						
Pafta :36	Ada: 430	Parsel:33									
Yapı Adı:											
Yapı Adresi	Ulu Camii ve Saat Kulesi Mevki, Turan Caddesi, No:27/A										
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Aynık ()	Bitişik (x)	Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri											
Yapı Türü :	Konut										
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim (x)	Etkileşim ()									
Yapının Kat Adedi: Zemin+1											
Yapıya	Girildi (x)	Girilmedi ()									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :	Konut	Metruk ()									
Bugünkü Kullanım :İmalathane											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta (x)	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi					Yapı Plan Krokisi						
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadı ()											
Taş Yığma- Ahşap Karkas (x)											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi						Pencere	Pencere Sövesi
Ahşap		x	x		x			x	x		x
Metal											
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler : Yapı günümüzde imalathane olarak kullanılmaktadır. Bu fonksiyonun daha rahat gerçekleştirilmesi için, arkasındaki avluya, tarihi yapı ile bağlantılı yeni bir ek yapı yapılmıştır.											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-36 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi															
Yapısal Bilgi Fişleri No:36 (Yapı tescil No: 34)															
Yapı Yerleşim Bilgileri							Yapının Vaziyet Planı								
Pafta :38		Ada: 421		Parsel:7											
Yapı Adı:															
Yapı Adresi		Uç Dibek Mahallesi, Güngör Caddesi, No:11													
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :															
Ayrık ()		Bitişik (x)		Köşe ()											
Yapının Mimari Özellikleri							Yapının Fotoğrafi								
Yapı Türü : Konut+Dükkan															
Yapının Mimari Tipi															
Türk (X)		Gayri Müslim ()		Etkileşim ()											
Yapının Kat Adedi:															
Yapıya		Girildi ()		Girilmedi (x)											
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi															
Devlet ()		Vakıf ()		Özel (x)		Diğer ()									
Yapının Fonksiyonu															
Orijinal Kullanım :Konut				Metruk ()											
Bugünkü Kullanım :Konut															
Yapının Korunmuşluk Durumu :															
İyi ()		Orta ()		Kötü (x)											
Yapı Plan Tipi							Yapı Plan Krokisi								
Dış Sofa ()		İç Sofa ()													
Orta Sofa ()		Diğer ()													
Yapının Taşıyıcı Sistemi															
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi (x)															
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()															
Kerpiç Yığma ()															
Taş Yığma ()															
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri															
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak	Saçak			
Ahşap	x		x		x							x			
Metal			x												
Taş															
Diğer															
Yapı ile ilgili Bilgiler :Bu parselde, biri tek katlı diğeri zemin+1 olan iki farklı yapı mevcuttur. Tek katlı olan yapının açıklıkların oran, fonksiyon ve malzeme açısından büyük değişikliklere uğramıştır.															
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı							1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN								
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI							2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN								

yapısal bilgi fişleri

EK-37 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi																	
Yapısal Bilgi Fişleri No 37 (Yapı tescil No: 36)																	
Yapı Yerleşim Bilgileri						Yapının Vaziyet Planı											
Pafta :38	Ada :421	Parsel:6															
Yapı Adı:	Uç Dibek Mahallesi, Gungör Caddesi, No:7																
Yapı Adresi:																	
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :																	
Ayrık ()	Bitişik (x)	Köşe ()															
Yapının Mimari Özellikleri																	
Yapı Türü :	Konut +Dükkan																
Yapının Mimari Tipi																	
Türk (X)	Gayri Müslim ()	Etkileşim ()															
Yapının Kat Adedi:																	
Yapıya	Girildi ()	Girilmedi (x)															
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi																	
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()														
Yapının Fonksiyonu																	
Orjinal Kullanım :Konut	Metruk ()																
Bugünkü Kullanım :Konut																	
Yapının Korunmuşluk Durumu :																	
İyi ()	Orta ()	Kötü (x)															
Yapı Plan Tipi																	
Dış Sofa ()	İç Sofa ()																
Orta Sofa ()	Diğer ()																
Yapının Taşıyıcı Sistemi																	
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi ()																	
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()																	
Kerpiç Yığma ()																	
Taş Yığma ()																	
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri																	
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere							Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap	x		x		x						x						
Metal																	
Taş																	
Diğer																	
Yapı ile İlgili Bilgiler : Yapının açıklık oranları ve malzemelerinde değişiklikler yapılmıştır.Pencere doğramalarının bazıları dikdörtgenden kareye çevrilmiştir Zemin katta ticari mekanlar mevcuttur.																	
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN											
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN											

yapısal bilgi fişleri

EK-38		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi									
Yapısal Bilgi Fişleri No:38 (Yapı tescil No: 37)											
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :38	Ada :420	Parsel 2									
Yapı Adı:											
Yapı Adresi: Burç Mahallesi, Burç Caddesi, No:18											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayrık ()	Bitişik (x)	Köşe ()									
Yapının Mimari Özellikleri		Yapının Fotoğrafı									
Yapı Türü : Konut											
Yapının Mimari Tipi											
Türk (x)	Gayri Müslim ()			Etkileşim ()							
Yapının Kat Adedi: Zemin+2											
Yapıya	Girildi ()			Girilmedi (x)							
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()			Özel (x)	Diğer ()						
Yapının Fonksiyonu											
Orjinal Kullanım :Konut	Metruk ()										
Bugünkü Kullanım :Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi (x)	Orta (x)	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi		Yapı Plan Krokisi									
Dış Sofa (x)	İç Sofa ()										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi (x)											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepenik	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap			x		x						x
Metal											
Taş											
Diğer											
Yapı ile ilgili Bilgiler : Parselin ortasında bulunan yapının üst katında bulunan kapalı köşk mekanı, yapının ön bahçesine yapılan yeni yapı nedeniyle, ancak arka sokaktan(Güngör Caddesi) algılanabilmektedir.											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gulin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-39 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi																	
Yapısal Bilgi Fişleri No.39 (Yapı tescil No: 38)																	
Yapı Yerleşim Bilgileri						Yapının Vaziyet Planı											
Pafta -41	Ada -451	Parsel-10															
Yapı Adı:	Burg Mahallesi, Burg Caddesi, No.18																
Yapı Adresi																	
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :																	
Ayrı ()	Bitişik (x)	Köşe (x)															
Yapının Mimari Özellikleri						Yapının Fotoğrafı											
Yapı Türü : Konut																	
Yapının Mimari Tipi																	
Türk ()	Gayri Müslim ()	Etkileşim (x)															
Yapının Kat Adedi:																	
Yapıya	Girildi (x)	Girilmedi ()															
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi																	
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()														
Yapının Fonksiyonu																	
Orijinal Kullanım :Konut	Metruk ()																
Bugünkü Kullanım :Konut																	
Yapının Korunmuşluk Durumu :						Yapı Plan Krokisi											
İyi ()	Orta ()	Kötü (x)															
Yapı Plan Tipi																	
Dış Sofa ()	İç Sofa ()																
Orta Sofa ()	Diğer ()																
Yapının Taşıyıcı Sistemi																	
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadı ()																	
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()																	
Kerpiç Yığma ()																	
Taş Yığma ()																	
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri																	
	Çima	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere							Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak k
Ahşap		x									x						
Metal			x														
Taş																	
Diğer					x												
Yapı ile İlgili Bilgiler :																	
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN											
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gulin BEYHAN											

EK-40 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No 40 (Yapı Tescil No: 39)											
Yapı Yerleşim Bilgileri						Yapının Vaziyet Planı					
Pafta :30	Ada : 480	Parsel :4									
Yapı Adı:	Çeşmedamı Mahallesi, Çeşmedamı Çıkmazi No: 5										
Yapı Adresi:											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Aynık ()	Bitişik (x)	Köşe ()									
Yapının Mimari Özellikleri						Yapının Fotoğrafı					
Yapı Türü :	Konut										
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim ()	Etkileşim (x)									
Yapının Kat Adedi: Bodrum+Zemin+1											
Yapıya Girildi (x)	Girilmedi ()										
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :Konut						Metruk ()					
Bugünkü Kullanım :Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta ()	Kötü (x)									
Yapı Plan Tipi						Yapı Plan Krokisi					
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi ()											
Taş Yığma- Ahşap Karkas (x)											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap		x			x						x
Metal			x								
Taş											
Diğer					x						
Yapı ile İlgili Bilgiler : Yapının yanında kalan küçük avluya yeni yapı yapılmıştır. Bu yapı ile tarihi yapı, iç mekandanda ilişkilendirilmiştir. Birinci katta bazı pencerelerin doğramaları ve yükseklikleri değiştirilmiştir.											
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. GÜLİN BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-41		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi									
Yapısal Bilgi Fişleri No:41 (Yapı tescil No: 40)											
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :30	Ada : 298	Parsel:24									
Yapı Adı:	Yağcı Kadirler Evi										
Yapı Adresi:	Çeşmedamı Mahallesi, Çeşmedamı Çıkmazı.No: 1										
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Aynık ()	Bitişik ()	Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri		Yapının Fotoğrafı									
Yapı Türü :	Konut										
Yapının Mimari Tipi											
Türk (x)	Gayri Müslim ()	Etkileşim ()									
Yapının Kat Adedi: Zemin+1											
Yapıya	Girildi (x)	Girilmedi ()									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :Konut	Metruk (x)										
Bugünkü Kullanım :											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta ()	Kötü (x)									
Yapı Plan Tipi		Yapı Plan Krokisi									
Dış Sofa ()	İç Sofa ()										
Orta Sofa ()	Diğer (x)										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi (x)											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap	x		x		x						x
Metal											
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler : Yapı, Burdur Türk Evleri içerisinde, çift yapı, orta avlulu 2 evden birisidir. İki yapısında sofaban avlu ile ilişkilendirilmiş yapılar arasında bağlantı sağlanmıştır. Bu yapıların birini herem diğerinin selam bölümü olduğu düşünülmektedir.											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gulin BEYHAN					

EK-42 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi																	
Yapısal Bilgi Fişleri No-42 (Yapı tescil No: 41)																	
Yapı Yerleşim Bilgileri						Yapının Vaziyet Planı											
Pafta : 30	Ada : 297	Parsel : 10															
Yapı Adı :	Burç Mahallesi, Çingir Sokak, No: 4																
Yapı Adresi :																	
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :																	
Ayrık ()	Bitişik ()	Köşe (x)															
Yapının Mimari Özellikleri						Yapının Fotoğrafı											
Yapı Türü :	Konut																
Yapının Mimari Tipi :																	
Türk ()	Gayri Müslim ()	Etkileşim (x)															
Yapının Kat Adedi :																	
Yapıya Girildi ()	Girilmedi (x)																
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi																	
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()														
Yapının Fonksiyonu																	
Orjinal Kullanım :Konut	Metruk (x)																
Bugünkü Kullanım :																	
Yapının Korunmuşluk Durumu :																	
İyi ()	Orta ()	Kötü (x)															
Yapı Plan Tipi						Yapı Plan Krokisi											
Dış Sofa ()	İç Sofa ()																
Orta Sofa ()	Diğer ()																
Yapının Taşıyıcı Sistemi																	
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi ()																	
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()																	
Kerpiç Yığma (x)																	
Taş Yığma ()																	
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri																	
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere							Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap		x			x												x
Metal			x														
Taş																	
Diğer																	
Yapı ile İlgili Bilgiler :																	
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN											
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN											

yapısal bilgi fişleri

EK-43		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi									
Yapısal Bilgi Fişleri No 43 (Yapı tescil No: 42)											
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :34	Ada :297	Parsel :8									
Yapı Adı:	Burç Mahallesi:Hükümet Caddesi,										
Yapı Adresi	No:18										
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayrık ()	Bitişik (x)	Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri		Yapının Fotoğrafi									
Yapı Türü :	Konut										
Yapının Mimari Tipi											
Türk (x)	Gayri Müslim ()	Etkileşim ()									
Yapının Kat Adedi:											
Yapıya	Girildi (x)	Girilmedi ()									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x) Diğer ()									
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :Konut	Metruk ()										
Bugünkü Kullanım :Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta (x)	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi		Yapı Plan Krokisi									
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadî (x)											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saça
Ahşap	x		x		x						x
Metal											
Taş											
Diğer					x						
Yapı ile İlgili Bilgiler :Yapının birinci katındaki ahşap doğramalar, plastik doğramalarla değiştirilmiştir.İç mekanda, sofa mekanının bir bölümünde ,santa malzemelerle,küçük servis mekanları oluşturulmuştur.Yapının zemin kat ve birinci katlarının kullanıcıları farklıdır.											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-44 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No:44 (Yapı tescil No: 43)											
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Vaziyet Planı						
Pafta :34	Ada :297	Parsel:7									
Yapı Adı:	Gümüşler Evi										
Yapı Adresi	Burç Mahallesi, Hükümet Caddesi, No:24										
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Aynk ()	Bitişik (x)	Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri					Yapının Fotoğrafi						
Yapı Türü :	Konut										
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim (x)	Etkileşim ()									
Yapının Kat Adedi:											
Yapıya	Girildi (x)	Girilmedi ()									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :Konut	Metruk ()										
Bugünkü Kullanım :Kafeterya											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta (x)	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi					Yapı Plan Krokisi						
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi ()											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma (x)											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepenik	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap			x		x						x
Metal											
Taş		x		x	x	x		x	x		
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler :Yapının günümüzde kafeterya olarak hizmet vermesi sonucu, iç mekanda birçok değişiklik yapılmıştır.											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

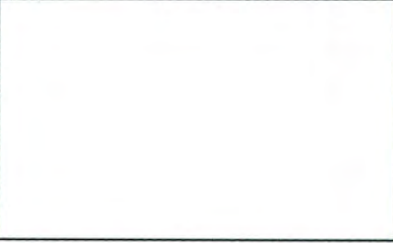

yapısal bilgi fişleri

EK.45		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi								
Yapısal Bilgi Fişleri No.45 (Yapı tescil No: 44)										
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı								
Pafta :34	Ada: 297 Parsel:3									
Yapı Adı:	Burç Mahallesi, Hükümet Caddesi, No.22-22/A									
Yapı Adresi:										
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :										
Aynık ()	Bitişik (x)	Köşe ()								
Yapının Mimari Özellikleri		Yapının Fotoğrafı								
Yapı Türü :	Konut									
Yapının Mimari Tipi										
Türk ()	Gayri Müslim ()			Etkileşim (x)						
Yapının Kat Adedi: Zemin+1										
Yapıya	Girildi (x)			Girilmedi ()						
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi										
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()							
Yapının Fonksiyonu										
Orijinal Kullanım :Konut	Metruk ()									
Bugünkü Kullanım :Konut										
Yapının Korunmuşluk Durumu :										
İyi ()	Orta (x)	Kötü ()								
Yapı Plan Tipi		Yapı Plan Krokisi								
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)									
Orta Sofa ()	Diğer ()									
Yapının Taşıyıcı Sistemi										
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadî ()										
Taş Yığma- Ahşap Karkas (x)										
Kerpiç Yığma ()										
Taş Yığma ()										
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri										
	Çıma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap					X					X
Metal			X							
Taş				X	X		X			
Diğer										
Yapı ile İlgili Bilgiler :										
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı					1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI					2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gulin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-46		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi									
Yapısal Bilgi Fişleri No:46 (Yapı tescil No: 45)											
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :34	Ada :297	Parsel :2									
Yapı Adı:											
Yapı Adresi											
Burç Mahallesi, Hükümet Caddesi, No:16											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayrık ()	Bitişik (x)			Köşe ()							
Yapının Mimari Özellikleri											
Yapı Türü : Konut											
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim (x)			Etkileşim ()							
Yapının Kat Adedi: Zemin+1											
Yapıya	Girildi (x)			Girilmedi ()							
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()			Özel (x)	Diğer ()						
Yapının Fonksiyonu											
Orjinal Kullanım :Konut	Metruk ()										
Bugünkü Kullanım :Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi (x)	Orta ()	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi		Yapı Plan Krokisi									
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi ()											
Taş Yığma- Ahşap Karkas (x)											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çatma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepenk	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap		x	x		x					x	x
Metal											
Taş				x		x	x				
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler :											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-50		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi									
Yapısal Bilgi Fişleri No 50 (Yapı tescil No: 49)											
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :30	Ada: 296	Parsel:39									
Yapı Adı:											
Yapı Adresi: Çeşmedamı Mahallesi, Hükümet Caddesi, No 25											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Aynk ()	Bitişik (x)	Köşe ()									
Yapının Mimari Özellikleri		Yapının Fotoğrafi									
Yapı Türü : Konut											
Yapının Mimari Tipi											
Türk (x)	Gayri Müslim () Etkileşim ()										
Yapının Kat Adedi: Zemin+1											
Yapıya Girildi (x) Girilmedi ()											
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf () Özel (x) Diğer ()										
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :Konut		Metruk ()									
Bugünkü Kullanım :Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta (x)	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi											
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi (x)											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap	x				x						x
Metal			x								
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler :											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

EK-51 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi																																																																					
Yapısal Bilgi Fişleri No 51 (Yapı tescil No: 50)																																																																					
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Vaziyet Planı																																																																
Patta :34	Ada :296	Parsel:11																																																																			
Yapı Adı:																																																																					
Yapı Adresi: Çeşmedamı Mahallesi, Hükümet Caddesi, No:14																																																																					
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :																																																																					
Aynık ()	Bitişik (x)	Köşe ()	Yapının Mimari Özellikleri																																																																		
Yapı Türü : Konut																																																																					
Yapının Mimari Tipi																																																																					
Türk ()	Gayri Müslim (x)	Etkileşim ()	Yapının Kat Adedi: Bodrum+zemin																																																																		
Yapıya Girildi (x) Girilmedi ()																																																																					
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi																																																																					
Devlet ()	Valof ()	Özel (x)	Diğer ()	Yapının Fonksiyonu																																																																	
Orjinal Kullanım :Konut Metruk ()																																																																					
Bugünkü Kullanım :Kafeterya																																																																					
Yapının Korunmuşluk Durumu :																																																																					
İyi (x)	Orta ()	Kötü ()	Yapı Plan Tipi																																																																		
Dış Sofa () İç Sofa (x)																																																																					
Orta Sofa () Diğer ()																																																																					
Yapının Taşıyıcı Sistemi																																																																					
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi ()																																																																					
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()			Yapı Plan Kroki																																																																		
Kerpiç Yığma (x)			Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri																																																																		
Taş Yığma ()			<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Çıkma</th> <th>Cumba</th> <th>Kapı</th> <th>Kapı Sövesi</th> <th>Pencere</th> <th>Pencere Sövesi</th> <th>Kepenk</th> <th>Kat Borduru</th> <th>Köşe Silme</th> <th>Saçak Borduru</th> <th>Saçak</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ahşap</td> <td></td> <td></td> <td>x</td> <td></td> <td>x</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>x</td> </tr> <tr> <td>Metal</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Taş</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Diğer</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>								Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepenk	Kat Borduru	Köşe Silme	Saçak Borduru	Saçak	Ahşap			x		x						x	Metal												Taş												Diğer											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepenk	Kat Borduru	Köşe Silme	Saçak Borduru	Saçak																																																										
Ahşap			x		x						x																																																										
Metal																																																																					
Taş																																																																					
Diğer																																																																					
Yapı ile İlgili Bilgiler :																																																																					
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN																																																															
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN																																																															

yapısal bilgi fişleri

EK-52		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi									
Yapısal Bilgi Fişleri No 52 (Yapı tescil No: 51)											
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :34	Ada :471	Parsel:31									
Yapı Adı:	Burç Mahallesi, Hükümet Caddesi, No:10-12										
Yapı Adresi											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayrı ()	Bitişik (x)	Köşe ()									
Yapının Mimari Özellikleri		Yapının Fotoğrafı									
Yapı Türü : Konut											
Yapının Mimari Tipi											
Türk (x)				Gayri Müslim ()	Etkileşim ()						
Yapının Kat Adedi: Zemin+1											
Yapıya				Girildi (x)	Girilmedi ()						
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()				Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()					
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım : Konut				Metruk ()							
Bugünkü Kullanım : Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :		Yapı Plan Krokisi									
İyi ()	Orta (x)	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi											
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi (x)											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap	x		x		x						x
Metal											
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler :											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-53		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi									
Yapısal Bilgi Fişleri No 53 (Yapı tescil No: 52)											
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :30	Ada : 471	Parsel :32									
Yapı Adı:											
Yapı Adresi:											
Burç Mahallesi, Hükümet Caddesi, No:19											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayrıntı () Bitişik (x) Köşe ()											
Yapının Mimari Özellikleri											
Yapı Türü : Konut											
Yapının Mimari Tipi											
Türk (x)	Gayri Müslim ()			Etkileşim ()							
Yapının Kat Adedi: Zemin+1											
Yapıya	Girildi (x)			Girilmedi ()							
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakof ()			Özel (x)	Diğer ()						
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :Konut				Metruk ()							
Bugünkü Kullanım :Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi () Orta (x) Kötü ()											
Yapı Plan Tipi											
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadî (x)											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepenk	Kat Borduru	Köşe Silme	Saçak Borduru	Saçak
Ahşap	x		x		x						x
Metal											
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler :											
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-54		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi									
Yapısal Bilgi Fişleri No 54 (Yapı tescil No: 53)											
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :30	Ada :471	Parsel:33									
Yapı Adı:											
Yapı Adresi: Burç Mahallesi, Hükümet Caddesi, No:17/A											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :		Yapının Fotoğrafları									
Aynk ()	Bitişik (x)	Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri											
Yapı Türü : Konut											
Yapının Mimari Tipi		Yapının Fotoğrafları									
Türk (x)	Gayri Müslim ()	Etkileşim ()									
Yapının Kat Adedi: Zemin+1											
Yapıya	Girildi (x)	Girilmedi ()									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :Konut	Metruk ()										
Bugünkü Kullanım :Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta (x)	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi		Yapı Plan Krokisi									
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi (x)											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma (x)											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepenik	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap	x		x		x						x
Metal											
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler :											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. S. Gülin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-55		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi									
Yapısal Bilgi Fişleri No:55 (Yapı tescil No: 54)											
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :34	Ada :296 Parsel:11										
Yapı Adı:											
Yapı Adresi											
Çeşmedamı Mahallesi, Hükümet Caddesi, No:13-13/A											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Aynk ()	Bitişik (x)	Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri		Yapının Fotoğrafi									
Yapı Türü : Konut+Dükkan											
Yapının Mimari Tipi											
Türk (x)	Gayri Müslim ()	Etkileşim ()									
Yapının Kat Adedi: Zemin+2											
Yapıya Girildi (x)		Girilmedi ()									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x) Diğer ()									
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :Konut+Dükkan	Metruk ()										
Bugünkü Kullanım :Konut+Dükkan											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta (x)	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi		Yapı Plan Krokisi									
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadı (x)											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma (x)											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çılma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap	x		x		x						x
Metal											
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler :											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-56		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi									
		Yapısal Bilgi Fişleri No:56 (Yapı tescil No: 55)									
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :30	Ada :471	Parsel:36									
Yapı Adı:											
Yapı Adresi											
Çeşmedamı Mahallesi, Hükümet Caddesi, No:9											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Aynk ()	Bitişik (x)	Köşe ()									
Yapının Mimari Özellikleri		Yapının Fotoğrafı									
Yapı Türü : Konut+Dükkan											
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim (x)			Etkileşim ()							
Yapının Kat Adedi: Bodrum+zemin											
Yapıya	Girildi (x)			Girilmedi ()							
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()			Özel (x)	Diğer ()						
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :Konut	Metruk ()										
Bugünkü Kullanım :Kafeterya											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta (x)	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi		Yapı Plan Krokisi									
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi ()											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma (x)											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap			x		x						x
Metal			x								
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler :											
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gulin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-57 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No 57 (Yapı tescil No: 56)											
Yapı Yerleşim Bilgileri						Yapının Vaziyet Planı					
Pafta :30		Ada :471		Parsel:37							
Yapı Adı:		Çeşmedamı Mahallesi, Hükümet Caddesi, No:7									
Yapı Adresi											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Aynk ()		Bitişik (x)		Köşe ()							
Yapının Mimari Özellikleri											
Yapı Türü : Konut+Dükkan											
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()		Gayri Müslim (x)		Etkileşim ()							
Yapının Kat Adedi: Bodrum+zemin											
Yapıya : Girildi (x)		Girilmedi ()									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()		Vakıf ()		Özel (x)		Diğer ()					
Yapının Fonksiyonu											
Orjinal Kullanım :Konut		Metruk ()									
Bugünkü Kullanım :Kafeterya											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()		Orta (x)		Kötü ()							
Yapı Plan Tipi											
Dış Sofa ()		İç Sofa (x)									
Orta Sofa ()		Diğer ()									
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadî ()											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma (x)											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak k
Ahşap			x		x						x
Metal			x								
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler :											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-58		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi									
Yapısal Bilgi Fişleri No:58 (Yapı tescil No: 61)											
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :30	Ada : 479	Parsel :4									
Yapı Adı:											
Yapı Adresi: Ulu Cami ve Saat Kulesi Mevki, Alacalılar Sokak											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Aynk ()	Bitişik (x)	Köşe ()									
Yapının Mimari Özellikleri		Yapının Fotoğrafı									
Yapı Türü : Konut											
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim (x)			Etkileşim ()							
Yapının Kat Adedi: Bodrum+zemin+1											
Yapıya	Girildi ()			Girilmedi (x)							
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()			Özel (x)	Diğer ()						
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :Konut	Metruk ()										
Bugünkü Kullanım :Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi (x)	Orta ()	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi		Yapı Plan Krokisi									
Dış Sofa ()	İç Sofa ()										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi ()											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma (x)											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepenik	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap	(açık)		x		x						x
Metal											
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler : Yapının Cephe kurgusuna bakıldığında bir Cumhuriyet Dönemi yapısı olduğu düşünülmektedir.											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-59		Burdur Tarihî Kent Dokusunun İncelenmesi									
Yapısal Bilgi Fişleri No 59 (Yapı tescil No: 62)											
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :30	Ada :479	Parsel:11									
Yapı Adı:											
Yapı Adresi: Ulu Cami ve Saat Kulesi Mevki:Alacalılar Sokak, No:26											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Aynık ()	Bitişik (x)			Köşe ()							
Yapının Mimari Özellikleri		Yapının Fotoğrafı									
Yapı Türü : Konut+Dükkan											
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim ()	Etkileşim ()									
Yapının Kat Adedi: Zemin+2											
Yapıya	Girildi (x)	Girilmedi ()									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım : Banka	Metruk ()										
Bugünkü Kullanım : Konut											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta (x)	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi		Yapı Plan Krokisi									
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi ()											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Betonarme (X)											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Borduru	Köşe Silme	Saçak Borduru	Saçak
Ahşap	(açık)				x						
Metal			x								
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler : Yapı daha günümüz kullanımından önce,Tedâş Binası ve Ziraat Bankası olarak kullanılmıştır. İkinci kat balkonunu altında kabartma bir yazıyla 1933 yazmaktadır. Dolayısı ile yapı bir Cumhuriyet Dönemi yapısıdır.Zemin kat, ticari mekanlardan oluşur.											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-60		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi									
Yapısal Bilgi Fişleri No:60 (Yapı tescil No: 66)											
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :30	Ada: 478	Parsel:7									
Yapı Adı: Yeşilyurt Evi											
Yapı Adresi: Ulu Cami ve Saat Kulesi Eski Belediye Caddesi											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayrı ()	Bitişik (x)	Köşe ()									
Yapının Mimari Özellikleri		Yapının Fotoğrafı									
Yapı Türü : Konut+Dükkan											
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim (x)			Etkileşim ()							
Yapının Kat Adedi: Zemin+1											
Yapıya	Girildi (x)	Girilmedi ()									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :Konut+Dükkan		Metruk ()									
Bugünkü Kullanım :Konut+Dükkan											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta (x)	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi		Yapı Plan Krokisi									
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi ()											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepenik	Kat Borduru	Köşe Silme	Saçak Borduru	Saçak
Ahşap	(açık)				X						
Metal			X								
Taş								X		X	
Diğer											
Yapı ile ilgili Bilgiler :Şuan yapının karşısında bulunan yapıların yerinde,özgün durumda bu yapıya ait büyük bir bahçe ve içerisinde süs havuzunun bulunduğu bilinmektedir.Yapının zemin katında bir sarnıç bulunmaktadır.Bu yapı,yan parseldeki yapı ile ikizdir.											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gulin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-61		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi									
Yapısal Bilgi Fişleri No:61 (Yapı tescil No: 67)											
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :30	Ada :478	Parsel:7									
Yapı Adı:	Yeşilyurt Evi										
Yapı Adresi	Ulu Cami ve Saat Kulesi Eski Belediye Caddesi										
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayrı ()	Bitişik (x)	Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri		Yapının Fotoğrafları									
Yapı Türü :	Konut+Dükkan										
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim (x)	Etkileşim ()									
Yapının Kat Adedi: Zemin+1											
Yapıya	Girildi (x)	Girilmedi ()									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :Konut+Dükkan	Metruk ()										
Bugünkü Kullanım :Konut+Dükkan											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta (x)	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi		Yapı Plan Krokisi									
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadî ()											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepenik	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saça k
Ahşap	(açık)		x		x						x
Metal											
Taş											
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgi : Bu yan yan parseldeki yapı ile ikiz yapıdır. Kullanıcıları kardeşler. İlk sahibi Türk olan evin,ustasının gayrimüslim olabileceği düşünülmektedir.Yapının zemin kat sivasında,keten çuvalı parçecikleri ile sırtan kullanılmıştır. Zemin kat ticari mekandır.											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. GÜLİN BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-62		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi									
Yapısal Bilgi Fişleri No 62 (Yapı tescil No: 68)											
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :30	Ada :476 Parsel :34										
Yapı Adı:	Ulu Cami ve Saat Kulesi Mevki,Eski Belediye Caddesi.No:3										
Yapı Adresi											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Aynı ()	Bitişik (x)	Köşe ()									
Yapının Mimari Özellikleri		Yapının Fotoğrafı									
Yapı Türü :	Konut+Dükkan										
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim (x)			Etkileşim ()							
Yapının Kat Adedi: Zemin+1											
Yapıya	Girildi ()	Girilmedi (x)									
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :Konut+Dükkan	Metruk ()										
Bugünkü Kullanım :Konut+Dükkan											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta ()	Kötü (x)									
Yapı Plan Tipi		Yapı Plan Krokisi									
Dış Sofa ()	İç Sofa ()										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadî ()											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma (x)											
Taş Yığma ()											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepenik	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap		x			x						
Metal			x				x				
Taş				x		x		x		x	
Diğer											
Yapı ile ilgili Bilgiler :Yapının birinci kat açıklıklarından bazıları kapatılmıştır.											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gulin BEYHAN					

EK-63		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi									
Yapısal Bilgi Fişleri No 63 (Yapı tescil No: 69)											
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta : 30	Ada : 476	Parsel : 17									
Yapı Adı :											
Yapı Adresi : Ulu Cami ve Saat Kulesi Mevki: Ulu Cami Caddesi, No: 24											
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayrı ()	Bitişik (x)	Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri		Yapının Fotoğrafı									
Yapı Türü : Konut+Dükkan											
Yapının Mimari Tipi											
Türk (x)	Gayri Müslim ()			Etkileşim ()							
Yapının Kat Adedi: Bodrum+zemin+1											
Yapıya	Girildi (x)			Girilmedi ()							
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()			Özel (x)	Diğer ()						
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım : Konut+Dükkan	Metruk ()										
Bugünkü Kullanım : Konut+Dükkan											
Yapının Korunmuşluk Durumu :		Yapı Plan Krokisi									
İyi (x)	Orta ()	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi											
Dış Sofa ()	İç Sofa ()										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi ()											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma (x)											
Taş Yığma ()				Betonarme(X)							
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma			Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme
Ahşap	(açık)				x						
Metal											
Taş										x	
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler : Yapının, Burdur'daki ilk betonarme yapı olduğu söylenmektedir. Cephe kurgusu, malzeme, ve struktur sistemi, yönünden bakıldığında yapının, bir Cumhuriyet Dönemi yapısı olduğu söylenebilir.											
S.D.Ü. F.B.E. Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gulin BEYHAN					

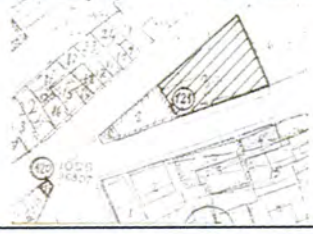

yapısal bilgi fişleri

EK-64 Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi											
Yapısal Bilgi Fişleri No:64 (Yapı tescil No: 119)											
Yapı Yerleşim Bilgileri					Yapının Vaziyet Planı						
Pafta 97	Ada 355	Parsel 2									
Yapı Adı:	Ulu Cami ve Saat Kulesi										
Yapı Adresi:	Mekke Eczane Sokak No 10										
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayrık ()	Bitişik (x)	Köşe (x)									
Yapının Mimari Özellikleri											
Yapı Türü :	Konut+Dükkan										
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim ()	Etkileşim (x)									
Yapının Kat Adedi: Zemin+2											
Yapıya Girildi ()	Girilmedi (x)										
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf ()	Özel (x)	Diğer ()								
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :Konut+Dükkan	Metruk ()										
Bugünkü Kullanım :Konut+Dükkan											
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi (x)	Orta ()	Kötü ()									
Yapı Plan Tipi											
Dış Sofa ()	İç Sofa ()										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi ()											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma ()					Betonarme(X)						
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap	(açık)				x						
Metal											
Taş										x	
Diğer											
Yapı ile İlgili Bilgiler :											
S D Ü. F B E Mimarlık Anabilim Dalı						1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN					
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI						2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gulin BEYHAN					

yapısal bilgi fişleri

EK-65		Burdur Tarihi Kent Dokusunun İncelenmesi									
Yapısal Bilgi Fişleri No:65 (Yapı tescil No: 121)											
Yapı Yerleşim Bilgileri		Yapının Vaziyet Planı									
Pafta :30	Ada: 476 Parsel: 17										
Yapı Adı:	Özboyacı Evi										
Yapı Adresi:	Ulu Cami ve Saat Kulesi Uzun Çarşı Caddesi, No:76-78-80-82-84-86-88										
Yapının Bölge İçerisindeki Konumu :											
Ayrık ()	Bitişik (x) Köşe ()										
Yapının Mimari Özellikleri											
Yapı Türü :	Konut+Dükkan										
Yapının Mimari Tipi											
Türk ()	Gayri Müslim (x) Etkileşim ()										
Yapının Kat Adedi:	Zemin+2										
Yapıya	Ginildi (x) Ginilmedi ()										
Yapının Kullanıcı Durumu / Mal Sahibi											
Devlet ()	Vakıf () Özel (x) Diğer ()										
Yapının Fonksiyonu											
Orijinal Kullanım :	Konut+Dükkan										
Bugünkü Kullanım :	Konut+Dükkan										
Yapının Korunmuşluk Durumu :											
İyi ()	Orta (x) Kötü ()										
Yapı Plan Tipi											
Dış Sofa ()	İç Sofa (x)										
Orta Sofa ()	Diğer ()										
Yapının Taşıyıcı Sistemi											
Taş Yığma - Ahşap Karkas-Bağdadi ()											
Taş Yığma- Ahşap Karkas ()											
Kerpiç Yığma ()											
Taş Yığma () Betonarme(X)											
Yapının Dış Cephe Öğeleri - Malzemeleri											
	Çıkma	Cumba	Kapı	Kapı Sövesi	Pencere	Pencere Sövesi	Kepen	Kat Bordürü	Köşe Silme	Saçak Bordürü	Saçak
Ahşap		(açık-kapalı)			X						
Metal											
Taş								X			
Diğer											
Yapı ile ilgili Bilgiler :Yapının cumbasında 1935 yazmaktadır. Bu tarihin yapının yapılış yılı olduğu tahmin edilmektedir.											
S.D.Ü. F.B.E Mimarlık Anabilim Dalı				1. Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Dr. Mine TANAÇ ZEREN							
Hazırlayan : Seda Şimşek TOLACI				2. Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ş. Gülin BEYHAN							

